

SLOVENČINA

pre

ČUDŽINCŮV

TOMÁŠ DRATVA • VIKTORIA BUZNOVÁ

SLOVENSKÉ
PEDAGOGICKE
NAKLADATELSTVO

SLOVENČINA

pre CUDZINCŮV

- Ak sa za krátky čas chcete naučiť po slovensky, potom je táto kniha určená práve Vám.
- Pomocou 15 bohato ilustrovaných lekcí si môžete osvojiť výslovnosť, základné gramatické javy i slovnú zásobu nevyhnutnú na komunikáciu v bežných situáciách.
- Učivo sa podáva v malých krokoch, bohato ilustrujúcich daný jav; tabuľky zhrňajú nové učivo a upozorňujú na výnimky a odlišnosti.
- Pre samoukov je úvodná lekcia so základnými heslami, skratkami a značkami, ako aj obsah celej knihy v angličtine.
- Vhodným doplnkom je cvičebnica s 3 audiokazetami, ktoré Vám umožnia individuálne pracovať.
- If you want to master the Slovak language in a short time, this book is exactly what you need!
- It brings 15 richly illustrated units, which help to manage the beginner's troubles with pronunciation, basic grammar and vocabulary, necessary for communication in every-day situations.
- The learning progresses in small steps with a detailed treatment of a given pattern, the acquired language is surveyed in well-defined tables. Exceptions or other uses of the point are explained in a separate section.
- To help the self-learners, the introductory unit with the basic passwords, common abbreviations and symbols as well as whole content of the book is also in English.
- As a supplementary material a workbook and 3 cassettes are available for your individual study.

ISBN 80-10-00715-3

INTRODUCTION

ÚVOD

SLOVENČINA

pre CUPZINCOV

TOMÁŠ DRATVA • VIKTORIA BUZNOVÁ

SLOVENSKÉ
PEDAGOGICKE
NAKLADATELSTVO

ISBN 80-10-00718-8

ÚVOD

Učebnica *Slovenčina pre cudzincov* je určená zahraničným študentom, ako aj iným záujemcom o slovenský jazyk.

Je koncipovaná tak, aby gramatické, lexikálne, syntaktické i fonetické javy boli zrozumiteľné i nefilológovi s minimálnou znalosťou slovenských a medzinárodných (latinských) gramatických názvov, pretože najmä takémuto adresátovi je učebnica určená. Učivo sa podáva v malých krokoch, bohato ilustrujúcich daný jav. Jednotlivé javy sa vysvetľujú, nacvičujú a automatizujú v malých celkoch s nadväznými orálnymi cvičeniami, ktoré vychádzajú z hovorového jazyka a tvoria malé dialógy. Prehľadné tabuľky napokon zhrňajú nové učivo a samostatné úseky stručne upozorňujú na výnimky alebo odlišné použitie preberaného javu. Poradie a spôsob preberania nevychádza zo slovenskej normatívnej gramatiky, ale prihliada na frekvenciu, zložitnosť a náročnosť nového javu.

Učebnica obsahuje 15 ucelených lekcí. V každej sa preberá jeden tematický okruh, čomu zodpovedá slovná zásoba i forma jednotlivých textov – monológ, dialóg, opis atď. V textoch sme sa nepridržiavali len tých javov, ktoré sa už preberali, ale mnohé javy sú anticipované s upozornením, že sa preberú neskôr. Nové javy sa pochopiteľne nevyskytujú v kľúčových pozíciách. Na pochopenie textov i gramatiky slúžia ilustrácie a tabuľky.

Učebnica využíva skutočnosť, že slovenčina má mimoriadne jednoduchú a pravidelnú fonetickú štruktúru, a preto v podstate nepodáva nijaké pravidlá výslovnosti. Tá sa nacvičuje priebežne s preberaním textov imitáciou učiteľovej výslovnosti. Pri absencii učiteľa môžu poslúžiť audionahrávky, ktoré sú súčasťou učebnice.

Prvá lekcija s názvom *Zoznámte sa, to je slovenčina* je svojou stavbou atypická. Podáva ucelený obraz o novom jazyku a okrem fráz a dialógov základnej spoločenskej komunikácie tu ide o prvé nenásilné oboznamovanie cudzincov s gramatickou stavbou nového jazyka, s jeho slovnými druhmi, základnými paradigmatickými javmi, so syntaxou, ako aj bežnou lexikou. Tieto prvé základné znalosti sú na konci lekcije zhrnuté v záverečnom texte *Rozhovor*.

V snahe uľahčiť prácu s učebnicou aj záujemcovi, ktorý študuje bez učiteľa, prinášame na začiatku heslá, ktoré uvádzajú učivo, vysvetlenia skratiek a značiek používaných v učebnici, ako aj názvy jednotlivých častí prvej lekcije v angličtine. Veríme, že tak pomôžeme i samoukom v ich začiatkoch.

V učebnici sa nachádza celé základné gramatické učivo (skloňovanie, časovanie, stupňovanie, náznakový sa zaoberá aj tvorením slov, slovosledom atď.), ktoré má umožniť dobrú úroveň orientácie v slovenskom prostredí a má súčasne tvoriť základ na ďalšiu prácu s jazykom.

Súčasťou učebnice tvoria doplnkové materiály – cvičebnica a audionahrávky.

V cvičebnici sa nachádzajú rôzne typy cvičení – orálne, písomné, doplnovacie, selektívne, kreatívne atď.

Audionahrávky sú vhodné na individuálnu prácu s materiálom pri nácviku výslovnosti, ale aj na upevňovanie gramatických javov. Obsahujú všetky úvodné texty lekcí, niektoré ďalšie texty a orálne cvičenia z učebnice a cvičebnice, označované piktogramom a číslom cvičenia.

Koncepcia učebnice, ako sme spomenuli, umožňuje jej široké použitie aj pre potreby samoukov, hoci nie je tejto forme práce špeciálne určená.

Autori

Autori © Tomáš Dratva, PhDr. Viktoria Buznová, 1998

Illustrations © akademický maliar František Jaksics, akademická maliarka Eva Kyselicová

Texty do angličtiny preložila PhDr. Beáta Baranová

Všetky práva vyhradené.

Toto dielo ani žiadnu jeho časť nemožno reprodukovať bez súhlasu majiteľa práv.

Tretie, doplnené vydanie, 2005

Zodpovedná redaktorka Mgr. Daniela Smitková

Technická redaktorka Ľubica Rybánska

Výtvarná redaktorka Mgr. Ľubica Suchalová

Obálku vyhotovila Marta Pavliková

Vyšlo vo vydavateľstve Slovenské pedagogické nakladateľstvo - Mladé letá, s. r. o.
Sasinkova 5, 815 19 Bratislava

Vytlačila Slovenská Grafia, a. s., Bratislava

ISBN 80-10-00715-3

INTRODUCTION

The course book *Slovak for Foreigners* is intended for foreign students as well as others interested in the Slovak language.

Its concept makes grammatical, lexical, syntactic and phonetic features comprehensible even to non-linguists with minimal knowledge of Slovak and international (Latin) terminology because this book is primarily aimed at these learners. The learning stuff progresses in small steps with detailed treatment of a given pattern. Particular points are explained and thoroughly practised in small sections followed by oral exercises – short dialogues in colloquial language. The acquired language is surveyed in well-defined tables. Exceptions or other uses of the point are explained in a separate section. The progress and treatment of the stuff is determined by their frequency, complexity and difficulty rather than the Slovak normative grammar.

The course book is comprised of 15 units, each of them deals with a separate topic. The vocabulary and texts – a monologue, dialogue, description, etc. – correspond with the topic. The texts do not only involve already acquired input but also the anticipated one with the remark that it would be dealt with in further units. However, such points do not appear in key positions. Illustrations and tables enable better understanding of texts and grammar.

The Slovak phonetics is extraordinarily simple and regular, thus the book does not provide pronunciation rules. Pronunciation is continuously practised within the learning process through imitation of the teacher's. Audio recordings are available and might be also helpful for self-learners.

Unit 1 *Come and Meet, This Is Slovak* has a special structure. It presents a general picture of the new language. Through phrases and dialogues introducing simple social communication, the foreign learner quite naturally gets familiar with the structure, word categories, essential paradigmatic points, syntax and common lexis. This basic knowledge is surveyed at the end of the unit in the text *Rozhovor – Dialogue*.

In our effort to make the work with this book easy even for a self-learner, the entries introducing the learning stuff are explained as well as the common abbreviations and symbols. The titles of the first unit's sections are in English. We believe this might also help the self-learners in their initial steps.

The course book involves essential grammar (declension, conjugation, adjective comparison, brief word building, word order, etc.). This should enable good orientation in the Slovak environment and also form good fundamentals for the further language study.

In addition to the course book, there is a workbook and audio recordings.

The workbook provides various exercises – oral, in writing, filling in, selective, creative, etc.

Audio recordings are helpful at self-learning, pronunciation and grammar practice. They include all the units' introductory texts, some further texts and oral exercises from the course book and the workbook marked with a pictogram and the number of the exercise.

The concept of the course book, as mentioned above, enables also its wide use for self-learners, although it is not specifically aimed at them.

Authors

HESLÁ, KTORÉ UVÁDZAJÚ UČIVO BASIC ENTRIES

Heslo / Entry

Obsah / Content

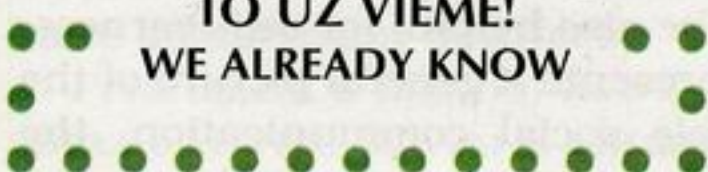

VŠIMNITE SI!
NOTICE!

POZOR!
LOOK!

ZAPAMÄTAJTE SI!
REMEMBER!

TO UŽ VIEME!
WE ALREADY KNOW

POČÚVAJTE, ČO HOVORÍME!
LISTEN TO US

POČÚVAJTE TIETO ROZHOVORY!
LISTEN TO THESE DIALOGUES

NEZABÚDAJTE, ŽE...!
BEAR IN MIND!

NEOTVÁRAJTE SLOVNÍK!
DON'T USE YOUR DICTIONARY!

- nové gramatické učivo, nový jav,
- new grammar, new phenomenon
- výnimky, osobnosti, odlišnosti
- exceptions, specialities, distinctions
- anticipované javy a tvary z textu, ktoré sa systemaricky preberú neskôr,
- anticipated grammar phenomena, which will be explained in the following units
- tvary pasívne osvojené pripomína toto heslo pred ich systematickým preberaním (pred heslom Všímňte si!)
- reminds passively learned grammar forms (before the password LOOK!)
- samostatné vety alebo slovné spojenia pred heslom Všímňte si!
- independant sentences, word formations or phrases (before the password NOTICE!),
- krátke dialógy obsahujúce určitý jav, ktorý sa má prebrať,
- short dialogues comprising a new grammar issue
- opakuje, pripomína alebo zovšeobecňuje už prebraný jav, najmä ak sa v nasledujúcom učive dopĺňa alebo rozširuje,
- repeating, reminding or generalising of all the grammar issues we have already gone over even if it's completed or broadened in the following units
- vysvetlenie nových slov či slovných spojení z textu na základe synonym, opisu, internacionalizmov a pod.
- explanation of the new vocabulary or word formations found in the text on the basis of synonyms, description or international expression, etc.

ORÁLNE CVIČENIE / ORAL EXERCISE

- uvádza v rámečku vzor a potom ďalšie minidialógy na nácvik a automatizovanie preberaných gramatických javov. Orálne cvičenia sú zásadne trojfázové, určené na uvedenie pri frontálnom vyučovaní, nadväzne však na prácu v jazykovom laboratóriu. Stimulom môže byť otázka alebo iná veta, ktorej zodpovedá reakcia.
- it introduces the model in the chart, then other mini-dialogues for practicing new grammar issues. Oral exercises have three phases. Introduction during the direct learning, following by the language laboratory practicing. The basic impulse could be the question or the other sentence after which the response is following.

Schéma orálneho cvičenia /Scheme of the oral exercise

1. fáza	2. fáza	3. fáza
stimul (stimulus)	pauza (pause)	korekcia (correction)
-	reakcia (reaction)	-

- nahrávka /tape record

- študent /student

VYSVETLENIE SKRATIEK A ZNAČIEK, KTORÉ SA V UČEBNICI POUŽÍVAJÚ KEY TO THE ABBREVIATIONS AND SYMBOLS

SKRATKY

- (Nd)** – nedokonavé sloveso (imperfektívne verbum)
(D) – dokonavé sloveso (perfektívne verbum)
Mž – podstatné meno mužského rodu, životné ((maskulínium)
Mn – podstatné meno mužského rodu, neživotné
F – podstatné meno ženského rodu (femininum)
N – podstatné meno stredného rodu (neutrum)
sg. – jednotné číslo (singulár)
pl. – množné číslo (plurál)
subst. – podstatné meno (substantívum)
adj. – prídavné meno (adjektívum)
adv. – príslovka (adverbium)
nom., N. – 1. pád (nominatív)
gen., G. – 2. pád (genitív)
dat., D. – 3. pád (datív)
akuz., A. – 4. pád (akuzatív)
lok., L. – 6. pád (lokál)
inštr., I. – 7. pád (inštrumentál)

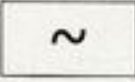

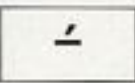
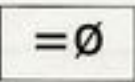

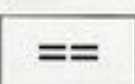
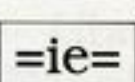

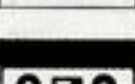
V orálnych cvičeniach:

- S.** – stimul, podnet
R. – reakcia

ABBREVIATIONS

- (Nd)** – imperfektive verb
(D) – perfektive verb
Mž – noun, animate, masculine
Mn – noun, inanimate, masculine
F – noun, feminine
N – noun, neuter
sg. – singular
pl. – plural
subst. – noun
adj. – adjective
adv. – adverb
nom., N. – 1st case (nominative)
gen., G. – 2nd case (genitive)
dat., D. – 3rd case (dative)
akuz., A. – 4th case (accusative)
lok., L. – 6th case (local)
inštr., I. – 7th case (instrumental)

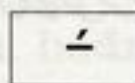
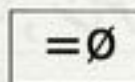
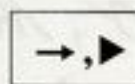
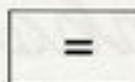
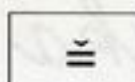
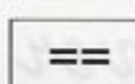
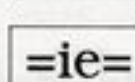
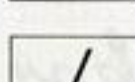
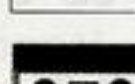
ZNAČKY

- – ľubovoľné zakončenie základu, ku ktorému sa pripájajú koncovky (sufixy)
 – krátka samohláska (vokál)
 – dlhá samohláska (vokál), príp. dvojhláska (diftong)
 – nulový sufix
 – mení sa na....
 – tvrdá spoluhláska (konsonant)
 – mäkká spoluhláska
 – dva konsonanty (príp. skupina konsonantov),
 – vsuvka (infix)
 – alebo, tiež
 – magnetofónová nahrávka
 1 – číslo cvičenia v nahrávke

Vo farebnom rámečku:

- vzor (model) orálneho cvičenia; ak má vzor viacero variantov, sú oddelené v rámečku medzerou,
 – v rámečku sa uvádza aj výsledný tvar, príp. koncovka.

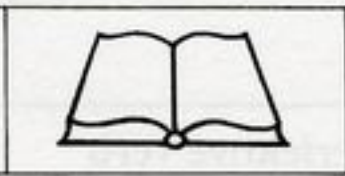
SYMBOLS

- – optional ending of the word stem (you add suffixes to it)
 – short vowel
 – long vowel or diphtong
 – zero suffix
 – it changes to...
 – hard consonant
 – soft consonant
 – two consonants (or group of them)
 – infix
 – or, also
 – recording
 1 – number of the exercise on the tape

In the coloured outlined area:

- model of the oral exercise; if there are more than one variant, they are divided by a gap,
 – in the coloured area you can find a final form or ending.

ABECEDA THE ALPHABET

A	a	A	a	asi, matka, dar	asi, matka, dar
B	b	B	b	babka, Betka	babka, Betka
C	c	C	c	cesta, cement	cesta, cement
D	d	D	d	dom, dobre	dom, dobre
E	e	E	e	Eva, veda, je	Eva, veda, je
F	f	F	f	film, kufor	film, kufor
G	g	G	g	gitara, guma	gitara, guma
H	h	H	h	hlava, noha	hlava, noha
Ch	ch	Ch	ch	choroba, mucha	choroba, mucha
I	i	I	i	Ivan, misa	Ivan, misa
J	j	J	j	ja, Janko, Dunaj	ja, Janko, Dunaj
K	k	K	k	kura, okno	kura, okno
L	l	L	l	lopta, Slovensko	lopta, Slovensko
M	m	M	m	mesto, Miro	mesto, Miro
N	n	N	n	noc, univerzita	noc, univerzita
O	o	O	o	oko, koleso	oko, koleso
P	p	P	p	Praha, pero	Praha, pero
R	r	R	r	ruka, rameno	ruka, rameno
S	s	S	s	sever, slon	sever, slon
T	t	T	t	tam, turista	tam, turista
U	u	U	u	cukor, budova	cukor, budova
V	v	V	v	veta, voda	veta, voda
X	x	X	x	oxid, sufix	oxid, sufix
Y	y	Y	y	ty, dym	ty, dym
Z	z	Z	z	Zuzka, zlato, zub	Zuzka, zlato, zub

SAMOHLÁSKY /VOKÁLY/ VOWELS

-	krátke (short)	˘	dlhé (long)
a	- rad	á	- rád
e	- dobre	é	- dobré
i	- pivo	í	- víno
o	- filozofia	ó	- biológia
u	- sud	ú	- súd
y	- tykal	ý	- pýtal
ä	- mäso	-	

DVOJHLÁSKY /DIFTONGY/ DIPHTHONGS

ia	- piatok, viac	ie	- viem, spieva
iu	- cudziu	ô (uo)	- stôl, skôr

SPOLUHLÁSKY /KONSONANTY/ CONSONANTS

=	tvrdé (hard)	≍	mäkké (soft)	≎	dlhé (long)
-		č	- čo, prečo	-	
d	- dom, dám	ď	- ďakujem, loď	-	
l	- lampa, labe	l	- vľavo, ľad	í	- kíb, híbka
n	- nos, noha	ň	- dlaň, voňa	-	
r	- ruka, meter	-		ř	- křmi, hřba
s	- som, sad	š	- široký, máš	-	
t	- traktor, tu	ť	- ťava, robíť	-	
z	- zima, zase	ž	- žena, muž	-	
-		c	- citrón, cit	-	
-		dz	- medzi, hádzal	-	
-		j	- ja, daj	-	

VŠIMNITE SI!

NOTICE!

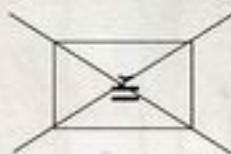
- čítame **mätko!** (Read it softly! e. g.)

Napríklad: deti, rodina, dedina, divadlo, chodím, teta, nízko, nič, nie, liška, list, nevidím, ticho, tisíc.

Nikdy nepíšeme mätkčň!

We never write the symbol above the consonant!

- **nečítame mätko!** **dé, té, né, lé**
- **we don't read them softly!**

Napríklad: pekné, každé, hnedé, milé, studené, teplé, malé, červené, mladé, moderné, elegantné, husté, zlaté.

 ČO KEDY HOVORÍME /POZDRAVY/ WHAT AND WHEN TO SAY /GREETINGS/

1

- Dobré ráno, Janko!
- Dobré ráno, mama!

- Dobré ráno, pani Kováčová!
- Dobré ráno, pán Kolár!

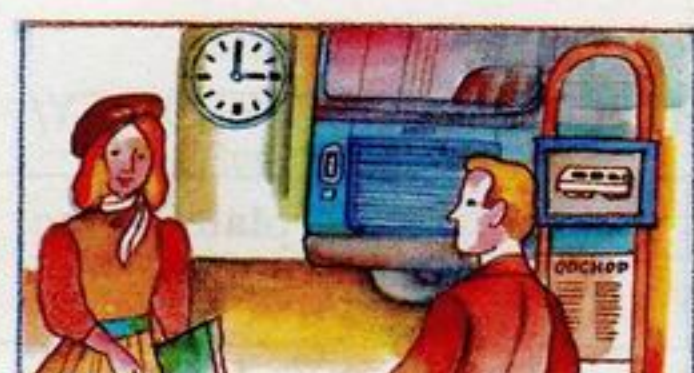
- Dobré ráno prajem!
- Dobré ráno!

- Dobrý deň, pani Horová!
- Dobrý deň!

- Dobrý deň, Eva!
- Dobrý deň, Jana!
- Dobrý deň!

- Dobrý deň prajem, pán inžinier!
- Dobrý deň, slečna Viera!

- Dobrý večer!
- Dobrý večer, pán doktor!

- Dobrý večer, mama!
- Dobrý večer, Peter!

- Dobrý večer prajem!
- Dobrý večer!

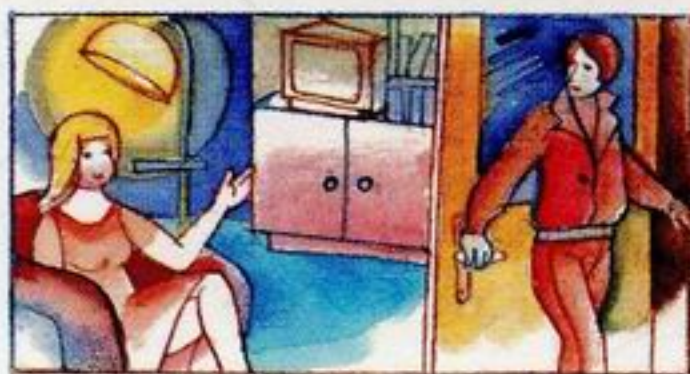
- Dobrú noc, Janko!
- Dobrú noc, mama!

- Dobrú noc, Miro!
- Dobrú noc!

- Dobrú noc prajem!
- Dobrú noc!

- Dovidenia!
- Dovidenia!

- Ahoj! (= Servus!)
- Ahoj! (= Servus!)

ČO KEDY HOVORÍME /FRÁZY/ WHAT AND WHEN TO SAY /PHRASES/

2

NECH SA PÁČI! (=PROSÍM!) – ĎAKUJEM! HERE YOU ARE. THANK YOU

- Nech sa páči!
- Ďakujem!

- Nech sa páči!
- Ďakujem!

- Nech sa páči!
- Ďakujem!

DOBRÚ CHUŤ! – NA ZDRAVIE! – PROSÍM! – AKO SA MÁTE?
ENJOY YOUR MEAL! – CHEERS! – PLEASE/PARDON/ HERE YOU ARE – HOW ARE YOU?

- Dobrú chuť!
- Ďakujem!

- Dobrú chuť!
- Podobne!

- Na zdravie!
- Na zdravie!

- Prosím! (Here you are) (= Nech sa páči!)
- Ďakujem!

- !!!
- Prosím? (Pardon?) (= Nerozumiem!)

- Prosím si pivo! (... , please)
- Nech sa páči!

- Ako sa máte?
- Ďakujem, dobre! (- Ďakujem, výborne!)

- Ako sa máš?
- Ďakujem, dobre!

- Ako sa máte?
- Bohužiaľ zle! (- Nie dobre!)

KTO JE TO? WHO IS THAT?

11

- Ahoj, Peter!
- Ahoj, Ali!

- Kto je to?
- To je Peter.
Peter je študent.

- Ahoj, Ivan!
- Ahoj, Ali!

- Kto je to?
- To je Ivan.
Ivan je tiež študent.

- Dobrý deň, pán inžinier!
- Dobrý deň, Ali!

- Kto je to?
- To je inžinier Miko.
Inžinier Miko je profesor.

- Dobrý deň, pani inžinierka!
- Dobrý deň, Ali!

- Kto je to?
- To je inžinierka Horová.
Inžinierka Horová je profesorka.

- Ahoj, Eva!
- Ahoj, Ali!

- Kto je to?
- To je Eva. Eva je študentka.

Cvičenie

 KTO JE TO? WHO IS THAT?

TO JE ... THAT IS ...

12

- To je Peter.
Peter je študent.

- To je Eva.
Eva je študentka.

- To je Ján.
Ján je študent.

- To je Jana.
Jana je študentka.

- To je pán Kováč.
Pán Kováč je úradník.

- To je pani Kováčová.
Pani Kováčová je úradníčka.

- To je pán Novák.
Pán Novák je učiteľ.

- To je pani Nováková.
Pani Nováková je učiteľka.

- To je pán Hora.
Pán Hora je doktor.

- To je pani Horová.
Pani Horová je doktorka.

- To je pán Rybár.
Pán Rybár je robotník.

- To je pani Rybárová.
Pani Rybárová je robotníčka.

- To je pán Dudáš.
Pán Dudáš je roľník.

- To je pani Dudášová.
Pani Dudášová je roľníčka.

- To je pán Galo.
Pán Galo je taxikár.

- To je pani Galová.
Pani Galová je taxikárka.

13

PETER JE ŠTUDENT. A IVAN? **AJ** IVAN JE ŠTUDENT.

PETER IS A STUDENT. AND IVAN? IVAN IS A STUDENT, **TOO**.

(= IVAN JE **TIEŽ** ŠTUDENT.) (= IVAN IS **ALSO** A STUDENT.)

- Peter je študent. A Ivan?
- Aj Ivan je študent. (= Ivan je tiež študent.)

- Eva je študentka. A Jana?
- Aj Jana je študentka. (= Jana je tiež študentka.)

- Pán Kováč je úradník. A pán Holub?
- Aj pán Holub je úradník. (= Pán Holub je tiež úradník.)

- Pani Nováková je učiteľka. A pani Jarošová?
- Aj pani Jarošová je učiteľka. (= Pani Jarošová je tiež učiteľka.)

- Pán Rybár je robotník. A pán Kiš?
- Aj pán Kiš je robotník. (= Pán Kiš je tiež robotník.)

- Pani Dudášová je roľníčka. A pani Matulová?
- Aj pani Matulová je roľníčka. (= Pani Matulová je tiež roľníčka.)

- Michal je vojak. A Jozef?
- Aj Jozef je vojak. (= Jozef je tiež vojak.)

- Pani Horvátová je kuchárka. A pani Vargová?
- Aj pani Vargová je kuchárka. (= Pani Vargová je tiež kuchárka.)

**AKO SA VOLÁ /TEN, TÁ/? – AKO SA VOLÁTE?
WHAT'S HIS/HER NAME? – WHAT'S YOUR NAME?**

- Ako sa volá ten študent?
- Ako sa volá tá študentka?

- To je Peter.
- Volá sa Peter Novák.

- To je Eva.
- Volá sa Eva Nováková.

- Ako sa volá ten muž?
- Ako sa volá tá žena?

- To je inžinier Hora.
- Volá sa Ján Hora.

- To je doktorka Horová.
- Volá sa Mária Horová.

- Ako sa volá ten muž?
- Ako sa volá tá žena?

- Volá sa Miko.
- Pán Miko je poštár.

- Volá sa Miková.
- Pani Miková je poštárka.

- Ako sa volá ten muž?
- Ako sa volá tá slečna?

- Nevie, kto to je.
- Nevie, ako sa volá.

- Nevie, kto to je.
- Nevie, ako sa volá. Moment!

- Prepáčte, ako sa voláte?

- Volám sa Zuzana Nová.

- Volá sa Zuzana Nová.

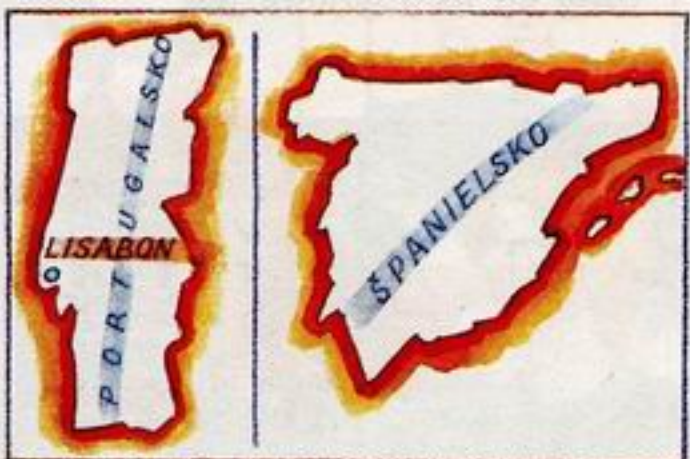
15

AKÝ JE? AKÁ JE? – ODKIAĽ JE? WHAT'S HE LIKE? WHAT'S SHE LIKE? WHERE IS HE/SHE FROM?

A.: – To je Nikos, pravda? Aký študent je Nikos?
B.: – Nikos je grécky študent.

A.: – Grécky? Nie cyperský? Odkiaľ je?
B.: – Nikos je z Grécka, z Atén.

A.: – To je José, pravda? Aký študent je José?
B.: – José je portugalský študent.

A.: – Portugalský? Nie španielsky? Odkiaľ je?
B.: – José je z Portugalska, z Lisabonu.

A.: – To je Hans, pravda?
B.: – Neviem. Moment! – Odkiaľ ste?
C.: – Som z Berlína. Som z Nemecka. Som nemecký študent.

A.: – To je Mary, pravda? Aká študentka je Mary?
B.: – Mary je anglická študentka.
A.: – Anglická? Nie americká? Odkiaľ je?
B.: – Mary je z Anglicka, z Londýna.

A.: – To je Marina, pravda? Aká študentka je Marina?
B.: – Marina je poľská študentka.
A.: – Poľská? Nie ukrajinská? Odkiaľ je?
B.: – Marina je z Poľska, z Varšavy.

A.: – To je Sigrid, pravda? Aká študentka je Sigrid?
B.: – Neviem. Moment! – Ste zo Švédska alebo z Nórska?
C.: – Nie som z Nórska. Som zo Štokholmu. Som zo Švédska. Som švédska študentka.
B.: – Aha, zo Švédska. Sigrid je švédska študentka.

ČO JE TO? AKÝ JE...? / AKÁ JE...? / AKÉ JE...?

WHAT IS IT? WHAT IS... (HE) LIKE? / WHAT IS... (SHE) LIKE? / WHAT IS... (IT) LIKE?

Eva má dnes dvadsať rokov. Eva má narodeniny.

- Gratulujem, Eva!
- Ďakujem, mama!
Čo je to?

Ó, to je pekný kabát!

- Gratulujem, Eva!
- Ďakujem, otecko!
Čo je to?

Ó, to je krásny fotoaparát!

- Gratulujem, Eva!
- Ďakujem, Zuzka!
Čo je to?

Ó, to je dobrá čokoláda!

- Gratulujem, Eva!
- Ďakujem, Peter!
Čo je to?

Ó, to je veľká kniha!

- Gratulujem, Eva!
- Ďakujem, Hanka!
Čo je to?

Ó, to je pekné zrkadlo!

- Gratulujem, Eva!
- Ďakujem, Janko!
Čo je to?

Ó, to je dobré pero!

MAMA, POZRI! LOOK, MUM!

- Mama, pozri,

aký krásny kabát!

aká veľká kniha!

aké pekné zrkadlo!

Cvičenie Exercise

AKÝ JE...?

...je pekný/krásny

- To je Dunaj? Aký je Dunaj?
- Dunaj je široký.

AKÁ JE...?

...je pekná/krásna

- Aká je Nitra?
- Nitra je krásna.

AKÉ JE...?

...je pekné/krásne

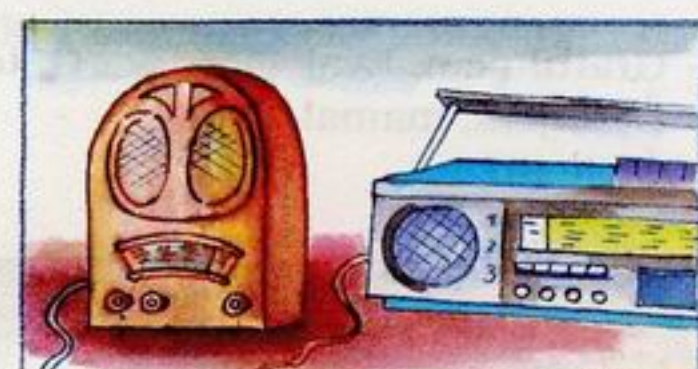
- Aké je Komárno?
- Komárno je veľké.

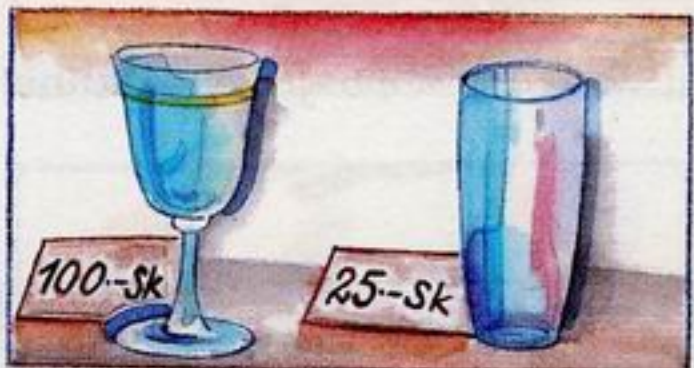
- Aký je most?
- Most je moderný.

- Aká je lampa?
- Tá lampa je vysoká
a tá lampa je nízka.

- Aké je rádio?
- To rádio je staré
a to rádio je nové.

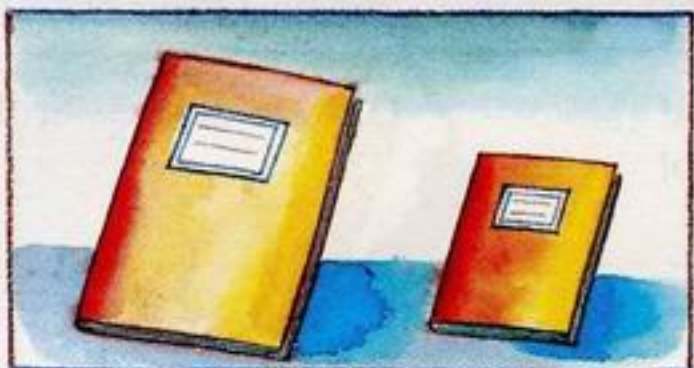
- Aký je pohár?
- Ten pohár je drahý
a ten pohár je lacný.

- Aká je to lopta?
- Tá lopta je futbalová
a tá lopta je volejbalová.

- Aké je jazero?
- To jazero je veľké
a to jazero je malé.

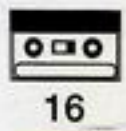
- Aký je ten zošit?
- Ten zošit je veľký
a ten zošit je malý.

- Aká je ulica?
- Tá ulica je široká
a tá ulica je úzka.

- Aké je vysvedčenie?
- To vysvedčenie je zlé
a to vysvedčenie je dobré.

**JE TO...?
IS IT...?**

A.: - Je to Peter?
B.: - Kto? Ten vysoký muž?

**ÁNO, TO JE...
YES, IT IS...**

B.: - Áno, to je Peter.

**NIE, TO NIE JE...
NO, IT IS NOT (ISN'T)...**

Ten mladý muž nie je Peter.
To je Miro.

A.: - Je to profesor?
B.: - Kto? Ten starý muž?

B.: - Áno, to je profesor.

Ten mladý muž nie je profesor.
To je vodič.

A.: - Je to poštár?
B.: - Kto? Ten mladý muž?

B.: - Áno, to je poštár.

Ten starý muž nie je poštár.
To je úradník.

A.: - Je to Janko?
B.: - Kto? Ten malý chlapec?

B.: - Áno, to je Janko.

Ten veľký chlapec nie je Janko.
To je Ivan.

A.: - Je to Eva?
B.: - Kto? Tá štíhla žena?

B.: Áno, to je Eva.

Tá tučná žena nie je Eva.
To je Jana.

17

AKÝ / AKÁ / AKÉ... (pekný/pekná/pekné) JE TO...?
WHAT IS... (HE/SHE/IT) LIKE? How... (nice, etc.) is he/she/it?

ÁNO, TO JE...
YES, IT IS...

- Aká dobrá fotografia! Je to Eva?
- Áno, to je Eva.

- Aký pekný obraz! Je to Bratislava?
- Áno, to je Bratislava.

- Aká veľká budova! Je to hotel?
- Áno, to je hotel.

- Aká veľká sála! Je to kino?
- Áno, to je kino.

- Aké veľké mesto! Je to Žilina?
- Áno, to je Žilina.

NIE, TO NIE JE...
NO, IT ISN'T...

- Aká zlá fotografia! Je to Eva?
- Nie, to nie je Eva. To je Zuzana.

- Aký škaredý obraz! Je to strom?
- Nie, to nie je strom. To je kvet.

- Aká moderná budova! Je to univerzita?
- Nie, to nie je univerzita. To je knižnica.

- Aký pekný dom! Je to múzeum?
- Nie, to nie je múzeum. To je divadlo.

- Aká veľká rieka! Je to Váh?
- Nie, to nie je Váh. To je Dunaj.

Pýtajte sa a odpovedajte! (Ask and answer.)

- Aký je dom?
- Dom je veľký.

strom - vysoký
stôl - veľký
papier - čistý
obraz - starý

- Aká je ulica?
- Ulica je široká.

kvetina - pekná
mapa - malá
kniha - pekná
fotografia - pekná

- Aké je auto?
- Auto je moderné.

pero - nové
kino - staré
okno - veľké
mesto - malé

**JE... DOBRÝ? / DOBRÁ? / DOBRÉ?
IS (HE/SHE/IT)... (good, etc.)**

ÁNO, JE (veľmi)...
YES, HE IS (very)...

- Pozri, to je nový basketbalista!
- Je dobrý?
- Áno, je veľmi vysoký a veľmi dobrý.

- Pozri, to je nový slovenský film!
- Je pekný?
- Áno, je veľmi pekný.

- Pozri, to je nová kniha!
- Je dobrá?
- Áno, je veľmi dobrá.

- Pozri, to je moderné rádio!
- Je drahé?
- Áno, je veľmi drahé.

NIE, NIE JE (veľmi)...
NO, HE ISN'T (very)...

- Pozri, to je nový riaditeľ!
- Je starý?
- Nie, nie je veľmi starý. Je mladý.

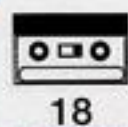
- To je veľký kufor!
- Je ťažký?
- Nie, nie je veľmi ťažký.

- Pozri, to je škola! Je veľmi veľká.
- Je pekná?
- Nie, nie je veľmi pekná.

- Pozri, to je nové pero!
- Je dobré?
- Nie, nie je veľmi dobré.

ČO ROBIŠ? / ČO ROBÍTE? / ČO ROBÍ?
WHAT ARE YOU DOING? WHAT IS HE/SHE DOING?

Peter: – Ahoj, Miro!
 Tu Peter. Čo robíš?

Miro: – Ahoj, Peter!
 Sedím a čítam.

Dušan: – Čo robí Miro?
 Peter: – Sedí a číta.

Eva: – Servus, Jana!
 Tu Eva. Čo robíš?

Jana: – Servus, Eva!
 Sedím a študujem.
 Ráno mám skúšku.

Zora: – Čo robí Jana?
 Eva: – Študuje.
 Ráno má skúšku.

Katka: – Ahoj, mama! Tu Katka. Čo robíš?
 Mama: – Servus, Katka! Varím večeru.
 Katka: – A čo robí otecko? A Janko?
 Mama: – Otec sedí a číta noviny. Janko píše úlohu. A čo robíš ty?
 Katka: – Idem do kina. Ahoj, mami! Pozdravujem otecka a Janka!
 Mama: – Ahoj, Katka! Ďakujem!
 Otec: – Čo robí Katka?
 Mama: – Ide do kina. A pozdravuje!

Pani Kováčová: – Haló, tu Kováčová. Dobrý deň, pani Horová!
 Pani Horová: – Dobrý deň, pani Kováčová!
 Pani Kováčová: – Ako sa máte?
 Pani Horová: – Ďakujem, dobre. A vy?
 Pani Kováčová: – Ďakujem, tiež dobre. Čo robíte?
 Pani Horová: – Počúvam rádio. Je krásny koncert.
 Pani Kováčová: – Aj ja počúvam rádio. Čo robí pán Hora?
 Pani Horová: – Nie je doma. Dnes večer pracuje. Dovidenia!
 Pani Kováčová: – Dovidenia!

Cvičenie Exercise

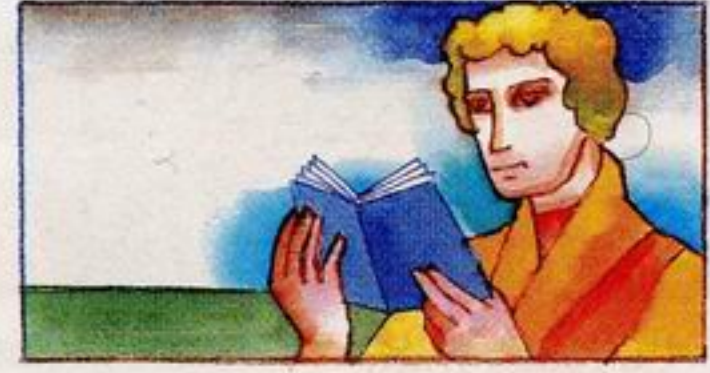
ČÍTAM (I AM READING)

ČÍTAŠ (YOU ARE READING)

ČÍTA (HE/SHE IS READING)

Miro: - Čo robíš, Peter?
 Peter: - Ja? Čítam. A ty? Aj ty čítaš?
 Miro: - Áno, čítam. A čo robí Ivan?
 Peter: - Aj Ivan číta. (= Ivan tiež číta.)

HRÁME (WE ARE PLAYING)

HRÁTE (YOU ARE PLAYING)

HRAJÚ (THEY ARE PLAYING)

Matka: - Chlapci, čo robíte?
 Janko: - My? Hráme futbal.
 Matka: - Jožko, Lacko, hráte tiež futbal?
 Jožko: - Áno, mama, hráme futbal.
 Otec: - Čo robia chlapci?
 Matka: - Hrajú futbal.

OPAKUJTE ROZHOVORY! POUŽITE SLOVÁ: REPEAT THE DIALOGUES! USE THE WORDS:

študujem / študuješ / študuje
 počúvam / počúvaš / počúva
 píšem / píšeš / píše

študujeme / študujete / študujú (chémiu)
 počúvame / počúvate / počúvajú (hudbu)
 píšeme / píšete / píšu (list/úlohu)

KTO...?

...číta?

...sedí?

...píše?

WHO IS...?

JA TY ON/ONA/ONO	čítam čítaš číta	sedím sediš sedí	píšem píšeš píše
MY VY ONI	čítame čítate čítajú	sedíme sedíte sedia	píšeme píšete píšu

ČO ROBIŠ? ČÍTAM ČO ROBÍTE? JA? ČÍTAM /MY? ČÍTAME
WHAT ARE YOU DOING? I AM READING. WE ARE READING

- Čo robíš, Ivan?
- Počúvam rádio.

- Čo robíte, pani Horáková?
- Počúvam rádio.

- Čo robíte, chlapci?
- Počúvame rádio.

- Čo študuješ, Miro?
- Študujem fyziku.

- Kde študujete, slečna?
- Študujem v Prahe.

- Kde študujete?
- Študujeme v Bratislave.

- Kde bývaš, Jana?
- Bývam v internáte.

- Kde bývate?
- Bývam tu, v dome.

- Kde bývate, chlapci?
- Bývame tu, v internáte.

- Čo robíš, Marika?
- Kreslím.

- Čo robíte, pani Nováková?
- Varím obed.

- Čo robíte, Eva a Mária?
- Varíme kávu.

NIE, NE(SEDÍM)

- Janko, spíš?
- Nie, mamička, nespím. Čítam.

NE(ČÍTAM)

- Prepáčte, hovoríte po anglicky?
- Nié, žiaľ, nehovorím.

NE(BÝVAM)

- Študujete fyziku?
- Nie, neštudujem fyziku.
Študujem chémiu.

**KDE JE...?
WHERE IS...?**

**HORE
(UP)**

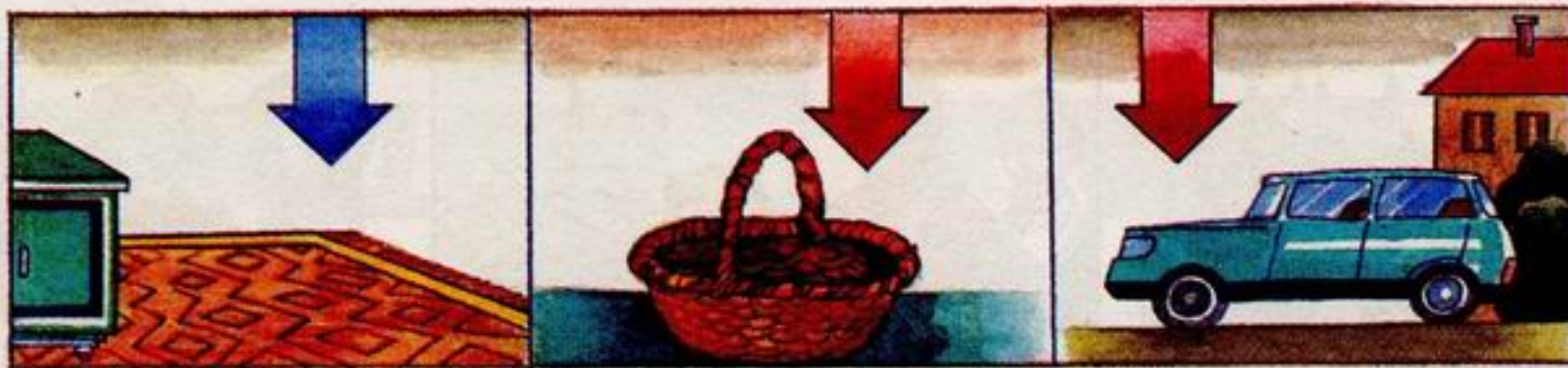

Lietadlo je hore.

Lampa je hore.

Obraz je hore.

**DOLE
(DOWN)**

Koberec je dole.

Kôš je dole.

Auto je dole.

**VPRAVO
(RIGHT)**

Škola je vpravo.

Dom je vpravo.

Park je vpravo.

**VLAVO
(LEFT)**

Internát je vľavo.

Hotel je vľavo.

Kino je vľavo.

**VPREDU
(IN/AT
THE FRONT)**

Tabuľa je vpredu.

Skriňa je vpredu.

Okno je vpredu.

**VZADU
(IN/ AT
THE BACK)**

Múzeum je vzadu.

Telefón je vzadu.

Mapa je vzadu.

KDE LEŽÍ... / SEDÍ... / BÝVA... / ŠTUDUJE...?
WHERE IS... LYING.../SITTING.../LIVING.../STUDYING...?

- Kde je Miro?
- Miro je v kine.

- Kde bývate?
- Bývam v internáte.

- Kde sedia chlapci?
- Chlapci sedia v triede.

- Kde študuje Eva?
- Eva študuje v Bratislave.

- Kde študuje Jozef?
- Jozef študuje v Nitre.

- Kde leží Janko?
- Janko leží v izbe.

ČÍSLA
NUMBERS

1 – JEDEN

2 – DVA

3 – TRI

4 – ŠTYRI

5 – PÄŤ

6 – ŠEŠŤ

7 – SEDEM

8 – OSEM

9 – DEVÄŤ

10 – DESAŤ

- Aká električka ide do mesta?
- Električka číslo 7 a číslo 9.

- Kde stojí autobus do Košíc?
- Autobus do Košíc stojí na zastávke číslo 5.

- Kde je dom číslo 10?
- Moment! Tu je číslo 6, potom 8. Tam je 10.

- Aké máš telefónne číslo?
- Mám číslo 3264-7528.

- To je moja izba. Číslo 4.

- To je náš dom. Číslo 6.

**KEDY...?
WHEN...?**

**RÁNO
(IN THE
MORNING)**

- Kedy ideš do školy?
- Ráno.

**DOOBEDA
(IN THE
MORNING)**

- Kedy študujete?
- Doobeda.

**POOBEDE
(IN THE
AFTERNOON)**

- Kedy píšete úlohu?
- Poobede.

**VEČER
(IN THE
EVENING)**

- Kedy idete do kina?
- Večer.

**V NOCI
(AT NIGHT)**

- Kedy cestujete do Prahy?
- V noci.

**ČO...?
WHAT...?**

- Čo varí matka ráno?
- Ráno varí matka kakao.

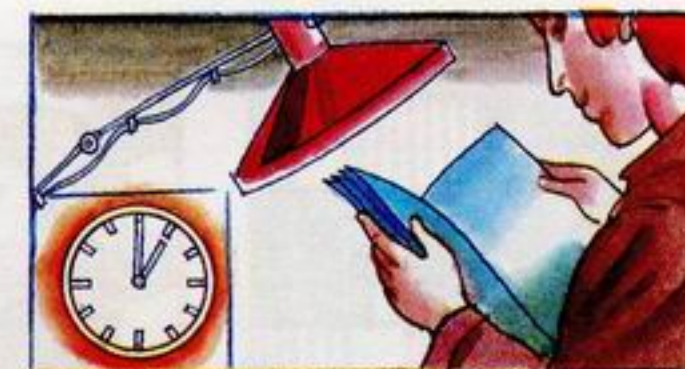
- Čo robíte doobeda?
- Doobeda študujem.

- Čo robíte poobede?
- Poobede chodím do parku.

- Čo robíte večer?
- Večer počúvam rádio.

- Čo robíte v noci?
- V noci študujem.

ROZHOVOR (DIALOGUE)

- Ahoj, Eva! Ideš do kina?
- Ahoj, Peter! Nie, nejdem do kina. Idem do školy.
- Teraz? Poobede?
- Áno, dnes idem poobede.
Aký autobus ide k univerzite?

- Tu stojí číslo 6 a číslo 8,
ale nejdú k univerzite.
- Nie? Tak idem peši.

- Aj ja idem. Ako sa máš?
- Ďakujem, dobre. A ty?
- Ďakujem, výborne.

- Čo študuješ, Eva?
- Študujem medicínu.

- Kde bývaš? Tu v meste?
- Bývam v internáte.

- Pozri! Tu je banka,
vzadu je pošta.
Univerzita je vpravo.

- Ďakujem, Peter.
A čo robíš ty?
- Študujem. Neštudujem
medicínu, ale chémiu.

- Bývaš tiež v internáte?
- Áno, aj ja bývam v internáte.

- Aký je ten internát? Je pekný?
- Áno, je pekný. A izba je tiež
pekná.

- Ahoj, Ahmed!
- Ahoj, Peter!
- Kto je to?
Je to arabský študent?

- Áno, Ahmed je libanonský študent. Hovorí veľmi pekne po slovensky.

- Čo tu máš, Peter?
- Ach, to je list.
Musím ísť na poštu.

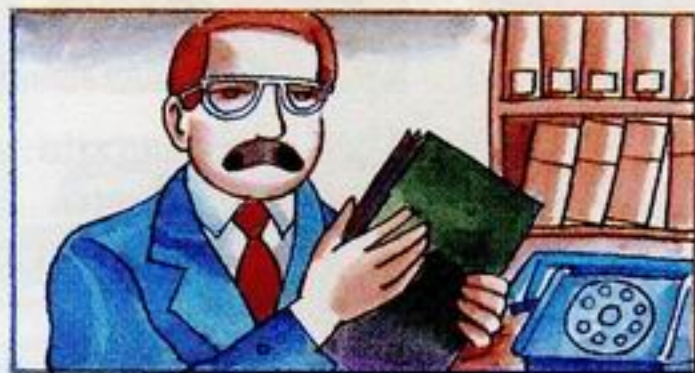

- Tu je univerzita. Ahoj, Eva!
Idem na poštu.
- Ahoj, Peter! Dovidenia!

RODINA (KOVÁČOVCI)

Text 1

KTO JE TO?

- To je pán Kováč.
- Čo robí pán Kováč?
- Pán Kováč pracuje.
- Kde pracuje pán Kováč?
- Pán Kováč pracuje v úrade.
- Čo je pán Kováč?
- Pán Kováč je úradník.

- To je pani Kováčová.
- Čo robí pani Kováčová?
- Pani Kováčová učí.
- Kde učí pani Kováčová?
- Pani Kováčová učí v škole.
- Čo je pani Kováčová?
- Pani Kováčová je učiteľka.

- To je Peter Kováč.
- Čo robí Peter?
- Peter pracuje.
- Kde pracuje Peter?
- Peter pracuje v laboratóriu.
- Čo je Peter?
- Peter je chemický inžinier.

- To je Eva Kováčová.
- Čo robí Eva?
- Eva študuje.
- Kde študuje Eva?
- Eva študuje na univerzite.
- Čo je Eva?
- Eva je študentka.

- To je Janko Kováč.
- Čo robí Janko?
- Janko chodí do školy.
- Čo je Janko?
- Janko je žiak.

- To je Zuzka Kováčová.
- Chodí Zuzka do školy?
- Nie, Zuzka nechodí do školy.
Zuzka je malé dievčatko.
Je v parku a hrá sa.

- To je starý otec.
- Čo robí starý otec?
Pracuje?
- Nie, starý otec nepracuje.
Sedí a číta noviny.

- To sú starí rodičia.

- To je stará matka.
- Čo robí stará matka?
Pracuje?
- Nie, stará matka nepracuje.
Sedí, pletie a pozerá sa,
čo robí Zuzka.

RODINA (HORÁKOVCI)

Text 2

KTO JE TO?

- To je pán Horák.
Pán Horák nepracuje v úrade.
Pán Horák pracuje v továrni.
Pán Horák nie je úradník,
je robotník.

- To je pani Horáková.
Pani Horáková nepracuje v škole.
Neučí. Pani Horáková pracuje
doma v záhrade. Pani Horáková
nie je učiteľka, je domáca.

- To je Ivan Horák.
Ivan chodí tiež do školy.
Ivan je tiež žiak.
Ivan a Janko sú kamaráti.

- To je Katka Horáková.
Katka pracuje v nemocnici.
Katka je lekárka (= doktorka).
Katka a Eva sú kamarátky.

POZRITE SA! TU JE CELÁ RODINA!

STARÍ
RODIČIAstarý otec
(dedko)stará matka
(babka)starý otec
(dedko)stará matka
(babka)

RODIČIA

pán Kováč
(otec)manžel
(muž)manželka
(žena)pani Kováčová
(matka)

DETI

syn
brat (Peter)dcéra
sestra (Eva)syn
brat (Janko)dcéra
sestra (Zuzka)

KDE...?

KEDY...?

VŠIMNITE SI!

SOM / SI / JE

- Janko, kde **si**?
- **Som** dole, mamička.
- A kde **je** Zuzka?
- Aj Zuzka **je** tu dole.

- Eva, kedy **si** v škole?
- Ráno **som** v škole. Poobede **som** doma.
- **Je** Peter poobede tiež doma?
- Áno, **je** doma.

- Dobrý deň. **Ste** v úrade, pán Kováč?
- Áno, **som** v úrade. Kto telefonuje?
- Tu **je** inžinier Hora.

- Kedy **ste** v škole, pani Kováčová?
- Ráno. **Som** v škole každé ráno.
- Aj pán Kováč **je** ráno v úrade?
- Áno, manžel **je** ráno v úrade.

VŠIMNITE SI!

SME / STE / SÚ

- Janko, Ivan, kde **ste**?
- **Sme** v izbe, mamička. Počúvame rádio.
- Eva a Zuzka **sú** tiež v izbe?
- Nie, nie **sú** tu. Nevie, kde **sú**.

- Haló! Tu **je** Eva. Janko a ja **sme** teraz v meste. Potom **sme** v kine.
- A kedy **ste** doma?
- Večer **sme** doma.
- Dobre. Otecko a Peter **sú** už doma.

SOM SI JE	Ráno som v škole. Janko, si doma? Peter je doma.	NIE SOM NIE SI NIE JE	Poobede nie som v škole. Prečo nie si v škole? Eva nie je doma.
SME STE SÚ	Večer sme doma. Ste tu? Sú rodičia doma?	NIE SME NIE STE NIE SÚ	Doobeda nie sme doma. Nie ste v Nitre? Prečo? Nie, nie sú doma.

KTORÝ? (ten alebo ten?)

- Prosím si kabát.
- Ktorý?
- Ten modrý alebo ten hnedý?
- Ten modrý, prosím.

KTORÁ? (tá alebo tá?)

- To je pekná lampa.
- Ktorá?
- Tá žltá alebo tá červená?
- Tá žltá.

KTORÉ? (to alebo to?)

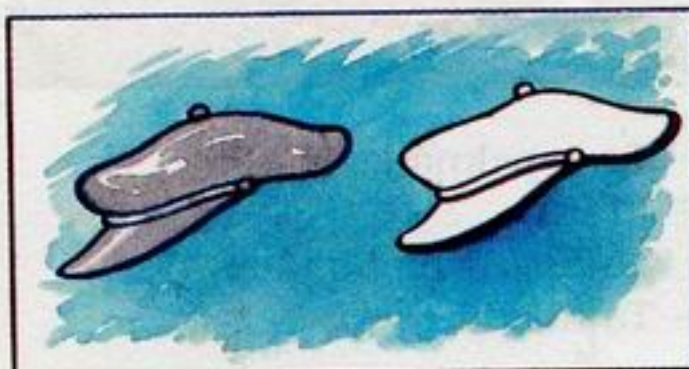

- Aha, aké krásne auto!
- Ktoré?
- To zelené alebo to čierne?
- To zelené.

POZRITE SA!

- To je pekný dom.
- Ktorý?
- Ten sivý alebo ten biely?
- Ten biely.

- To je pekná čiapka.
- Ktorá?
- Tá sivá alebo tá biela?
- Tá biela.

- To je pekné sako.
- Ktoré?
- To sivé alebo to biele?
- To biele.

- To je pekný kabát.
- Ktorý?
- Ten čierny alebo ten modrý?
- Ten modrý.

- To je pekná sukňa.
- Ktorá?
- Tá čierna alebo tá modrá?
- Tá modrá.

- To je pekné auto.
- Ktoré?
- To čierne alebo to modré?
- To modré.

- To je pekný koberec.
- Ktorý?
- Ten červený alebo ten zelený?
- Ten červený.

- To je pekná kravata.
- Ktorá?
- Tá červená alebo tá zelená?
- Tá červená.

- To je dobré mydlo.
- Ktoré?
- To červené alebo to zelené?
- To červené.

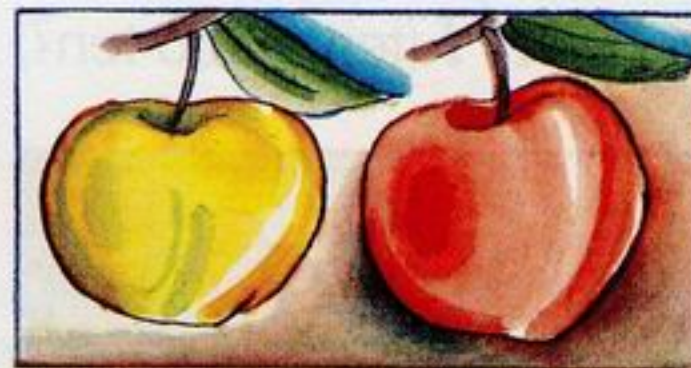
2. LEKCIA / Ako bývame, ako žijeme

- To je krásny kvet.
- Ktorý?
Ten žltý alebo ten červený?
- Ten žltý.

- To je pekná taška.
- Ktorá?
Tá žltá alebo tá červená?
- Tá žltá.

- To je dobré jablko.
- Ktoré?
To žlté alebo to červené?
- To žlté.

- To je pekný pulóver.
- Ktorý?
Ten hnedý alebo ten sivý?
- Ten hnedý.

- To je pekná košeľa.
- Ktorá?
Tá hnedá alebo tá sivá?
- Tá hnedá.

- To je pekné kreslo.
- Ktoré?
To hnedé alebo to sivé?
- To hnedé.

- To je krásna kytica!
- Je veľmi pestrá.

- Tu hrajú starý film. Je čiernobiely.
- Tu hrajú nový film. Je farebný.

ZAPAMÄTAJTE SI!

NA

Eva sedí na stoličke.
Na okne visia záclony.
Lampa je na stole.
Na stene je polička.

PRI

Eva stojí pri okne.
Stôl stojí pri stene.
Skríňa je pri okne.
Stolička je pri stole.

V

Eva je v izbe.
Kniha je v skrinke.
Kováčovi sú v obchode.
V obchode je nábytok.

HURÁ, MÁME NOVÝ BYT!

Text 3

Pán Kováč:

- Dobrý večer, mama! Dobrý večer, deti! Pozrite!

Janko:

- Čo je to, otecko?

Pán Kováč:

- To je kľúč a to je plán.

Máme nový byt!

- Pozrite! To je predizba.
Vpravo je záchod a kúpeľňa.
Potom je kuchyňa.

Pani Kováčová:

- Je veľká?

Pán Kováč:

- Áno, je veľká a pekná.
A vedľa je balkón. Číslo tri je jedáleň
a číslo štyri je obývacia izba. Vzadu je
terasa.

Eva:

- A číslo päť je spálňa, číslo
šesť je moja izba.

Pani Kováčová:

- Nie, to nie je tvoja izba.
Je veľmi veľká. Tvoja izba je číslo sedem.

Janko:

- A číslo osem je moja izba?

Pán Kováč:

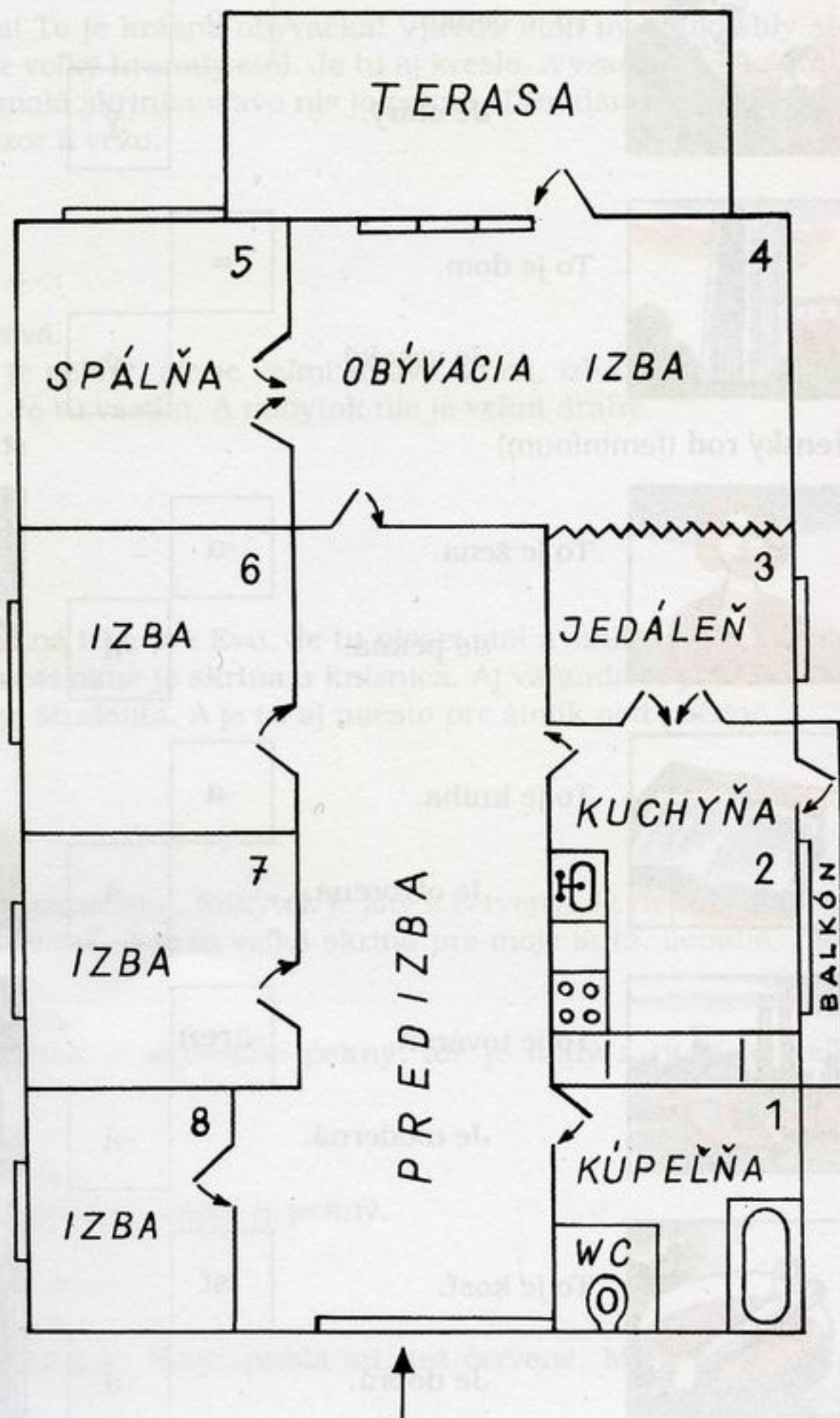
- Áno, Janko, to je tvoja izba.

Janko:

- Hurá, máme nový byt!
Poďme sa pozrieť!

Pani Kováčová:

- Nie, teraz je večer. Do bytu
pôjdeme všetci ráno.

VŠIMNITE SI!

Podstatné mená / Prídavné mená / 1. pád – jednotné číslo
 (substantíva) (adjektíva) (nominatív) (singulár)

KTO je to? / ČO je to?

AKÝ je? / AKÁ je? / AKÉ je?

mužský rod (maskulinum)

To je muž.

=

– (životné)

Je tučný.

-ý

- maskulínium životné (Mž)
- maskulínium neživotné (Mn)
- feminínium (F)
- neutrum (N)

To je futbalista.

-a

Je dobrý.

-ý

To je dedko.

-o

Je starý.

-ý

To je dom.

=

– (neživotné)

Je vysoký.

-ý

ženský rod (feminínium)

To je žena.

-a

Je pekná.

-á

To je kniha.

-a

Je otvorená.

-á

To je továreň.

-áreň

Je moderná.

-á

To je kosť.

-sť

Je dobrá.

-á

stredný rod (neutrum)

To je okno.

-o

Je otvorené.

-é

To je vajce.

-e

Je dobré.

-é

To je námestie.

-ie

Je pekné.

-é

To je múzeum.

-um

Je veľké.

-é

KOVÁČOVCI KUPUJÚ NOVÝ NÁBYTOK

Kováčovci majú nový byt a kupujú nábytok. Pán Kováč, pani Kováčová, Janko a Zuzka sú v obchode.

Pán Kováč:

- Pozrite sa! To je krásna obývačka! Vpredu stojí malý okrúhly stôl a vzadu je veľký hranatý stôl. Je tu aj kreslo. A vzadu je veľká knižnica. Tá malá skrinka vľavo nie je pekná. Tam dáme televízny stolík, televízor a vežu.

Pani Kováčová:

- Nábytok je pekný, ale je veľmi tmavý. Pozri, izba vpravo je bledá a pekná. Je tu všetko. A nábytok nie je veľmi drahý.

A to je pekná izba pre Evu. Je tu písací stôl a stolička. Na stene je polička a pri okne je skriňa a knižnica. Aj váhanda je pekná. Je tu všetko pre študenta. A je tu aj miesto pre stolík pod počítač.

Janko:

- To je tiež pekná izba. Nábytok je žltý a červený. Je tu stôl, stolička, skrinka, posteľ. A je tu veľká skriňa pre moje autá, lietadlá, rádio a knihy.

Pán Kováč:

- Áno, nábytok je skutočne pekný, ale je malý a ty si už veľký chlapec.

Pani Kováčová:

- Ten veľký koberec vzadu je pekný.

Pán Kováč:

- Ktorý? Ten modrý?

Pani Kováčová:

- Nie, ten červený. Naše kreslá sú tiež červené. Majú tu aj pekné záclony.

Pán Kováč:

– Pozrite tam hore, tá lampa je pekná.

Pani Kováčová:

– Áno, je pekná, ale malá. Vľavo visí druhá lampa. Je pekná a veľká. Nemáme stolnú lampu! Tam vpravo na stole je pekná lampa. Je to halogénová lampa?

Janko:

– A potrebujeme aj nový televízor.

Pani Kováčová:

– Počkaj, Janko! Myslíš, že sme milionári?

VŠIMNITE SI!

Dlhé a krátke prídavné mená (dlhé a krátke adjektíva)

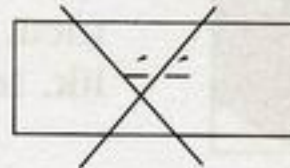
Veľký stôl je hranatý. Obývacia izba je pekná. Kreslo je pohodlné.	Malý stôl je okrúhly. Obývacia izba je krásna. Kreslo je nízke.
PEKNÝ PEKNÁ PEKNÉ	ale KRÁSNY KRÁSNA KRÁSNE
<input type="text"/>	<input type="text"/>

Príklady

veľký dom, starý muž, malý chlapec,
biely papier

nová kniha, stolná lampa, pekná izba,
čierna ceruzka

malé okno, drahé pero, pohodlné kreslo,
nízke okno

VŠIMNITE SI!

Číslovka jeden / jedna / jedno (numeraľe)

Pred domom stojí jeden muž. Vpredu je jeden stôl.	JEDEN (Mž/Mn)
Na stole je jedna lampa.	JEDNA (F)
Vľavo je jedno okno.	JEDNO (N)

Cvičenie

12

S. – Je v dome výťah?
R. – Áno, je.
S. – Je veľký?
R. – Áno, v dome je jeden veľký výťah.

– Je v izbe televízor?
– Áno, je.
– Je starý?
– Áno, v izbe je jeden starý televízor.

– Je v byte kuchyňa?
– Áno, je.
– Je pekná?
– Áno, v byte je jedna pekná kuchyňa.

– Je v izbe rádio?
– Áno, je.
– Je malé?
– Áno, v izbe je jedno malé rádio.

Pokračujte:

Je v byte... / Je v izbe...

lampa – malá, fotografia – pekná, stôl – okrúhly, magnetofón – moderný, koberec – nový, spálňa – veľká,
záclona – nová, váľanda – pekná

VŠIMNITE SI!**Ukazovacie zámeno ten / tá / to**
(demonstratívum)

Ten muž je vysoký. Ten dom je pekný. Tá izba je veľká. To kreslo je nové.	TEN (Mž/Mn) TÁ (F) TO (N)
--	---------------------------------

Cvičenie

13

S. – To je nová kniha. Je pekná?
R. – Áno, tá nová kniha je pekná.

– To je starý televízor. Je dobrý?
– Áno, ten starý televízor je dobrý.

– To je nový dom. Je vysoký?
– Áno, ten nový dom je vysoký.

– To je nový film. Je farebný?
– Áno, ten nový film je farebný.

– To je nová spálňa. Je drahá?
– Áno, tá nová spálňa je drahá.

Pokračujte:

nové kino – pekné, veľký hrad – starý, pekná stolička – nová, nový most – veľký

●●● TO UŽ VIEME! ●●●

- Janko hovorí: – To je **môj** písací stôl.
Janko hovorí: – To je **moja** izba.
Janko hovorí: – To je **moje** rádio.
Ivan hovorí: – **Tvoja** izba je pekná.
Janko hovorí: – To je **náš** dom, to je **náš** byt.
Ivan hovorí: – **Váš** dom je pekný. **Váš** byt je krásny.

VŠIMNITE SI!**Privlastňovacie zámená**
(posesívne pronominá)

MÔJ TVOJ JEHO JEJ	} byt (Mž/Mn)	MOJA TVOJA JEHO JEJ	} izba (F)	MOJE TVOJE JEHO JEJ	} auto (N)
NÁŠ VÁŠ ICH		NAŠA VAŠA ICH		NAŠE VAŠE ICH	

Cvičenie

14

S. – Janko, je to tvoja kniha?
R. – Nie, to nie je moja kniha.

– Eva, je to tvoja lampa?
– Nie, to nie je moja lampa.

S. – Pani Kováčová, je to vaša stolička?
R. – Nie, to nie je moja stolička.

– Janko, Peter, je to váš dom?
– Nie, to nie je náš dom.

S. – Janko, Zuzka, je to vaša izba?
R. – Nie, to nie je naša izba.

– Ivan, je to tvoj stôl?
– Nie, to nie je môj stôl.

– Janko, je to tvoje kreslo?
– Nie, to nie je moje kreslo.

– Janko, je to váš balkón?
– Nie, to nie je náš balkón.

PANI KOVÁČOVÁ ROZPRÁVA

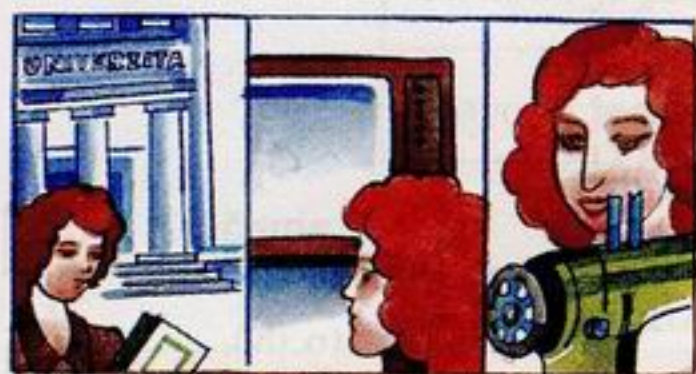
– Volám sa Kováčová. Mária Kováčová. Som učiteľka a učím v škole v Bratislave. Učím každý deň, ale poobede mám voľno. V sobotu a v nedeľu mám tiež voľno. Keď mám voľno, nakupujem, varím, žehlím, umývam okná. Večer je celá rodina doma. Sedíme a pozeráme televíziu.

Môj manžel je úradník. Pracuje na pošte. Celý deň je v úrade. Poobede niekedy hrá tenis a učí sa s Jankom. Veľa číta a často píše listy. Môj manžel a ja sme rodičia. Máme štyri deti.

Náš syn Peter je chemický inžinier. Pracuje v laboratóriu. Poobede často chodí do kina alebo sa prechádza. Keď je doma, počúva modernú hudbu. Má krásny nový magnetofón.

Naša dcéra Eva je študentka. Študuje na univerzite v Bratislave. Niekedy je celý deň v škole. Večer, keď je doma, šije, číta alebo pozerá televíziu. Učí sa angličtinu a hovorí už veľmi dobre.

Náš druhý syn, Janko, je žiak. Chodí do školy. Skoro každý deň poobede hrá futbal. Niekedy fotografuje. Robí pekné fotografie.

Zuzka je naša druhá dcéra. Je malá. Nechodí do školy. Je doma alebo v parku a hrá sa.

To je môj otec a moja matka. Ten dom vzadu je ich dom. Vedľa je park. Starí rodičia často sedia v parku. Starý otec fajčí a číta. Stará matka sa často v parku prechádza so Zuzkou. Zuzka sa stále pýta: „Dedko, čo je to? Babka, čo je to?“

ZAPAMÄTAJTE SI!

PRED

Pred domom stojí autobus.
Babka sedí pred oknom.
Pred stolom je stolička.
Zuzka sedí pred televízorom.

ZA

Za mostom je hrad.
Kováčovci bývajú za Dunajom.
Za domom je park.
Obchod je za kinom.

NAD

Nad Dunajom je most.
Nad stolom visí obraz.
Nad stolom visí lampa.
Nad kreslom je okno.

POD

Pod oknom je stôl.
Pod mostom je rieka.
Kôš je pod stolom.
Pod televízorom je skrinka.

Opakujte!

1 jeden	2 dva	3 tri	4 štyri	5 päť	6 šesť	7 sedem	8 osem	9 deväť	10 desať
------------	----------	----------	------------	----------	-----------	------------	-----------	------------	-------------

11 - jedenásť	}	-násť
12 - dvanásť		
13 - trinásť		
14 - štrnásť		
15 - pätnásť		
16 - šesťnásť		
17 - sedemnásť		
18 - osemnásť	}	-dsať
19 - devätnásť		
20 - dvadsať		
30 - tridsať	}	-desiat
40 - štyridsať		
50 - päťdesiat		
60 - šesťdesiat	}	-desiat
70 - sedemdesiat		
80 - osemdesiat		
90 - deväťdesiat		

Cvičenie

- Kde bývaš?
- Bývam v izbe číslo 42 (štyridsaťdva).
- Ktorý autobus tam chodí?
- Tam chodí autobus číslo 58 a číslo 36 (päťdesiatosem a tridsaťšesť).
- Aké je vaše telefónne číslo?
- Naše telefónne číslo je 33 14 95 (tri-tri-jeden-štyri-deväť-päť alebo tridsaťtri-štrnásť-deväťdesiatpäť).
- Aká je vaša adresa?
- Moja adresa je: Nová ulica číslo 27 (dvadsať-sedem).
- Aká je vaša adresa? Aké je vaše telefónne číslo?

ČO POTREBUJEME V KANCELÁRII, V ŠKOLE?

Text

Riaditeľ: – Tu je nový katalóg. Pozrite sa, čo potrebujeme v kancelárii. Máme asi pol milióna korún.

Peter: – Potrebujeme nový počítač a tlačiareň.

Marta: – Pán riaditeľ, pán kolega! Potrebujeme stolík pod počítač a novú kopírku.

Riaditeľ: – Naša kopírka nefunguje?

Marta: – Je zase pokazená. A je tiež malá. Potrebujeme veľkú, modernú kopírku. Potrebujeme aj diskety.

Peter: – Pán riaditeľ, kúpime aj nové mobilné telefóny? Sú veľmi praktické.

Riaditeľ: – Uvidíme, koľko máme peňazí. Urobte presný rozpočet, čo potrebujeme a koľko to stojí. Zajtra to môžete kúpiť.

Matka: – Janko, máš všetko?

Janko: – Nie. Mám len jeden veľký zošit, ale nemám malý zošit. Potrebujem tiež pravítko, trojuholník, kružidlo, gumu a červenú ceruzku.

Matka: – Otec ti včera dal novú gumu a červenú ceruzku. Kde sú?

Janko: – Gumu som stratil a ceruzku som zabudol v škole.

Matka: – Dávaj pozor! Všetko stratiš, všetko zabudneš!

Matka: – Eva!

Eva: – Prosím, mami!

Matka: – Ideš do mesta? Ideš nakupovať?

Eva: – Áno, idem. Potrebujem anglický slovník a novú učebnicu.

Matka: – Novú učebnicu? Akú? Chémiu?

Eva: – Nie, chémiu už mám. Potrebujem biológiu. V januári mám skúšku.

Matka: – Čakaj! Janko ide tiež do mesta. Choď s Jankom!

Eva: – Čo potrebuješ, Janko?

Janko: – Musím kúpiť veľký zošit a malý zošit, pravítko, trojuholník, kružidlo a papier. Pani učiteľka tiež hovorila, že potrebujem novú gumu a červenú ceruzku.

Matka: – Eva, tu máš tisíc korún. Stačí to?

Eva: – Myslím, že áno. Ja mám tiež ešte päťsto korún.

Janko: – Mama, prosím si ešte dvadsaťpäť korún.

Matka: – Dvadsaťpäť korún? Na čo? Čo ešte potrebuješ?

Janko: – Ešte potrebujem zmrzlinu. U McDonalda majú výbornú jahodovú zmrzlinu.

Včera Janko stratil pero.

– Máš úlohu, Janko?

– Mám úlohu, ale nemám tu zošit. Zabudol som ho doma. Prepáčte.

KOHO (hľadáte, čakáte...)? ČO (hľadáte, si prosíte...)?

- Koho hľadáš?
- Hľadám pána Kováča.
- Pán Kováč nie je v úrade. Je v meste.
- Ďakujem.

- Čo hľadáte, slečna?
- Hľadám slovník.

- Čo robíš, Janko?
- Fotografujem Evu.
- Koho?
- Evu. Fotografujem sestru Evu.

- Koho čakáš, Janko? Riaditeľa?
- Nie, nečakám riaditeľa. Čakám zástupcu.

- Na čo čakáš?
- Čakám na električku.
- Na električku? Na číslo 4 alebo číslo 2?
- Čakám na električku číslo 4.

- Čo si prosíš?
- Prosim si ceruzku a gumu.

VŠIMNITE SI!

Podstatné mená / 4. pád
(substantíva) / (akuzatív)

KOHO čakáš?

(Mž)

Čakám brata.
Inžiniera Petra Kováča.

-a

KOHO čakáš?

Čakám zástupcu.
Inžiniera Horu.

-u

ČO potrebuješ?

(Mn)

Potrebujem slovník.

-

ČO máš?

(F)

Mám ceruzku.

-u

ČO hľadáš?

Hľadám čakáreň.

-

ČO hľadáš?

(N)

Hľadám kino.

-

POZOR!

Kde je otec ?	Neviem, nevidím otca .
Kde je chlapec ?	Neviem, nevidím chlapca .
To je Kubánc ?	Nie, v škole nemáme Kubánca .
Kde je Peter ?	Neviem, nevidím Petra .
Je to minister ?	Neviem, nepoznám ministra .

Cvičenie

S. – Máš pero?
R. – Áno, mám pero.

- Čítaš knihu?	- Hľadáte jedáleň?
- Áno, čítam knihu.	- Áno, hľadám jedáleň.
- Potrebuješ slovník?	- Prosíte si limonádu?
- Áno, potrebujem slovník.	- Áno, prosím si limonádu.
- Vidiš otca a matku?	- Píšeš úlohu?
- Áno, vidím otca a matku.	- Áno, píšem úlohu.
- Má Janko kamaráta?	- Majú Kováčovci terasu?
- Áno, Janko má kamaráta.	- Áno, Kováčovci majú terasu.
- Chceš kávu?	- Máš fotografiu?
- Áno, chcem kávu.	- Áno, mám fotografiu.

V ŠKOLE

Janko Kováč je žiak. Každý deň chodí do školy. Ráno má vyučovanie, ale poobede má voľno. Poobede píše úlohy, učí sa alebo hrá futbal a fotografuje.

Škola je pekná veľká budova. Vľavo je vchod. Nad vchodom sú tri okná. Tam je zborovňa. V zborovni sú učiteľky a učelia cez prestávku. Vedľa je riaditeľňa. Tam pracuje riaditeľ. Je tam ešte jedna miestnosť. To je kancelária zástupcu.

Vpravo dole je široké okno. Tam je telocvičňa. Dnes je pekný a teplý deň. Žiaci nie sú v telocvični. Sú na ihrisku, ktoré vidíme vpravo. Hrajú futbal. Za ihriskom je jedáleň. Tam žiaci aj učelia obedujú.

Hore sú triedy. Teraz je hodina. Cez hodinu sú žiaci v triede. Učia sa, píše, čítajú, počúvajú. Často počítajú matematické príklady. Niekedy sú v laboratóriu. Tam sa učia chémiu a fyziku.

Cez prestávku žiaci nie sú v triede. Sú na chodbe. Niekedy sa prechádzajú a rozprávajú. Niektorí žiaci sa cez prestávku učia. Keď je pekne, žiaci sú na dvore.

Potom zvoní. Všetci idú do triedy a čakajú na učiteľa alebo na učiteľku. Začína sa hodina.

NA UNIVERZITE

Eva študuje na univerzite. Študuje medicínu. Ráno Eva čaká na autobus, pretože škola je ďaleko. Eva nechodí do školy každý deň, v stredu má voľno. Niekedy je v škole aj poobede a večer. Musí veľa študovať.

Vľavo je nízka budova, vpravo je vysoká budova. Vľavo sú laboratóriá, je tam knižnica a čítareň. V budove vpravo sú posluchárne. Tam majú študenti prednášky. Vpredu vidíme parkovisko. Tam stoja autá.

Vzadu tiež vidíme vysokú budovu. To je internát. Bývajú tam študenti a študentky. Pri internáte je pekný park a ihrisko. Eva je často v internáte. Keď má voľno, je často s kamarátkami v čitárni alebo v študovni. Niekedy sa prechádza v parku medzi školou a internátom.

V internáte je tiež jedáleň. Je to veľká miestnosť. Tu študenti raňajkujú, obedujú a večerajú. Eva tam tiež niekedy obeduje, ale raňajkuje a večeria doma.

Eva študuje tri roky. Ešte musí študovať tri roky a potom bude lekárka - doktorka Eva Kováčová!

• • • TO UŽ VIEME! • • •

- - Máte veľkú rodinu, pani Kováčová?
- - Áno, máme. Máme jedného veľkého syna Petra a jedného malého syna Janka.
- Máme jednu veľkú dcéru Evu a jednu malú dcéru Zuzku.
- Máme tiež starého otca a starú matku.

VŠIMNITE SI!

Prídavné mená / 4. pád
(adjektíva) / (akuzatív)

Mám jedného dobrého kamaráta.

- -ého

-a/-u

 (Mž)
Máme jedného múdreho sudcu.

• -eho

Eva má jednu dobrú kamarátku.

- -ú

-u

 (F)
Pozná jednu krásnu slečnu.

• -u

Cvičenie

11

S. - Kde je červená ceruzka?
R. - Hľadáte červenú ceruzku? Tu je.

- Kde je nová lampa?
- Hľadáte novú lampu? Tu je.

- Kde je starý otec?
- Hľadáte starého otca? Tu je.

- Kde je nový študent?
- Hľadáte nového študenta? Tu je.

- Kde je veľká mapa?
- Hľadáte veľkú mapu? Tu je.

- Kde je triedny učiteľ?
- Hľadáte triedneho učiteľa? Tu je.

Pokračujte:

farebná fotografia, volejbalové ihrisko, univerzitná knižnica, veľká poslucháreň, školská jedáleň, študentský internát.

KOHO / ČO...? ...TOHO... / ...TÚ...

- Poznáš toho muža?
- Poznám toho muža vpravo, ale toho druhého muža nepoznám.

- Poznáš tú slečnu?
- Ktorú? Tú vpravo? Áno, tú poznám. To je Eva. Ale tú druhú nepoznám.

VŠIMNITE SI!

Ukazovacie zámeno / 4. pád (demonstratívum) / (akuzatív)

- Vidiš toho mladého muža?
- Áno, vidím.

toho	-ého	-a/-u	(Mž)
-------------	-------------	--------------	------

- Vidiš tú mladú ženu?
- Áno, vidím.

tú	-ú	-u	(F)
-----------	-----------	-----------	-----

Cvičenie

12

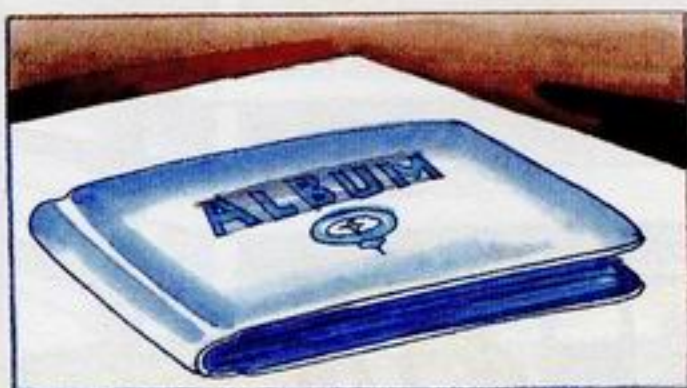
- S. - Čo hľadáš? Tú novú knihu?
- R. - Nie, nehľadám tú novú knihu, teraz hľadám tú starú knihu.
- S. - Na koho sa pozeráš? Na toho starého muža?
- R. - Nie, nepozerám sa na toho starého muža, teraz sa pozerám na toho mladého muža.

- Koho hľadáš? Toho slovenského študenta?
- Nie, nehľadám toho slovenského študenta, teraz hľadám toho zahraničného študenta.
- Čo kupuješ? Ten veľký zošit?
- Nie, nekupujem ten veľký zošit, teraz kupujem ten malý zošit.
- Čo potrebuješ? Tú veľkú vázu?
- Nie, nepotrebujem tú veľkú vázu, teraz potrebujem tú malú vázu.

- Čo fotografuješ? Ten nový dom?
- Nie, nefotografujem ten nový dom, teraz fotografujem ten starý dom.
- Koho čakáš? Toho starého inžiniera?
- Nie, nečakám toho starého inžiniera, teraz čakám toho mladého inžiniera.
- Čo chceš? Tú veľkú fľašu?
- Nie, nechcem tú veľkú fľašu, teraz chcem tú malú fľašu.
- Čo kreslíš? Ten vysoký strom?
- Nie, nekreslím ten vysoký strom, teraz kreslím ten nízky strom.
- Čo otváraš? To veľké okno?
- Nie, neotváraš to veľké okno, teraz otváram to malé okno.

KOHO / ČO...?

...MÔJHO / TVOJHO / NÁŠHO / VÁŠHO... ...MOJU / TVOJU / NAŠU / VAŠU...

Karol: - Janko, to je tvoj album?
Janko: - Áno, to je môj album.
Tu je celá naša rodina.
Poznáš našu rodinu?

Karol: - Nie, nepoznám. Kto je ten muž a tá žena?
Janko: - To je môj otec a moja mama.
Nepoznáš môjho otca a moju mamu?
Karol: - Poznám, ale to je veľmi stará fotografia.

Janko: - Poznáš môjho brata Petra a moju sestru Evu?
Karol: - Nie, nepoznám tvojho brata Petra a tvoju sestru Evu.
Poznám len tvoju sestru Zuzku.

Janko: - A tu vidíš nášho starého otca a našu starú mamu.
Karol: - Teraz už poznám vášho starého otca a vašu starú mamu. Teraz už poznám celú vašu rodinu. A ty poznáš moju rodinu?

VŠIMNITE SI!

Privlastňovacie zámená / 4. pád (posesívne pronominá) / (akuzatív)

Poznáš môjho otca?	Áno, poznám tvojho otca.	(Mž)
Poznáš nášho dedka?	Áno, poznám vášho dedka.	(Mž)
Poznáš moju matku?	Áno, poznám tvoju matku.	(F)
Poznáš našu babku?	Áno, poznám vašu babku.	(F)

(Mž)	(Mn)	(F)	(N)
MÔJHO	MÔJ	MOJU	MOJE
TVOJHO	TVOJ	TVOJU	TVOJE
jeho, jej			
NÁŠHO	NÁŠ	NAŠU	NAŠE
VÁŠHO	VÁŠ	VAŠU	VAŠE
ich			

TRIEDA

Je osem hodín. Začína sa prvá vyučovacia hodina. Prvá hodina je matematika. Žiaci a žiačky sedia, píšú a počítajú príklady. Profesor sedí vpredu pri stole. Pri tabuli stojí jeden žiak a odpovedá.

Na stole je kniha, zošit, pero, ceruzka, guma a pravítko. Pri stole je aktovka. V aktovke je slovník, papier, malý zošit a všetko, čo žiak potrebuje. Žiak, ktorý sedí vpredu, sa hlási.

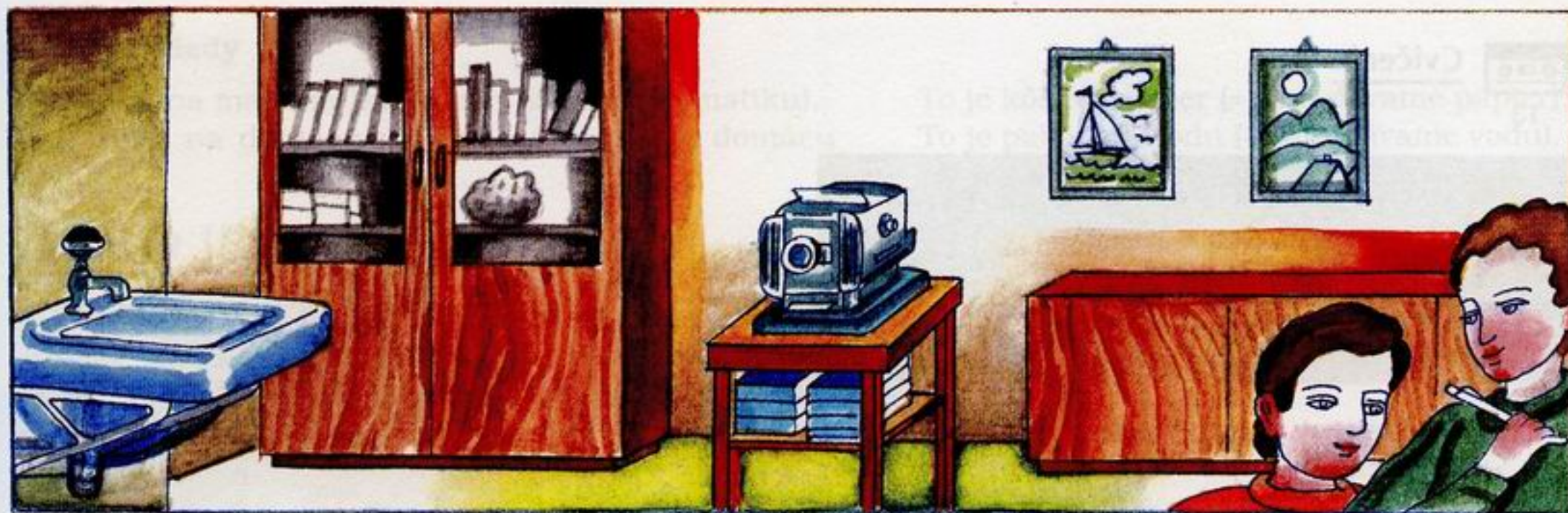
Profesor sa pýta: – Prosím?

Žiak hovorí: – Prosím, nerozumiem tomu príkladu.

Profesor vysvetľuje ešte raz a pýta sa: – Teraz už rozumiete?

Žiak hovorí: – Áno, teraz už rozumiem. Ďakujem.

Potom zvoní a je prestávka. Cez hodinu sú žiaci v triede, ale cez prestávku sú na chodbe alebo na dvore. Zase zvoní. Začína sa druhá hodina. Druhá hodina je fyzika. Dnes je pondelok. V pondelok majú žiaci matematiku, fyziku, slovenčinu, angličtinu a chémiu. Posledné dve hodiny sú chlapci na ihrisku alebo v telocvični. Majú telocvik. Dievčatá dnes nemajú telocvik. Majú voľno a idú domov.

Vzadu v triede je skriňa, pri skrini je umývadlo. V skrini sú knihy, obrazy, biela a farebná krieda, špongia. Aj skrinka je vzadu. Pred skrinkou na stolíku stojí diapojektor. V skrinke je magnetofón, kazety a diapozitívy.

Dnes poobede má Janko voľno. Poobede sa učí a hrá futbal. Niekedy ide do kina. V stredu a vo štvrtok má Janko vyučovanie aj poobede.

Kedy je vyučovanie?

Vyučovanie je v pondelok.

Vyučovanie je v utorok.

Vyučovanie je v stredu.

Vyučovanie je vo štvrtok.

Vyučovanie je v piatok.

Kedy máme voľno?

Voľno máme v sobotu a v nedeľu.

KOHO / ČO ...? ... HO ... / ... JU ...

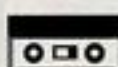
Vidím	toho	muža.	Vidím	tú	ženu.
Mám	jedného	brata.	Mám	jednu	sestru.
Mám	dobrého	kamaráta.	Mám	dobrú	kamarátku.
Mám	múdreho	kamaráta.	Mám	múdrú	kamarátku.
Vidím	môjho	otca.	Vidím	moju	matku.
Vidím	tvojho	otca.	Vidím	tvoju	matku.
Vidím	nášho	učiťa.	Vidím	našu	učiteľku.
Vidím	vášho	učiťa.	Vidím	vašu	učiteľku.
Vidím	HO	(Mž/Mn/N)	Vidím	JU	(F)

- Zuzka, pozri, tam je starý otec. Vidiš starého otca?
- Nie, nevidím ho.
- Vidiš toho veľkého psa? A to nové auto?
- Nie, nevidím ho. Som malá.

- Janko, daj mi tú veľkú knihu!
- Kde je? Nevidím ju.
- Tam vzadu na policike. Pozri sa ešte raz!
- Aha! Teraz ju vidím. Už ju mám.

 Cvičenie

13

S. - Čakáš starého otca?
R. - Nie, nečakám ho.

S. - Poznáš tú slečnu?
R. - Nie, nepoznám ju.

- Hľadáš tvoju knihu?
- Nie, nehľadám ju.

- Vidiš ten nový most?
- Nie, nevidím ho.

- Potrebuješ ten slovník?
- Nie, nepotrebujem ho.

- Máš tú novú učebnicu?
- Nie, nemám ju.

- Fotografuješ našu školu?
- Nie, nefotografujem ju.

- Poznáš ten film?
- Nie, nepoznám ho.

- Kupuješ to pero?
- Nie, nekupujem ho.

- Chceš tú čokoládu?
- Nie, nechcem ju.

- Čakáš nášho zástupcu?
- Nie, nečakám ho.

- Má už Peter nové auto?
- Nie, nemá ho.

- Otváraš to okno?
- Nie, neotvárať ho.

- Poznáte celú našu rodinu?
- Nie, nepoznám ju.

KEDY POUŽÍVAME AKUZATÍV? POZRITE SA!**1. Slovesá (verbá) s akuzatívom:**

Koho hľadáte?	Hľadám nášho nového študenta.
Čo hľadáte?	Hľadám moju červenú ceruzku.
Koho čakáte?	Čakám jednu kamarátku.
Čo si prosíte?	Prosím si jednu kávu a jednu limonádu.
Čo máš v ruke?	V ruke mám farebnú fotografiu.
Koho vidíš dole?	Dole vidím tvojho otca a tvoju matku.

2. Predložky (prepozície) PRE a CEZ

- Dobrý deň, pani poštárka. Máte listy pre našu rodinu?
- Áno, Janko, mám. Tu je jeden list pre tvojho otecka, jeden list pre starú mamu a jeden telegram pre tvojho brata.
- Máte list aj pre Evu?
- Nie, pre tvoju sestru dnes nemám list.

- Čo robíte, keď je hodina?
- Cez hodinu sme v triede a učíme sa.
- A čo robíte cez prestávku?
- Cez prestávku sme na chodbe alebo na ihrisku.
- Čo robíte cez sobotu a nedeľu?
- Cez sobotu a nedeľu počúvame rádio, pozeráme televíziu a niekedy hráme karty.
- Janko, pozri sa cez okno! Vidiš to veľké auto?
- Keď idem do školy, idem cez jeden veľký park, cez malé námestie a potom cez dlhý most.

3. Niektoré slovesá + predložky (verbá + prepozície)

Na koho čakáte?	Čakáme na našu profesorku.
Na čo čakáte?	Čakáme na autobus alebo na električku.
Na čo sa pozeráte?	Pozeráme sa na obraz.

4. Iné príklady

To je zošit na matematiku (= tam píšem matematiku).
To je zošit na domácu úlohu (= tam píšem domácu úlohu).

To je kôš na papier (= tam dávame papier).
To je pohár na vodu (= tam dávame vodu).
To je šálka na kávu (= tam dávame kávu).

JANKO IDE DO ŠKOLY

Ráno dáva Janko do aktovky knihu, zošit, pero, ceruzku, gumu, pravítko a slovník.

Pani Kováčová hovorí:

- Janko, nezabudol si niečo? Máš všetko?

Janko odpovedá:

- Áno, mami. Mám všetko. Nezabudol som na nič. Mám aj zošit pre Ivana Horáka a knihu pre učiteľku.

Pani Kováčová ešte hovorí:

- Janko, ponáhľaj sa! Pozri, už je skoro osem hodín! A dávaj pozor, neutekaj cez ulicu!

Janko odchádza. To je dobre, že jeho škola nie je ďaleko. O chvíľu niekto zvoní. Janko! Samozrejme, zabudol zošit na domácu úlohu. Keď Janko prichádza do triedy, všetci žiaci už sedia. Čakajú na učiteľa. Prichádza triedny učiteľ. Žiaci vstávajú.

Učiteľ hovorí:

- Dobré ráno! Sadnite si! Kto chýba?

Janko hovorí:

- Ivan Horák chýba.

Učiteľ sa pýta:

- Je chorý? Kto ešte chýba?

Janko hovorí:

- Neviem, myslím, že Ivan je chorý. Dnes nechýba nikto, len Ivan.

3. LEKCIA / Učíme sa a študujeme

Začína sa hodina. Učiteľ dnes skúša a kontroluje domácu úlohu. Pýta sa, žiaci odpovedajú. Janko dnes nemusí odpovedať. To je dobre. Jedna žiačka sa pýta:

– Prosím, nerozumiem tomu slovu. Môžete mi to vysvetliť?

Učiteľ vysvetľuje slovo, ktorému žiačka nerozumie. Potom sa učia niečo nové. Zvoní. Je prestávka. Všetci vstávajú a idú von. Jedna žiačka zotiera tabuľu. Chlapci utekajú dolu a hrajú volejbal na ihrisku. Niektorí sa učia.

Dnes poobede je voľno. Janko chce navštíviť Ivana. Keď Ivan nie je veľmi chorý, môžu hrať šach alebo sa spolu učiť.

Cvičenia

14, 15

S. – Otecko potrebuje nové pero.
R. – Dobre, kúpim nové pero pre otecka.

- Janko potrebuje veľký zošit.
- Dobre, kúpim veľký zošit pre Janka.
- Zuzka chce čokoládu.
- Dobre, kúpim čokoládu pre Zuzku.
- Náš starý otec potrebuje noviny.
- Dobre, kúpim noviny pre nášho starého otca.
- Katka Horáková potrebuje slovník.
- Dobre, kúpim slovník pre Katku Horákovú.
- Ten malý chlapec chce ceruzku.
- Dobre, kúpim ceruzku pre toho malého chlapca.

S. – Ideš do školy cez park alebo cez ulicu?
R. – Nejdem do školy cez park. Idem cez ulicu.

S. – Hráte volejbal cez hodinu alebo cez prestávku?
R. – Nehráme volejbal cez hodinu. Hráme volejbal cez prestávku.

- Ideš na balkón cez izbu alebo cez kuchyňu?
- Nejdem na balkón cez izbu. Idem cez kuchyňu.
- Ide ten autobus cez starý most alebo cez nový most?
- Ten autobus nejde cez starý most. Ide cez nový most.
- Máme skúšku cez prvú alebo cez druhú hodinu?
- Nemáme skúšku cez prvú hodinu. Máme skúšku cez druhú hodinu.
- Pláva tá loď cez Atlantický oceán alebo cez Tichý oceán?
- Tá loď nepláva cez Atlantický oceán. Pláva cez Tichý oceán.

VŠIMNITE SI!

Osobné zámená po predložke / 4. pád
(personálne pronomína po prepozícii) / (akuzatív)

Vidím starého otca. Vidiš ho tiež? (verbum + ho)	Kde je káva pre starého otca? (M) Káva pre NEHO je na stole. (prepozícia + neho)
Vidiš moju matku? Nie, nevidím ju . (verbum + ju)	Kde je kniha pre moju matku? (F) Kniha pre ŇU je v aktovke. (prepozícia + ňu)

Príklady

- Janko, neutekaj cez ulicu! Musíš cez ňu chodiť pomaly!
- Máte list pre môjho kamaráta? Áno, mám pre neho list.
- Čakáš na Petra dlho? Áno, čakám na neho už hodinu.
- Pozeráte často televíziu? Áno, skoro každý večer ju pozeráme.
- Eva nemôže ísť do kina, nemáme pre ňu lístok.

● **brať** (beriem, berú)
prať (periem, perú)

● **smať sa** (smejem sa, smejú sa)
liať (lejem, lejú)
hriať (hrejem, hrejú)

Iné príklady: diať sa, viať, siať ...

● **nieť** (nesiem, nesú)
viezť (veziem, vezú)
viesť (vediem, vedú)
liezť (leziem, lezú)

Iné príklady: piecť/pečiem, obliecť/oblečiem, vyzliecť/vyzlečiem, tiecť/tečie...

● **jesť** (jem, ješ, je // jeme, jete, jedia)

● **ísť** (idem, ideš, ide // ideme, idete, idú)

ZAPAMÄTAJTE SI!

(MEDZI, S)

Park je **medzi** školou a internátom.

Janko **s** Mirom hrajú šach.

Musiš sa pozrieť!

= Pozri sa!

Musíte sa pozrieť!

= Pozrite sa!

Musiš sa ponáhľať!

= Ponáhľaj sa!

Musíte sa ponáhľať!

= Ponáhľajte sa!

Musiš dávať pozor!

= Dávaj pozor!

Musíte dávať pozor!

= Dávajte pozor!

Nesmieš utekať cez ulicu!

= Neutekaj cez ulicu!

Nesmiete utekať cez ulicu!

= Neutekajte cez ulicu!

Naučte sa!

100 – STO

200 – dvesto

300 – tristo

400 – štyristo

500 – päťsto

600 – šesťsto

700 – sedemsto

800 – osemsto

900 – deväťsto

1 000 – TISÍC

2 000 – dvetisíc

3 000 – tritisíc

4 000 – štyritisíc

5 000 – päťtisíc

6 000 – šesťtisíc

7 000 – sedemtisíc

8 000 – osemtisíc

9 000 – deväťtisíc

1 000 000 – (jeden) MILIÓN

OPAKUJTE!

Čítajte nahlas! 1, 5, 7, 10, 11, 14, 15, 20, 57, 86, 64, 94, 62, 32, 45, 72...

Diktujte a píšete na tabuľu! 23, 13, 95, 29, 12, 85, 47, 38, 26, 63, 46, 93, 59, 37, 56, 72.

KTORÝ ...?

- Naš športovec
1. je **prvý**.

KTORÁ ...?

- Naša trieda
je **prvá**.

KTORÉ ...?

- Slovensko
je **prvé**.

Kto je...	Kto je...	Čo je...
2. druhý	druhá	druhé
3. tretí	tretia	tretie
4. štvrtý	štvrtá	štvrté
5. piaty	piata	piate
6. šiesty	šiesta	šieste
7. siedmy	siedma	siedme
8. ôsmy	ôsma	ôsme
9. deviaty	deviata	deviate
10. desiaty	desiata	desiate
11. jedenásty	jedenásta	jedenáste
12. dvanásty	dvanásta	dvanáste
atď.	atď.	atď.
100. stý	stá	sté
1 000. tisíci	tisica	tisíce
1 000 000. milióny	milióna	miliónte
23. dvadsiaty tretí	dvadsiata tretia	dvadsiate tretie
47. štyridsiaty siedmy	štyridsiata siedma	štyridsiate siedme
115. stopätnásty	stopätnásta	stopätnáste

Cvičenie

S. - Prosím vás, je to piate poschodie?

R. - Nie, to je šieste poschodie.

S. - Prosím vás, je to druhá trieda?

R. - Nie, to je tretia trieda.

- Prosím vás, je to osemdesiata strana?

- Nie, to je osemdesiata prvá strana.

- Prosím vás, je teraz tridsiaty druhý týždeň?

- Nie, teraz je tridsiaty tretí týždeň.

- Prosím vás, je teraz štvrtá hodina?

- Nie, teraz je piata hodina.

- Prosím vás, je to tretí vchod?

- Nie, to je štvrtý vchod.

VČERA MIRO TANCOVAL

Text

Včera bol krásny deň. Bola nedeľa. Miro bol cez víkend doma u matky. Na obed pricestoval do Bratislavy. Poobede sa prechádzal v lese neďaleko internátu. V lese stretol svoju kamarátku Katku. Išli spolu do malej reštaurácie. Miro pil kávu, Katka pila čaj a jedla ovocný koláč. Rozprávali sa o škole. Miro potom pozval Katku na diskotéku.

Stretli sa o siedmej hodine a išli tancovať. Na diskotéke bolo mnoho študentov. Všetci sa dobre zabávali, mnoho tancovali a počúvali hudbu. Katka musela skoro odísť, lebo ráno mala školu. Miro ju odprevadil domov a potom sa vrátil do internátu. Rýchlo zaspal.

DNES MÁ MIRO VOĽNO

Miro študuje na univerzite. Je prvoročiak a býva v novom internáte. Učí sa skoro celý deň. Ráno má prednášky a cvičenia v laboratóriu. Potom ide do knižnice a študuje. Poobede je zase v škole. Večer sa pripravuje na druhý deň.

Dnes má celý deň voľno. Môže spať a nemusí ísť do školy. Sedí v izbe a píše list. Rozmýšľa, čo bude robiť večer. Musí telefonovať Michalovi. Michal pracuje v meste a vždy vie, aký je program.

Ideme do kina.

Ideme do divadla.

ČO BUDE MIRO ROBIŤ VEČER?

O jednej bude obedovať. Má v chladničke ešte nejaké mäso, ktoré mu matka dala. Potom bude trochu čítať. Neskôr bude telefonovať kamarátovi Michalovi.

Miro: – Ahoj, Michal! Čo budeme robiť večer?

Michal: – Poď, pôjdeme do klubu. Tam je diskotéka.

Miro: – Nie, včera som bol na diskotéke a tancoval som celý večer. Nevieš, čo hrajú v kine alebo v divadle?

Michal: – Vieš, je pondelok, všetky múzeá a výstavy sú dnes zatvorené. V kine hrajú staré filmy, len v Hviezde dávajú nejaký francúzsky film. Budem tam telefonovať a opýtam sa, či majú lístky. Alebo sa opýtam v divadle, čo je v opere. Myslím, že dnes hrajú Traviatu.

Miro: – Fajn, už sa teším. Dávno som nebol v divadle.

Michal: – Dobre, stretneme sa o šiestej. Budem ňa čakať pred divadlom.

Ideme na výstavu.

Ideme na diskotéku.

••• TO UŽ VIEME! •••

- Miro a Michal sú kamaráti.
- Miro a Karol sú študenti.
- Peter a Michal sú inžinieri a pracujú v súkromnej firme.
- V pondelok sú múzeá zatvorené a výstavy tiež nie sú otvorené.
- V byte sú štyri izby.
- Na policičke sú knihy.
- A čo kiná? Kiná sú otvorené, ale tam hrajú staré filmy.
- Divadlá sú otvorené, ale neviem, či majú lístky.

KTO ... / ČO ... JE TO?

TO SÚ ...

VŠIMNITE SI!

Podstatné mená / 1. pád / množné číslo
(substantíva) (nominatív) (plurál)

To je...

(Mž)

muž

To sú ...

mužištudenti
doktori
inžinieri
kamaráti

~ -i

(Mn)

dom

domystromy
obrazy
zošity
stoly

= -y

nôž

nožekoše
stroje
koberec
kamene

= -e

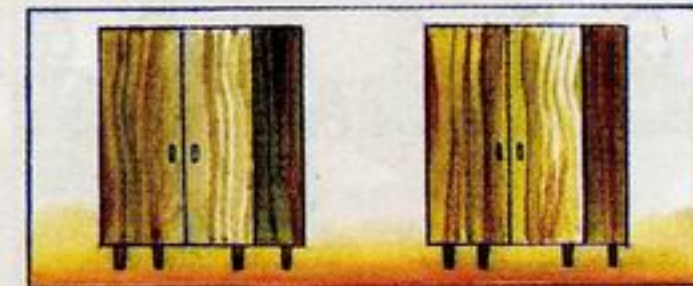
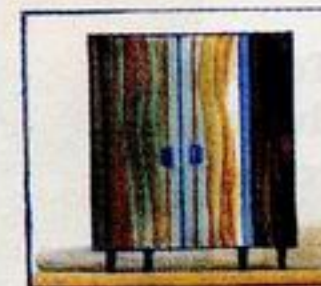
(F)

kniha

knihymapy
ceruzky
ženy
stoličky

= -y

skriňa

skrinetabule
klubovne
ulice
továrne

= -e

kosť

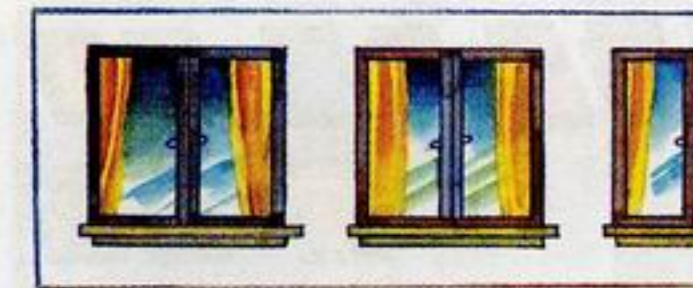
kostimiestnosti
bolesti
radosti
žiadosti

-st

-i

(N)

okno

oknáautá
kiná
rádiá
jedlá

= o

= -á

vajce

vajciamoria
srdcia
polia

= -e

= -ia

To je...
(N)

múzeum

To sú...

múzeá
laboratóriá
gymnázia
verbá
centrá

~ um -á

POZOR!

● **žiak - žiaci** (Mž)

-k → -ci

(vojak - vojaci, robotník - robotníci, úradník - úradníci, básnik - básnici, roľník - roľníci, mechanik - mechanici, čašník - čašníci, Slovák - Slováci, vnuk - vnuci ...)

● **priateľ - priatelia** (Mž)

-teľ → -telia

(učiteľ - učitelia, riaditeľ - riaditelia, čitateľ - čitatelia, pisateľ - pisatelia, hlásateľ - hlásatelia ...)

- a tiež slová: brat - bratia, rodič - rodičia,

- ale Mn: deliteľ - delitele/lia, odmocniteľ - odmocnitele/lia!

● **niekedy**

-a → -ovia

(zástupca - zástupcovia, dôchodca - dôchodcovia, rozhodca - rozhodcovia, hrdina - hrdinovia ...)

- a tiež muži v rodine: syn - synovia, otec - otcovia, dedko - dedkovia, ujo - ujovia ...

- a iné: druh - druhovia

VŠIMNITE SI!

Číslovky 2 / 3 / 4
(numeráliá)

To je ...

jeden muž

To sú...

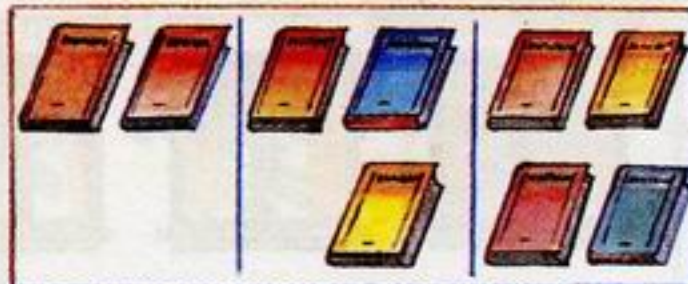
dvaja muži
traja muži
štyria muži

jeden obraz

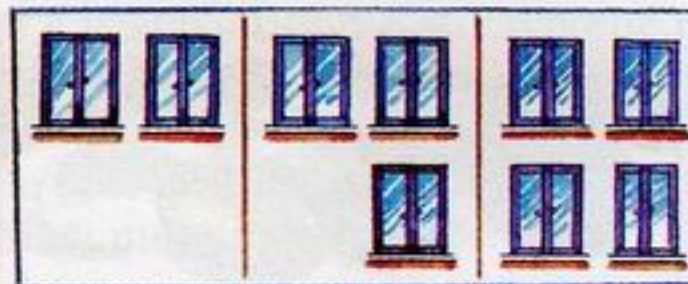
dva obrazy
tri obrazy
štyri obrazy

jedna kniha

dve knihy
tri knihy
štyri knihy

jedno okno

dve okná
tri okná
štyri okná

Cvičenie

11

S 1. – V internáte je jedna klubovňa.

S 2. – Jedna? Nie dve?

R. – Máš pravdu. V internáte sú dve klubovne.

S 1. – Tu v izbe bývajú dvaja študenti.

S 2. – Dvaja? Nie traja?

R. – Máš pravdu. Tu v izbe bývajú traja študenti.

- Nad Dunajom sú tri mosty.
- Tri? Nie štyri?
- Máš pravdu. Nad Dunajom sú štyri mosty.
- V triede je jedna skriňa.
- Jedna? Nie dve?
- Máš pravdu. V triede sú dve skrine.

– Na našej ulici je jedno kino.

– Jedno? Nie dve?

– Máš pravdu. Na našej ulici sú dve kiná.

– V laboratóriu pracujú dvaja inžinieri.

– Dvaja? Nie traja?

– Máš pravdu. V laboratóriu pracujú traja inžinieri.

– V rodine Kováčovcov je jeden syn.

– Jeden? Nie dvaja?

– Máš pravdu. V rodine Kováčovcov sú dvaja synovia.

– Na chodbe sú dva koše.

– Dva? Nie tri?

– Máš pravdu. Na chodbe sú tri koše.

ČO BUDEME ROBIŤ?

DNES ZATVORENÉ

Eva a Mária čakali pred klubom. Karol a Miro prišli neskoro. Museli dlho čakať na autobus. Karol predstavil Mira.

Karol: – Predstavte sa. To je Miro, môj kamarát. Študuje na technike, je v prvom ročníku. A to je Eva, a to Mária, moje kamarátky. Sú študentky a študujú na univerzite. Tak poďme do klubu!

Keď prišli ku klubu, bol zatvorený. Aha, zabudli, že je pondelok!

Miro povedal, že môžu ísť do kina, do kaviarne alebo do reštaurácie. Tam si dajú kávu. Eva a Mária hovorili, že je už neskoro piť kávu, ale môžu si dať zmrzlinu.

Miro povedal, že dnes platí on, lebo mu otec dal peniaze. Karol rozmýšľal, prečo je klub zatvorený.

– To je zvláštne, – hovoril Karol. – Klub je otvorený každý deň. Boli sme tu aj minulý týždeň v pondelok. Pamätáš sa, Eva? Hrali nejaké krátke filmy a potom sme tancovali. Bola tu aj Katka, tá inžinierka.

– Katka nie je inžinierka, – povedala Eva. – Je doktorka. Máš pravdu. Potom sme sa prechádzali pri rieke a čakali sme na autobus. A nakoniec sme išli domov peši.

Miro ešte nebol v klube, a preto sa opýtal, čo všetko je v klube a čo tam možno robiť.

Eva rozprávala, že v klube je kaviareň, kde dobre varia, a nie je veľmi drahá. Chodia tam často študenti. Tam môžu lacno jesť a piť a niekedy je večer diskotéka, kde môžu tancovať. Mária hovorila, že v klube je aj čítareň, televízna miestnosť, malé kino. Karol hovoril, že sú tam malé miestnosti, kde možno hrať šach, karty alebo biliard. Často sú v klube tiež zaujímavé prednášky a diskusie.

Miro povedal: – Škoda, že je dnes zatvorené! Zajtra nemám čas, ale možno na budúci týždeň tam pôjdem na nejaký program. Tak, a teraz ideme na zmrzlinu!

••• TO UŽ VIEME! •••

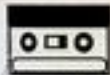
- Eva a Mária sú moje kamarátky.
- V pondelok sú divadlá, múzeá a výstavy zatvorené.
- Kiná a kaviarne sú otvorené.
- V klubovni hrali nejaké krátke filmy.

VŠIMNITE SI!

Množné číslo
(plurál)

To sú	tí dobrí múdri moji tvoji naši vaši	} chlapci (Mž) kamaráti bratia }	- í / - i	To sú tie	dobré múdre moje tvoje naše vaše	} domy (Mn) žiačky (F) sestry perá (N) }	- é / - e / - ie
--------------	--	--	------------------	------------------	--	---	-------------------------

Cvičenia

12, 13

S. – Akí sú vaši tenisti? Sú dobrí?
R. – Áno, tí naši tenisti sú naozaj dobrí.

S. – Aké sú vaše izby? Sú pekné?
R. – Áno, tie naše izby sú naozaj pekné.

– Akí sú tvoji kamaráti? Sú usilovní?
– Áno, tí moji kamaráti sú naozaj usilovní.

– Aké sú moje úlohy? Sú správne?
– Áno, tie tvoje úlohy sú naozaj správne.

– Aké sú vaše múzeá? Sú zaujímavé?
– Áno, tie naše múzeá sú naozaj zaujímavé.

– Aké sú ich domy? Sú moderné?
– Áno, tie ich domy sú naozaj moderné.

– Aké sú vaše koberce? Sú pekné?
– Áno, tie naše koberce sú naozaj pekné.

– Akí sú jeho rodičia? Sú starí?
– Áno, tí jeho rodičia sú naozaj starí.

S. – Sú jeho bratia starí?
R. – Nevieť. Ivan hovorí, že sú starí.

S. – Sú nové kolegyně pekné?
R. – Nevieť. Ivan hovorí, že sú pekné.

– Sú okná otvorené?
– Nevieť. Ivan hovorí, že sú otvorené.

– Sú autá drahé?
– Nevieť. Ivan hovorí, že sú drahé.

– Sú nové televízory farebné?
– Nevieť. Ivan hovorí, že sú farebné.

– Sú jablká sladké?
– Nevieť. Ivan hovorí, že sú sladké.

– Sú študenti pripravení?
– Nevieť. Ivan hovorí, že sú pripravení.

– Sú jeho sestry vydaté?
– Nevieť. Ivan hovorí, že sú vydaté.

– Sú koberce čisté?
– Nevieť. Ivan hovorí, že sú čisté.

VEČER

Je večer. Skoro celá rodina je v obývacej izbe. Muži sedia pri okne a hrajú karty. Stará mama niečo šije a počúva rádio. Zuzka sa hrá. Má loptu, kocky a iné hračky. Nad stolom vpravo visí pekný veľký obraz. Pri stole stoja stoličky. Na stole je obrus a váza.

Kováčovci už večerali a pani Kováčová je teraz v kuchyni. Pani Kováčová umýva riad. Taniere, poháre a hrnce sú už čisté. Teraz umýva príbor. Na sporáku vrie voda. Matka, otec a starý otec pijú večer kávu alebo čaj. Niekedy Eva pomáha v kuchyni, ale dnes nie je doma. Je v klubovni. Iste príde domov neskoro.

4. LEKCIA / Konečne máme voľno!

- Janko, - volá Zuzka cez dvere.
- Poď sem! Hrajme sa!
- Janko sedí pri stole a píše.
- Teraz nemôžem. Píšem úlohu a učim sa. Potom chcem pozerať televíziu.
- Mama volá z kuchyne:
- Zuzka, už je neskoro. Nehraj sa! Umy sa a choď spať!

- Peter hovorí:
- Už nehrajme! Je sedem hodín! Počúvajte správy!
 - Peter, pozri sa, aký je dnes v televízii program! Dúfam, že je lepší ako včera.
 - Áno, na prvom programe je film a na druhom koncert. Á, to je pekný film. Videl som ho minulý rok v kine. Tam hrá náš najlepší herec.

- Matka prináša kávu, čaj a mlieko. Zuzka nechce mlieko, chce limonádu, ale matka hovorí:
- Mlieko je zdravšie. Pozri, aj Janko pije mlieko.
 - Stará mama je ovocie.
 - Ten pomaranč je sladký! Je sladší ako pomaranč, ktorý som jedla včera.

- Všetci sedia a pozerajú film. Film je skutočne veľmi zaujímavý. Prichádza Eva a hovorí:
- Dobrý večer! Prišla som domov skôr, klub je dnes zatvorený.
 - Janko sa hnevá a kričí:
 - Ticho, Eva! Teraz nerozprávaj! Sadni si a pozeraj film!

••• TO UŽ VIEME! •••

- Janko, poď sem! - Zuzka, nehraj sa! Umy sa! Choď spať!
- Eva, nerozprávaj! Sadni si! Pozeraj film!
- Poďte na kávu! Poďte na zmrzlinu!
- Hrajme sa! Opýtajte sa, aký je dnes program!
- Sadnime si tam! Dajme si zmrzlinu!

VŠIMNITE SI!

Rozkazovací spôsob - I. (imperatív)

	TY	VY	MY	verbá
hraj(ú)	Hraj!	Hrajte!	Hrajme!	A
píš(u)	Píš!	Píšte!	Píšme!	E
hovor(ia)	Hovor!	Hovorte!	Hovorme!	I

Cvičenie

14

S. - Janko nechce čítať.
R. - Musí čítať. Janko, čítaj!

- Chlapci nechcú písať úlohu.
- Musia písať úlohu. Chlapci, píšete úlohu!

POZOR!

● **Nepravidelné tvary** (iregulárne formy)

povedia	Povedz!	Povedzte!	Povedzme!	(Povedzte mi to!)
jedia	Jedz!	Jedzte!	Jedzme!	(Jedz pomaly!)
pijú	Pi!	Pite!	Pime!	(Nepite alkohol!)
sú	Bud!	Buďte!	Buďme!	(Budte doma!)
-	Pod!	Podte!	Podme!	(Poď sem!)

AKÝ / AKÁ / AKÉ ... JE?

silný
-ý

- Ten muž je veľmi silný.

silnejší
-ejší

- To je pravda, ale ten je silnejší.

najsilnejší
naj -ejší

- Áno, a ten je najsilnejší.

-á

- Tá stolička nie je veľmi pohodlná.

-ejšia

- Tá je pohodlnejšia.

naj -ejšia

- A moja stará stolička je najpohodlnejšia.

-e

- Je to rýchle auto?
- Neviem, možno je rýchle.

-ejšie

- Ale to druhé auto je rýchlejšie.

naj -ejšie

- A myslím, že to auto je najrýchlejšie.

AKÝ / AKÁ / AKÉ ... JE?

drahý
-ý

- Peter, tu je tvoj magnetofón.
Je veľmi drahý!

drahší
-ší

- Áno, ale ten vľavo je drahší.

najdrahší
naj -ší

- Pozri, tam vzadu je krásny mag-
netofón. Prečo si nekúpil ten?
- Lebo je najdrahší.

-á

- To všetko sa musím naučiť.
Taká hrubá kniha!

-šia

- A tam je chémia. Tá je ešte
hrubšia.

naj -šia

- V júni mám skúšku z biológie.
To je tá najhrubšia kniha.

-é

- To je tvoje rádio?
Je pekné a nové.

-šie

- Ale rádio v obývacej izbe je
novšie.

naj -šie

- A teraz ti v časopise ukážem
naše najnovšie rádio.

TO UŽ VIEME!

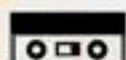
- Je klubovňa taká veľká ako naša?
- Nie, je väčšia. Je väčšia ako klubovňa na univerzite.
Je to najväčšia klubovňa v meste. A je najkrajšia.
- Dúfam, že dnes je lepší program ako včera. Hrá tam náš najlepší herec.

VŠIMNITE SI!

Stupňovanie prídavných mien – I. (komparácia adjektív)

1. stupeň (pozitív)	2. stupeň (komparatív)	3. stupeň (superlatív)	
silný silná silné	- silnejší - silnejšia - silnejšie	- najsilnejší - najsilnejšia - najsilnejšie	(Mž/Mn) (F) (N)

 Cvičenie

16

S. – Je radiátor vzadu taký teplý ako radiátor vpredu?

R. – Myslím, že je teplejší.

S. – Je vaša škola taká moderná ako naša?

R. – Myslím, že je modernejšia.

S. – Je tvoje kreslo také pohodlné ako moje?

R. – Myslím, že je pohodlnejšie.

– Je pivo také lacné ako víno?

– Myslím, že je lacnejšie.

– Si taký hladný ako ja?

– Myslím, že som hladnejší.

– Je program dnes taký zábavný ako minulý týždeň?

– Myslím, že je zábavnejší.

– Je druhý text taký zrozumiteľný ako prvý?

– Myslím, že je zrozumiteľnejší.

– Je Peter taký šikovný ako Karol?

– Myslím, že je šikovnejší.

– Je pán Nový taký skúsený šofér ako pán Kmeť?

– Myslím, že je skúsenejší.

– Je vaše auto také rýchle ako naše?

– Myslím, že je rýchlejšie.

POZOR!

● **Také formy majú adjektíva:**

(horúci – horúcejší – najhorúcejší)

(hlúpy – hlúpejší – najhlúpejší)

Pokračujte: svalnatý / vlasatý / zaujímavý / dôležitý / častý / komplikovaný / pravdivý... a iné.

VŠIMNITE SI!

Stupňovanie prídavných mien – II.

(komparácia adjektív)

1. stupeň (pozitív)	2. stupeň (komparatív)	3. stupeň (superlatív)	
nový nová nové	– novší – novšia – novšie	– najnovší – najnovšia – najnovšie	(Mž/Mn) (F) (N)

 Cvičenie

17

S. – Mesiac január je studenší ako december.

R. – Áno, január je najstudenší mesiac.

S. – Prvá lekcija je jednoduchšia ako druhá.

R. – Áno, prvá lekcija je najjednoduchšia lekcija.

S. – Jablko je zdravšie ako iné ovocie.

R. – Áno, jablko je najzdravšie ovocie.

– Druhá fotografia je tmavšia ako tretia.

– Áno, druhá fotografia je najtmavšia.

– Naša izba je suchšia ako vaša.

– Áno, vaša izba je najsuchšia.

– Jozef je lenivší ako Miro.

– Áno, Jozef je najlenivší.

– To mesto je staršie ako iné mestá na Slovensku.

– Áno, to je najstaršie mesto na Slovensku.

– Tvoja posteľ je tvrdšia ako moja.

– Áno, moja posteľ je najtvrdšia.

– Jeho sako je novšie ako kabát.

– Áno, je to najnovšie sako.

POZOR!

● Také formy majú aj adjektíva:

- s koncovkou (sufixom) ~ký / ~eký / ~oký:
ale všimnite si, ako sa menia

ťažký	ťažší	najťažší
široký	širší	najširší
vysoký	vyšší	najvyšší
nízky	nížší	najnižší
blízky	bližší	najbližší
krátky	kratší	najkratší
úzky	užší	najužší

- nepravidelné prídavné mená
(iregulárne adjektíva):

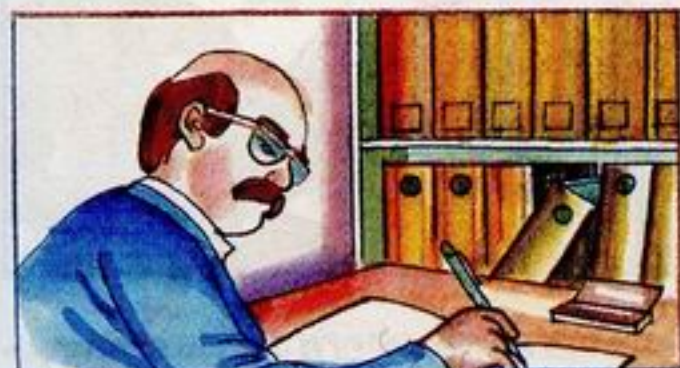
malý	menší	najmenší
veľký	väčší	najväčší
dobrý	lepší	najlepší
zlý	horší	najhorší
pekný	krajší	najkrajší
krásny		

VŠIMNITE SI!

VŠETCI (Mž)	VŠETKY (Mn/F/N)
Všetci bratia študujú. Všetci muži pracujú. Všetci (ľudia) sú doma. Všetci študenti bývajú v internáte. Ešte nie sú všetci v autobuse.	Všetky domy sú nové. Všetky knihy sú zaujímavé. Všetky múzeá sú zatvorené. Všetky študentky majú telocvik. Boli všetky obrazy pekné?

EVA PÍŠE DENNÍK

Štvrtok je môj najkrajší deň. Môžem dlho spať, nemusím sa ponáhľať do školy. Ráno dlho ležím a čítam, potom raňajkujem. Niekedy sa trochu učím. Včera som bola s Máriou v meste. Prezerali sme si novú módu a potom sme v kaviarni hovorili o filme.

Škoda, že mám len jeden voľný deň! Otec každý deň pracuje a nemá voľný deň. Aj keď je doma, niečo opravuje alebo dáva fotografie do albumu.

4. LEKCIA / Konečne máme voľno!

Mama včera umývala okná, prala a žehlila. Samozrejme, že otec i mama boli večer unavení. V televízii bol krásny film. Všetci sme sedeli a pozerali sme film. O chvíľu už mama spala a potom spal aj otec. Janko tiež pozeral, ale hovoril, že film nie je pekný. Je ešte malý a ničomu nerozumie. Čo budú Eva a Katka hovoriť o tom filme?

Peter nebol doma. Má nejakú dôležitú prácu v laboratóriu a chodí domov neskoro. Niekedy hrá s otcom alebo s dedkom šach, ale častejšie počúva hudbu. Má krásny nový magnetofón. To je život! Nemusí študovať, nemá skúšky, má peniaze! Ale ráno musí každý deň vstávať a často musí cestovať.

Včera Peter dlho telefonoval (neviem s kým), potom sa holil, umýval, obliekal a odišiel. Vrátil sa domov neskoro – už som spala. Kde bol? Čo robil? Myslím, že má nejakú slečnu.

My máme nový byt, ale starí rodičia bývajú v starom byte v meste. Často prichádzajú autobusom. Niekedy sedia v parku za domom a hrajú sa so Zuzkou. Večer hrajú domino s Jankom a so Zuzkou. Odchádzajú skoro, lebo každý večer musia pozerať televíziu.

Dnes ráno som sa vážila: to je strašné! Už som zase o dve kilá ťažšia! Samozrejme: včera káva a zmrzlina s Máriou, večer tri kusy torty, ktorú priniesla stará mama. Stará mama je výborná kuchárka. Aj včera uvarila takú večeru, no, fantázia! Od zajtra nebudem nič jesť. (Ale v chladničke je ešte kus torty...!) Starý otec sedí a číta noviny, ten sa má najlepšie.

ZAPAMÄTAJTE SI!

- Miro mal ráno prednášky. Teraz je v izbe. Má voľno. Aj večer má voľno. Zajtra bude mať tiež voľno. Čo bude robiť?
- Poobede budem písať list. Potom budem niečo čítať.
- Už som zase fažšia! Od zajtra nebudem nič jesť.

POZOR!● **Pozrite sa na tieto I-verbá!**

● **stáť** (stojím, stoja)
báť sa (bojím sa, boja sa)

● **bežať** (bežím, bežia)
držať (držím, držia)
kričať (kričím, kričia)
mlčať (mlčím, mlčia) a tak ďalej

● **~ieť** (~ím, ~ia)
vidieť (vidím, vidia)
sedieť (sedím, sedia)
myslieť (myslím, myslia)

Iné príklady: hľadiť, visieť, horieť, musieť, letieť, nenávidieť...
ale: rozumieť (rozumiem, rozumejú) / chcieť (chcem, chcú)

VŠIMNITE SI!**Postavenie „sa / si“ vo vete**
(pozícia)

2	2
Nech sa páčil!	Čo si prosíš?
Ako sa máte?	Prosím si limonádu.
Mám sa dobre.	Sadni si , Eva!
Ako sa voláte?	Dajme si zmrzlinu!
Volám sa Pavol Horský.	Kúpite si tú knihu?
Zuzka sa hrá v parku.	Eva si šije šaty.
Tu sa učím.	Nemôžem si sám opraviť rádio.

Slová „sa“ a „si“ sú vždy na druhom mieste! **Nikdy** nestoja na prvom mieste!

●●● **TO UŽ VIEME!** ●●●

- Janko pozeral celý film, ale hovoril, že nie je pekný.
- Peter dlho telefonoval, potom sa holil, umýval, obliekal a odišiel.
- Mama umývala okná, prala a žehlila.
- Stará mama priniesla tortu. Ráno som sa vážila.

VŠIMNITE SI!

Sloveso – minulý čas
(verbum) – (préteritum)

ČO ROBÍ?

ČO ROBIL, -A, -O, -I?

Muž

sedí číta chodí

sedel čítal chodil

Muž

Žena

sedí číta chodí

sedela čítala chodila

Žena

Dieťa

sedí číta chodí

sedelo čítalo chodilo

Dieťa

Muži

Ženy

Deti

Muži

Ženy

Deti

sedia čítajú chodia

sedeli čítali chodili

Cvičenie

18

- S. – Miro nevie tancovať.
R. – To nie je pravda, veď včera tancoval.
- S. – Jana nevie variť.
R. – To nie je pravda, veď včera varila.
- S. – To dieťa nevie chodiť.
R. – To nie je pravda, veď včera chodilo.
- S. – Tí chlapani nevedia spievať.
R. – To nie je pravda, veď včera spievali.

- Ten muž nevie šoférovať.
– To nie je pravda, veď včera šoféroval.
- Eva nevie písať na stroji.
– To nie je pravda, veď včera písala.
- Karol a Michal nevedia hovoriť po anglicky.
– To nie je pravda, veď včera hovorili.

VŠIMNITE SI!

Pravidelný minulý čas (regulárne préteritum)

ČÍTAŤ

(JA) (TY) (ON)	ČÍTAL	som si -	(M)/sg.
(JA) (TY) (ONA) (ONO)	ČÍTALA ČÍTALO	som si - -	(F)/sg. (N)/sg.
(MY) (VY) (ONI) (ONY)	ČÍTALI	sme ste -	(M/F/N)/pl.

Iné príklady: hrať – hral, hrala, hralo; hrali
spať – spal, spala, spalo; spali
hovoriť – hovoril, hovorila, hovorilo; hovorili
študovať – študoval, študovala, študovalo; študovali a tak ďalej.

VŠIMNITE SI!

Nepravidelný minulý čas (iregulárne préteritum)

1.	BYŤ		JESŤ		ÍŠŤ	
(JA) (TY) (ON) (ONA) (ONO)	bol bol bol bola bolo	som si - - -	jedol jedol jedol jedla jedlo	som si - - -	išiel/šiel išiel/šiel išiel/šiel išla/šla išlo/šlo	som si - - -
(MY) (VY) (ONI) (ONY)	boli boli boli	sme ste -	jedli jedli jedli	sme ste -	išli/šli išli/šli išli/šli	sme ste -

2. ~ieť (~el, ~ela, ~elo; ~eli)

vidieť – videl, videla, videlo; videli
sedieť – sedel, sedela, sedelo; sedeli
rozumieť – rozumel, rozumela, rozumelo; rozumieli

Iné príklady: chcieť, hľadiť, nenávidieť, bolieť, zomrieť, musieť, letieť atď.

3. -núť (-nul, -nula, -nulo; -nuli) – po samohláske (po vokáli)

spomenúť – spomenul (-la, -lo; -li)

Iné príklady: zahynúť, uplynúť, vyvinúť sa, odpočinúť si.

-núť (-ol, -la, -lo; -li) – po spoluhláske (po konsonante)

padnúť – padol (padla, padlo; padli)

Iné príklady: sadnúť, kopnúť, zmiznúť, vzniknúť, (vy)buchnúť, zľaknúť sa, zodvihnúť.

4. niesť (niesol, niesla, nieslo; niesli)

viezt' – viezol, viezla, viezlo; viezli
obliecť – obliekol, obliekla, oblieklo; obliekli
rásť – rástol, rástla, rástlo; rástli
a tak ďalej

VŠIMNITE SI!

Slovosled v minulom čase – I. (slovosled v préterite)

	2	
Kde	si	bol?
Kde	ste	boli?
Bol	som	v meste.
Včera	som	bola v meste.
Všetci	sme	sedeli.
Zabudol	som	kvety.
Dnes ráno	sme	boli na zámku.
Písali	ste	úlohu?
Počítali	ste	príklady?
Nie, zabudli	sme	na celú školu!

Slová „**som**“, „**si**“, „**sme**“, „**ste**“ sú vždy na druhej pozícii!

VŠIMNITE SI!

Slovosled v minulom čase – zvrtné slovesá – II. (slovosled v préterite) (reflexívne verbá)

(dnes)	Poobede	sa	-	učím.
(včera)	Poobede	som	sa	učil.
(dnes)	Prosím	si	-	limonádu.
(včera)	Prosil	som	si	limonádu.

	2	3	
Hrali	ste	sa	,
bicyklovali	ste	sa	,
ale neučili	ste	sa	.
Učili	ste	sa	?
Neučili	sme	sa	nič.
Holil	som	sa	dnes ráno.
Dali	sme	si	zmrzlinu.
Čo	si	si	kúpil?
Kúpil	som	si	nové rádio.

AKO SA PÝTAME? – AKO ODPOVEDÁME?

VŠIMNITE SI!**Opytovacie vety – I. zisťovacia otázka**
(interrogatívne vety)Sloveso (verbum) je na začiatku – Odpoveď **Áno, ...**
Nie, ...

Máš dnes voľno?	{ Áno, dnes mám voľno. Nie, dnes nemám voľno.
Idete do mesta?	{ Áno, ideme do mesta. Nie, nejdeme do mesta.
Chodí tu autobus číslo 52?	{ Áno, tu chodí autobus číslo 52. Nie, tu nechodí autobus číslo 52.
Je klubovňa veľká?	{ Áno, klubovňa je veľká. Nie, klubovňa nie je veľká.

VŠIMNITE SI!**Opytovacie vety – II. doplňovacia otázka**
(interrogatívne vety)

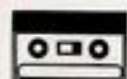
Na začiatku je opytovacie slovo (napr.: Kto / čo / kde / kedy / aký...) – Je len jedna odpoveď!

Čo potrebuješ, Janko?	Potrebujem gumu a ceruzku.
Koho čakáte?	Čakáme nášho učiteľa.
Kde je skriňa?	Skriňa je vzadu.
Aké máte telefónne číslo?	Máme číslo 637 422.
Kedy ideme do klubu?	Do klubu ideme po večeri.
Ktorý dom je váš?	Náš dom je ten vysoký vpravo.

VŠIMNITE SI!**Opytovacie vety – III. vylučovacia otázka**
(interrogatívne vety)

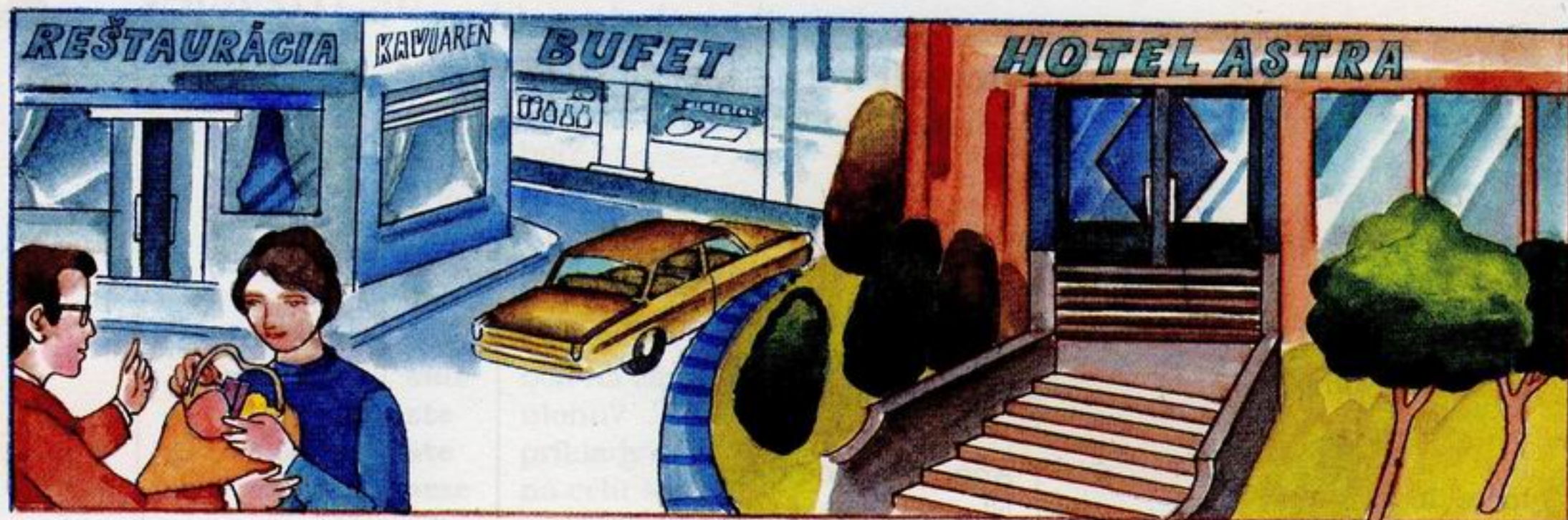
V otázke používame slovo „alebo“ . Často používame zápornú aj kladnú odpoveď.

Idete do kina alebo do divadla?	Nejdeme do kina, ideme do divadla.
Študujete chémiu alebo biológiu?	Neštudujeme chémiu, študujeme biológiu.
Máš magnetofón alebo rádio?	Nemám magnetofón, mám rádio.

KDE BUDEME OBEDOVAŤ?

Text

Pán Horák:

– Chodíme už celý deň, som unavený a hladný ako vlk! Pozri sa, tu je ten nový hotel! Čítali sme o ňom v novinách. Poď, tu budeme obedovať!

Pani Horáková:

– Tu? Nie, tu je iste všetko drahšie ako v inej reštaurácii. Môžeme jesť aj v bufete.

Pán Horák: – V bufete? Nie! Raz sme v meste a môžeme jesť v dobrej reštaurácii.

Pani Horáková: – Pozri, to je náhoda! Sedia tu Kováčovci. Dobrý deň, je tu ešte voľné miesto?

Pán Kováč: – Dobrý deň! Samozrejme, je tu voľné miesto. Sadnite si! Tešíme sa, že vás vidíme. Čo robíte v meste?

Pán Horák: – To viete, moja žena má veľa peňazí a musí kúpiť všetko, čo vidí.

Pani Horáková: – To nie je pravda. Deti aj my potrebujeme už niečo nové.

Čašníčka: – Dobrý deň! Budete obedovať? Budete niečo piť?

Pán Horák: – Dajte nám, prosím, jedálne listky! Mamička, čo budeš piť? Víno?

Pani Horáková: – Nie, teraz si prosím džús a možno po obede si dám kávu.

Pán Horák: – Jeden džús a pre mňa pohár bieleho vína.

Čašníčka: – Prosíte si nejaké predjedlo? Máme šunku, vajcia, šalát, salámu. Vyberte si!

Pani Horáková: – Prosíme si dvakrát šunku a pečivo.

Pani Kováčová: – Ja som mala ten šalát. Bol výborný, skúste ho!

Pani Horáková: – Nie, ďakujem. Nemám rada šaláty.

Pani Kováčová: – Ako sa máte? Čo robí Katka? Dávno som ju nevidela.

Pani Horáková: – Ďakujem, má sa dobre, ale má veľa práce... Tá šunka je naozaj dobrá!

Čašníčka: – Už ste si vybrali? Čo vám môžem priniesť?

Pán Horák: – Prosím si mäsovú polievku a zeleninovú polievku, pre mňa rezeň a zemiaky a raz pečené mäso s ryžou. A dvakrát kompót.

Pán Kováč

a pani Kováčová: – Dobrú chuť!

Pán Horák:

- Dáme si aj kávu a zákusok?

Pán Kováč:

- Mám návrh! Poďme do kaviarne! Tam majú výbornú kávu aj zákusky. A príde tam aj Janko s Ivanom.

Pán Horák:

- Dobre! Zatelefonujem Katke, aby tiež prišla sem a potom budeme spolu cestovať domov. Pán hlavný, platím!

TO UŽ VIEME!

- Miro mal ráno prednášky, ale teraz má voľno.
- Zajtra bude mať tiež voľno. Čo bude robiť?
- Poobede budem písať list. Potom budem čítať.
- Zajtra nebudem nič jesť.
- Kde budeme obedovať? Budeme obedovať v novej reštaurácii.
- Čo budú piť Horákovci? Horákovci budú piť džús a víno.
- Čo budú jesť? Budú jesť polievku, mäso, zemiaky a ryžu.
- Kam budú cestovať po obede? Po obede budú cestovať domov.
- Poď, tu budeme obedovať.
- Budete obedovať?
- Budete niečo piť?
- Deti, čo budete piť?
- Po obede budeme spolu cestovať domov.

**KDE SI BOL, -A, -O?
ČO SI ROBIL, -A, -O?**

**KDE SI?
ČO ROBÍŠ?**

**KDE BUDEŠ?
ČO BUDEŠ ROBIŤ?**

VŠIMNITE SI!

**Budúci čas – Nd-slovesá
(futúrum) – (Nd-verbá)**

bol, -a	som	}	doma	}	doma	}	budem	}	doma
bol, -a	si		som		si		budeš		
bol, -a, -o	-		je		je		bude		
boli	sme	}	doma	}	doma	}	budeme	}	doma
boli	ste		sme		ste		budete		
boli	-		sú		sú		budú		

VČERA

DNES

ZAJTRA

ČÍTAL SOM knihu.

ČÍTAM knihu.

BUDEM ČITAŤ knihu.

PÍŠAL SOM list.

PÍŠEM list.

BUDEM PÍSAŤ list.

POZOR!

Nebol, -a som doma.
Neboli sme v škole.

Nečítal, -a som knihu.
Nepísal, -a som list.
Neobedoval, -a som.

Neučil, -a som sa fyziku.

Nie som doma.
Nie sme v škole.

Nečítam knihu.
Nepíšem list.
Neobedujem.

Neučím sa fyziku.

Nebudem doma.
Nebudeme v škole.

Nebudem čítať knihu.
Nebudem písať list.
Nebudem obedovať.

Nebudem sa učiť fyziku.

Cvičenia

11, 12, 13

S. – Kde je Miro? Je doma?

R. – Áno, je doma. Včera bol tiež doma, aj zajtra bude doma.

S. – Kde je pani Horáková? Je v záhrade?

R. – Áno, je v záhrade. Včera bola tiež v záhrade, aj zajtra bude v záhrade.

S. – Kde ste, deti? Ste na dvore?

R. – Áno, sme na dvore. Včera sme boli tiež na dvore, aj zajtra budeme na dvore.

– Kde je otecko? Je v úrade?

– Áno, je v úrade. Včera bol tiež v úrade, aj zajtra bude v úrade.

– Kde si? Si v škole?

– Áno, som v škole. Včera som bol tiež v škole, aj zajtra budem v škole.

S. – Budeš čítať noviny alebo knihu?

R. – Nebudem čítať noviny. Budem čítať knihu.

– Budete počúvať správy alebo hudbu?

– Nebudeme počúvať správy. Budeme počúvať hudbu.

– Bude Eva piť čaj alebo kávu?

– Eva nebude piť čaj. Bude piť kávu.

S. – Peter, počúval si správy?

R. – Áno, počúval som. Často počúvam správy.

S. – A dnes večer?

R. – Samozrejme, aj dnes večer budem počúvať správy.

– Janko, písal si si úlohy?

– Áno, písal som si. Často si pišem úlohy.

– A poobede?

– Samozrejme, aj poobede si budem písať úlohy.

– Zuzka, spala si poobede?

– Áno, spala som. Často spím poobede.

– A zajtra poobede?

– Samozrejme, aj zajtra poobede budem spať.

– Robili ste test?

– Áno, robili sme. Často robíme test.

– A na budúci týždeň?

– Samozrejme, aj na budúci týždeň budeme robiť test.

– Budeme spať alebo budeme pozerať televíziu?

– Nebudeme spať. Budeme pozerať televíziu.

– Budeš študovať medicínu alebo ekonómiu?

– Nebudem študovať medicínu. Budem študovať ekonómiu.

CHCETE JEŠŤ, PIŤ, ZABÁVAŤ SA...? – POĎTE!

A.: – Som strašne hladný. Poď do reštaurácie na obed!

B.: – Nemám čas sedieť v reštaurácii. Musím ísť spať do továrne.

A.: – Tak poď do bufetu! Tu za rohom je pekný malý bufet.

A.: – Čo si si vzal?

B.: – Vzal som si párok s horčicou a rožok.

A.: – Myslím, že si dám dva obložené chlebíčky a desať deka rybacieho šalátu. Budeš piť pivo?

B.: – Áno, jedno malé svetlé si prosím.

5. LEKCIA / Dobrú chuť!

- A.: – Mamička, už som veľmi unavená a hladná.
B.: – Pozri! Tu je bufet! Tu môžeš vypíť mlieko alebo kakao a zjesť maslový chlieb. A vedľa je pizzeria, kúpim ti malú pizzu, špagety alebo hranolky, dobre?
A.: – Nie, nechcem mlieko ani kakao. A pizzu sme mali večer. Chcem hamburger a jahodový koktail!
A chcem tiež zmrzlinu!
B.: – Nehovor chcem, nechcem! Hovor prosím si, neprosím si! Zmrzlinu nemôžeš, lebo kašleš. A hamburger nie je zdravý.
A.: – Ale je dobrý! Tak si dám hranolky a potom ideme do cukrárne. A prosím si zákusok a kolu.
B.: – Ale len jeden zákusok, pretože potom nebudeš obedovať.

- A.: – Ahoj, Paľko! Čo tu robíš? Ako sa máš? Dávno som ňa nevidel. Poďme do kaviarne, porozprávame sa.
B.: – Ale nie, v kaviarni je hluk. Je tam veľa ľudí a hudba. Nebudeme sa môcť rozprávať. Poďme do espresa.
A.: – Mal si pravdu. Tu je veľmi príjemne.
B.: – Prosím si dve kávy a minerálku. Máte sparty? Nie? Tak si prosím dalily. A prineste mi zápalky.
A.: – Nedáme si pohárik vína?
B.: – Prepáč, nemôžem piť alkohol. Dnes ešte budem šoférovať. Tak, a teraz hovor: ako sa máš, kde pracuješ, kde bývaš...?

- A.: – Je piatok večer. Zajtra nemusíme skoro vstávať. Poďte na pohárik vína!
B.: – Pôjdeme do vinárne alebo do baru?
C.: – To je dobrý nápad! Choďte do baru a obsaďte stôl. Ja zatelefonujem do internátu. Možno prídu nejaké dievčence.
A.: – Dievčatá, budete piť biele alebo červené víno?
D.: – To je jedno. Objednaj, čo chceš. My ideme teraz tancovať. A potom bude aj program.
B.: – Budeme aj večerať?
C.: – Večerať? Ty si sa zbláznil! Veď nemáme peniaze. Potom v internáte zjeme chlieb, syr a vajcia.

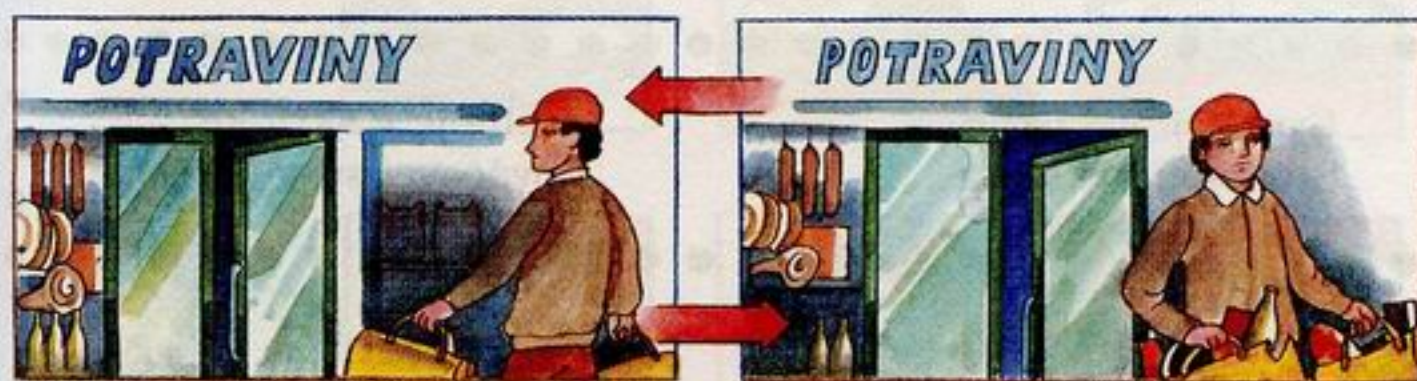
POČÚVAJTE TIETO ROZHOVORY!

- Kam ideš?
 - Idem do mesta. Nemám kávu, chlieb ani mlieko.
 - Ideš po kávu, chlieb a mlieko?
 - Áno, o chvíľu sa vrátim.
-
- Kam ideš?
 - Idem do kníhkupectva. Potrebujem novú učebnicu a slovník.
 - Ideš po učebnicu a slovník?
 - Áno, o chvíľu sa vrátim.
-
- Kam ideš?
 - Idem do kuchyne. Potrebujem čistú šálku. Potrebuješ niečo?
 - Ideš po šálku? Prines mi, prosím ťa, vodu!
 - Dobre, idem aj po vodu.
-
- Kam ideš?
 - Idem si po cigarety.
 - Keď ideš po cigarety, skoč mi, prosím ťa, po jednu pepsikolu.
 - Dobre, o chvíľu sa vrátim.
-
- Kam ideš?
 - Idem do mesta. Mám v čistiarni nohavice a sako. A v opravovni mám topánky. A kam ideš ty?
 - Ja idem do školy. Idem si po štipendium.
 - Dobre, že hovoríš! Celkom som zabudol. Pôjdem s tebou najprv po štipendium a potom pôjdeme po nohavice, po sako a po topánky.

VŠIMNITE SI!

Predložka PO + 4. pád
(prepozícia PO + akuz.)

Idem do obchodu po kávu, pivo, chlieb a mlieko. (= idem, kúpim a prinesiem)

Idem do kuchyne po šálku, po vodu. (= idem, vezmem a prinesiem)

Idem do školy po štipendium. (= idem, vezmem a prinesiem)

POČÚVAJTE TIETO ROZHOVORY!

- Som hladný. Poďme obedovať!
- Teraz? Ešte je len dvanásť hodín. Ešte nemôžeme ísť na obed.
- Som smädný. Tam je bufet. Musím niečo piť.
- Ja som tiež smädný. Ideme na pivo alebo na limonádu.

- Čo robíš?
- Učím sa. Budeme mať test z fyziky.
- Ale teraz je prestávka. Poď si zafajčiť!
- Dobre, ideme na jednu cigaretu a potom sa budem učiť.
- Pozri sa na túto fotografiu. Tu je hotel.
- Tu ste bývali?
- Áno. A tu je reštaurácia. Tam sme chodili na raňajky, na obed a na večeru. Vedľa je kaviareň. Tam sme často chodili na kávu, na zmrzlinu alebo na tortu.
- Kam sa ponáhľaš?
- Do jedálne. Je veľká prestávka, idem na desiatu.

VŠIMNITE SI!

Predložka NA + 4. pád
(prepozícia NA + akuz.)

Idem (do jedálne)
na polievku,
na mäso a ryžu,
na večeru...

(= idem a tam budem jesť...)

Idem (do bufetu)
na kávu,
na limonádu,
na pivo...

(= idem a tam budem piť...)

Idem (do fajčiarny)
na jednu cigaretu.

(= idem a tam budem fajčiť...)

TO UŽ VIEME!

Eva sedí **na** stoličke.
Lampa stojí **na** stole.

Eva stojí **pri** okne.
Stôl stojí **pri** stene.

Kniha je **v** skrinke.
Kováčovci sú **v** obchode.

VŠIMNITE SI!

Podstatné mená 6. pád – jednotné číslo
(substantíva) (lokál) – (singulár)

O KOM / O ČOM hovoria?

To je muž.

Dievčatá hovoria
o mužovi
o bratovi
o otcovi
o dedkovi

(Mž)

~ -ovi

To je dom.			Chlapci hovoria o dome o futbale o filme	(Mn) = -e
koberec			o koberci o stroji o hokeji o Dunaji o počítači	≅ -i
To je učiteľka.			Chlapci hovoria o učiteľke o matke o knihe o lampe	(F) = -e
ulica			o ulici o nemocnici o továrni o miestnosti o exkurzii	≅ -i
To je auto.			Chlapci hovoria o aute o meste o pere o kine	(N) -o = -e
vajce			o vajci o mori o poli o srdci o pleci	-e ≅ -i
vysvedčenie			o vysvedčení o predstavení o ovoci o námestí o počasi	-ie ~ -i

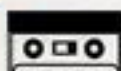
KEDY POUŽÍVAME LOKÁL? POZRITE SA!

● Lokál používame po predložkách NA / PO / PRI / V, VO / O

● Pýtame sa:

O kom hovoríte?
O čom hovoríte?
Na čom (= kde) stojí váza?
Pri kom si sedel?
atď.

Hovorím o Petrovi.
Hovorím o filme.
Váza stojí na stole.
Sedel som pri kamarátovi.

Cvičenia

14, 15, 16, 17, 18, 19

S. – Vieš, čo je vitamín C?
R. – Samozrejme. V škole sme hovorili o vitamíne C.

- Vieš, čo je penicilín?
- Samozrejme. V škole sme hovorili o penicilíne.
- Vieš, čo je urán?
- Samozrejme. V škole sme hovorili o uráne.
- Vieš, čo je striebro?
- Samozrejme. V škole sme hovorili o striebre.

S. – Vieš, kto bol Alexander Dubček?
R. – Áno. Už sme sa učili o Alexandrovi Dubčekovi.

- Vieš, kto bol Svätopluk?
- Áno. Už sme sa učili o Svätoplukovi.
- Vieš, kto bol Milan Rastislav Štefánik?
- Áno. Už sme sa učili o Milanovi Rastislavovi Štefánikovi.
- Vieš, kto bol Ľudovít Štúr?
- Áno. Už sme sa učili o Ľudovítovi Štúrovi.

S. – Pozri sa, prosím, kde je môj slovník! Je na stole?
R. – Áno, je tu na stole.

- Pozri sa, prosím, kde je moja kniha! Leží na váľande?
- Áno, leží tu na váľande.
- Pozri sa, prosím, kde je moja váza! Stojí na knižnici?
- Áno, stojí tu na knižnici.
- Pozri sa, prosím, kde je moja lampa! Stojí na skrinke?
- Áno, stojí tu na skrinke.

ZAPAMÄTAJTE SI!

- Dám si dva obložené chlebičky.
- Tu môžeš zjesť maslový chlieb a vypíť mlieko.
- Nechcem piť mlieko, každý deň musím piť mlieko.
- Poď, porozprávame sa! Tu sa nebudeme môcť rozprávať.
- Potom v internáte zjeme chlieb, syr a vajcia.

S. – Janko ešte nie je doma? Je v škole?
R. – Áno, ešte je v škole.

- Ivan ešte nie je doma? Je v meste?
- Áno, ešte je v meste.
- Peter ešte nie je doma? Je v továrni?
- Áno, ešte je v továrni.
- Eva ešte nie je doma? Je v knižnici?
- Áno, ešte je v knižnici.

S. – Sedel si pri okne alebo pri skrini?
R. – Nepamätám sa, ale myslím, že som sedel pri okne.

- Stála lampa pri stole alebo pri kresle?
- Nepamätám sa, ale myslím, že stála pri stole.
- Bolo kreslo pri televízore alebo pri knižnici?
- Nepamätám sa, ale myslím, že bolo pri televízore.
- Sedela matka pri stole alebo pri okne?
- Nepamätám sa, ale myslím, že sedela pri stole.

S. – Naše mesto je pekné, však?
R. – Áno, je veľmi pekné. Často chodím po meste.

- Tá ulica je dlhá, však?
- Áno, je veľmi dlhá. Často chodím po ulici.
- Ich záhrada je veľká, však?
- Áno, je veľmi veľká. Často chodím po záhrade.
- To nové námestie je široké, však?
- Áno, je veľmi široké. Často chodím po námestí.

POZOR!

● **6. pád (lokál) -k/-g/-h/-ch** (Mn)

Počúvajte tieto vety!

Lampa stojí na stolíku.
Je v čajníku ešte čaj?
Sedeli sme vo vlaku.

-k

Bývali sme v kempingu.
Ešte som nebol v Hamburgu.
Boli sme na mítingu.

-g

Deti sa hrali na snehu.
Na trhu som kúpil pekné ovocie.
Čakali sme na rohu.

-h

Všetci hovorili o jeho úspechu.
Na vrchu pri meste stojí hrad.
Lietadlo bolo vysoko vo vzduchu.

-ch

-u

● **6. pád (lokál) -ko/-go/-io/-um** (N)

Počúvajte tieto vety!

Ste po prvýkrát na Slovensku?
Guma leží pri pravítku.
Mám niečo v oku.
Mám bolesti v uchu / v bruchu.

-ko
(-cho)

Jeho rodičia žijú v Kongu.
Boli sme v New Yorku,
ale neboli sme v Chicagu.

-go

Videli sme film o Tokiu.
Kreslo stojí pri rádiu.
Je v kakau cukor?
Bývate v Montevideu?

-io
(-ao)
(-eo)

Študoval som na gymnáziu.
Boli sme v múzeu.
Hovorili sme o štúdiu na univerzite.

-um

-u

● **Kedy?** (V ktorom mesiaci?)

Bol som tam v januári / vo februári / v marci /
v apríli / v máji / v júni /
v júli / v auguste / v septembri /
v októbri / v novembri / v decembri /

január	február	marec	apríl	máj	jún	júl	august	september	október	november	december
január	február	marec	apríl	máj	jún	júl	august	september	október	november	december

Príklady

Bývame v tom vysokom, modernom dome.
Nestojte pri otvorenom okne!
Boli sme v našom novom divadle.

Čítal som o tvom staršom bratovi.
Lampa stojí na mojom písacom stole.

Cvičenie

22

S. – To je náš nový profesor. Počul si o ňom?
R. – Nie, nepočul som o našom novom profesorovi.

S. – Včera sme sa učili o Archimedovom zákone. A vy?
R. – My sme sa o ňom ešte neučili.

– To je ten známy herec. Čítal si o ňom?
– Nie, nečítal som o tom známom hercovi.

– To je naše nové divadlo. Bol si v ňom?
– Nie, nebol som v našom novom divadle.

– To je náš najdlhší most. Išiel si po ňom?
– Nie, nešiel som po našom najdlhšom moste.

– To je náš nový spolužiak. Sedel si pri ňom?
– Nie, nesedel som pri našom novom spolužiakovi.

– To je nový park. Bol si už v ňom?
– Nie, nebol som v novom parku.

– To je to staré gymnázium. Študoval si na ňom?
– Nie, neštudoval som na tom starom gymnázium.

– To je náš veľký problém. Hovorili ste o ňom?
– Nie, nehovorili sme o našom veľkom probléme.

– To je to veľké sídlisko. Bývate na ňom?
– Nie, nebyvame na tom veľkom sídlisku.

– Včera som bol v tom novom kine. A ty?
– Ja som v ňom ešte nebol.

– Prechádzali sme sa po veľkom parku.
A Eva?
– Eva sa po ňom ešte neprechádzala.

– Nakupovali sme v novom obchodnom dome. A vy?
– My sme v ňom ešte nenakupovali.

– Minulý týždeň som bol vo vysokoškolskom klube. A Karol?
– Karol v ňom ešte nebol.

– Včera som cestoval v osobnom vlaku. A ty?
– Ja som v ňom ešte necestoval.

– Včera som písal na elektrickom písacom stroji. A vy?
– My sme na ňom ešte nepísali.

– Včera sme hovorili o mojom štúdiu. A ty?
– Ja som o ňom ešte nehovoril.

– V pondelok som bol pri našom jazere. A vy?
– My sme pri ňom ešte neboli.

VŠIMNITE SI!**Prídavné mená / 6. pád**

(adjektíva) /

(lokál)

(F)

tá		Hovoríme o tej	
jedna nová	kniha	jednej novej	knihe
moja		mojej	
tvoja		tvojej	
naša		našej	
vaša		vašej	
Hovoríme o NEJ			

~ -ej

Príklady

Prechádzali sme sa po tej dlhej ulici.
Peter pracuje vo veľkej chemickej továrni.
Sedeli ste pri tej veľkej skrini alebo pri tej malej skrinke?

V celej Bratislave som nemohol kúpiť tú knihu.
Na mojej knižnici je váza a v nej sú kvety.
Všetky noviny písali o tej mladej herečke.

Cvičenie

23

S. – Tam ide tá známa herečka. Čítal si o nej?
R. – Áno, včera som čítal o tej známej herečke.

S. – Bývaš ešte v tej malej, studenej izbe?
R. – Nie, už v nej nebyvam.

- Tam sedí naša nová kolegyňa. Hovorili ste o nej?
- Áno, včera sme hovorili o našej novej kolegyňi.
- To je moja mladšia sestra. Sedel si pri nej?
- Áno, včera som sedel pri tvojej mladšej sestre.
- Tam vzadu je tá nová budova. Bol si v nej?
- Áno, včera som bol v tej novej budove.
- To je univerzitná knižnica. Bol si v nej?
- Áno, včera som bol v univerzitnej knižnici.
- Tu je autobusová konečná zastávka. Čakal si pri nej?
- Áno, včera som čakal pri autobusovej konečnej zastávke.
- Tam hore je televízna veža. Bol si už na nej?
- Áno, včera som bol na televíznej veži.
- V múzeu je zaujímavá výstava. Počul si o nej?
- Áno, včera som počul o zaujímavej výstave.
- V izbe je nová váľanda. Ležal si na nej?
- Áno, včera som ležal na novej váľande.

- Študuje Peter ešte na chemickej fakulte?
- Nie, už na nej neštuduje.
- Bývate ešte pri tej veľkej továrni?
- Nie, už pri nej nebyvame.
- Prechádzaš sa ešte každý deň po tej veľkej záhrade?
- Nie, už sa po nej neprechádzam.
- Hovorili ste ešte o tej ťažkej skúške?
- Nie, už sme o nej nehovorili.
- Bývajú tvoji rodičia ešte v tej malej dedine?
- Nie, už v nej nebyvajú.
- Je ešte víno v tej fľaši?
- Nie, už v nej nie je víno.
- Máš ešte knihy v tej vysokej knižnici?
- Nie, už v nej nemám knihy.
- Chodia ešte električky po vašej ulici?
- Nie, už po nej nechodia.

KEDY HOVORÍME „TY“?

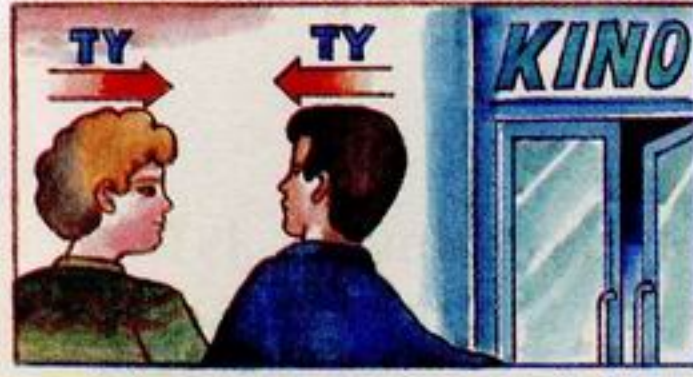
(Kedy tykáme?)

študent – študent

- Ahoj, Miro. Čo robíš? Kam ideš?
- Idem do školy. A ty? Ideš tiež do školy?
- Áno. Čo budeš robiť poobede?
- Idem niečo nakupovať, mama nemá čas.
- Tvoja mama pracuje aj poobede?
- Áno, niekedy.

kamarát – kamarát/kolega – kolega

- Čítal si niečo o tom filme?
- Nie. A ty? Čo písali o ňom?
- Ja som tiež nič nečítal, ale tvoja sestra hovorila, že je pekný.
- Už sa teším. A ty?

starší človek – mladší

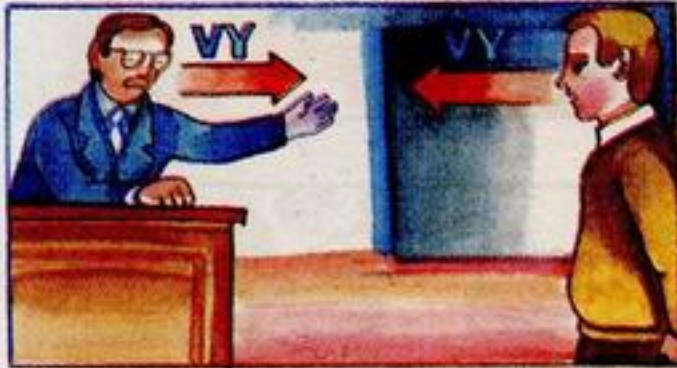

- Servus, Paľko. Čo robíš? Hráš sa? Kde je tvoja mama?
- Dobrý deň, ujo. Mamička sedí tu v parku a ja sa hrám. Kam idete?
- Ja idem domov. Ahoj!
- Dovoďenia, ujo!

KEDY HOVORÍME „VY“?

(Kedy vykáme?)

študent – profesor

- Prečo ste neboli včera v škole? Boli ste chorý?
- Áno. Bol som u doktora. Musel som dlho čakať, ale učil som sa.
- Napísali ste aj úlohu?
- Nie, prepáčte, nenapísal som ju.

neznámi ľudia

- Dobrý deň! Prepáčte, neviete, kde je tu poštový úrad?
- Dobrý deň! Musíte ísť cez námestie a v prvej ulici vpravo uvidíte vysokú budovu. Tam je pošta.
- Ďakujem vám. Dovoďenia!

chlapec/dievča – starší človek

- Dobrý deň! Prosim vás, koľko je hodín?
- Je päť hodín. Kam ideš?
- Idem domov. Viete, ja bývam tu za rohom. A vy? Bývate tiež tu?
- Nie, ja bývam ďaleko. Idem na autobus.
- Dovoďenia a ďakujem vám!

POTYKAŤ SI...

vykáme si

- Pán Kováč...
- Pán Horák...

Potykajme si
Potykajme si

tykáme si

- Som Jozef...
- Som Pavol...
- Vieš, Jozef...
- Vidiš, Pavol...

••• **TO UŽ VIEME!** •••

- – Budeme ešte čakať alebo pôjdeme domov?
- – Ešte chvíľu počkáme a potom pôjdeme.

VŠIMNITE SI!

Budúci čas slovesa „ÍŠŤ“
(futúrum verba)

včera – pondelok

Išiel som do školy.
Nešiel som do školy.

dnes – utorok

Idem do školy.
Nejdem do školy.

zajtra – streda

Pôjdem do školy.
Nepôjdem do školy.

Cvičenie

24

S. – Chodíš často do mesta?
R. – Pravdaže. Včera som išiel, dnes idem
a zajtra tiež asi pôjdem do mesta.

- Chodia deti často do parku?
- Pravdaže. Včera išli, dnes idú a zajtra tiež asi pôjdu do parku.
- Chodíte často do divadla?
- Pravdaže. Včera sme išli, dnes ideme a zajtra tiež asi pôjdeme do divadla.

- Chodia chlapani často do klubovne?
- Pravdaže. Včera išli, dnes idú a zajtra tiež asi pôjdu do klubovne.
- Chodíš často do čítárne?
- Pravdaže. Včera som išiel, dnes idem a zajtra tiež asi pôjdem do čítárne.

ZAPAMÄTAJTE SI!

- Ráno idem do školy, potom do parku a večer možno pôjdem do klubovne alebo do divadla.
- Poď do reštaurácie!
- Nemám čas. Musím ísť do továrne.
- Ideme do bufetu, do kaviarne alebo do vinárne?
- Choďte do baru, ja zatelefonujem do internátu.

DOBRÚ ZÁBAVU...

Peter: – Mami, nevieš, kde je moja nová biela košeľa? Nie je v skrini ani v zásuvke.

Pani Kováčová: – Je v izbe! Leží na malej skrini. Včera som ju vyžehlila.

Eva: – Mama! Požičiaš mi tvoje nové topánky? A môžem si vziať tvoju kabelku?

Pán Kováč: – Čo je tu taký krik? Kam idete?

Eva: – Ty nevieš? Peter dostal odmenu a pozval nás na večeru.

Pani Kováčová: – Koho „nás“? Otca a mňa?

Eva: – No, mňa, Katku a Karola. Ideme na večeru do Starej vinárne.

Pani Kováčová: – Prečo ste nič nepovedali? Načo varím? Tak dobrú zábavu!

Peter: – Katka a Karol už zasa meškajú! Je tu chladno, ale dúfam, že tu nebudeme dlho čakať.

Eva: – Aha, už idú! Ahojte!

Katka: – Prepáčte, že meškáme. Nemohla som skôr odísť z nemocnice.

Peter: – Máte len kabáty?

Eva: – Áno, ja mám iba kabát.

Karol: – Počkaj, Peter! Ja mám ešte aktovku a Katka má dáždnik. To všetko môžeme dať do šatne.

Šatnárka: – Nech sa páči! Tu je lístok.

Peter: – Máte, prosím, voľný stôl pre štyri osoby?

Čašník: – Nech sa páči! Tam vzaľdu pri orchestri alebo tu vpravo. Tu je tichšie.

Peter: – Myslím, že zostaneme tu pri prvom stole. Prineste nám, prosím, jedálne lístky!

Peter: – Čo si dáte?

Eva: – Najprv šunku, potom rezeň, zemiaky a šalát. A potom možno zákusok.

Peter: – Preboha, Eva! A čo tvoja štíhla línia?

Eva: – To len dnes! Od zajtra budem hladovať!

Karol: – Myslím, že skúsím „Tajomstvo šéfkuchára“.

Katka: – To je dobré. Už som to jedla. Aj ja si to prosím.

Čašník: – Už ste si vybrali?

Peter: – Tak najprv predjedlo – štyrikrát šunku. Potom raz rezeň a trikrát „Tajomstvo“.

Čašník: – A čo budete piť?

Peter: – Prineste nejaké dobré biele víno!

Čašník: – To je všetko?

Peter: – Áno. Možno neskôr si ešte niečo objednáme.

Katka: – Už je naozaj jedna hodina? Tak neskoro? Musíme už ísť! Peter, prosím ťa, zavolaj čašníka!

Eva: – Peter, zavolaj taxík! Odvezieme Karola domov a potom ideme k nám. Katka spí dnes u nás.

Cvičenie

S. - Čítate veľa?
 R. - Áno, veľmi veľa. Včera som čítal, teraz čítam a myslím, že aj zajtra budem čítať.
 S. - Športujete často?
 R. - Áno, veľmi často. Včera som športoval, teraz športujem a myslím, že aj zajtra budem športovať.

- Pracuje otec veľa?
- Áno, veľmi veľa. Včera pracoval, teraz pracuje a myslím, že aj zajtra bude pracovať.
- Píše Janko často?
- Áno, veľmi často. Včera písal, teraz píše a myslím, že aj zajtra bude písať.
- Cestujete často vlakom?
- Áno, veľmi často. Včera som cestoval, teraz cestujem a myslím, že aj zajtra budem cestovať vlakom.
- Hrajú chlapci často futbal?
- Áno, veľmi často. Včera hrali, teraz hrajú a myslím, že aj zajtra budú hrať futbal.
- Študuješ často v noci?
- Áno, veľmi často. Včera som študoval, teraz študujem a myslím, že aj zajtra budem študovať v noci.
- Umýva mama často riad?
- Áno, veľmi často. Včera umývala, teraz umýva a myslím, že aj zajtra bude umývať riad.

VŠIMNITE SI! Intonácia

_____ PETER PRACUJE V TOVÁRNI. _____ ? KAM IDETE VEČER? _____ , _____ , _____ a _____ . RAŇAJKUJEME, OBEDUJEME, DESIATUJEME A VEČERIAME DOMA. PÁN KOVÁČ, JEHO ŽENA, JEHO SYN	_____ ? PRACUJE PETER V TOVÁRNI? _____ ? KDE BUDETE ŠTUDOVAŤ? _____ ? A DCÉRA SÚ DOMA.
--	---

FONETICKÉ CVIČENIE (Počúvajte učiteľa a opakujte každú vetu!)

Peter dostal odmenu a pozval nás na večeru.
 Tvoja košeľa leží v izbe na skrinke.
 Všetko môžeme dať do šatne.
 Môžem si vziať tvoju kabeľku?
 Kam idete? Čo si dáte? Čo budete piť?
 Dám si šunku, potom rezeň, zemiaky a šalát.

KEDY JEME? ČO JEME? ČO PIJEME?

Ráno raňajkujeme

Na Slovensku ľudia obyčajne jedia chlieb alebo pečivo, maslo, med, džem. Niekedy jedia koláč. Ráno pijú čaj, bielu alebo čiernu kávu, mlieko, kakao.

Čo jete vy na raňajky? Čo ste dnes raňajkovali?

Na obed obedujeme

Obedujeme polievku (zemiakovú, mäsovú, zeleninovú, fazuľovú atď.). Potom jeme pečené alebo varené mäso a prílohy (zemiaky, ryžu, zeleninu, kapustu, cestoviny atď.). Niektorí ľudia radi jedia ryby, hydinu alebo jedlá z múky.

Po obede pijeme džús, limonádu, minerálnu vodu alebo sódu.

Čo jete vy na obed? Čo ste včera obedovali?

Večer večerujeme

Lekári hovoria, že nie je zdravé jesť večer veľa, ale mnohí ľudia majú radi teplú večeru. Jedia podobné jedlá ako na obed.

Niektorí ľudia majú radi studené jedlá: chlieb, maslo, syr, sardinky, salámu, klobásu, vajíčka atď.

Večer často pijeme čaj, mlieko alebo vodu.

Čo jete vy na večeru? Čo ste včera večerali?

Deti doobeda **desiatujú** a poobede **olovrantujú**.

Desiatujeme predobedom o desiatej hodine.

Olovrantujeme poobede asi o štvrtej hodine.

Desiatujete? Olovrantujete? Čo jete na desiatu? Čo jete na olovrant?

●●● TO UŽ VIEME! ●●●

● Na začiatku je **verbum** – existujú dve odpovede: ●

● JE matka doma?

Áno, matka je doma.

Nie, matka nie je doma.

● PÍŠEŠ domácu úlohu?

Áno, píšem domácu úlohu.

Nie, nepíšem domácu úlohu.

Príklady

Prosíte si kávu?

Áno, prosím si kávu.

Nie, neprosím si kávu.

Študuješ ekonómiu?

Áno, študujem ekonómiu.

Nie, neštudujem ekonómiu.

Sedíš pri okne?

Áno, sedím pri okne.

Nie, nesedím pri okne.

••• TO UŽ VIEME! •••

Na začiatku stojí opytovacie zámeno – môže byť len jedna odpoveď!

KTO	je to?	To je pán Kováč.
ČO	leží na stole?	Na stole leží kniha.
KDE	sú deti?	Deti sú v parku.
KOHO	si videl?	Videl som tvoju sestru.
O KOM	ste hovorili?	Hovorili sme o dedkovi.
V ČOM	je papier?	Papier je v zásuvke.
AKÚ	knihu čítate?	Čítam peknú knihu.

Tak sa môžeme pýtať na každé slovo vo vete!

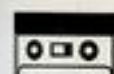
Najprv sa pýtame: KTO? alebo ČO? Potom sa pýtame: ČO ROBÍ?

	KTO	ČO ROBÍ			
Mladý	muž	sedí	vpravo	pri veľkom	okne.
AKÝ			KDE	PRI AKOM	PRI ČOM

KTO		ČO ROBIL		
Janko	včera	pisal	domácu	úlohu.
	KEDY		AKÚ	ČO

		KTO		ČO ROBÍ		
Môj	starší	brat	niekedy	chodí	po veľkom	moste.
ČÍ	AKÝ		KEDY		PO AKOM	PO ČOM

KTO	ČO ROBIA	
Žiaci a žiačky	sedia a čakajú	na učiteľa.
		NA KOHO

Text

**KDE JE DUNAJ?
KDE JE BANKA?
KDE JE POŠTA?**

**AKO SA DOSTANEM K DUNAJU?
AKO SA DOSTANEM DO BANKY?
AKO SA DOSTANEM NA POŠTU?**

Pani: – Chlapci, ako sa dostanem k Dunaju, k Novému mostu?

Janko: – Musíte ísť rovno, potom doprava, doľava a zasa rovno!

Ivan: – Ale nie, teta, choďte rovno a doľava a po tretej ulici doprava a...

Pani: – Ale, chlapci, nevidíte? Mám veľkú tašku a ťažký kufor. Nemôžem ísť peši. Nechodí tam autobus, trolejbus alebo električka?

Janko: – Prepáčte, nevidel som vašu batožinu. Samozrejme, to je najjednoduchšie. Tu vľavo je zastávka. Môžete ísť električkou číslo 4.

Ivan: – Máte listok? Na zastávke je automat, ale potrebujete drobné: korunu, dvojkorunák, päťkorunák alebo desaťkorunák.

Janko: – Ja mám drobné. Môžem vám rozmeniť peniaze.

Pani: – Ďakujem vám, chlapci. Dovidenia!

Pán: – Kde je, prosím, námestie? Kde je hlavná pošta? Musím ísť na hlavnú poštu.

Pán Kováč: – To nie je ďaleko. Idem tiež tým smerom. Ukážem vám, kde to je.

Pán: – Nemám ťažkú aktovku, ak to nie je ďaleko, môžeme ísť peši.

Pán Kováč: – Dobre. Poďme peši po obchodný dom, potom doprava po námestí až k pošte.

Pán: – Viete, teraz som pricestoval autobusom. Už dávno som nebol v Bratislave. Skoro všetko je tu nové. Pri pošte ma čaká priateľ.

Pán Kováč: – Tak, už sme na konci ulice. Ja idem doľava do banky.

Pán: – Ďakujem, tu to už poznám. Vpravo je obchodný dom, potom pôjdem doprava po námestí a vľavo je pošta. Pravda? Ďakujem vám!

Janko: – Zatelefonujem domov, že ideme do kina.

Ivan: – Dobre, ale ponáhľaj sa! O chvíľu sa začína film a ešte nemáme lístky.

Janko: – Eva? Povedz mame, že idem do kina. Čo hovorí? Že si mám dávať pozor? Už nie som malý!

Ivan: – Rýchlo! Ak budeme utekať, ešte dostaneme lístky. Utekajme!

Janko: – Čakaj! Nevidíš červené svetlo na semafore? Musíme čakať na zelené. Minulý týždeň som išiel cez ulicu, keď svietilo červené svetlo.

Ivan: – A čo sa stalo?

Janko: – Musel som zaplatiť pokutu, lebo ma videl policajt. Mama sa hnevala a otec mi nedal peniaze na novú loptu. Tak teraz si už dávam pozor.

POČÚVAJTE, ČO HOVORÍ MIRO!

- Včera som bol doma a čakal som Paľa. Sedel som a **čítal som**. **Čítal som** noviny.

- **Čítal som** pol hodiny. Paľo neprišiel. Tak som zasa sedel a čítal. **Čítal som** nejaké časopisy.

- Potom telefonovala Jana:
„Ahoj, Miro! Ako sa máš? Čo robíš?“
„Ale nič!“ hovoril som. „Sedím a čakám Paľa. **Čítam**.“

- Už je neskoro a Paľo tu ešte nie je! Zasa som sedel a **čítal som**. **Čítal som** Večerník. Počkám do siedmej hodiny a potom mu zatelefonujem. Čo budem teraz čítať? Aha, tú novú knihu! Tú **som** ešte **nečítal**.

- Kniha je pekná a zaujímavá. **Čítal som**, ale už som bol nahnevaný. Prečo Paľo neprišiel? Prečo netelefonoval?

- Je sedem hodín. Už **som** všetko **prečítal**. **Prečítal som** noviny, **prečítal som** časopisy, **prečítal som** Večerník. Celú knihu **som** **prečítal**. Teraz zatelefonujem Paľovi.

- Paľo? Tu je Miro. Čo je? Prečo si neprišiel? Prečo si netelefonoval?
- Dnes? Prečo dnes? Dnes je utorok. Hovoril som, že prídem v stredu. Zabudol si?
- Naozaj! Zabudol som. Celé popoludnie som sedel doma a čakal som.
- A čo si robil celý čas?

- Čítal som. Čítal som celé tri hodiny. Prečítal som všetky noviny, časopisy aj Večerník. Prečítal som celú knihu.
- Tak dovidenia zajtra! Nezabudni!

VŠIMNITE SI!

Slovesný vid – I. trvanie a ukončenie deja
(verbálny aspekt)

<p>Včera Miro čítal. Čítal noviny, potom čítal časopisy, potom čítal knihu. Miro čítal celé popoludnie. Čítal celé tri hodiny.</p>	<p>ČÍTAŤ (Nd) (dlho, dlhý čas, celý čas, po celý deň atď.)</p>
<p>Toto sloveso (verbum) sa volá nedokonavé (Nd)!</p>	
<p>Miro prečítal noviny. Potom prečítal časopis. Potom prečítal Večerník. Potom prečítal celú knihu.</p>	<p>PREČÍTAŤ (D) (čítal a skončil, už nečíta)</p>
<p>Toto sloveso (verbum) sa volá dokonavé (D)!</p>	

Príklady

I. V marci začali Horákovci stavať nový dom.
Stavali ho celý rok, ale v zime **nestavali**.
Na druhý rok **stavali** od marca do júna.

Pracovali veľmi veľa. V júli dom **dostavali**.
Dom je hotový, je pekný. Teraz majú Horákovci nový dom.

II. Pri našom meste je vysoká hora. Niekedy **vystupujeme** na horu.
V nedeľu ráno **sme** začali **vystupovať**. **Vystupovali sme** asi dve hodiny.
Potom sme jedli a oddychovali. Potom **sme** zasa **vystupovali**.

O jednej hodine sme boli celkom hore.
- **Vystúpili sme!** Už sme hore! - kričali deti.
Bolo tam veľmi pekne.

III. Eva a mama od rána **umývali**. **Umývali** okná, **umývali** dvere, potom **umývali** dlážku. Pracovali skoro celý deň. Poobede **umývali** v kuchyni riad. Večer boli unavené.

Otec prišiel a pýtal sa: - Kto **umyl** okná? Kto **umyl** dvere? Aké je všetko čisté! Mama hovorila: - Eva **umyla** okná, dvere a dlážku v kuchyni. Ja **som umyla** kúpeľňu a spolu **sme umyli** riad.

IV. Zuzka sa chce hrať, ale Janko musí **písať**. Teraz **píše** úlohu z fyziky, potom musí **písať** iné úlohy. Večer chce **písať** nejaké listy.

Večer povedal: - Už **som** všetko **napísal**. Teraz sa môžeme hrať.

STAVAŤ (Nd)

DOSTAVAŤ (D)

VYSTUPOVAŤ (Nd)

VYSTÚPIŤ (D)

UMÝVAŤ (Nd)

UMYŤ (D)

PÍSAŤ (Nd)

NAPÍSAŤ (D)

POČÚVAJTE, ČO HOVORÍ PANI NOVÁ A PANI MIKOVÁ!

Pani Miková: – Dobré ráno, pani Nová! Idete do mesta? Čo budete robiť?

Pani Nová: – Dobré ráno! Ako obyčajne, idem **nakupovať**.

Pani Miková: – Aj ja idem **nakupovať**. Poďme spolu!

Pani Nová: – Potrebujem nejaké potraviny. Kam pôjdeme?

Pani Miková: – Poďme sem! Tu je dobrý obchod. Skoro každý deň tu **kupujem** mlieko, pečivo a chlieb. Už ste tu boli?

Pani Nová: – Nie, tu **som** ešte **nenakupovala**.

Pani Nová: – **Kupujete** tu aj mäso? Majú pekné mäso?

Pani Miková: – Áno, vždy je čerstvé. Tu často **kupujem**. Aj moje susedky tu obyčajne **kupujú** mäso.

Pani Nová: – Naozaj, mäso je pekné, aj salámy a párky. Všetko je čerstvé.

Pani Nová: – Ešte potrebujem zeleninu a ovocie. **Kupujete** zeleninu v obchode?

Pani Miková: – Niekedy **kupujem** zeleninu v obchode, ale najčastejšie **kupujem** na trhu. Poďte, trh nie je ďaleko.

Pani Nová: – Dobre. Potrebujem aj ovocie a kvety.

Pani Miková: – Myslím, že už mám všetko. **Budete** ešte niečo **kupovať**?

Pani Nová: – Neviem, musím sa pozrieť. Vždy si pišem, čo potrebujeme. Aha, ešte potrebujem kávu a nejaké bonbóny pre deti. To **kupujem** obyčajne v tom malom obchode za parkom.

Pani Miková: – Poďte sem! Sadnime si na chvíľu! Už ma bolia nohy! Pozriem sa, či mám všetko. Tak, chlieb, maslo a syr **som kúpila**. Kurča a salámu **som** tiež **kúpila**. Na trhu **som kúpila** jablká a zemiaky. Fajn, už mám všetko.

Pani Nová: – Ja **som kúpila** rožky a mlieko. Párky na večeru **som** tiež **kúpila**. Aj zeleninu a kvety **som kúpila**. Aj ja už mám všetko.

Pani Miková: – A kávu a bonbóny?

Pani Nová: – Teraz vidím: kávu nemusím **kúpiť**, manžel ju **kúpil** včera. A stará mama **kúpila** čokoládu. Už **sme kúpili** všetko a môžeme chvíľu sedieť a rozprávať sa. Ako sa máte? Čo robíte?

VŠIMNITE SI!

Slovesný vid – II. opakovaný a jednorazový dej (verbálny aspekt)

<p>Pani Nová a pani Miková doobeda obyčajne kupujú (nakupujú). Pani Miková často kupuje potraviny. Aj susedky tu kupujú mäso. Zeleninu najčastejšie kupuje na trhu.</p>	<p>(NA)KUPOVAŤ (Nd) (často, vždy, obyčajne, pravidelne, denne atď.)</p>
<p>Toto sloveso (verbum) sa volá nedokonavé (Nd)!</p>	
<p>Pani Miková kúpila chlieb, maslo a syr. Kúpila salámú a kurča. Na trhu kúpila jablká. Pani Nová nakúpila rožky a párky na večeru. Jej manžel kúpil včera kávu a stará mama kúpila čokoládu.</p>	<p>(NA)KÚPIŤ (D) (len raz, len dnes, nie často, teraz už nekupuje!)</p>
<p>Toto sloveso (verbum) sa volá dokonavé (D)!</p>	

Príklady

I. Peter pracuje v továrni. Má veľa práce a často **sa vracia** neskoro domov. Keď robia v laboratóriu nejaké experimenty, **vracia sa** domov niekedy až v noci.

Včera **sa vrátil** skoro: – Skončil som prácu, a preto **som sa** dnes **vrátil** skoro.

II. Študujem na univerzite a bývam v internáte. Rodičia mi každý mesiac **posielajú** peniaze. Obyčajne mi peniaze **posiela** otec. Keď otec nie je doma, **posiela** mi peniaze mama.

V septembri mi **poslala** 500,- korún, v októbri mi tiež **poslala** 500,- korún. Keď som dobre urobil skúšku, **poslala** mi 800,- korún.

III. Môj kamarát je veľmi zábudlivý. Často **zabúda** knihy a zošity. Obyčajne **zabúda** písať úlohu. Profesor sa často hnevá: – To je hrozné! Stále niečo **zabúdate**!

Dnes bol kamarát veľmi veselý: – Vieš, dnes som nič **nezabudol**. Mám tu všetko!

IV. Často cestujem. Vždy **dávam** do kufra košeľe, vreckovky atď. **Dávam** tam všetko, čo potrebujem. Do kufra si **dávam** aj oblek.

Minulý týždeň som sa ponáhľal. **Dal som** do kufra sako, ale **nedal som** tam nohavice.

VRACAŤ SA (Nd)

VRÁTIŤ SA (D)

POSIELAŤ (Nd)

POSLAŤ (D)

ZABÚDAŤ (Nd)

ZABUDNÚŤ (D)

DÁVAŤ (Nd)

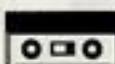
DAŤ (D)

POZOR!

- **Skoro všetky slovenské slovesá** (verbá) **môžu mať dve formy:**
(Nd) – nedokonavú a (D) – dokonavú!

● **ČO VYJADRUJE**

Nd – verbum	D – verbum
a) trvanie (práce, deja) niečo robíme, ale nedokončíme: UČIL SOM SA UČÍM SA (učil som sa, ešte sa učím, ale ešte neviem, nemôžem skončiť prácu)	koniec (práce, deja) niečo sme robili a skončili sme: NAUČIL SOM SA (učil som sa a teraz už viem všetko, už sa nemusím učiť)
b) opakovanie (práce, deja) niečo robíme často, vždy, obyčajne opakujeme: KUPOVAL SOM KUPUJEM (kupujem často, pravidelne)	jednorazovosť (práce, deja) niečo sme urobili len jedenkrát, len dnes, len raz: KÚPIL SOM (len raz, len dnes, len včera)

 Cvičenie

11

S. – Kto umýva riad? Mama alebo babka?
 R. – Riad umýva obyčajne mama.
 S. – A včera večer?
 R. – Včera večer umyla riad babka.

- Kto kupuje mlieko? Ty alebo Miro?
- Mlieko kupujem obyčajne ja.
- A dnes ráno?
- Dnes ráno kúpil mlieko Miro.
- Kto dáva Zuzke obed? Mama alebo Eva?
- Obed dáva Zuzke obyčajne mama.
- A dnes?
- Dnes dala Zuzke obed Eva.
- Kto ti posielala peniaze? Otec alebo mama?
- Peniaze mi posielala obyčajne otec.
- A minulý mesiac?
- Minulý mesiac mi peniaze poslala mama.

KDE (JE / SEDÍ / LEŽÍ / STOJÍ / SA NACHÁDZA...)?

NA
Kde stojí policajt?

Policajt stojí **na** chodníku.

Kde je fontána?
- Na námestí.

Kde sú žiaci?
- Na chodbe.

Kde visí obraz?
- Na stene.
atď.

V / VO
Kde sedí matka?

Matka sedí **v** parku.

Kde sú deti?
- V parku.

Kde stojí škola?
- V meste.

Kde študuje brat?
- V Nemecku.
atď.

PRI
Kde stojí maják?

Maják stojí **pri** mori.

Kde je záhrada?
- Pri jazere.

Kde je kaviareň?
- Pri rieke.

Kde leží vaše mesto?
- Pri rieke, pri Váhu.
atď.

Predložky (prepozície) na / v, vo / pri + 6. pád (lokál) hovoríme, keď sa nepohybujeme!

KDE (CHODÍ / UTEKÁ / BEHÁ / CESTUJE / IDE...)?

PO
Kde chodia ľudia?

Ľudia chodia **po** chodníku.

Kde ste cestovali v auguste?
- Cestovali sme po Slovensku.

Kde sa prechádzate cez prestávku?
- Cez prestávku sa prechádzame po chodbe.

Kde chodia autá?
- Autá chodia po ceste a po diaľnici.

Kde behajú chlapci?
- Chlapci behajú po lese, po záhrade, po lúke, po ihrisku.

Predložku (prepozíciu) po + 6. pád (lokál) hovoríme, keď sa pohybujeme, ale nejdeme na iné miesto!

Kde behajú deti?

Deti behajú **po** parku.

Kde pláva loď?

Loď pláva **po** mori.

Kam (ide...)?

- Kam ideš?
- Idem hore do triedy.

Kde (je...)?

- Kde je vaša trieda? Hore?
- Áno, je celkom hore.

Odkiaľ / Skade (prichádza...)?

- Odkiaľ prichádzate, chlapci?
- Zhora z triedy, ideme na obed.

- Čakáte na výťah?
- Áno, idem dole.
- Ja idem tiež dole. Môžem ísť s vami?
- Nech sa páči!

- Už čakám päť minút. Kde je výťah?
- Myslím, že je dole. Dúfam, že funguje.

- No, konečne už prichádza.
- Už som chcel ísť peši.
- Mali ste pravdu, prišiel zdola.

- Prosím, Ivan?
- Prosím, môžem ísť dopredu? Zabudol som si okuliare a nevidím dobre, keď sedím tu vzadu.
- Áno, ale tu vpredu sú všetky miesta obsadené.
- Prosím pekne, ja môžem sedieť vzadu. Ja vidím dobre.
- V poriadku. Tak Ivan príde zozadu dopredu a Majka pôjde spredu dozadu.
- Ďakujem.

- Čo sa stalo?
- Ja som chcel ísť doľava a on chcel ísť doprava.
- Nie, tak to nebolo. Ja som chcel ísť doľava.

- Kde je vaše auto?
- Tam vpravo. To modré osobné auto je moje.
- A to veľké nákladné auto vľavo je moje.

- Odkiaľ ste prišli?
- Ja som šiel sprava.
- A ja som šiel zľava. Tak sme sa zrazili.
- Pán policajt! Ja som všetko videl. Obaja urobili chybu. Na semafore bolo červené svetlo!

ZAPAMÄTAJTE SI!

- Pani Kováčová sa hnevá:
- Janko, prečo ideš zo školy tak neskoro? Čo si robil?
- Janko vysvetľuje:

TAK

- Doobeda som bol v triede.
Potom **som išiel von zo** školy.

alebo

- Bol som hladný. **Išiel som do** našej školskej jedálne.

- Išiel som do mesta.
Išiel som cez križovatku a cez park.

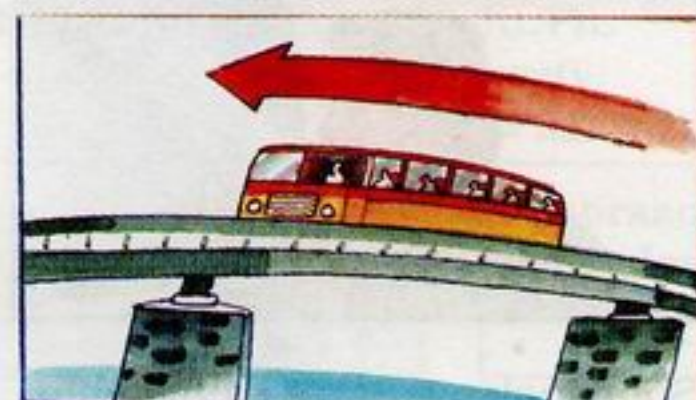
- Na ulici pracovali robotníci,
a preto **som išiel okolo** divadla.

- Ponáhľal som sa domov. Rýchlo **som išiel k** zastávke, ale autobus som nechytil.

- Dlho som čakal. Konečne prišiel môj autobus. Ale keď **sme išli cez** most, museli sme zasa čakať. Nevieam prečo.

TAK

...som vyšiel (zo)...

Vošiel som (do)...

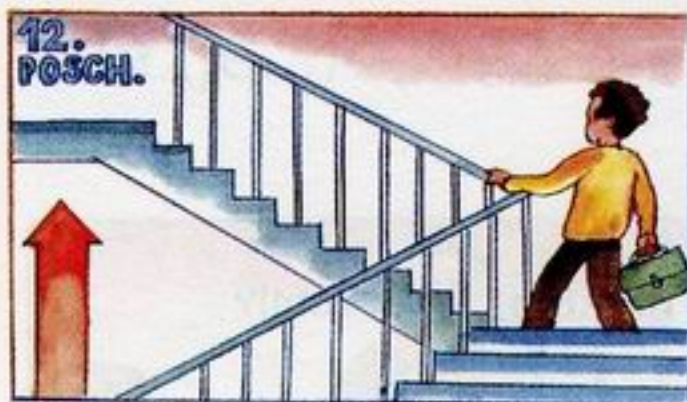
Prešiel som (cez)...

...som obišiel (okolo)...

...som prišiel (k)...

...sme prešli (cez)...

- A dole na výťahu je lístok: „VÝŤAH NEFUNGUJE!“ Tak **som išiel hore** peši. Až na dvanáste poschodie.
- Teraz už vieš, prečo meškám!

...som vyšiel...

VŠIMNITE SI!

Budúci čas – dokonavé slovesá (futúrum) (D-verbá)

VČERA

Čo si urobil?
(včera, dnes ráno, pred chvíľou, minulý týždeň...)

Napísal som list.

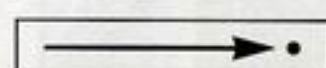
DNES / TERAZ

List je hotový. (teraz nepišem)

ZAJTRA

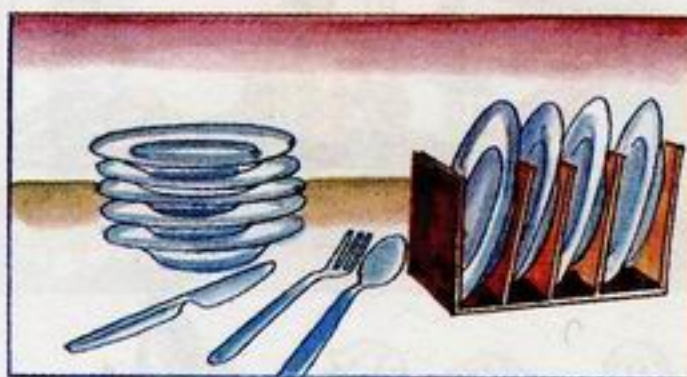
Čo urobíš?
(zajtra, dnes večer, o chvíľu, na budúci týždeň...)

Zajtra **napišem** druhý list.

Včera večer **som umyla** riad.

Riad je čistý. (teraz neumývam)

Zajtra večer tiež **umyjem** riad.

Kúpili sme si zmrzlinu.

Zmrzlinu teraz nekupujeme.

Zajtra **si zasa kúpime** zmrzlinu.

Dnes ráno **som sa oholil**.

Som oholený. (teraz sa neholím)

Zajtra ráno **sa zasa oholím**.

Cvičenia

12, 13, 14

S. – Prečítal si už všetky časopisy?
R. – Nie, len jeden. Na budúci týždeň prečítam druhý a potom prečítam tretí.

S. – Miro, kedy sa budeš učiť chémiu?
R. – Nebudem sa učiť, už som sa naučil (chémiu).

- Urobil si už všetky skúšky?
- Nie, len jednu. Na budúci týždeň urobím druhú a potom urobím tretiu.

- Napísala pisárka už všetky listy?
- Nie, len jeden. Na budúci týždeň napíše druhý a potom napíše tretí.

- Naučili ste sa už všetky lekcie?
- Nie, len jednu. Na budúci týždeň sa naučíme druhú a potom sa naučíme tretiu.

- Eva, kedy budeš robiť poriadok v izbe?
- Nebudem robiť poriadok, už som urobila (poriadok).

- Mami, kedy budeš variť obed?
- Nebudem variť obed, už som uvarila (obed).

- Jozef, kedy budeš písať úlohy?
- Nebudem písať úlohy, už som napísal (úlohy).

S. – Učíš sa ešte?
R. – Nie, už sa neučím.
S. – Už si sa naučil všetko?
R. – Ešte nie, ale zajtra sa naučím.

- Čítaš ešte?
- Nie, už nečítam.
- Už si prečítal všetko?
- Ešte nie, ale zajtra prečítam.

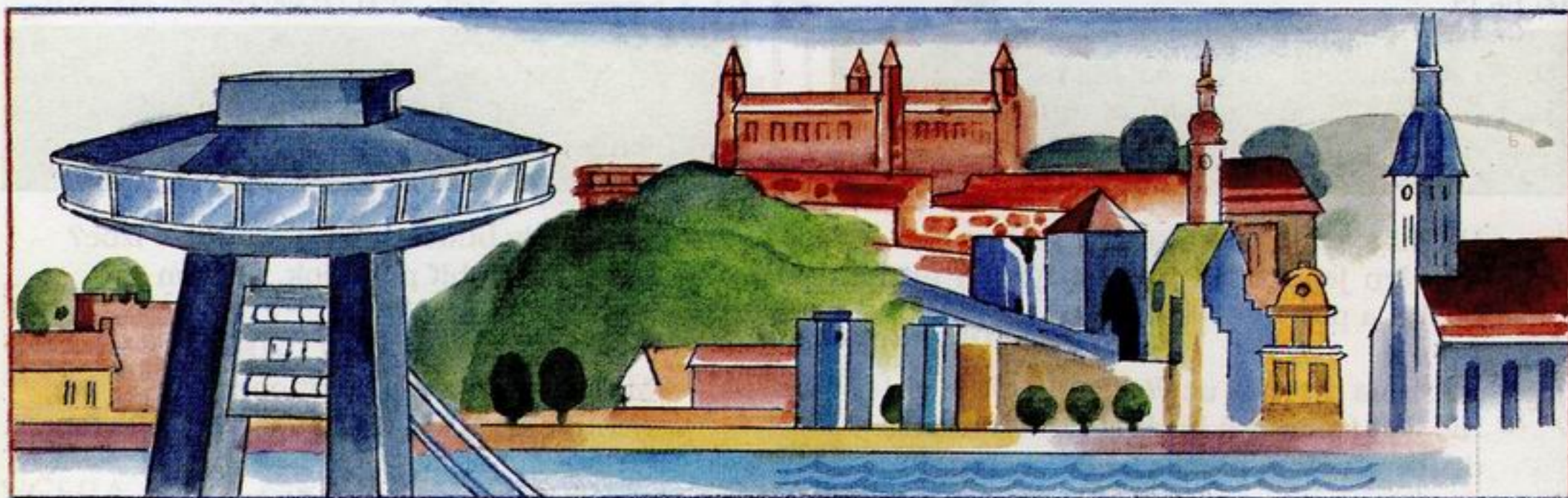
- Opravuješ ešte to rádio?
- Nie, už neopravujem.
- Už si ho opravil?
- Ešte nie, ale zajtra ho opravím.

VŠIMNITE SI! Slovesný vid – I. + II.
(verbálny aspekt)

I. (Nd)			(D)	
Ján ŠTUDOVAL v Nitre.	Teraz ŠTUDUJE v Prahe.	Potom BUDE ŠTUDOVAŤ v Moskve.	Peter VYŠTUDOVAL techniku minulý rok. (= skončil štúdium)	Eva VYŠTUDUJE medicínu na budúci rok. (= skončí štúdium)
trvanie 			ukončenie v minulosti 	ukončenie v budúcnosti
II.				
Ján KUPOVAL noviny každý deň.	KUPUJE	BUDE KUPOVAŤ	Ján KÚPIL kvety. (= len raz)	Otec KÚPI nové auto. (= len raz)
opakovanie 			jednorazovosť v minulosti 	jednorazovosť v budúcnosti

PRECHÁDZKA PO BRATISLAVE

Peter: – Eva, na čo sa pozeráš? Načo potrebuješ mapu?

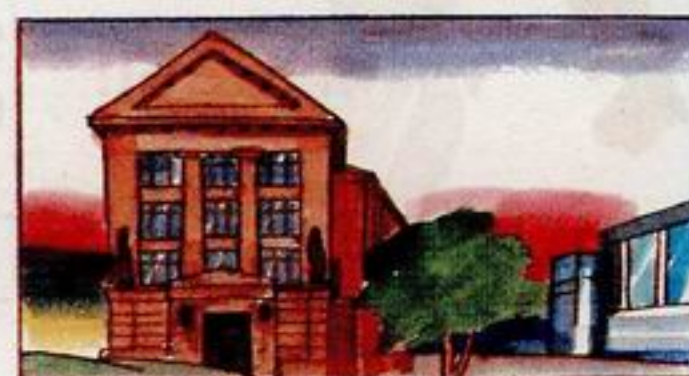
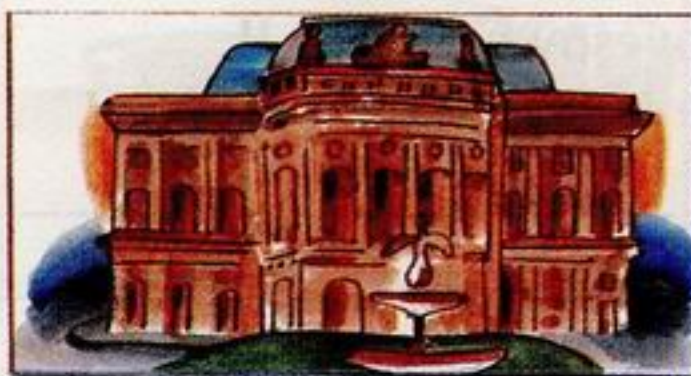
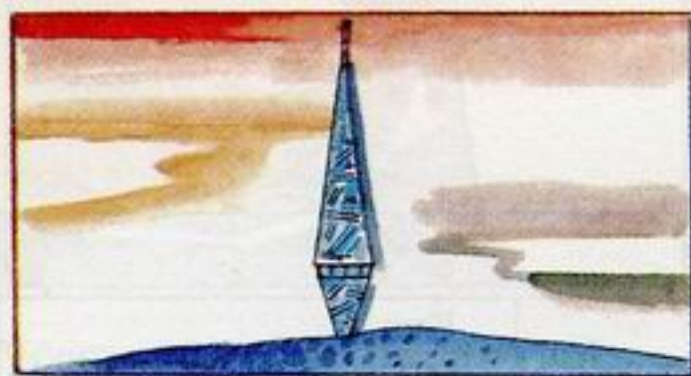
Eva: – Zajtra prídu kolegovia z lekárskej fakulty v Košiciach a musím s nimi chodiť po meste. Musím sa pripraviť!

Peter: – Bratislava je hlavné a najväčšie mesto Slovenska. Má asi 450 000 obyvateľov. Mesto leží na pravom a na ľavom brehu Dunaja a hraničí s Maďarskom a Rakúskom. Na západe a na severe sú hory – Malé Karpaty, na juhu a na východe sú roviny.

V meste je autobusová a železničná stanica, je tu medzinárodné letisko a na Dunaji je prístav. Na západ vedie diaľnica do Brna a do Prahy, na východ vedie do Trnavy a do Piešťan. Po Dunaji plávajú lode do Rakúska a cez Maďarsko, Bulharsko a ďalšie štáty až do Čierneho mora.

Centrom Bratislavy je Staré mesto, ktoré má dlhú históriu. Nad Starým mestom je Bratislavský hrad. V centre sú obchody, staré paláce a kostoly, divadlá, hotely, múzeá a úrady, galérie a kiná. Bratislava je priemyselné, kultúrne, politické a administratívne centrum Slovenska.

Okolo Starého mesta sú novšie časti: tu sú široké ulice, vysoké domy, továrne, školy, internáty. Nad Dunajom sú štyri mosty. V meste vybudovali veľké televízne centrum, rozhlas, amfiteáter a teraz stavajú nové divadlo.

Eva: – To všetko viem, Peter. Máme vlastný autobus a nemusíme chodiť peši, električkou alebo trolejbusom.

Myslím, že urobím takýto plán:

Najprv pôjdeme na televíznu vežu. Odtiaľ uvidíme celé mesto aj okolie. Potom môžeme zísť k Novému mostu. Tam necháme autobus a cez Staré mesto musíme ísť peši. Pôjdeme okolo Národnej galérie k Opere. Potom pôjdeme po pešej zóne. Tá je teraz veľmi pekná. Pozrieme si sochy, Rolandovu fontánu na Hlavnom námestí a všetky staré paláce. Možno, že pôjdeme do Mestskej galérie alebo do Mestského múzea v Starej radnici. Alebo môžeme ísť do Primaciálneho paláca, tam sú tie krásne gobelíny. Za Hlavným námestím je Univerzitná knižnica a potom Michalská veža. Tam je Múzeum zbraní alebo Farmaceutické múzeum.

Bože, je tam toľko krásnych vecí! A už budú všetci unavení. Čo povieš: chlapcov pošlem na pivo do írskkej pivárne a my dievčatá pôjdeme do kaviarne Mayer na kávu a zákusok. Tam si odýchame.

Peter: – A jesť nebudete? Iste budú hladní.

Eva: – Máš pravdu. Ak budú chcieť jesť, pôjdeme do FOOD MARKETU a tam sa rýchlo najeme.

Výborne. To už budeme zase pri Dunaji a ďalej môžeme ísť autobusom. Pôjdeme hore na Slavín a pozrieme si aj nový amfiteáter. Potom sa vrátíme na Hrad, pozrieme si aj Dóm svätého Martina.

Peter: – A keď budú veľmi unavení, mám ešte jeden návrh. Chodte na loď! Vyhlídková plavba je veľmi

zaujímavá a tam môžete hodinu sedieť a rozprávať sa. Tam si dobre oddýchnete a ešte uvidíte mnoho nových vecí.

Eva: – To je dobrý nápad. A potom už musíme končiť, lebo sa musia vrátiť do internátu. Večer máme diskotéku.

Zajtra majú celý deň voľno. Chlapci budú chcieť vidieť mesto a dievčatá pôjdu nakupovať. Ozaj, Peter, vieš, že na budúci rok ideme my do Košíc? Už sa teším, ešte som tam nebola!

TO UŽ VIEME!

Pred domom stojí autobus. Zuzka sedí pred televízorom.
Za mostom je hrad. Obchod je za kinom.
Nad stolom je obraz. Pod oknom je stôl.

Park je medzi školou a internátom.
Janko hrá šach s Ivanom.
Musíte ísť električkou alebo trolejbusom?

VŠIMNITE SI!

Podstatné mená / 7. pád
(substantíva) (inštrumentál)

– **jednotné číslo**
– (singulár)

KÝM / ČÍM?

Pred kým / čím stojíte?
S kým hovoríte?

S čím sa hrá Zuzka?
Pod čím sedí mačka?

Nad čím je most?
Medzi kým sedíte?

To je otec.

Janko hovorí

s otcom
s bratom
s mužom
s dedkom

(Mž)

~ -om

stôl

Mačka sedí

pod stolom
pred domom
za gaučom
pod oknom

(Mn)

~ -om

To je matka.

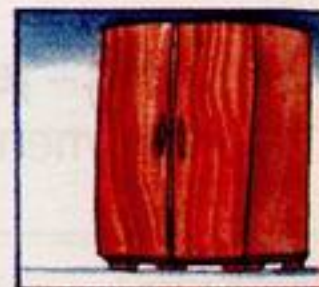
Janko hovorí

s matkou
s Evou
so sestrou
s učiteľkou

(F)

~ -ou

skriňa

Koberec leží

pred skriňou
pod váľandou
pod skrinkou
pred posteľou

(N)

~ -ou

To je kino.

Čakáme

pred kinom
pred múzeom
pred jazerom

~ -om

námestie

Park je

za námestím.
Jem koláč
s ovocím.

-ie -ím

KEDY POUŽÍVAME INŠTRUMENTÁL? POZRITE SA!

- Inštrumentál používame po predložke „S / SO“.

Pýtame sa: S kým hovoríte? S kým hráte šach? S kým pracuješ?	Hovorím s otcom a matkou. Hrám šach s bratom. Pracujem s kolegom.
---	---

- Inštrumentál používame aj po predložkách „NAD / POD / PRED / ZA / MEDZI“ – keď sa pýtame KDE?

Pýtame sa: Pred čím stojí auto? (Kde) ↗ Za kým sedíte? (Kde) ↗ Kde je trieda?	Auto stojí pred garážou. Sedím za Petrom. Medzi klubovňou a čítárňou.
--	---

Cvičenia

15, 16

S. – Haló, je tam Eva?
R. – Nie. Chceli ste hovoriť s Evou?

S. – Haló, je tam profesor Vozár?
R. – Nie. Chceli ste hovoriť s profesorom Vozárom?

– Haló, je tam doktor Hora?
– Nie. Chceli ste hovoriť s doktorom Horom?

– Haló, je tam profesorka Miková?
– Nie. Chceli ste hovoriť s profesorkou Mikovou?

– Haló, je tam inžinier Peter Kováč?
– Nie. Chceli ste hovoriť s inžinierom Petrom Kováčom?

S. – Idete tiež do kina?
R. – Áno, stretneme sa pred kinom.

– Idete tiež do múzea?
– Áno, stretneme sa pred múzeom.

– Idete tiež do galérie?
– Áno, stretneme sa pred galériou.

– Idete tiež do knižnice?
– Áno, stretneme sa pred knižnicou.

VŠIMNITE SI!

Prídavné mená – mužský a stredný rod / 7. pád – jednotné číslo
(adjektíva) (M a N) / (inštrumentál) – (singulár)

ten		to		Stojím pred tým		
jeden mladý krásny starší	brat (muž) (dom)	jedno mladé krásne staršie	divadlo (kino) (múzeum)	jedným mladým krásnym starším	bratom (mužom) (domom)	– -ým
môj tvoj naš váš		moje tvoje naše vaše		mojím tvojím naším vaším	(kinom)	≡ -ím
Stojím pred NÍM						– -ym

Príklady

Hrám šach s mojím bratom.
 Včera som hovoril s tvojím triednym profesorom.
 Rozprávali sme sa s naším starým otcom.
 Bývame hneď za tým novým divadlom.
 Pred tým novým hotelom bude pekné námestie.
 Čo je za tým veľkým jazerom?
 Leteli sme nad Atlantickým oceánom a nad Stredozemným morom.

Cvičenia
 17, 18

S. – Kde bývajú Kováčovci? Pred tým veľkým hotelom?
 R. – Nie. Myslím, že bývajú za tým veľkým hotelom.

S. – Kde je naša mapa? Nie je za stolom?
 R. – Pravdaže je za ním. Vidiš ju?

S. – Kde je môj zošit? Nie je pod slovníkom?
 R. – Pravdaže je pod ním. Vidiš ho?

- Kde je zastávka? Za vaším domom?
- Nie. Myslím, že je pred našim domom.
- Kde stavajú novú fontánu? Za národným divadlom?
- Nie. Myslím, že ju stavajú pred národným divadlom.
- Kde sedí Ivan? Pred tým otvoreným oknom?
- Nie. Myslím, že sedí za tým otvoreným oknom.
- Kde čaká náš autobus? Pred zimným štadiónom?
- Nie. Myslím, že čaká za zimným štadiónom.

- Kde je jeho ceruzka? Nie je za kalendárom?
- Pravdaže je za ním. Vidiš ju?
- Kde čaká taxík? Nečaká pred domom?
- Pravdaže čaká pred ním. Vidiš ho?
- Kde sedí Milan? Nesedí za tvojím kamarátom?
- Pravdaže sedí za ním. Vidiš ho?
- Kde je babka? Nesedí pred domom?
- Pravdaže sedí pred ním. Vidiš ju?

VŠIMNITE SI! Prídavné mená – ženský rod / 7. pád – jednotné číslo
 (adjektíva) (F) / (inštrumentál) – (singulár)

tá		Stojím pred tou		~ -ou
jedna mladá krásna		jednou mladou krásnou		
staršia	(žena) (budova) (miestnosť)	staršou	(ženou) (budovou) (miestnosťou)	
moja tvoja naša vaša		mojou tvojou našou vašou		
Stojím pred ŇOU				

Príklady

Rozprávam sa s mojou dobrou kamarátkou Evou Kováčovou.
 Postavili most nad širokou riekou.
 Pred našou školou je park.
 Sú za vašou triedou izby?
 Budem čakať pred hlavnou autobusovou stanicou.

Cvičenia

19, 20

S. - Kde môžeme parkovať? Pred lekárskou fakultou?

R. - Áno. Za lekárskou fakultou nie je miesto.

S. - Kde budeme bývať? Nad vašou izbou?

R. - Áno. Pod našou izbou nie je miesto.

- Kde budeme sedieť? Pred novou cukrárňou?
- Áno. Za novou cukrárňou nie je miesto.

- Kde zastane autobus? Pred univerzitnou knižnicou?
- Áno. Za univerzitnou knižnicou nie je miesto.

- Kde bude visieť obraz? Nad tou malou poličkou?
- Áno. Pod tou malou poličkou nie je miesto.

- Kde bude ihrisko? Pred školskou jedálňou?
- Áno. Za školskou jedálňou nie je miesto.

- Kde bude jeho fotografia? Nad našou tabuľkou?
- Áno. Pod našou tabuľkou nie je miesto.

S. - Môžem hovoriť s Evou?

R. - Teraz nie, ale môžete s ňou hovoriť zajtra.

- Môžem telefonovať s našou triednou profesorkou?
- Teraz nie, ale môžete s ňou telefonovať zajtra.

- Môžem hrať tenis s vašou sestrou?
- Teraz nie, ale môžete s ňou hrať tenis zajtra.

- Môžem sa rozprávať s vašou matkou?
- Teraz nie, ale môžete sa s ňou rozprávať zajtra.

- Môžeme sa hrať so Zuzkou?
- Teraz nie, ale môžete sa s ňou hrať zajtra.
- Môžem tancovať s tvou priateľkou?
- Teraz nie, ale môžeš s ňou tancovať zajtra.

- Môžem cestovať s vašou triedou?
- Teraz nie, ale môžete s ňou cestovať zajtra.

JANKO PÍŠE Z PRAHY

Drahý ocko, drahá mama, Peter, Eva a Zuzka!

Mali ste pravdu, keď ste hovorili, že Praha je krásne mesto. Cesta z Bratislavy bola dlhá, ale veselá. Bývame v internáte v peknej izbe spolu s Ivanom. Ráno vždy cestujeme metrom do mesta. To je fantázia! Viete, ako rýchlo ide metro? Iba niekoľko minút a sme na Václavskom námestí, v centre Prahy.

Prvý deň sme boli v Národnom múzeu. Potom sme išli okolo hlavnej stanice – je veľmi veľká a moderná. Potom sme sa museli ponáhľať cez Staré mesto k radnici. Prišli sme presne o dvanástej hodine a orloj práve začal hrať. To je úžasné! Orloj ukazuje hodiny, minúty, mesačné fázy, sú tam rôzne figúrky, ktoré sa pohybujú. Naozaj je to krásne. Vždy sú tam stovky turistov, ktorí sa pozerajú a fotografujú.

Dlho sme sa prechádzali po Starom meste, videli sme veľké krásne paláce a staré kostoly. Nevedel som, čo mám skôr fotografovať! Boli sme aj pri Vltave, videli sme Národné divadlo, ktoré nedávno opravili, aj celkom nové divadlo pri ňom. Išli sme po Karlovom moste cez Vltavu. Už bolo neskoro a učiteľ povedal, že na Hradčany pôjdeme až na druhý deň.

Večer sme mali večierok s našimi pražskými kamarátmi. Bolo veľmi veselo a oni aj my sme mali pekný program.

Hradčany sú nádherné! Chrám svätého Víta a všetky ostatné kostoly a paláce, to nemožno opísať! Keď sme sa vracali z hradu do mesta, zrazu sme boli s Ivanom sami. Nevideli sme učiteľa ani našu triedu. Išli sme dolu po schodoch, bežali sme cez jednu úzku ulicu a malé námestie. Nič. Našťastie sme vedeli názov reštaurácie, kde obedujeme.

Pýtali sme sa jedného muža, jednej starej ženy, policajta, ale každý hovoril niečo iné. Nakoniec nám jeden chlapec povedal, ako musíme ísť – a išiel s nami skoro po reštauráciu.

Viete si predstaviť, ako sa učiteľ hneval. Ale bol tiež rád, že sa nič nestalo. My s Ivanom sme sa vôbec nebáli. Už poznáme Prahu dosť dobre a metrom môžeme cestovať až k internátu.

Zajtra sme posledný deň v Prahe. Ráno pôjdeme do mesta. Doobeda máme voľno: môžeme ísť do obchodného domu Kotva niečo kúpiť a poobede budeme cestovať domov. Bolo tu krásne, ale už sa teším na Bratislavu a na Vás.

Bozkávam celú rodinu, pozdravujem tiež dedka a babku.

Váš Janko

P. S.: Prideme do Bratislavy večer asi o deviatej. Prosím, čakajte na stanici.

VŠIMNITE SI!**Slovesný vid – formy**
(verbálny aspekt)

I.	(Nd)	(D)
(včera)	čítal som	prečítal som
(dnes)	čítam	-
(zajtra)	budem čítať	prečítam
	ČÍTAŤ	PREČÍTAŤ
(Nd-verbá často nemajú prefix)		(D-verbá majú prefix)

Príklady

písať (píšem – píšu)

robiť (robím – robia)

piť (pijem – pijú)

jesť (jem – jedia)

lúčiť sa (lúčim sa – lúčia sa)

napísať (napíšem – napíšu)

urobiť (urobím – urobia)

vypíť (vypijem – vypijú)

zjesť (zjem – zedia)

rozlúčiť sa (rozlúčim sa – rozlúčia sa)

II.	(Nd)	(D)
(včera)	kupoval som	kúpil som
(dnes)	kupujem	-
(zajtra)	budem kupovať	kúpim
	KUPOVAŤ	KÚPIŤ
(Nd-verbá a D-verbá majú rozličné sufixy)		

Príklady

dávať (dávam – dávajú)

vstávať (vstávam – vstávajú)

padať (padám – padajú)

umývať (umývam – umývajú)

dať (dám – dajú)

vstať (vstanem – vstanú)

padnúť (padnem – padnú)

umyť (umyjem – umyjú)

III.	(Nd)	(D)
(včera)	skákal som	skočil som
(dnes)	skáčem	-
(zajtra)	budem skákať	skočím
	SKÁKAŤ	SKOČIŤ
(Nd-verbá a D-verbá majú rozličné formy alebo slová)		

Príklady

navštevovať (navštevujem – navštevujú)

brať (beriem – berú)

navštíviť (navštívim – navštívia)

zobrať (zoberiem – zoberú)

alebo: vziať (vezmem – vezmú)

VŠIMNITE SI! Jednovidové slovesá

Skoro všetky slovesá (verbá) majú Nd-formu a D-formu, ale niektoré majú len Nd-formu!

I. BYŤ			
bol, -a bol, -a bol, -a, -o	som si -	som si je	budem budeš bude
boli boli boli	sme ste -	sme ste sú	budeme budete budú
II. Modálne slovesá (verbá)			
MUSIEŤ / + infinitív musel, -a, -o, -i musím - musia		budem musieť	ísť, písať...
MÔCŤ / + infinitív mohol, mohla, -o, -i môžem - môžu		budem môcť	hrať, jesť...
SMIEŤ / + infinitív smel, -a, -o, -i smiem - smú		budem smieť	fajčiť, robiť...
VEDIEŤ / + infinitív alebo + akuzatív vedel, -a, -o, -i viem - vedia		budem vedieť	čítať, hovoriť... fyziku, chémiu...
CHCIEŤ / + infinitív alebo + akuzatív chcel, -a, -o, -i chcem - chcú		budem chcieť	hrať, spať... kávu, vodu...

Cvičenia

21, 22, 23,
24, 25, 26

S. - Prepáčte, včera som nemohol prísť.
R. - To nič. Môžete prísť dnes.

- Prepáčte, včera som nemohol telefonovať.
- To nič. Môžete telefonovať dnes.

- Prepáčte, včera som nemohol ísť k lekárovi.
- To nič. Môžete ísť dnes.

- Prepáčte, včera som sa nemohol učiť.
- To nič. Môžete sa učiť dnes.

- Prepáčte, včera som nemohol vrátiť knihu.
- To nič. Môžete ju vrátiť dnes.

- Prepáčte, včera som nemohol kúpiť ten časopis.
- To nič. Môžete ho kúpiť dnes.

6. LEKCIA / Vitajte v našom meste!

S. – Čo bude chcieť Peter jesť? Mäso?

R. – Včera chcel jesť mäso, možno aj dnes bude chcieť jesť mäso.

- Čo bude chcieť Eva piť? Čaj?
- Včera chcela piť čaj, možno aj dnes bude chcieť piť čaj.
- Čo budú chcieť počúvať? Hudbu?
- Včera chceli počúvať hudbu, možno aj dnes budú chcieť počúvať hudbu.
- Čo budú chcieť chlapci hrať? Futbal?
- Včera chceli hrať futbal, možno aj dnes budú chcieť hrať futbal.
- Čo bude chcieť čítať? Noviny?
- Včera chcel čítať noviny, možno aj dnes bude chcieť čítať noviny.

S. – Vieš už chémiu?

R. – Ešte nie, ale dúfam, že zajtra ju budem vedieť.

S. – Vieš už zemepis?

R. – Ešte nie, ale dúfam, že zajtra ho budem vedieť.

S. – Vieš už všetky lekcie?

R. – Ešte nie, ale dúfam, že zajtra ich budem vedieť.

- Vieš už matematiku?
- Ešte nie, ale dúfam, že zajtra ju budem vedieť.
- Vieš už dejepis?
- Ešte nie, ale dúfam, že zajtra ho budem vedieť.
- Vieš už biológiu?
- Ešte nie, ale dúfam, že zajtra ju budem vedieť.
- Vieš už všetky príklady?
- Ešte nie, ale dúfam, že zajtra ich budem vedieť.

S. – Viera nevedela tancovať?

R. – Nie, teraz sa učí. O krátky čas už bude vedieť tancovať.

- Miro nevedel plávať?
- Nie, teraz sa učí. O krátky čas už bude vedieť plávať.
- Pán Kováč nevedel hovoriť po nemecky?
- Nie, teraz sa učí. O krátky čas už bude vedieť hovoriť po nemecky.
- Tvoja sestra nevedela písať na stroji?
- Nie, teraz sa učí. O krátky čas už bude vedieť písať na stroji.
- Jana nevedela šiť na stroji?
- Nie, teraz sa učí. O krátky čas už bude vedieť šiť na stroji.

S. – Smiem už vstať, pán doktor?

R. – Teraz nie, ale o niekoľko dní už budete smieť vstať.

- Smiem už ísť von, pán doktor?
- Teraz nie, ale o niekoľko dní už budete smieť ísť von.
- Smiem už jesť všetko, pán doktor?
- Teraz nie, ale o niekoľko dní už budete smieť jesť všetko.
- Smiem už pracovať, pán doktor?
- Teraz nie, ale o niekoľko dní už budete smieť pracovať.
- Smiem už športovať, pán doktor?
- Teraz nie, ale o niekoľko dní už budete smieť športovať.
- Smiem už pohybovať rukou, pán doktor?
- Teraz nie, ale o niekoľko dní už budete smieť pohybovať rukou.
- Smiem už piť studené nápoje, pán doktor?
- Teraz nie, ale o niekoľko dní už budete smieť piť.
- Smiem už chodiť bez palice, pán doktor?
- Teraz nie, ale o niekoľko dní už budete smieť chodiť.
- Smiem už plávať, pán doktor?
- Teraz nie, ale o niekoľko dní už budete smieť plávať.

S. – Prečo neprišla Eva? Učila sa?
R. – Áno, musela sa učiť.

– Prečo neprišiel Karol? Študoval?
– Áno, musel študovať.

– Prečo neprišli chlapci? Pisali úlohy?
– Áno, museli písať úlohy.

– Prečo neprišla tvoja kamarátka?
Pripravovala sa na skúšky?
– Áno, musela sa pripravovať na skúšky.

– Prečo neprišla mama? Robila poriadok?
– Áno, musela robiť poriadok.

– Prečo neprišiel tvoj brat? Išiel s mamou do mesta?
– Áno, musel ísť s mamou do mesta.

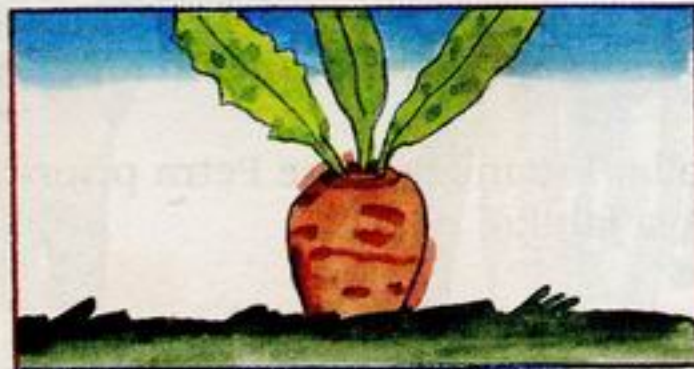
– Prečo neprišiel Peter? Robil nejaké pokusy?
– Áno, musel robiť nejaké pokusy.

– Prečo neprišla Katka? Zostala v nemocnici?
– Áno, musela zostať v nemocnici.

ZUZKA ROZPRÁVA ROZPRÁVKU O DEDKOVI A REPE. POČÚVAJTE!

Dedko išiel na pole.
Zasadil tam repu.

Repa rástla a rástla. Dedko sa pozerá a vidí: Na poli vyrástla veľká repa. Dedko chcel repu vytiahnuť.

Dedko ťahal repu. Ťahal, ťahal, ale repu vytiahnuť nemohol. Zavolať dedko babku.

Babka ťahala dedka, dedko ťahal repu. Ťahali, ťahali, ale repu vytiahnuť nemohli. Zavolať dedko vnučku.

Vnučka ťahala babku, babka ťahala dedka, dedko ťahal repu. Ťahali, ťahali, ale repu vytiahnuť nemohli. Zavolať dedko psa.

Pes ťahal vnučku, vnučka ťahala babku, babka ťahala dedka, dedko ťahal repu. Ťahali, ťahali, ale repu vytiahnuť nemohli. Zavolať dedko mačku.

Mačka ťahala psa, pes ťahal vnučku, vnučka ťahala babku, babka ťahala dedka, dedko ťahal repu. Ťahali, ťahali, ale repu vytiahnuť nemohli. Zavolať dedko myš.

Myš ťahala mačku, mačka ťahala psa, pes ťahal vnučku, vnučka ťahala babku, babka ťahala dedka, dedko ťahal repu. Ťahali, ťahali a...

...zrazu repu vytiahli a bác! Všetci spadli. A dedkova fajka odletela ďaleko, ďaleko.

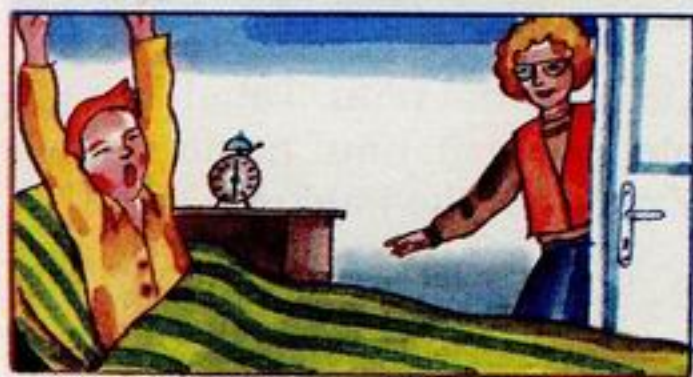
DOBRÉ RÁNO, KOVÁČOVCI!

Text

Pani Kováčová vstáva každý deň prvá. Rýchlo sa oblieka a umýva. Potom ide do kuchyne, kde pripravuje raňajky pre celú rodinu. Pre manžela a pre deti pripravuje aj desiatu. Obyčajne chodí ráno do samoobsluhy naproti domu a kupuje mlieko, maslo a pečivo.

Dnes nejde dolu, včera všetko kúpila. Pre muža a pre Petra pripravuje kávu, pre Janka kakao. Potom balí maslový chlieb so syrom a pridáva jablko.

Je šesť hodín. Musí zobudiť Petra a manžela.

– Peter, vstávaj! Choď a zobuď otca! Potom sa pridte naraňajkovať!
Už je šesť!

Muži sú v kúpeľni. Peter sa každé ráno sprchuje. Otec sa umýva a čistí si zuby. Pán Kováč sa holí, ale Peter už nemá čas.

– To nič, oholím sa večer, – hovorí a ide ešte do Evinej izby.

Eva spí, ako keby bola poľnoc.

– Hej, Eva, vstávaj! Už je pol siedmej!

– Daj mi pokoj! Dnes je jediný deň, keď nemusím vstávať a ty ma zobudíš. Dnes mám prednášky až poobede.

– Prepáč, nevedel som, – hovorí Peter a oblieka sa. Oblieka si nohavice, košeľu a sveter. Potom sa obúva.

– Ahojte! – volá Peter v predizbe. Berie si kabát a uteká.

– No samozrejme, Peter si zase zabudol vziať desiatu! – hnevá sa matka.

– Tak si kúpi niečo v bufete, – hovorí otec, ktorý už tiež odchádza. Musí byť o siedmej v úrade.

Pani Kováčová chce zobudiť Janka, ale jeho izba je prázdna. Janko sa už umyl a teraz si čistí zuby.

– Čo sa stalo? – hovorí matka. – Ty už nespíš? Prečo si dnes vstal tak skoro? Každý deň ťa musím hodinu budiť a dnes si vstal sám?

– Dnes nie je vyučovanie, ideme na exkurziu, vieš? Nehovoril som o tom včera večer?

Konečne sú všetci preč. Zuzka je u starej mamy, a tak má pani Kováčová čas pre seba. Dnes učí až o desiatej. „To je dobre, keď sa nemusím ponáhľať,“ myslí si pani Kováčová a ide do kúpeľne.

ČO ROBÍM KAŽDÉ RÁNO?

Umývam sa

Utieram sa

Čistím si zuby

Češem sa

mydlom a vodou.

uterákom.

zubnou kefkou
a zubnou pastou.

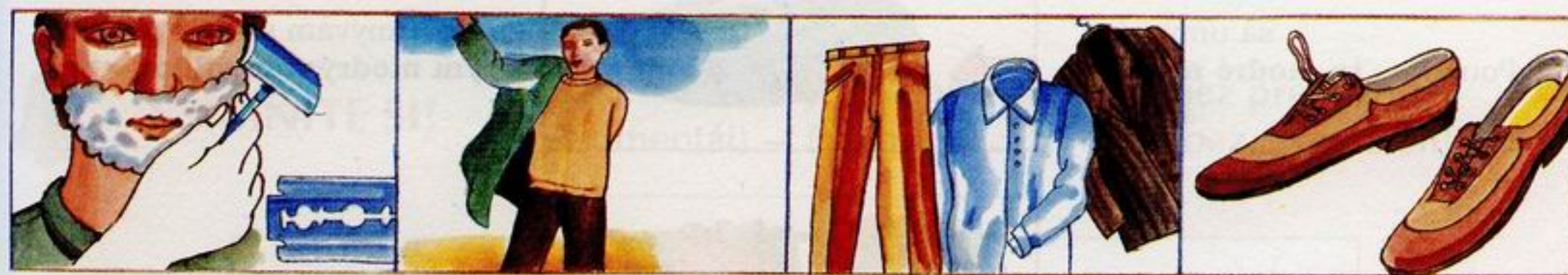
hrebeňom a kefou.

Holím sa

Obliekam sa.

Obliekam si

Obúvam si

žiletkou.

nohavice, košeľu
a sako.

topánky.

Cvičenia

11, 12, 13

S. – Musíte každý deň vstávať skoro?

R. – Áno, každý deň vstávam skoro.

- Musíte sa každý deň holiť?
- Áno, každý deň sa holím.
- Musíte sa každý deň ponáhľať do práce?
- Áno, každý deň sa ponáhľam do práce.
- Musíte každý deň pripravovať raňajky?
- Áno, každý deň pripravujem raňajky.

S. – Sprchujete sa ráno alebo večer?

R. – Obyčajne sa sprchujem ráno, ale dnes sa osprchujem večer.

- Budiš kamaráta o šiestej alebo o siedmej?
- Obyčajne ho budím o šiestej, ale dnes ho zobudím o siedmej.
- Pijete ráno čaj alebo kávu?
- Obyčajne pijeme čaj, ale dnes si vypijeme kávu.
- Oblieka si Peter sako alebo sveter?
- Obyčajne si oblieka sako, ale dnes si oblečie sveter.

S. – Chceš teraz raňajkovať?

R. – Áno, naraňajkujem sa teraz, potom nebudem mať čas.

- Chceš teraz piť čaj?
- Áno, vypijem čaj teraz, potom nebudem mať čas.
- Chceš si teraz čistiť zuby?
- Áno, vyčistím si zuby teraz, potom nebudem mať čas.
- Chceš sa teraz česať?
- Áno, učešem sa teraz, potom nebudem mať čas.

• • • TO UŽ VIEME! • • •

Umývam sa mydlom a vodou. Utieram sa uterákom.
Čistím si zuby zubnou kefkou a zubnou pastou.
Čím cestujete? Autobusom, električkou alebo trolejbusom?
Môžeme ísť tou električkou. Teraz pôjdeme jedenástkou.

VŠIMNITE SI!

7. pád – jednotné číslo – I. bez predložiek
(inštrumentál) – (singulár) (bez prepozícií)

ČO POUŽÍVATE, KEĎ...

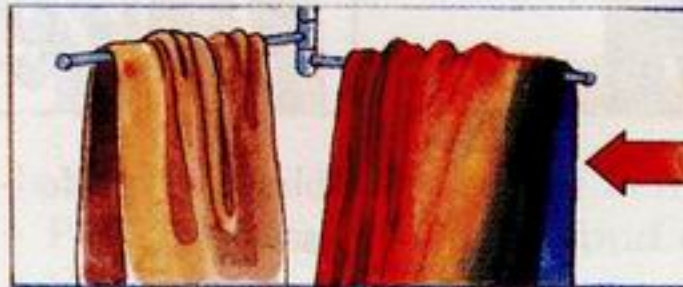
ČÍM...?

...sa umývate?
Používate **to modré mydlo**?

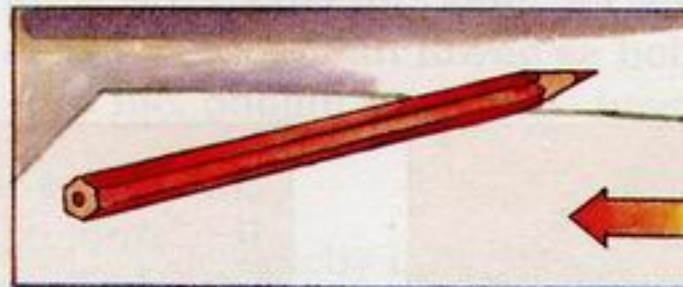
Áno, umývam sa
tým modrým mydlom.

...sa utierate?
Používate **ten farebný uterák**?

Áno, utieram sa
tým farebným uterákom.

...opravujete úlohy?
Používate **tú červenú ceruzku**?

Áno, úlohy opravujem
tou červenou ceruzkou.

...si umývate vlasy?
Používate **ten nový šampón**?

Áno, umývam si vlasy
tým novým šampónom.

...si čistíte zuby?
Používate **zubnú pastu Poľana**?

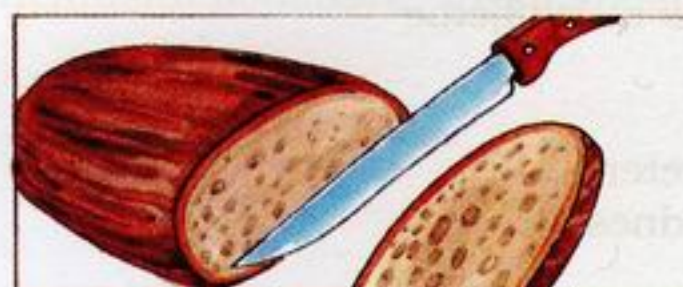
Áno, zuby si čistím
zubnou pastou Poľana.

...čistíte nové topánky?
Používate **ten biely krém**?

Áno, nové topánky čistím
tým bielym krémom.

...krájate chlieb?
Používate **ten veľký nôž**?

Áno, chlieb krájam
tým veľkým nožom.

...fotografujete večer?
Používate **automatický fotoaparát a blesk**?

Áno, večer fotografujem **automatickým fotoaparátom a bleskom**.

...cestujete do Prahy?
Používate **expresný autobus**?

Áno, do Prahy cestujem **expresným autobusom**.

Vec, ktorú používame, je nástroj – inštrument a má formu inštrumentálu bez predložky!

VŠIMNITE SI!

7. pád – jednotné číslo – II. bez predložiek
(inštrumentál) – (singulár) (bez prepozícií)

CO JE...?	ČÍM JE...?
Pán Kováč je úradník. Náš sused je šofér. Matka je vedúca oddelenia. Náš sused bol pretekár.	Pán Kováč je úradníkom. Náš sused je šoférom. Matka je vedúcou oddelenia. Náš sused bol pretekárom.
Bratislava je hlavné mesto SR. Gerlach je najvyššia hora SR.	Bratislava je hlavným mestom SR. Gerlach je najvyššou horou SR.

ČO BUDE (EVA)? ČO JE...?	ČÍM BUDE (EVA)? ČÍM JE...?	ČÍM SA STANE (EVA)? ČÍM SA STAL/-A/-O...?
Eva študuje medicínu. Eva bude lekárka .	Eva bude lekárkou .	Eva sa stane lekárkou .
Peter študoval na technike. Peter je inžinier .	Peter je inžinierom .	Peter sa stal inžinierom .
Moja sestra má dieťa. Moja sestra je matka . mama je babka .	Moja sestra je matkou , mama je babkou .	Moja sestra sa stala matkou , mama sa stala babkou .

ČO ROBÍŠ/ROBÍTE (RÁD)?	ČÍM SA ZAOBERÁŠ/ZAOBERÁTE? („ZAOBERAŤ SA“)
Mám rád šport. Peter má rád hudbu. Čo robí váš sused v nedeľu? Čítate rád? Čo robil celý život?	Často sa zaoberám športom . Peter sa často zaoberá hudbou . Zaoberá sa nejakým autom . Áno, keď mám čas, zaoberám sa literatúrou . Celý život sa zaoberal fyzikou .

ZAPAMÄTAJTE SI!

- Naš sused pracoval ako šofér **autobusu** a **nákladného auta**.
- Moja matka sa stala vedúcou **oddelenia**.
- Kamarát **môjho otca** je vedúcim **kníhkupectva**.
- Na dedine musia ľudia pracovať **od rána do večera**.

Cvičenia

14, 15, 16

S. – Čím je tvoj otec? Je úradník alebo učiteľ?
R. – Teraz pracuje ako úradník, ale predtým bol učiteľom.

- Čím je tvoj brat? Je automechanik alebo šofér?
- Teraz pracuje ako automechanik, ale predtým bol šoférom.
- Čím je tvoja sestra? Je lekárka alebo zdravotná sestra?
- Teraz pracuje ako lekárka, ale predtým bola zdravotnou sestrou.
- Čím je pán Nový? Je novinár alebo redaktor?
- Teraz pracuje ako novinár, ale predtým bol redaktorom.
- Čím je jeho otec? Je televízny opravár alebo robotník?
- Teraz pracuje ako televízny opravár, ale predtým bol robotníkom.
- Čím je Michal? Je čašník alebo kuchár?
- Teraz pracuje ako čašník, ale predtým bol kuchárom.

S. – Ty nevieš, že Eva už je lekárka?
R. – Nie. A kedy sa stala lekárkou?

- Ty nevieš, že Jožo už je inžinier?
- Nie. A kedy sa stal inžinierom?
- Ty nevieš, že pani Horná už je vedúca?
- Nie. A kedy sa stala vedúcou?
- Ty nevieš, že pán Horák už je starý otec?
- Nie. A kedy sa stal starým otcom?
- Ty nevieš, že doktor Hajko je náš triedny profesor?
- Nie. A kedy sa stal našim triednym profesorom?
- Ty nevieš, že jeho otec už je riaditeľ?
- Nie. A kedy sa stal riaditeľom?

S. – Je to pravda, že máte rád tenis?
R. – Áno. Už od detstva sa zaoberám tenisom.

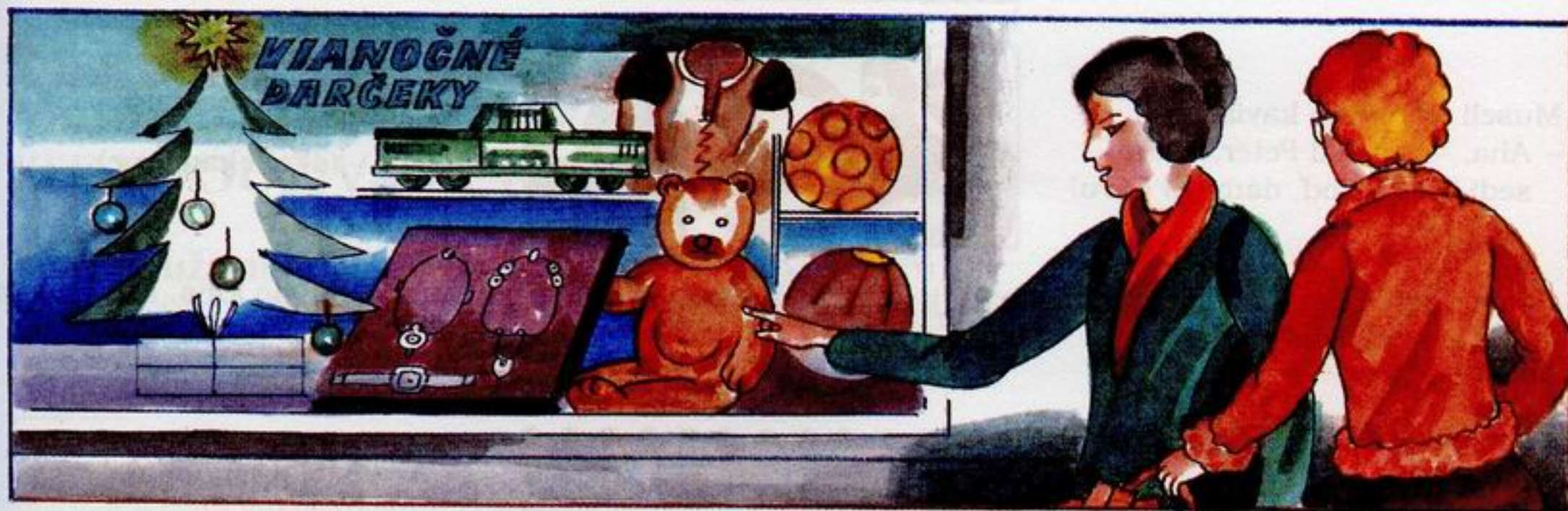
- Je to pravda, že máš rád hokej?
- Áno. Už od detstva sa zaoberám hokejom.
- Je to pravda, že tvoji bratia majú radi futbal?
- Áno. Už od detstva sa zaoberajú futbalom.
- Je to pravda, že Viera má rada hudbu?
- Áno. Už od detstva sa zaoberá hudbou.
- Je to pravda, že tvoj otec má rád umenie?
- Áno. Už od detstva sa zaoberá umením.

V OBCHODNOM DOME

Pán Kováč a Peter ráno vstali, umyli sa a oholili sa. Kým sa obliekali, pani Kováčová pripravila raňajky. Keď sa muži naraňajkovali, odišli do práce. Potom vstal Janko. Umyl sa, dal si knihy do aktovky a po raňajkách odišiel do školy. Eva si sadla k stolu a začala sa učiť. Pani Kováčová sa rýchlo obliekla a odišla do mesta. Pred obchodným domom stretla pani Horákovú. Vypočujme si ich rozhovor.

- Dobré ráno, pani Horáková! Už som vás dávno nevidela. Čo robíte? Ako sa máte? Čo robí rodina?
- Ďakujem, len tak-tak. Už od rána chodím po meste. Nemôžem prísť do mesta každý deň, a preto teraz musím všetko nakúpiť. Manžel dnes nemohol ísť so mnou, má veľa práce. O pár týždňov budú Vianoce a pred sviatkami bude všade veľa ľudí.
- Veru. Aj ja chcem na budúci týždeň kúpiť darčeky. Čo kupujete, pani Horáková?
- Pre muža som kúpila pekný elektrický holiaci strojček, pre Ivana lyže a topánky. Pre Katku mám látku na kabát. Teraz chcem ešte kúpiť nejaké maličkosti: potrebujem kravatu, šál, rukavice a nejaké knihy pre deti. Ešte neviem, čo kúpim babke a dedkovi. Môžete mi poradiť, pani Kováčová?
- Na druhom poschodí som videla pekné záclony. Nechcete niečo také? Pozrite sa aj do nového obchodného domu. Nie je ďaleko odtiaľto. Ja idem ešte dolu do samoobsluhy. Potrebujem maslo, chlieb, mlieko, cukor, mäso a zeleninu. Chcem dnes všetko uvariť a dať do poriadku byt. V sobotu a v nedeľu si chcem oddýchnuť. Možno pôjdeme k švagrovi na chatu.
- Aj ja mám toľko práce! Keď sa vrátim domov, musím rýchlo uvariť obed, potom vyperiem a vyžehlím bielizeň. V záhrade teraz už nie je toľko práce, ale v dome a okolo domu je vždy čo robiť. Niekedy neviem, kde mi hlava stojí. Vy máte dnes voľno, pani Kováčová?
- Len doobeda, potom mám v škole nejakú prácu. Musím opraviť kopy zošitov a na ceste domov kúpim niečo na večeru. A nesmiem zabudnúť priniesť kvety pre starú mamu. Má dnes narodeniny. Predstavte si, už má sedemdesiat rokov. Keď mi Eva pomôže, ušijeme večer pre Zuzku šaty. Ale teraz už idem, lebo nič neurobím.

- Pozdravujte odo mňa celú rodinu, pani Kováčová! Starej mame gratulujem k narodeninám. Pozrite, tu už majú vo výklade vianočné darčeky! Pozriem sa, či tu niečo nedostanem. Dovidenia! A prídte niekedy k nám!
- Ďakujem za pozvanie. Janko mi hovoril, aký krásny je váš nový dom. Ešte zavoláme!

ZAPAMÄTAJTE SI!

- Peter a Eva chceli ísť do kina, kde hrali nový film.
- – Myslíš, že ešte sú lístky? – opýtala sa Eva.
- – Dúfam, že sú. Ten film hrajú už tri týždne.

TAK

Keď **išli von** z domu, Peter povedal:

- Zabudol som si doma peňaženku.
- Počkaj, vrátim sa!

alebo

TAK

...vychádzali (z)...

- Nie. Ja mám peniaze, – povedala Eva.
- Ponáhľajme sa, už **sem ide** náš autobus.

...prichádza...

- Keď **išli cez** most, hodiny ukazovali 5 hodín.
- Máme dosť času, – povedal Peter.

...prechádzali (cez)...

Pred pokladnicou stál rad ľudí. Ľudia, ktorí už kúpili lístky, **išli do** kina.

...vchádzali (do)...

- Keď bol Peter skoro pri pokladnici, pokladnička povedala:
- Už je vypredané!
- Peter a Eva **išli preč** smutní.

...odchádzali...

- Museli **ísť okolo** kaviarne.
- Aha, – povedal Peter, – tam sedí Karol. Poď, dáme si kávu!

...obchádzať (kaviareň)...
– alebo – (okolo kaviarne)...

- Prečo ste si nekúpili lístky v predpredaji už ráno alebo včera? Ja nikdy nechodím do kina, keď nemám lístky, – povedal Karol.

TO UŽ VIEME!

- Môžete ísť k mostu.
- Poďme peši až k pošte!
- Môžeme ísť k Michalskej bráne.
- Ponáhľali sme sa k radnici.
- Ako sa dostanem k Dunaju, k Novému mostu?

VŠIMNITE SI!

Podstatné mená / 3. pád – jednotné číslo
(substantíva) (datív) – (singulár)

KU KOMU IDETE? / K ČOMU IDETE?

To je učiteľ

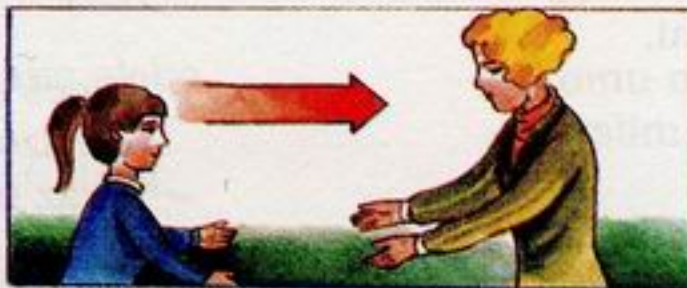
Idem
k učiteľovi (Mž)
k otcovi
k bratovi
k dedkovi
~ -ovi

To je dom

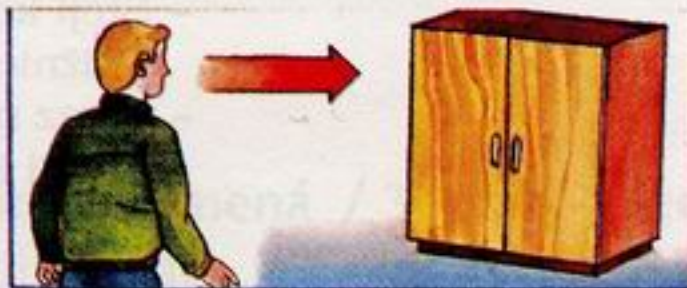
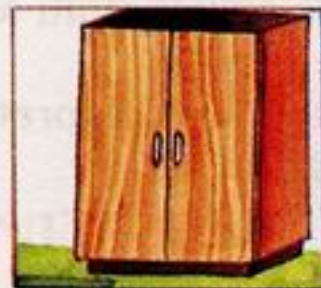
Idem
k domu (Mn)
k stolu
k parku
k mostu
~ -u

To je matka

Idem
k matke (F)
k sestre
k babke
ku kamarátke
= -e

skriňa

Idem
ku skrini
k tabuli
k nemocnici
ku kolegyni
ku knižnici
≐ -i

To je okno

Idem
k oknu (N)
ku kinu
k moru
k múzeu
~ -u

KEDY POUŽÍVAME DATÍV? POZRITE SA!

Datív používame po predložkách (po prepozíciách):

K (KU) / PROTI / OPROTI / NAPROTI / VĎAKA / NAPRIEK

Príklady

Zajtra musím ísť k lekárovi.

Bojujeme proti znečisťovaniu ovzdušia.

Je váš dom oproti divadlu alebo oproti múzeu?

Zajtra príde moja matka z Prahy. Musím ísť matke naproti na stanicu. (= idem po matku)

Vďaka môjmu lekárovi som zase zdravý. (= musím ďakovať lekárovi)

Napriek dažďu a vetru sme sa prechádzali. (= hoci bol dážď a vietor)

Cvičenia

17, 18

S. – Pán riaditeľ tu dnes nie je, len zástupca.
R. – Dobre, tak pôjdem k zástupcovi.

- Peter tu dnes nie je, len Eva.
- Dobre, tak pôjdem k Eve.
- Babka tu dnes nie je, len dedko.
- Dobre, tak pôjdem k dedkovi.
- Sestra tu dnes nie je, len brat.
- Dobre, tak pôjdem k bratovi.
- Inžinier Miko tu dnes nie je, len inžinier Novák.
- Dobre, tak pôjdem k inžinierovi Novákovi.
- Váš kolega tu dnes nie je, len kolegyňa.
- Dobre, tak pôjdem ku kolegyni.

S. – Bývate oproti hotelu alebo oproti kinu?
R. – Teraz nebyvame oproti hotelu, bývame oproti kinu.

- Stojí váľanda oproti kreslu alebo oproti skrini?
- Teraz nestojí oproti kreslu, stojí oproti skrini.
- Sedí Mária oproti Mirovi alebo oproti Eve?
- Teraz nesedí Mária oproti Mirovi, sedí oproti Eve.
- Je vaša izba oproti klubovni alebo oproti triede?
- Teraz nie je naša izba oproti klubovni, je oproti triede.
- Chceš sedieť oproti oknu alebo oproti televízoru?
- Teraz nechcem sedieť oproti oknu, chcem sedieť oproti televízoru.
- Stojí kreslo oproti stolu alebo oproti knižnici?
- Teraz nestojí kreslo oproti stolu, stojí oproti knižnici.

POČÚVAJTE, ČO HOVORÍME!

3. pád – jednotné číslo / bez predložiek
(datív) – (singulár) / (bez prepozícií)

- Peter má zajtra narodeniny. Bude mať 26 rokov.
- Skoro som zabudol. Musíme zajtra **Petrovi gratulovať** (= blahoželať).
- Prečo sa dnes ponáhľate domov? Máte prácu?
- Áno. Musím **matke a otcovi pomáhať** baliť kufor. Cestujú do Prahy.
- **Komu telefonuješ? Bratovi?**
- Nie, **netelefonujem bratovi. Telefonujem kamarátovi** do Košíc.
- Prečo telefonuješ?
- Chcem **sa kamarátovi poďakovať**. Poslal mi slovník.
- Učiteľka povedala, že Ivan napísal diktát veľmi zle.
- Čo môžeme robiť? Ako môžeme **pomôcť Ivanovi?**
- Musíme **Ivanovi** každý deň **diktovať** niekoľko viet.
- V študovni som našiel pero. Neviete, **komu patrí?**
- Ukážte! To pero som už videl, ale neviem, či **patri Jankovi Kováčovi** alebo **Ivanovi Horákovi**.

Niektoré slovesá (verbá) používame s 3. pádom (datívom)!

Napríklad:

gratulovať (= blahoželať),
pomáhať,
telefonovať,
diktovať,
ďakovať,

patríť,
poradiť,
veriť,
platiť,
venovať sa (= zaoberať sa)

NIEKOMU/NIEČOMU

Cvičenie

19

S. – Komu mám platiť? Časničke alebo čašníkovi?

R. – Myslím, že treba platiť čašníkovi.

– Komu mám zatelefonovať? Otcovi alebo matke?
– Myslím, že treba zatelefonovať matke.

– Komu mám nadiktovať list? Jane alebo Márii?
– Myslím, že treba nadiktovať list Márii.

– Komu mám blahoželať? Dedkovi alebo babke?
– Myslím, že treba blahoželať babke.

– Komu mám pomáhať? Inžinierovi Kováčovi alebo inžinierovi Mikovi?
– Myslím, že treba pomáhať inžinierovi Mikovi.

– Komu mám veriť? Kolegovi alebo kolegyni?
– Myslím, že treba veriť kolegyni.

– Komu mám poradiť? Elene alebo Vieri?
– Myslím, že treba poradiť Vieri.

VŠIMNITE SI!

Prídavné mená / 3. pád – jednotné číslo
(adjektíva) / (datív) – (singulár) (M/N)

ten	to	Idem k tomu	
jeden starý krásny	jedno staré krásne	jednému starému krásnemu	- ému
vyšší (muž)	vyššie (okno)	vyššiemu (mužovi, oknu)	- emu
môj tvoj náš váš	moje tvoje naše vaše	môjmu tvojmu nášmu vášmu	- iemu
		Zatelefonujem MU Idem k NEMU	(bez predložky/prepozície) (s predložkou/prepozíciou)

Príklady

Včera som pomáhal môjmu starému otcovi. Často mu pomáham.
Poobede pôjdeme gratulovať jednému dobrému kamarátovi.
Poď sem k tomu tretiemu oknu, budeš lepšie vidieť!
Dnes idem k nášmu triednemu profesorovi. Pôjdeš tiež k nemu?
Verím tomu mužovi, vždy hovorí pravdu. Tiež mu veriš?
Ti ľudia bojovali proti nespravodlivosti. Bojovali proti nej mnoho rokov.

Cvičenie

20

S. – Dnes nepôjdem k nášmu triednemu profesorovi.

R. – Slúbil si, že pôjdeš k nemu. Musíš ísť.

S. – Dnes nezatelefonujem starému otcovi.

R. – Slúbil si, že mu zatelefonuješ. Musíš zatelefonovať.

- Dnes nebudem sedieť oproti novému kolegovi.
- Slúbil si, že budeš sedieť oproti nemu. Musíš sedieť.
- Dnes nebudem pomáhať môjmu bratovi.
- Slúbil si, že mu budeš pomáhať. Musíš pomáhať.

- Dnes neporadím nášmu susedovi.
- Slúbil si, že mu poradiš. Musíš poradiť.

- Dnes nemôžem ísť k tomu lekárovi.
- Slúbil si, že pôjdeš k nemu. Musíš ísť.

- Dnes nebudem blahoželať nášmu učiteľovi.
- Slúbil si, že mu budeš blahoželať. Musíš mu blahoželať.

- Dnes neprepáčim tomu študentovi, keď príde neskoro.
- Slúbil si, že mu prepáčiš. Musíš mu prepáčiť.

VŠIMNITE SI!

Prídavné mená / 3. pád – jednotné číslo
(adjektíva) / (datív) – (singulár) (F)

tá	Idem k tej	
jedna stará krásna	jednej starej krásnej	
cudzia (žena)	cudzej (žene)	~ -ej
moja tvoja naša vaša	mojej tvojej našej vašej	
Telefonujem JEJ (bez predložky/prepozície) Idem k NEJ (s predložkou/prepozíciou)		

Príklady

Telefonoval som mojej starej matke, že neprídem.

Telefonoval som jej včera večer.

Predtým som veril mojej kamarátke. Teraz jej neverím, nehovorí pravdu!

Ešte bývate oproti tej vysokej budove?

Nie, už nebyvame oproti nej. Teraz byvame na inej ulici.

Čo ste poradili vašej kolegyni?

Poradil som jej, že je lepšie cestovať vlakom.

Venuje sa Peter tanečnej hudbe?

Nie, už sa jej nevenuje. Nemá teraz čas.

Pôjdeš so mnou až k hlavnej pošte?

Áno, pôjdem s tebou k nej.

Komu patrí tá kniha? Našej triednej profesorky?

Nie, povedala, že jej nepatrí.

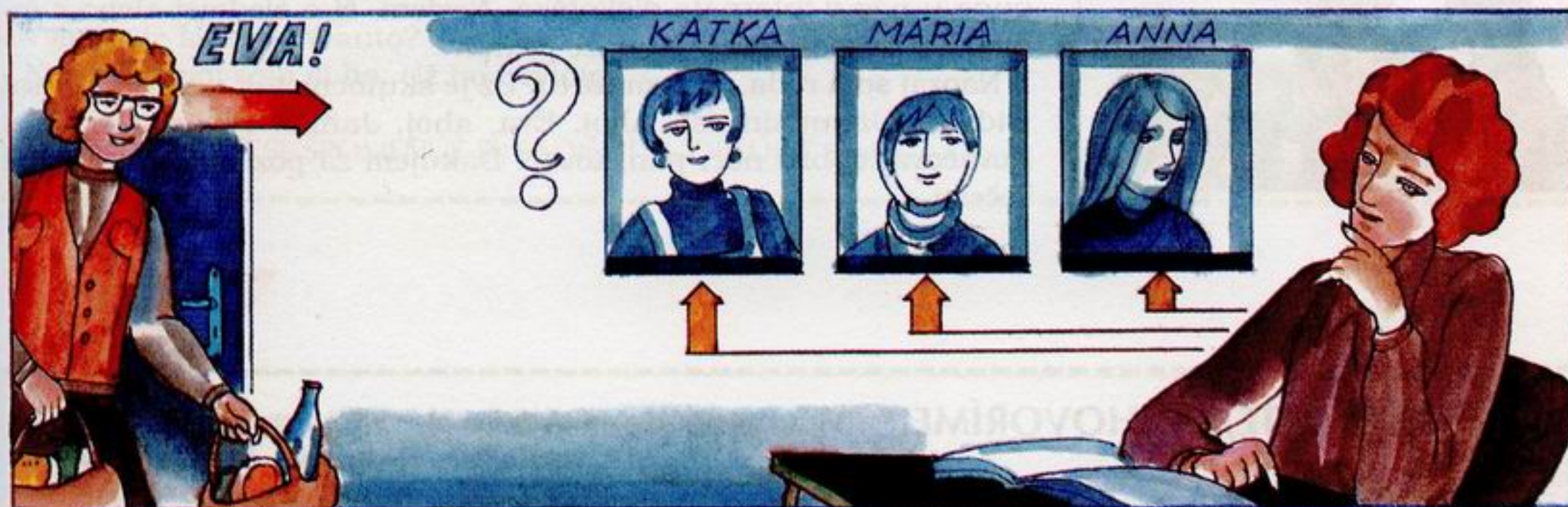
Cvičenie

21

S. – Musím telefonovať našej profesorky dnes?
 R. – Áno, musíš jej telefonovať dnes. Zajtra nebude doma.

- Musíme gratulovať našej susedke dnes?
- Áno, musíme jej gratulovať dnes.
Zajtra nebude doma.
- Musím tej krajčírke zaplatiť dnes?
- Áno, musíš jej zaplatiť dnes.
Zajtra nebude doma.
- Musíme blahoželať našej novej kolegyni dnes?
- Áno, musíme jej blahoželať dnes.
Zajtra nebude doma.
- Musíme pomôcť tej starej žene dnes?
- Áno, musíme jej pomôcť dnes.
Zajtra nebude doma.
- Musím sa venovať tej študentke dnes?
- Áno, musíš sa jej venovať dnes.
Zajtra nebude doma.
- Musím sa poďakovať našej úradníčke dnes?
- Áno, musíš sa jej poďakovať dnes.
Zajtra nebude doma.

HÁDAJ, KTO DNES PRÍDE

- Eva, hádaj, kto dnes poobede príde.
- Kto? Katka? Nie? Tak Mária? Nie? Už viem: teta Anna. Nie? Tak neviem. Kto príde, mami?
- Šírín. Stretla som ju v meste a sľúbila, že poobede príde.
- Už sa vrátila z Bagdadu? To je fajn. Teším sa na ňu.

- Tak, konečne som zasa tu! Devätnásteho septembra mi poštár priniesol telegram. Otec písal, že mama je chorá a musí ísť na operáciu. Ráno som musela ísť na fakultu a potom na políciu po vízum. Potom som si kúpila letenku a taxíkom som išla na letisko. Cestovala som najprv do Prahy. Musela som odletieť dvadsiateho prvého, lebo ďalšie lietadlo letí až o týždeň. Škoda, že letenky z Viedne už boli vypredané – zo Schwechatu lieta lietadlo každý deň.

Z Prahy sme odleteli presne. Keď sme leteli nad Balkánom, bolo mi trochu zle, ale ináč bola cesta príjemná.

Do Bagdadu priletelo lietadlo presne. Tam ma čakal otecko. Autom ma odviezol domov. Na druhý deň ráno, asi o desiatej, som išla do nemocnice navštíviť mamu. Vyzerala veľmi zle.

Mamičku operovali dvadsiateho ôsmeho septembra. Všetko bolo v poriadku, a preto lekár dovolil, aby som ju každé ráno o deviatej navštevovala. Piateho alebo šiesteho októbra sa mama vrátila domov. Bola slabá, ale cítila sa už dobre.

Mala som doma aj moje učebnice, ale neučila som sa veľa. Moji súrodenci a kamarátky prichádzali na návštevu. Každému som musela rozprávať, ako sa mám, čo robím, kde bývam, ako žijem...

Odletela som z Bagdadu desiateho októbra. Nemala som priame lietadlo, a tak som musela v Káhire prestúpiť. Keď sme preleteli cez Stredozemné more, naobedovala som sa a potom som zaspala. Spala som až do Prahy.

V Prahe mám jednu kamarátku. Išla som k nej na návštevu. Trochu sme sa prechádzali po Prahe. Vieš, ešte som nebola v Prahe. Pätnásteho októbra ráno som o ôsmej odcestovala autobusom do Bratislavy. Cesta bola veľmi pekná – precestovala som východné Čechy a celú Moravu. Okolo obeda sme pricestovali sem. Dnes ráno som bola v škole a potom som išla do Univerzitnej knižnice. V meste som stretla tvoju mamu, ktorá ma pozvala.

A tak som hneď večer o siedmej prišla. Som rada, že som všetkých stretla: aj Petra, aj Zuzku, aj Janka. Dvadsiateho piateho októbra bude u nás v internáte diskotéka. Nevieť, či o siedmej alebo o ôsmej. Ešte ti poviem. Dúfam, že prídeš!

Naozaj som rada, že som už tu. Už je skutočne tak neskoro? Desaf tridsať? Už musím ísť. Ahoj, Eva, ahoj, Janko! Dobrú noc, pani Kováčová, dobrú noc, pán Kováč! Ďakujem za pozvanie a za dobrú večeru.

POČÚVAJTE, ČO HOVORÍME!

Zvratné slovesá SA – I. (reflexívne verbá)

- Kde raňajkujete?
- Obyčajne raňajkujem doma, ale dnes som sa naraňajkoval v bufete.
- Kde sa naobedujeme?
- Teraz nie som hladný. Nechcem jesť. Navečeriam sa potom doma.
- Nech sa páči, tu je ešte mäso!
- Nie, ďakujem. Už som sa najedol.
- Si smädný? Čo chceš piť?
- Ďakujem, nič. Pred chvíľou som sa napil.
- Prečo sa neučíš? Zajtra máš skúšku.
- Učil som sa celý týždeň. Myslím, že som sa naučil už všetko.
- Musím ísť k doktorovi. Bojím sa.
- Neboj sa! Tiež som sa bál, ale nebolelo to.
- Môžem sa vás na niečo opýtať?
- Samozrejme. Keď niečomu nerozumiete, pýtajte sa.
- To je veľmi veselý program. Vždy sa smejem, keď ho vidím.
- Áno, aj včera sme sa smiali.

NARAŇAJKOVAŤ SA

NAOBEDOVAŤ SA
NAVEČERAŤ SA

NAJESŤ SA

NAPIŤ SA

(NA)UČIŤ SA

BÁŤ SA

(O)PÝTAŤ SA

SMIAŤ SA

- Prečo sa ponáhľaš? Ideš do kina?
- Áno, ponáhlam sa do kina.

(PO)PONÁHLAŤ SA

- Už prichádza autobus. Musíme sa rozlúčiť.
- Dovidenia a pozdravujte manželku!

(ROZ)LÚČIŤ SA

a tiež: HANBIŤ SA, POKÚSIŤ SA, PRECHÁDZAŤ SA atď.

POČÚVAJTE, ČO HOVORÍME!

Zvratné slovesá SI – II. (reflexívne verbá)

- Vezmite si ovocie. Tie jablká sú výborné.
- Ďakujem, už som si vzal.

VZIAŤ SI

- Čo si prosíte? Ryžu alebo zemiaky?
- Prosíme si ryžu.

PROSIŤ SI

- Všimli ste si to nové auto? Je pekné.
- Nie, nevšimol som si ho. Už ho nevidím.

VŠIMNÚŤ SI

a tiež: ROZMYSLIEŤ SI, SPOMENÚŤ SI, SADNÚŤ SI, OBLÚBIŤ SI atď.

POZOR!

- Niektoré slovesá (verbá) majú vždy „sa“ alebo „si“.
- Všimnite si, kde stojí „sa“ alebo „si“!
- Slová „sa“ a „si“ nikdy nie sú prvé slová vo vete!
- „Sa“ a „si“ používame pre všetky osoby, pre jednotné číslo (singulár) aj pre množné číslo (plurál).

VŠIMNITE SI!

Zvratné slovesá Ø / SI / SA – III. (reflexívne verbá)

KOHO/ČO umývaš? UMÝVAM...	ČO si umývaš? UMÝVAM SI...	ČO robíš? UMÝVAM SA.
Zuzku. chlapca. dieťa. brata.	(moju) tvár. (môj) krk. (moje) ruky. (moje) nohy.	- - - -
šálku. pohár. riad. dlážku.	(moju) šálku. (môj) pohár. (môj) riad. (moju) dlážku.	- - - -

7. LEKCIA / Vstávajúte, dnes je pracovný deň!

KOHO obliekaš? OBLIEKAM...	ČO si obliekaš? OBLIEKAM SI...	ČO robíš? OBLIEKAM SA.
malé dieťa. chorú matku. môjho brata. moju vnučku. malú sestru.	(moju) košeľu. (moje) nohavice. (moje) sako. (môj) sveter. (moju) blúzku.	- - - - -
ČO utieraš? UTIERAM...	ČO si utieraš? UTIERAM SI...	ČO robíš? UTIERAM SA.
tabuľu. stôl. pohár. tanier. riad.	(moje) ruky. (moje) nohy. (moju) tvár. (moje) topánky. (môj) nos.	- - - - -
KOHO/ČO holiš? HOLÍM...	ČO si holiš? HOLÍM SI...	ČO robíš? HOLÍM SA.
kamaráta. brata. otca. otcovi fúzy. bratovi bradu.	(moju) bradu. (moje) fúzy. (môj) krk. (moje) líca.	- - - - -

Takto môžeme používať aj niektoré iné slovesá (verbá):

Obúvam dieťa.

Češem moju sestru.

Vyzliekam Zuzku.

Obúvam si čizmy.

Češem si vlasy.

Vyzliekam si pyžamu.

Obúvam sa.

Češem sa.

Vyzliekam sa.

DÁTUM A ČAS

KTORÉHO JE DNES? DNES JE... / KEDY...?

Zapnite si rádio a počúvajte! Hlásateľ hovorí:

– Dobré ráno, vážení poslucháči! Dnes je utorok dvanásteho novembra dvetisíc...

Otvorte noviny! Tam tiež vidíte dátum: Dnes je sobota siedmeho decembra dvetisíc...

Keď píšete úlohu, diktát, list – skoro vždy napíšete aj dátum.

Niekedy sa ľudia pýtajú:

– Kedy ste prišli na Slovensko? Kedy ste sa narodili? Kedy budete mať skúšku? Kedy musíte ísť k lekárovi?

Ako odpovedáte? Čo hovoríte?

Ktorého je dnes?	Dnes je... Kedy ste prišli? Prišiel som...
1. prvého	13. trinásteho
2. druhého	14. štrnásteho
3. tretieho	15. pätnásteho
4. štvrtého	16. šestnásteho
5. piateho	17. sedemnásteho
6. šiesteho	18. osemnásteho
7. siedmeho	19. devätnásteho
8. ôsmeho	20. dvadsiateho
9. deviateho	21. dvadsiateho prvého
10. desiateho	22. dvadsiateho druhého
11. jedenásteho	30. tridsiateho
12. dvanásteho	31. tridsiateho prvého
	januára
	februára
	marca
	apríla
	mája
	júna
	júla
	augusta
	septembra
	októbra
	novembra
	decembra

KOĽKO JE HODÍN? JE... / SÚ... / JE...

JE jedna hodina

SÚ dve hodiny

tri hodiny

štyri hodiny

JE päť hodín

šesť hodín

sedem hodín

osem hodín

deväť hodín

desať hodín

jedenásť hodín

dvanásť hodín

 POČÚVAJTE, ČO HOVORÍME! (SI = pre seba)

- Prosím si dali by a Život.
- Ty fajčíš? Nie?

PRE KOHO... / KOMU... (kupuješ)...?

- Kupujem cigarety **pre môjho otca**.
- Kupujem **môjmu otcovi** dali by.

- Ty **si** kupuješ taký drahý sprej?

- A Život?
- Časopis kupujem **pre seba**. Kupujem **si** Život každý týždeň.

- Nie, sprej nekupujem **pre seba**.
- Kupujem ho **pre moju manželku**.
- Musím **manželke** niečo kúpiť, má narodeniny.

- **Pre seba** musím kúpiť zubnú pastu.
- Skoro som zabudol! Aj ja **si** musím kúpiť zubnú pastu a mydlo.

Príklady

Zajtra pôjdeme na exkurziu. Vezmite si kabát a dáždnik. Možno bude pršať.
Vezmem si kabát. A vezmem ešte sveter pre moju kamarátku.

Priniesol som zošit pre Mira aj pre Vlada, ale Igorovi som nepriniesol zošit.

A pre seba si priniesol zošit?

Nie. Zabudol som si priniesť zošit.

Eva, prosím ťa, urob raňajky pre otca a pre Petra!

Mám urobiť raňajky aj starej mame?

Nie, netreba. Stará mama si už urobila raňajky sama.

Zajtra budem prať a žehliť bielizeň pre celú rodinu.

Ja už mám všetko v poriadku. Včera som si vyprala a vyžehlila všetko.

Keď sa naraňajkuješ, umy si šálku a tanierik!

Už som si umyl šálku i tanierik. A umyl som šálku aj otcovi, dedkovi a babke.

Cvičenia

22, 23

S. – Hoci bola veľká zima, išli sme na prechádzku.

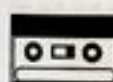
R. – Napriek veľkej zime sme išli na prechádzku.

- Hoci má jeho otec vysoký vek, ešte športuje.
- Napriek vysokému veku jeho otec ešte športuje.
- Hoci má veľký problém, je veselý.
- Napriek veľkému problému je veselý.
- Hoci dostal dobrú správu, je ešte smutný.
- Napriek dobrej správe je ešte smutný.
- Hoci má ťažkú chorobu, veľa pracuje.
- Napriek ťažkej chorobe veľa pracuje.
- Hoci má zlé vysvedčenie, chce študovať na univerzite.
- Napriek zlému vysvedčeniu chce študovať na univerzite.
- Hoci cítim veľkú únavu, nemôžem spať.
- Napriek veľkej únave nemôžem spať.
- Hoci mali nejaký problém, urobili skúšku.
- Napriek nejakému problému urobili skúšku.
- Hoci má zlú známku, je veselý.
- Napriek zlej známke je veselý.

S. – Môžem študovať, pretože mi moja sestra pomáha.

R. – Vďaka mojej sestre môžem študovať.

- Už je zasa zdravý, pretože dostal nový liek.
- Vďaka novému lieku je už zasa zdravý.
- Teraz môžem čítať, pretože je tu silné svetlo.
- Vďaka silnému svetlu môžem teraz čítať.
- Naše rádio už hrá, pretože ten mladý mechanik ho opravil.
- Vďaka tomu mladému mechanikovi naše rádio už hrá.
- Viem matematiku, pretože som mal dobrú učiteľku.
- Vďaka dobrej učiteľke viem matematiku.
- Nič sa nestalo, pretože sme mali dobrého šoféra.
- Vďaka dobrému šoférovi sa nič nestalo.
- Fotografie sú pekné, pretože máme dobrý fotoaparát.
- Vďaka dobrému fotoaparátu sú fotografie pekné.
- Teraz vyrábajú viac, pretože používajú moderný stroj.
- Vďaka modernému stroju vyrábajú teraz viac.

NA POŠTE

Text

Doobeda nie je na pošte veľa ľudí.

Vzadu pri okienku stoja ľudia. Niektorí kupujú známky, podávajú doporučené, prioritné alebo letecké listy. Vpravo je žena, ktorá chce podať balík.

- Môžem tu podať tieto listy?
- Áno. Ukážte, aké listy máte. Tento je expresný, tu je jeden letecký a ten chcete podať doporučené?
- Áno, jeden list je doporučený.
- Ale nevyplnili ste podací lístok. Tam na pulte sú listky. Moment, tu je obyčajný list a jedna pohľadnica. Tie môžete hodiť do schránky. Je tam vzadu.
- Ale neviem, či som dal dosť známok. A ešte si prosím desať deväťkorunových a desať dvanásťkorunových známok. Kde môžem podať peniaze?
- Peniaze sa podávajú tu vedľa. Tam dostanete aj poukážku.
- Ďakujem.

Jedna stará pani prichádza na poštu. Pod pazuchou má balík. Iste posielala niečo synovi alebo dcére. Najprv si pri okienku berie sprievodku. Potom ju musí pri pulte vyplniť. Balík je dosť ťažký, stará pani je rada, že už je na pošte.

Balíky sa podávajú celkom vpravo. Tam je veľká váha. Úradníčka musí každý balík odvážiť, pretože za balík platíme podľa hmotnosti.

Pri dverách niekto zvoní. Je to poštár.

- Dobrý deň, pani Kováčová. Je váš manžel doma?
- Nie, je v robote. Čo ste mu priniesli?
- Mám pre neho doporučený list a telegram. Môžete mi to podpísať?
- Je to všetko?
- Nie, ešte sú tu peniaze pre inžiniera Kováča.

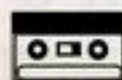
POČÚVAJTE, ČO HOVORÍME! Slovesá s 3. a 4. pádom – poradie substantív
(verbá s datívom a akuzatívom)

- ČO nesieš?
- Nesiem tašku.

- KOMU nesieš tašku?
- Starej matke.

Nesiem **tašku** → **starej matke.** (akuz.-dat.)
alebo
Nesiem **starej matke** → **tašku.** (dat.-akuz.)

Cvičenia

11, 12

S. - Čo píšete? List alebo pohľadnicu?
R. - Píšem list.
S. - Komu? Nášmu riaditeľovi?
R. - Áno. Musím napísať list nášmu riaditeľovi.

- Čo kupujete? Šál alebo rukavice?
- Kupujem šál.
- Komu? Synovi?
- Áno. Musím kúpiť šál synovi.
- Čo prinášate? Zeleninu alebo mäso?
- Prinášam zeleninu.
- Komu? Vašej malej sestre?
- Áno. Musím priniesť zeleninu mojej malej sestre.
- Čo čistíte? Sako alebo nohavice?
- Čistím sako.
- Komu? Otcovi?
- Áno. Musím vyčistiť sako otcovi.

S. - Daroval si matke knihu alebo kvet?
R. - Matke som daroval knihu.

- Slúbil si tomu chlapcovi zmrzlinu alebo čokoládu?
- Tomu chlapcovi som slúbil zmrzlinu.
- Kúpil si bratovi slovník alebo encyklopédiu?
- Bratovi som kúpil slovník.
- Predal si susedovi dom alebo záhradu?
- Susedovi som predal dom.
- Ukázal si profesorovi knihu alebo zošit?
- Profesorovi som ukázal knihu.
- Odniesol si Eve raňajky alebo desiatu?
- Eve som odniesol raňajky.
- Ušila mama Zuzke šaty alebo kabát?
- Mama ušila Zuzke šaty.
- Uvarila Eva otcovi čaj alebo kávu?
- Eva uvarila otcovi čaj.

POZOR!**Slovesá s 3. a 4. pádom – poradie zámen**
(verbá s datívom a akuzatívom)**● Keď používame podstatné mená (substantíva), môžeme hovoriť:**

DAL SOM KNIHU BRATOVI.

(akuz.– dat.)

alebo

DAL SOM BRATOVI KNIHU.

(dat.– akuz.)

ale

● Keď používame zámená (pronominá), môžeme hovoriť len takto:

- Dal si knihu bratovi?
- Dal si bratovi knihu?

ÁNO, DAL SOM **MU JU**.

(dat.– akuz.)

- Kúpil si matke časopis?
- Kúpil si časopis matke?

ÁNO, KÚPIL SOM **JEJ HO**.

(dat.– akuz.)

Cvičenia

13, 14

S. – Predali ste susedovi dom?
R. – Áno, predali sme mu ho.

- Dal si tete fotografiu?
- Áno, dal som jej ju.
- Vrátil si Jožkovi knihu?
- Áno, vrátil som mu ju.
- Priniesol poštár otcovi list?
- Áno, priniesol mu ho.
- Požičal si kamarátovi platňu?
- Áno, požičal som mu ju.
- Vypočítal Peter Jankovi ten príklad?
- Áno, vypočítal mu ho.
- Slúbil si Eve ten listok?
- Áno, slúbil som jej ho.

S. – Ukázal si profesorovi úlohu?
R. – Nie, ešte som mu ju neukázal. Ukážem mu ju zajtra.

- Poslal si babke telegram?
- Nie, ešte som jej ho neposlal.
Pošlem jej ho zajtra.
- Povedal si žene tú správu?
- Nie, ešte som jej ju nepovedal.
Poviem jej ju zajtra.
- Opravil si študentovi úlohu?
- Nie, ešte som mu ju neopravil.
Opravím mu ju zajtra.
- Priniesol si mame ten liek?
- Nie, ešte som jej ho nepriniesol.
Prinesiem jej ho zajtra.
- Nakreslil si Mirovi ten obraz?
- Nie, ešte som mu ho nenakreslil.
Nakreslím mu ho zajtra.

KOĽKO JE HODÍN?

(je / sú / je)

Je jedna	hodina.
Sú dve	hodiny.
Sú tri	hodiny.
Sú štyri	hodiny.
Je päť	hodín.
Je šesť	hodín.
Je sedem	hodín.
Je osem	hodín.
Je deväť	hodín.
Je desať	hodín.
Je jedenásť	hodín.
Je dvanásť	hodín.

KOĽKO BOLO HODÍN?

(bola / boli / bolo)

Bola jedna	hodina.
Boli dve	hodiny.
Boli tri	hodiny.
Boli štyri	hodiny.
Bolo päť	hodín.
Bolo šesť	hodín.
Bolo sedem	hodín.
Bolo osem	hodín.
Bolo deväť	hodín.
Bolo desať	hodín.
Bolo jedenásť	hodín.
Bolo dvanásť	hodín.

KOĽKO BUDE HODÍN?

(bude / budú/ bude)

Bude jedna	hodina.
Budú dve	hodiny.
Budú tri	hodiny.
Budú štyri	hodiny.
Bude päť	hodín.
Bude šesť	hodín.
Bude sedem	hodín.
Bude osem	hodín.
Bude deväť	hodín.
Bude desať	hodín.
Bude jedenásť	hodín.
Bude dvanásť	hodín.

KEDY (prišiel)?

Prišiel (...o + lok.)

...o jednej	(hodine).
...o druhej	(hodine).
...o tretej	(hodine).
...o štvrtej	(hodine).
...o piatej	(hodine).
...o šiestej	(hodine).
...o siedmej	(hodine).
...o ôsmej	(hodine).
...o deviatej	(hodine).
...o desiatej	(hodine).
...o jedenástej	(hodine).
...o dvanástej	(hodine).

Cvičenie

S. – Pán Nový prišiel, keď bola jedna hodina.

R. – Naozaj? Pán Nový prišiel už o jednej?

- Autobus odišiel, keď boli tri hodiny.
- Naozaj? Autobus odišiel už o tretej?

- Film sa začal, keď bolo sedem hodín.
- Naozaj? Film sa začal už o siedmej?

- Obedovali sme, keď bolo dvanásť hodín.
- Naozaj? Obedovali ste už o dvanástej?

- Jana telefonovala, keď bolo päť hodín.
- Naozaj? Jana telefonovala už o piatej?

- Futbal sa skončil, keď bolo šesť hodín.
- Naozaj? Futbal sa skončil už o šiestej?

- Poštár priniesol telegram, keď boli štyri hodiny.
- Naozaj? Poštár priniesol telegram už o štvrtej?

- Vlak prišiel, keď bolo dvadsaťdva hodín.
- Naozaj? Vlak prišiel už o dvadsiatej druhej?

Cvičenia

15, 16

S. – Myslím, že keď sa vrátil, bola jedna hodina.

R. – Nie, nevrátil sa o jednej, vrátil sa až o druhej.

- Myslím, že keď pricestoval, boli tri hodiny.
- Nie, nepricestoval o tretej, pricestoval až o štvrtej.
- Myslím, že keď uvarila večeru, bolo osem hodín.
- Nie, neuvarila večeru o ôsmej, uvarila ju až o deviatej.
- Myslím, že keď skončil skúšku, boli dve hodiny.
- Nie, neskončil skúšku o druhej, skončil ju až o tretej.
- Myslím, že keď vypočítal príklad, bolo desať hodín.
- Nie, nevypočítal príklad o desiatej, vypočítal ho až o jedenástej.
- Myslím, že keď si zaspal, boli štyri hodiny.
- Nie, nezaspal som o štvrtej, zaspal som až o piatej.
- Myslím, že keď hostia odišli, bolo jedenásť hodín.
- Nie, hostia neodišli o jedenástej, odišli až o dvanástej.

S. – Kedy pôjdeme do parku? Keď budú tri hodiny?

R. – Áno, môžeme ísť do parku o tretej.

- Kedy budeme večerať? Keď bude osem hodín?
- Áno, môžeme večerať o ôsmej.
- Kedy budeme vstávať? Keď bude päť hodín?
- Áno, môžeme vstávať o piatej.
- Kedy sa vrátíme? Keď bude desať hodín?
- Áno, môžeme sa vrátiť o desiatej.
- Kedy budeme počúvať správy? Keď bude sedem hodín?
- Áno, môžeme počúvať správy o siedmej.
- Kedy vypneme varič? Keď bude dvanásť hodín?
- Áno, môžeme vypnúť varič o dvanástej.

TO UŽ VIEME!

- Ráno idem do školy, potom do parku, večer pôjdem do klubovne alebo do divadla.
- Poď do reštaurácie!
- Musím ísť do továrne.
- Predtým pracoval ako predavač, teraz je vedúcim veľkého kníhkupectva.

VŠIMNITE SI!

Podstatné mená / 2. pád – jednotné číslo
(substantíva) / (genitív) – (singulár)

Vedľa KOHO stojíte? / Vedľa ČOHO stojíte?

To je muž

Stojím vedľa (Mž)

muža
otca
dedka
učiteľa

~ -a

futbalista

futbalistu
traktoristu
tenistu
turistu
zástupcu

-a -u

To je dom/hotel

Stojím vedľa (Mn)

domu/hotela
parku
stromu
lesa

~ -u / ~ -a

To je škola

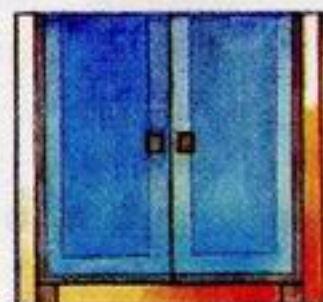

Stojím vedľa (F)

školy
banky
steny
matky

= -y

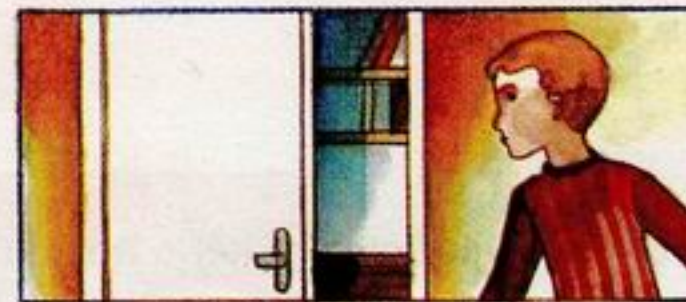
skriňa

skrine
tabule
knižnice
továrne
jedálne

≐ -e

miestnosť

Stojím vedľa

miestnosti
(...od bolesti)
(...od kosti)
(bez starosti)

-sť -i

To je okno

Stojím vedľa (N)

okna
kina
poľa
námestia

~ -a

POZOR!

- (Mn) – najčastejšie používame príponu (sufix) **-u** (z domu)
niekedy používame príponu (sufix) **-a** (z lesa)
niektoré slová môžu mať **-u** aj **-a** (z kanála/z kanálu)
(z roka/z roku)

Nemáme presné pravidlo, kedy používame -u alebo -a!

- (F) **všetky „mäkké“ podstatné mená** (substantíva) **majú ÷ -e!**

Napríklad: tabuľa – vedľa tabule
čítareň – vedľa čítárne
klubovňa – vedľa klubovne
kancelária – vedľa kancelárie

- **Len niektoré substantíva majú -i** (ako „miestnosť“):

Napríklad: noc – Pracoval až do noci.
soľ – Polievka bola bez soli.

KEDY POUŽÍVAME GENITÍV? POZRITE SA!

Genitív používame po predložkách (prepozíciách): VEDĽA / BEZ / OD / DO / OKREM / U / Z (ZO) / MIMO / OKOLO / UPROSTRED / POZDĽŽ a iné.

Príklady

Vedľa triedy je zborovňa a vedľa zborovne je riaditeľňa.

Nechodte von bez čiapky a bez šálu. Je zima.

Od rána do večera som pracoval.

Dostal som list od matky.

Pôjdeme do divadla alebo do kina?

Dnes boli v triede všetci okrem Ivana Horáka.

V auguste som sa vrátil z Prahy, v septembri znova pôjdem do Prahy.

Je tvoj prsteň zo zlata?

Musíme ísť okolo parku. Sedeli sme okolo stola.

Uprostred miestnosti stál veľký stôl.

Cvičenia

17, 18, 19, 20, 21

S. – Budeme čakať na Petra alebo pôjdeme?

R. – Už nebudeme čakať. Pôjdeme bez Petra.

- Budeme čakať na Evu alebo začneme hrať?
- Už nebudeme čakať. Začneme hrať bez Evy.

- Budeme čakať na otca alebo sa naobedujeme?
- Už nebudeme čakať. Naobedujeme sa bez otca.

- Budeme čakať na profesora alebo budeme počítať príklady?
- Už nebudeme čakať. Budeme počítať príklady bez profesora.

- Budeme čakať na riaditeľa alebo začneme pracovať?
- Už nebudeme čakať. Začneme pracovať bez riaditeľa.

S. – Stojí vaša škola v meste?

R. – Áno, stojí presne uprostred mesta.

- Je kino v dedine?
- Áno, je presne uprostred dediny.

- Stojí autobus na námestí?
- Áno, stojí presne uprostred námestia.

- Je lavica v záhrade?
- Áno, je presne uprostred záhrady.

- Je jedáleň v budove?
- Áno, je presne uprostred budovy.

8. LEKCIA / Haló! Je tam poštový úrad?

S. – Pozrite sa na ten prsteň! Myslíte, že je to zlato?

R. – Áno, to je prsteň zo zlata.

– Pozrite sa na ten sveter! Myslíte, že je to vlna?

– Áno, to je sveter z vlny.

– Pozrite sa na tú košeľu! Myslíte, že je to bavlna?

– Áno, to je košeľa z bavlny.

– Pozrite sa na to jedlo! Myslíte, že je to mäso?

– Áno, to je jedlo z mäsa.

– Pozrite sa na tú šľavu! Myslíte, že je to ovocie?

– Áno, to je šľava z ovocia.

S. – Tu je divadlo. Pôjdeme okolo?

R. – Dobre, môžeme ísť okolo divadla.

S. – Tu je rieka. Pôjdeme pozdĺž?

R. – Dobre, môžeme ísť pozdĺž rieky.

S. – Tu je otec. Postavíme sa vedľa?

R. – Dobre, môžeme sa postaviť vedľa otca.

– Tu je park. Pôjdeme okolo?

– Dobre, môžeme ísť okolo parku.

– Tu je búdka. Postavíme sa vedľa?

– Dobre, môžeme sa postaviť vedľa búdky.

– Tu je plot. Pôjdeme pozdĺž?

– Dobre, môžeme ísť pozdĺž plota.

S. – Je to africký študent či nie?

R. – Áno, niekto hovoril, že je z Afriky.

– Je to indická študentka či nie?

– Áno, niekto hovoril, že je z Indie.

– Je to bratislavský chlieb či nie?

– Áno, niekto hovoril, že je z Bratislavy.

– Je to slovenský kroj či nie?

– Áno, niekto hovoril, že je zo Slovenska.

– Je to nemecký televízny program či nie?

– Áno, niekto hovoril, že je z Nemecka.

VŠIMNITE SI!

Prídavné mená / 2. pád – jednotné číslo (Mž / Mn / N)
(adjektíva) / (genitív) – (singulár)

ten	to	Stojím vedľa.../uprostred toho	
jeden mladý krásny	jedno mladé krásne	jedného mladého krásneho	muža
cudzí	cudzie	cudzieho	domu
môj	moje	môjho	mesta
tvoj	tvoje	tvojho	okna
náš	naše	nášho	
váš	vaše	vášho	

– -ého
-ého
-ieho

Pýtali sme sa HO (bez predložky / prepozície)
Stojím vedľa NEHO (s predložkou / prepozíciou)

Príklady

Uprostred nášho hlavného mesta vybudovali nový hotel.

Dostal som list od jedného cudzieho muža.

Cestovali sme vlakom okolo Čierneho mora.

Stratil som pero, asi vypadlo z môjho pravého vrečka.

Okrem toho starého pána išli všetci na exkurziu. Pozdĺž celého ľavého brehu rieky stáli pekné nové domy.

Môžem sedieť vedľa môjho kamaráta?

Prečo si nebol u zubného lekára?

Cvičenie

22

S. – Kde je Slovenské národné múzeum?

R. – Počkaj! O chvíľu prídeme do Slovenského národného múzea.

- Kde je ten nový hotel?
- Počkaj! O chvíľu prídeme do toho nového hotela.
- Kde je vysokoškolský internát?
- Počkaj! O chvíľu prídeme do vysokoškolského internátu.
- Kde je to nové espresso?
- Počkaj! O chvíľu prídeme do toho nového espresa.

- Kde je najväčší obchodný dom?
- Počkaj! O chvíľu prídeme do najväčšieho obchodného domu.

- Kde je hlavné mesto?
- Počkaj! O chvíľu prídeme do hlavného mesta.

- Kde je váš dom?
- Počkaj! O chvíľu prídeme do nášho domu.

- Kde je poštový úrad?
- Počkaj! O chvíľu prídeme do poštového úradu.

VŠIMNITE SI!

Prídavné mená / 2. pád – jednotné číslo (F)
(adjektíva) / (genitív) – (singulár)

tá		Stojí vedľa tej		~ -ej
jedna nová krásna	budova	jednej novej krásnej	budovy	
staršia	(žena)	staršej	ženy	
moja tvoja naša vaša	(klubovňa)	mojej tvojej našej vašej	klubovne	
<p>Pýtal som sa JEJ (bez predložky / prepozície) Stojím vedľa NEJ (s predložkou / prepozíciou)</p>				

Príklady

Už mesiac som nedostal list od mojej starej matky.

Dnes pôjdeme obedovať do našej školskej jedálne.

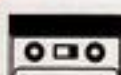
Je tu veľký hluk. Okolo našej školskej budovy chodia autá.

Stôl stojí uprostred našej obývacej izby.

Naša cesta viedla pozdĺž najdlhšej slovenskej rieky.

Nedávajte mäso do našej chladničky, je pokazená!

Eva nebola ani u jednej, ani u druhej kamarátky.

Cvičenie

23

S. – Stará mama tu ešte nie je. Musíme čakať.
R. – To je fakt. Nemôžeme odísť bez starej mamy. Nikdy neodchádzame bez nej.

- Jeho manželka tu ešte nie je. Musíme čakať.
- To je fakt. Nemôžeme odísť bez jeho manželky. Nikdy neodchádzame bez nej.
- Naša triedna profesorka tu ešte nie je. Musíme čakať.
- To je fakt. Nemôžeme odísť bez našej triednej profesorky. Nikdy neodchádzame bez nej.

- Moja priateľka tu ešte nie je. Musíme čakať.
- To je fakt. Nemôžeme odísť bez tvojej priateľky. Nikdy neodchádzame bez nej.
- Naša zdravotná sestra tu ešte nie je. Musíme čakať.
- To je fakt. Nemôžeme odísť bez našej zdravotnej sestry. Nikdy neodchádzame bez nej.

AKO ČO PÍŠEME? – I.

Nie je list ako list...

1. list

Ahoj, Milan!

Zvolen 14. 11. 19...

Iste si prekvapený, prečo už dva týždne nechodím do školy na prednášky. Vieš, že už v internáte mi bolo zle. Keď som pricestoval domov do Zvolena, vracal som a mal som horúčku. Mama zavolala v noci lekára, ktorý ma poslal do nemocnice. Tam ma ihneď operovali. Mal som zápal slepého čreva. Skoro celý týždeň som bol v nemocnici. Teraz sa cítim dobre, ale som slabý a niekedy ma bolí rana. Do Bratislavy pricestujem až koncom novembra alebo začiatkom decembra. Vieš, že mám v decembri skúšku a potrebujem knihu Jozef Jánsky: Elektronika. Ty si urobil skúšku z elektroniky už minulý rok a myslím, že tú knihu máš. Prosím Ťa, Milan, pošli mi ju rýchlo! Ďakujem Ti. Pozdravujem kamošov z nášho ročníka. Srdečný pozdrav Tebe, Tvojmu otcovi a mame. Už sa teším na Vás.

Miro

P. S.: Ak nemáš tú knihu, vezmi ju od nášho profesora. Už som mu napísal.

2. list

Vážený pán profesor,

Zvolen 12. 11. 19...

prepácte, že Vás obťažujem, ale mám k Vám veľkú prosbu. Mohli by ste mi do decembra požičať knihu Jozef Jánsky: Elektronika? Knihu potrebujem, pretože sa už musím začať učiť na skúšku.

Som po operácii slepého čreva, a preto nemôžem prísť k Vám osobne. Po knihu k Vám príde môj priateľ Milan Starý.

Ďakujem Vám za láskavosť. S pozdravom

Váš študent

Miroslav Tomek

3. list

Knihkupectvo KOMPLEX
(zásielková služba)
Horná ul. 45
Žilina

Vec: Objednávka

Zvolen 14. 11. 19...

Objednávam u Vás knihu JOZEF JÁNSKY: ELEKTRONIKA
Objednanú knihu pošlite, prosím, na dobierku na moju adresu.
Ďakujem Vám vopred.

Miroslav Tomek

Moja adresa:
M. Tomek
Štúrova ul. 64
960 01 Zvolen

AKO ČO PÍŠEME? – II.

...aj pohľadnice sú rozličné.

Martin 25.10.1992

Srdcečné pozdravy z exkurzie!
Sociálne je krásne, program
výborný. Škoda, že tu nie si.
Utrátime sa vo štvrtok.
Ahoj!
Ivan
Mária, Zuzka, Peter, Eva...

Martin 25.10.1992

Posielame Vám srdcečné
pozdravy z našej
exkurzie po strednom
Slovensku.
Vaši študenti

Peter Nový Ivan Bravdik
Ján Mojko Eva Pešková
Miroslav Tomek
Zuzka Lobošková

POZRITE SA, AKO PÍŠEME...

a) adresu

Peter Vilím
Vinárska ul. 5
900 01 MODRA

Vážený pán
Karol Petrík
Štefánikovo nám. 12
ŽILINA

O10 01

b) miesto a dátum

V Nitre dňa 26. júna 19...
Bratislava 27. marca 19...
Košice 15. 12. 19...

c) oslovenie

Milý Peter!
Milá Eva!
Milý ujo!
Milá teta!

Drahý otecko!
Drahá mamička!
Drahí rodičia!
Drahí priatelia!

Vážený pán Nový!
Vážená pani Nová!
Vážená slečna Nová!
Vážené dámy a páni!

d) začiatok listu

Ďakujem srdečne za Váš list.
Ďakujem Ti za pohľadnicu. Veľmi som sa tešil, že si mi napísal.
Odpovedám na Váš list zo dňa 21. apríla t. r. (tohto roku).
Prepáčte, že som tak dlho nepísal, ale...
Nehnevaj sa, že som Ti nenapísal skôr, ale...

e) koniec listu

So srdečným pozdravom Váš...
Srdečne Ťa (Vás) pozdravuje Tvoj (Váš)...
S úctou...
Očakávam Vašu skorú odpoveď...
Ďakujem vopred za...

POZOR!

- **Slová TY / VY, TVOJ / VÁŠ, TVOJA / VAŠA, TEBA, ŤA / VÁS, VÁM, S VAMI, O TEBE atď. píšeme v liste vždy s veľkým písmenom T a V!**

- **Keď píšeme, často používame skratky.**

Napríklad:

- p. = pán; sl. = slečna;
- ul. = ulica; nám. = námestie; č. alebo čís. = číslo; / okr. = okres; bl. = blok; posch. = poschodie;
- ŠD = študentský domov (internát)
- PSČ = poštové smerové číslo; tel. = telefón
- t. m. = tento mesiac (tohto mesiaca); t. r. = tento rok (tohto roku)

POČÚVAJTE, ČO HOVORÍME! 2. pád – jednotné číslo / bez predložky – I. (genitív) – (singulár) / (bez prepozície)

ČÍ / ČIA / ČIE je...? (= Komu patrí?)

- To je váš dom?	- Je to jeho auto alebo nie?
- Nie, to nie je náš dom.	(= Patrí mu to auto alebo nie?)
- A či je ten dom?	- Nie, to nie je jeho auto. To je auto nášho kamaráta.
(= Komu patrí ten dom?)	(= Nie, to auto mu nepatrí. Patrí nášmu kamarátovi.)
- To je dom môjho starého otca.	- To sú vaše deti?
(= Dom patrí môjmu starému otcovi.)	- Nie, to sú deti môjho staršieho brata.
- To je pekná váza. Čia je?	- To sú tvoje knihy?
(= Komu patrí váza?)	(= Patria tie knihy tebe?)
- To je váza mojej sestry.	- Nie, to sú knihy našej triednej profesorky.
(= Váza patrí mojej sestre.)	(= Nie. Knihy patria našej triednej profesorky.)

Cvičenia

24, 25, 26

S. – Komu patrí tá kniha? Tvojmu bratovi?
R. – Áno, to je kniha môjho brata.

S. – To je kniha môjho brata.
R. – Tvojho brata? Nevedel som, že patrí tvojmu bratovi.

- Komu patrí to pero? Tvojmu otcovi?
- Áno, to je pero môjho otca.
- Komu patrí tá izba? Tvojej sestre?
- Áno, to je izba mojej sestry.
- Komu patrí tá záhrada? Vášmu susedovi?
- Áno, to je záhrada môjho suseda.
- Komu patrí ten písací stroj?
- Tej mladej úradníčke?
- Áno, to je písací stroj tej mladej úradníčky.
- Komu patrí to auto? Nášmu riaditeľovi?
- Áno, to je auto nášho riaditeľa.

- To je zošit nášho nového študenta.
- Nášho nového študenta? Nevedel som, že patrí nášmu novému študentovi.
- To je slovník nášho triedneho profesora.
- Nášho triedneho profesora? Nevedel som, že patrí nášmu triednemu profesorovi.
- To je posteľ toho nového pacienta.
- Toho nového pacienta? Nevedel som, že patrí tomu novému pacientovi.
- To je auto inžiniera Petra Kováča.
- Inžiniera Petra Kováča? Nevedel som, že patrí inžinierovi Petrovi Kováčovi.

8. LEKCIA / Haló! Je tam poštový úrad?

S. – Naša univerzita má nové laboratóriá.

R. – Naozaj? To sú laboratóriá našej univerzity?

- náš internát má nové ihrisko.
- Naozaj? To je ihrisko nášho internátu?
- Lekárska fakulta má novú knižnicu.
- Naozaj? To je knižnica lekárskej fakulty?
- Ich trieda má nový videorekordér.
- Naozaj? To je videorekordér ich triedy?

- náš úrad má nového riaditeľa.
- Naozaj? To je riaditeľ nášho úradu?
- Naše hlavné mesto má nového primátora.
- Naozaj? To je primátor nášho hlavného mesta?
- Tá africká krajina má novú zástavu.
- Naozaj? To je zástava tej africkej krajiny?

POČÚVAJTE, ČO HOVORÍME! 2. pád – jednotné číslo / bez predložky – II. (genitív) – (singulár) / (bez prepozície)

Slovesá (verbá), ktoré musia mať genitív:

- Prečo si taký nervózny? Čoho sa bojiš?
- Bojím sa písomnej skúšky z fyziky.
- Nemusíš sa báť. Nie je veľmi ťažká.
- Nerozumiem tomu príkladu. Koho sa môžem opýtať?
- Opýtaj sa našej profesorky. Ja sa jej vždy pýtam, keď niečomu nerozumiem.
- Nechceš ovocie? Je dobré.
- Teraz nemôžem jesť ovocie. Pred chvíľou som sa napil studeného mlieka.
- Budeš obedovať teraz alebo neskôr?
- Neskôr. Nie som teraz hladný, najedol som sa zeleninovej polievky, mäsa a ryže.
- Čo sa ti stalo? Prečo si bola u lekára?
- Ráno som sa veľmi ponáhľala. Žehlila som a dotkla som sa horúcej žehličky.
- Keď som minulý mesiac varil kávu, dotkol som sa horúceho hrnca. Dva týždne to bolelo.
- Včera boli konzultácie. Prečo si neprišiel?
- Mali sme rodinnú oslavu. Dedko sa dožil krásneho veku – 100 rokov.

a iné slovesá (verbá).

BÁŤ SA

(O)PÝTAŤ SA

NAPIŤ SA

NAJESŤ SA

DOTKNÚŤ SA

DOŽIŤ SA

NA ÚRADE A V KANCELÁRII

Eva potrebuje potvrdenie, že je študentka. Musí ísť na dekanát, na študijné oddelenie. V pondelok mala prednášky, v utorok musela ísť na laboratórne cvičenia. Dnes je streda. Konečne má Eva voľno a môže ísť na dekanát. Na chodbe je ticho a Eva sa teší:

- To je dobre. Nebudem musieť dlho čakať.

Keď prišla k okienku, uvidela na stene tabuľku:

STRÁNKOVÉ DNI	ÚRADNÉ HODINY
pondelok	8-12, 15-18 h
utorok	8-12 h
streda	voľný deň
štvrtok	8-12 h
piatok	8-10 h

- Práve dnes, keď mám voľno, nie je stránkový deň. Ak zajtra nepôjdem na prednášku, môžem prísť sem. Aj tak sa už otec bude hnevať, že nemám potvrdenie o štúdiu.

Pred dverami s nápisom „Oddelenie pasov a víz“ stojí asi dvadsať ľudí. Peter stojí na konci radu a čaká. Jeho pas je platný len do konca mesiaca. Musí si dať predĺžiť platnosť pasu. Potrebuje aj nejaké informácie o ceste do cudziny.

Prichádza jedna stará pani. Najprv ide k pultu a berie si formuláre. Potom chce čítať papier s informáciami, ktorý visí na stene, ale nevidí dobre. Pýta sa Petra:

- Mladý pán, môžete mi pomôcť? Zabudla som si okuliare a neviem, čo potrebujem, keď chcem cestovať do cudziny.

- Najprv musíte vyplniť tento formulár, - hovorí Peter. - To je žiadosť o cestovný pas. Tam musíte napísať meno, dátum a miesto narodenia a bydlisko. Potom štát, do ktorého chcete cestovať atď. Ak chcete, vypíšem vám formulár. Máte občiansky preukaz?

Peter sa pozerá na tabuľku na stene a pokračuje:

- Potrebujete aj fotografie a kolok.

8. LEKCIA / Haló! Je tam poštový úrad?

- To je škoda. Nemám tu ani fotografie, ani kolok. Musím prísť na budúci týždeň. Kedy sú stránkové dni?
 - Každý deň okrem štvrtka. V pondelok pracujú aj poobede.
 - Môžete mi ešte povedať, kde dostanem kolok?
 - Kolok si môžete kúpiť v novinovom stánku, v predajni tabaku alebo na každom poštovom úrade.
 - Ďakujem vám, ste veľmi milý.
 - Dovidenia!
- Z kancelárie práve vyšiel jeden muž a celý rad ide o krok dopredu.
- No, to budem čakať ešte aspoň hodinu! Keby som mal noviny alebo knihu, mohol by som čítať.

KOĽKO JE HODÍN?

01:00

Je jedna hodina

13:00

Sú dve hodiny
tri hodiny
štyri hodiny

05:00

Je päť (sedemnást) hodín
šesť (osemnást) hodín

minút?

01:01

...jedna minúta

02:02

...dve minúty
...tri minúty
...štyri minúty

05:05

...päť minút
...osem minút

sekúnd?

01:01⁰¹

...jedna sekunda

02:02⁰²

...dve sekundy
...tri sekundy
...štyri sekundy

05:05⁰⁵

...päť sekúnd
...desať sekúnd

Koľko je hodín?

Je osem hodín,
dvanásť minút a
tridsať sekúnd.

Bolo dvadsaťtri hodín,
deväť minút a
štyridsať sekúnd.

Kedy...? o + 6. pád (lokál)

...o ôsmej hodine,
dvanástej minúte a
tridsiatej sekunde.

...o dvadsiatej tretej hodine,
deviatej minúte a
štyridsiatej sekunde.

Príklady

Kedy odchádza expresný autobus do Martina?

Prvý autobus odchádza o piatej hodine, druhý o piatej hodine a dvadsiatej minúte.

Kedy štartovalo lietadlo z Moskvy?

Lietadlo štartovalo o štrnásť hodine a desiatej minúte.

Kedy budú správy?

Správy budú o devätnásť hodine a tridsiatej minúte. Nočné správy budú o dvadsiatej druhej hodine.

Koľko je hodín? Kedy...?

Je, 15/ štvrť

Je štvrť / O štvrť
na jednu
na dve
na tri
na jedenásť
na dvanásť

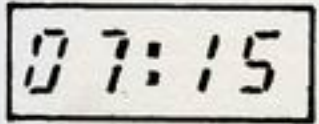
....., 30/pol

Je pol / O pol
jednej
druhej
tretej
jedenásť
dvanásť

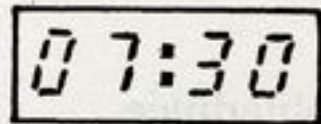

....., 45/trištvrte

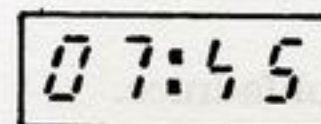
Je trištvrte / O trištvrte
na jednu
na dve
na tri
na jedenásť
na dvanásť

Je štvrť
na **osem**.

Je pol
ôsmej.

Je trištvrte
na **osem**.

POČÚVAJTE, ČO HOVORÍME! SA = jeden druhého 4. pád
jedna druhú (akuz.)

KOHO stretáva Ivan často?

KOHO stretáva Peter často?

Ivan často stretáva Petra.

Peter často stretáva Ivana.

IVAN A PETER **SA STRETÁVAJÚ** ČASTO.

Príklady

Eva často navštevuje Máriu.
Mária často navštevuje Evu.

Eva a Mária sa navštevujú často.

Karol často vidí Dušana.
Dušan často vidí Karola.

Karol a Dušan sa vidia často.

Peter drží Evu za ruku.
Eva drží Petra za ruku.

Peter a Eva sa držia za ruky.

Dcéra pobožkala matku.
Matka pobožkala dcéru.

Dcéra a matka sa pobožkali.

POČÚVAJTE, ČO HOVORÍME! SI = jeden druhému 3. pád
jedna druhej (datív)

KOMU dáva Ivan dar?

KOMU dáva Mária dar?

Ivan dáva dar Márii.

Mária dáva dar Ivanovi.

IVAN A MÁRIA **SI DÁVAJÚ** DARY.

Príklady

Syn píše otcovi list.
Otec píše synovi list.

} Syn a otec si píšú listy.

Eva telefonuje Katke.
Katka telefonuje Eve.

} Eva a Katka si telefonujú.

Ján podáva ruku Jozefovi.
Jozef podáva ruku Jánovi.

} Ján a Jozef si podávajú ruky.

Miro mi posielal pohľadnice.
Ja posielam Mirovi pohľadnice.

} Posielame si pohľadnice.

VŠIMNITE SI!

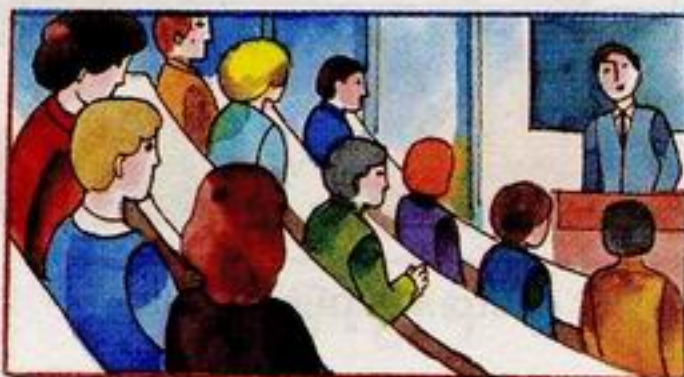
Predložky s dvomi pádmi – 4. pád a 6. pád – I.
(akuzatív) a (lokál)

KAM chodí Eva?

Eva chodí na univerzitu.

KDE študuje Eva?

Eva študuje na univerzite.

NA

KAM pôjdeš so mnou?

Pôjdem s tebou po park.

KDE sa budeme prechádzať?

Budeme sa prechádzať po parku.

PO

Príklady

KAM? (akuzatív)

- Kam ideš? Ideš na stanicu?
- Musím ísť na poštu.
- Poďte na futbalový štadión!
- Pôjdete na koncert?
- Mám málo času. Pôjdem s tebou len po obchodný dom,
- Išli sme spolu po námestie.
- V septembri pricestovali na Slovensko noví študenti.

KDE? (lokál)

- Budeš dlho na stanici?
- Včera som bol tiež na pošte.
- Na futbalovom štadióne dnes hrajú futbal.
- Dnes nie. Včera som bol na koncerte.

- ...ale nemôžem s tebou chodiť po obchodnom dome.
- Prechádzal som sa po námestí a čakal som na priateľa.
- Všetci budú študovať na Slovensku.

ZAPAMÄTAJTE SI!

- Keby si nepotreboval peniaze, neposielal by si telegram.
- Chcel by som taký krásny videorekordér. Chcel by som moped.
- Ak vyhrám, kúpim si videorekordér. Ak vyhrám, kúpim si moped.
- Ak nepôjdem na prednášku, môžem ísť na študijné oddelenie.
- Keby som mal noviny alebo knihu, mohol by som čítať.

VŠIMNITE SI!
Predložky s dvomi pádmi – 4. pád a 7. pád – II.
 (akuzatív) a (inštrumentál)

KAM dáme obraz?

- Dáme obraz nad kreslo alebo nad skrinku?
- Môžem zavesiť ten obraz nad tabuľu?

KDE visí obraz?

- Myslím, že keď visí nad skrinkou, je to krajšie.
- Nie. Nad tabuľou visí obraz prezidenta a štátny znak.

NAD

KAM dávaš knihu?

- Dávam knihu pod nohu stola. Stôl stojí krivo.
- Daj tanierik pod šálku!
- Sadnime si pod ten strom.

KDE je moja kniha?

- Tvoja kniha je pod nohou stola. Vidiš?
- Mám tanierik pod šálkou. Pozri!
- Dobre. Pod stromom je voľná lavica.

POD

KAM príde taxík?

- Taxík práve prichádza pred našu školu.
- Povedal som kamarátovi:
- Príď pred hlavnú stanicu!

KDE čaká taxík?

- Taxík už je tu. Čaká pred našou školou. Ponáhľajte sa!
- A prišiel?
- Áno. Čakal pred hlavnou stanicou.

PRED

KAM si musí sadnúť Zuzka?

- Zuzka, sadni si medzi otecka a mamičku!
- Môžem postaviť vázu medzi rádio a televízor?
- Môžem prísť autom medzi školu a kino?

KDE sedí Zuzka?

- To je pekná fotografia. Kto sedí medzi oteckom a mamičkou? Zuzka?
- Nie, nedávaj ju tam! Medzi rádiom a televízorom je málo miesta.
- Nie. Medzi školou a kinom nemôžete parkovať!

MEDZI

VŠIMNITE SI!

Predložka ZA s tromi pádmi – 4. pád, 7. pád, 2. pád – III.
(akuz.), (inštr.), (gen.)

KAM sa idú chlapci skryť?

Ivan sa ide skryť za lavicu,
Miško sa ide skryť za dom,
Paľo sa ide skryť za strom,
Jožko sa ide skryť za auto,
Jarko sa ide skryť za garáž.

- Nemôžem nájsť mapu.
Kam ju dal Peter?
- Peter ju včera dal za skriňu.
- Kam dáme stôl a stoličky?
Pred dom alebo za dom?
- Kam si postavil bicykel?
- Postavil som ho za náš dom.

KDE sú chlapci?

- ...deväť, desať, hotovo! Idem.

Aha, už vás vidím.
Ivan je za lavicou,
Miško je za domom,
Paľo je za stromom,
Jožko je za autom,
Jarko je za garážou!

- Naozaj. Mapa je tu za skriňou.
- Myslím, že je lepšie sedieť za domom. Tam je tichšie.
- Už som ti hovoril, že bicykel nemôže stáť za našim domom.
Daj ho na dvor!

ZA

KEDY...? ZA + 2. pád (genitív)

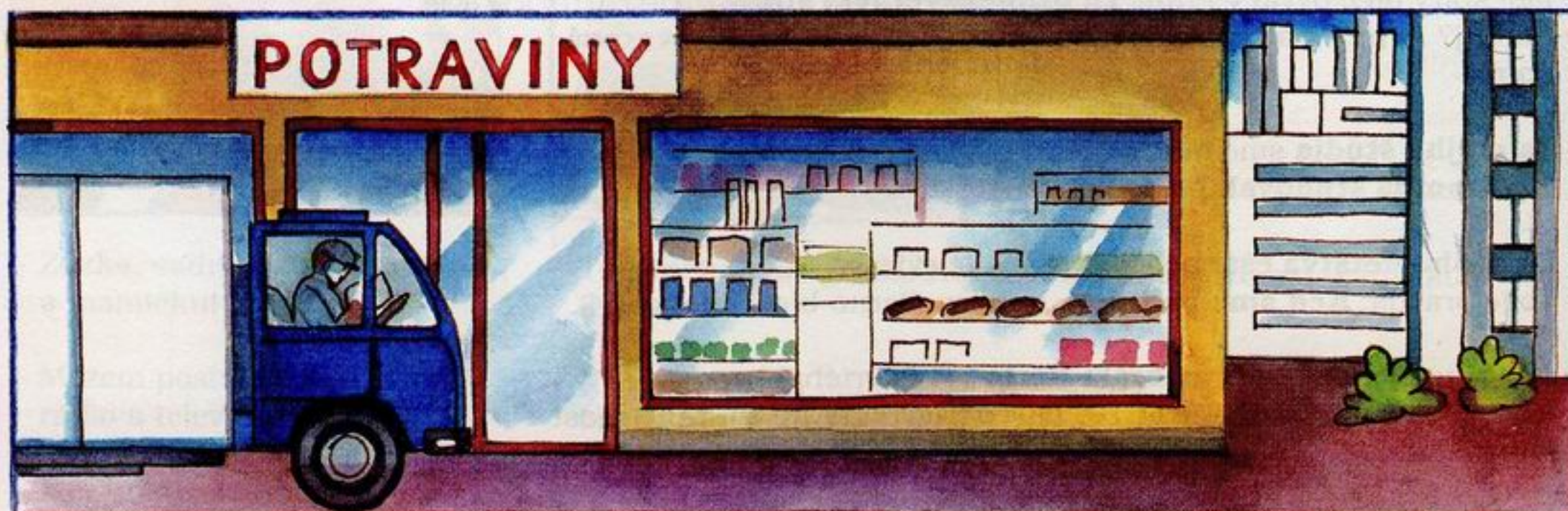
- Môj starý otec býval v Prahe **za druhej svetovej vojny**.
- Naozaj? Aj môj starý otec býval v Prahe, **keď bola druhá svetová vojna**.
- **Za môjho štúdia** sme mali skúšku z fyziky v 1. ročníku.
- **Keď som ja študoval**, bola skúška až v 2. ročníku.
- **Za nášho detstva** ešte neboli farebné televízory.
- To je pravda. **Keď sme boli deti**, boli len čierne-biele televízory.
- Čo vybudovali v Prahe **za kráľa Karla IV.** (štvrtého)?
- **Keď žil** (vládol) **kráľ Karol IV.** (štvrtý), vybudovali v Prahe most a univerzitu.

POZOR!

- **Predložky** (prepozície) NA / PO / NAD / POD / PRED / MEDZI / ZA **majú vždy 4. pád** (akuzatív), **keď sa pýtame KAM...?**
- **Keď sa pýtame KDE...?, používame 6. pád** (lokál) **alebo 7. pád** (inštrumentál).
- **Predložka** (prepozícia) ZA + **2. pád** (genitív) **hovorí vždy o čase, nie o mieste. Odpovedá na otázku KEDY...?**

V NOVOM SUPERMARKETE

Text

Na sídlisku postavili nový veľký obchod. Ľudia sa tešia, že nebudú musieť nakupovať v malých obchodoch alebo prinášať všetko z centra mesta. Teraz budú môcť kúpiť všetko na jednom mieste. V novom obchode budú predávať potraviny: mlieko, maslo, chlieb a pečivo, múku, ryžu, cukor, mäso, syry, zeleninu a ovocie. Obchod bude otvorený denne od šiestej ráno do siedmej večer, v sobotu do druhej poobede. Na budúci mesiac otvoria za rohom ešte bufet a obchod s lahôdkami.

– Kedy otvoria obchod?

– Už zajtra ráno. Už priviezli tovar.

Skoro ráno som šiel nakupovať. Potrebovali sme... Samozrejme, zasa som zabudol lístok, na ktorý manželka napísala všetko, čo potrebujeme.

Už sa pamätám: potrebujeme mlieko, maslo, chlieb, syr, olej a vajčká. Ale koľko?

Pri vchode som si vzal vozík a chodil som po obchode. Dal som do vozíka dve vrecká mlieka, pol masla, kilo chleba, fľašu oleja a desať vajčiek. Ale kde je syr? Aha, tam vzadu! Tam je pult, kde predávajú syry.

Potom som šiel k pokladnici. Zaplatil som a ponáhlal som sa domov.

– Tak rýchlo si sa vrátil? – čudovala sa manželka. – Nezabudol si nič? Veď si doma nechal lístok.

Mladá žena robí veľký nákup. Nakupuje všetko pre rodinu na celý mesiac. Už kúpila tri kilá múky, tri kilá kryštálového a dve kilá kockového cukru, dve fľaše oleja, dve fľaše vína, desať deka kávy...

Vozík je už skoro plný, ale ešte potrebuje nejaké konzervy, kompót, keksy a čokoládu. Kúpila tiež bonboniéru pre svoju matku.

Pokladnička počíta a počíta a hovorí:

– Máte veľký nákup. To všetko neodnesiete.

– To nič. Vonku čaká manžel s autom. Prosím vás, môžete mi zabalíť

bonboniéru? Potrebujem ju ako dar. A prosím, môžete mi zomlieť kávu?

– Tam vľavo sú elektrické mlynčeky. Nech sa páči, zomeľte si kávu a ja vám zatiaľ zabalím bonboniéru.

– Prosím si 10 deka salámy.

– Jedno trvanlivé mlieko a syr.

– Zeleninu do polievky, prosím!

– Vcelku alebo pokrájať?

– Prosím si pokrájanú salámu.

– Stačí taký kus?

– Áno, to stačí.

– Prajete si ešte niečo?

– Vezmite si ešte mrazené jahody. Pozrite, aké sú krásne!

POČÚVAJTE, ČO HOVORÍME! 2.pád / bez predložky – III.
(genitív) / (bez prepozície)

Máme (chlieb)?

- Janko, pozri sa, či máme chlieb!

Je tu (chlieb)?

- V komore nie je chlieb,

...v kuchyni tiež nie je chlieb.

Koľko (chleba) máme?

...ale tu je chlieb!
V zásuvke je celý chlieb.

- Mami, v zásuvke je celý chlieb. Je to dosť chleba? A v košíku je tiež kus chleba.
- Dobre, na dnes máme dosť. Ale zajtra je nedeľa, to bude málo chleba. Prinesiem ešte dve kilá chleba a pečivo.

KOĽKO...?

Na stole je peceň

chleba.

V košíku je polovica

chleba.

Na tanieri je krajec

chleba.

Na zemi leží kus

chleba.

Prosím si kilo

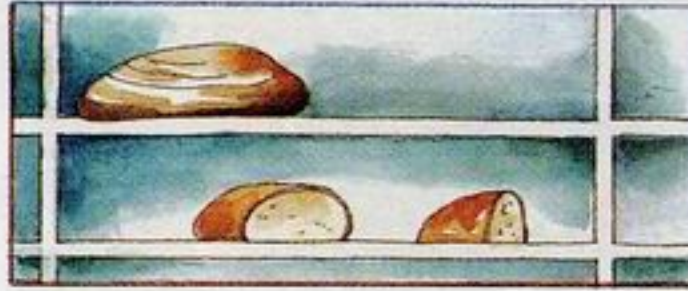
chleba.

Ráno je v obchode veľa

chleba.

Večer je v obchode už málo

chleba.

Máme... / Je tu...

...kockový cukor?

Máme... / Je tu...

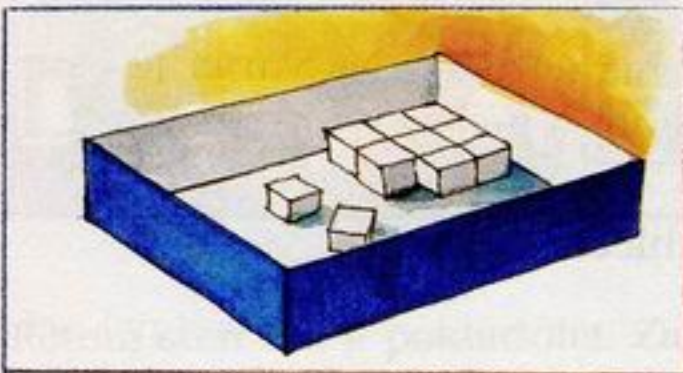
...kryštalový cukor?

Máme... / Je tu...

...práškový cukor?

Máme... / Je tu... trochu

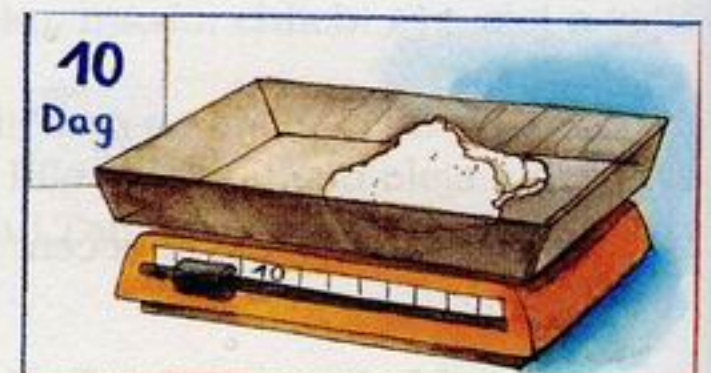
...kockového cukru.

Máme... / Je tu... málo

...kryštalového cukru.

Máme... / Je tu... dosť

...práškového cukru.

KOĽKO...?

Prosím si lyžičku

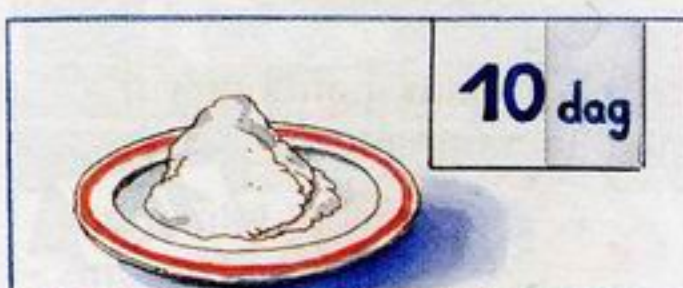
kryštalového cukru.

Vezmem si dve kocky

kockového cukru.

Potrebujem 10 deka

práškového cukru.

POZOR!

- **Vždy, keď odpovedáme na otázku KOLKO?** (keď hovoríme množstvo), **používame 2. pád** (genitív)!
- **Slová, ktoré nemôžeme počítať** (nepočítateľné slová), **používame v 2. páde jednotného čísla** (v genitíve singuláru)!
Napríklad: cukor, olej, ryža, mäso...
- **Slová, ktoré môžeme počítať** (počítateľné slová), **používame v 2. páde množného čísla** (v genitíve plurálu)!

Príklady

- Nechceš mlieko? Je tam v chladničke.
- Ďakujem, už som sa napil.
- Vypil si celé mlieko?
- Nie. Vypil som iba dva poháre mlieka.
- Prosíte si kávu?
- Ďakujem, nie. Práve som vypil šálku kávy.
- Máme doma nejaké ovocie?
- Áno, na stole je celá misa ovocia a v chladničke je tiež vrečko ovocia. Máme naozaj dosť ovocia.
- Večer prídu hostia. Máme nejaké víno?
- Myslím, že v komore je ešte fľaša bieleho vína, ale prinesiem ešte fľašu červeného (vína), dobre?
- Rád by som jedol niečo sladké. Máme niečo?
- Pravdaže. Od včera zostala ešte polovica ovocnej torty.
- Je polievka dobrá?
- Je výborná, ale myslím, že do nej treba dať trochu soli.
- Môžem si vziať ešte jeden tanier zeleninovej polievky?
- Samozrejme. Máme jej dosť. Na variči je ešte celý hrniec zeleninovej polievky.
- Stará mama mi upletie nový sveter.
- Máš už vlnu?
- Nie. Musím kúpiť štyridsať deka nejakej peknej čistej vlny.

Cvičenie

Predavač: – Čo si želáte?

Zákazník: – Prosím si chlieb.

Predavač: – Aký chlieb si želáte?

Zákazník: – Prosím si biely chlieb.

Predavač: – Koľko chleba si želáte?

Zákazník: – Dajte mi kilo bieleho chleba.

Do dialógu doplňte:

biely chlieb / čierny chlieb	- polovica
svetlé pivo / tmavé pivo	- fľaša
biele víno / červené víno	- liter
mäkký syr / tvrdý syr	- 10 deka
pomarančová šfava / citrónová šfava	- pohár
kockový cukor / kryštálový cukor	- pol kila
čerešňový kompót / jahodový džem	- pohár

ZAPAMÄTAJTE SI!

Žena prosí predavačku: – „Zabaľte mi, prosím, bonboniéru!“

Žena prosí predavačku, aby jej zabalila bonboniéru.

KUPUJEM, KUPUJEŠ, KUPUJE... (v obchodoch)

Už zasa mám pokazené pero, nepíše mi ceruzka a nemám lepidlo. Potrebujem zošit, blok, gumu... Pozriem sa do nového papiernictva v susednej ulici. Dúfam, že tam dostanem všetko. Našťastie tam nie je nikto. Som sám pri pulte.

- Prosím si dva zošity, veľký blok a jedno lepidlo v tube. Predavačka ma však prerušila.
- Počkajte! Školské potreby sú oproti.

- Jana, ja pôjdem tam doprava, tam sú slovníky. Mám kúpiť ten nový slovník aj pre teba?
- Môžeš mi ho kúpiť. Ja zatiaľ pôjdem doľava. Pozriem sa, či už dostali novú učebnicu fyziky.
- Dobre. Potom sa zasa stretneme tam v prostriedku. Pozrieme sa, či majú nejaké zaujímavé knihy...

Mladá žena pri pulte kupuje nejakú kozmetiku. Potrebuje krém, lak na nechty, nový rúž, farbu na obočie... Predavačka jej ukazuje rôzne výrobky a mladá žena sa nevie rozhodnúť. Nakoniec poprosí predavačku:

- Vyberte mi niečo! Nevie sa rozhodnúť, čo by bolo pre mňa najlepšie. Chcem kúpiť niečo kvalitné, ale nie príliš drahé.

- Môžete mi ukázať tie ružové šaty?
- Nech sa páči, ale myslím, že budú pre vás veľké. Menšie číslo už nemáme.
- To je škoda. Aké sú tie zelené? Máte moje číslo?
- Áno, nech sa páči. Máme aj vašu veľkosť.
- Ach, nie. Tie sú bez rukávov. Máte niečo iné?
- Skúste si tieto ružové. Dostali sme ich iba včera. Choďte tam do kabínky a vyskúšajte si ich. Sú krásne.

Už zasa neviem, aké číslo topánok potrebujem. Potrebujem dvadsaťsedmičky alebo dvadsaťosmičky? Musím si nejaké vyskúšať. Ale ktoré?

Tie sivé poltopánky sú pekné, ale prichádza zima a sú veľmi tenké. Aj tie sandále sú pekné, ale nemám toľko peňazí. Teraz potrebujem čizmy na zimu.

- Aké krásne veci sú tu! Čerstvá zelenina, čerstvé ovocie a tie krásne kvety! Najradšej by som kúpila všetko. Ale pozriem sa, čo potrebujeme doma. Vezmem jedno kura, potom zväzok zeleniny do polievky. Ovocia máme ešte dosť. Ale vezmem si kyticu kvetov do mojej novej vázy.

VŠIMNITE SI!

Nepravidelné skloňovanie – PANI – I. (iregulárna deklinácia)

samostatne

Na lavičke sedí jedna stará pani.

s menom / s titulom

Na lavičke sedí pani Horová
/ pani doktorka.

To je vnučka tej starej panej.

To je vnučka pani Horovej
/ pani doktorky.

Pod', pomôžeme tej starej panej.

Pod', pomôžeme pani Horovej
/ pani doktorke.

Poznáš tú starú paniu?

Poznáš pani Horovú
/ pani doktorku?

Budem sedieť pri tej starej panej.

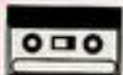

Budem sedieť pri pani Horovej
/ pani doktorke.

Pod'! Musím hovoriť s tou starou paňou.

Pod'! Musím hovoriť s pani Horovou
/ s pani doktorkou.

Cvičenie

11

S. – Pani profesorka tu nie je. Chceli ste hovoriť s ňou?

R. – To je škoda. Kedy budem môcť hovoriť s pani profesorkou?

- Pani doktorka tu nie je. Chceli ste ísť k nej?
- To je škoda. Kedy budem môcť ísť k pani doktorke?

– Pani vedúca tu nie je. Chceli ste telefonovať s ňou?

– To je škoda. Kedy budem môcť telefonovať s pani vedúcou?

– Pani asistentka tu nie je. Chceli ste ju poprosiť o konzultáciu?

– To je škoda. Kedy budem môcť pani asistentku poprosiť o konzultáciu?

VŠIMNITE SI!

Nepravidelné skloňovanie – stredný rod – II.
(iregulárna deklinácia) (neutrá)

dieťa

dievča

zvierá

To je pekné malé

dieťaťa

dievčaťa

zvieráťa

Stojím vedľa pekného malého

dieťaťu

dievčaťu

zvieráťu

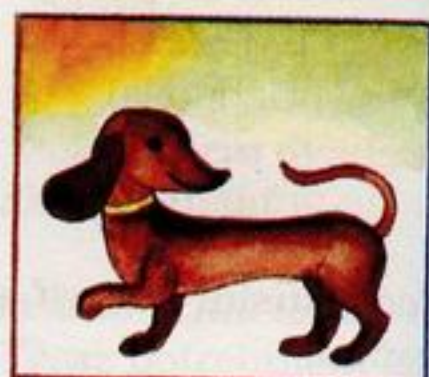
Idem k peknému malému

dieťa

dievča

zvierá

Pozrite sa na to pekné malé

dieťa**ti**

dievča**ti**

zvierat**ti**

Sedím pri tom peknom malom

dieťa**ťom**

dievča**ťom**

zvierat**ťom**

Hrám sa s pekným malým

POZOR!

- **Tieto slová** (neutrá na -a/-ã) **obyčajne označujú malé a mladé zvieratá** (niekedy aj rastliny a iné).

Napríklad:

kura / kurča = mladá sliepka

teľa = mladá krava

psiča = malý / mladý pes

holúbä = malý / mladý holub

kvieťa = malý kvet

žieňa = malá / mladá žena

vnúča = malý vnuk

atď.

- **Tieto podstatné mená** (substantíva) **majú formy:**

dieťa	}	+ -ť + -a/-u/-i/-om (ako slovo „pole“)
dievča		
mača		

ZAPAMÄTAJTE SI!

Pani Kováčová sa pýta: „Janko, máme chlieb?“

Pani Kováčová sa pýta, či majú chlieb.

VŠIMNITE SI!

Slovesné predpony – význam
(verbálne prefixy)

(Nd)
PRICHÁDZAŤ
prichádzal
prichádza
bude prichádzať

PRI-

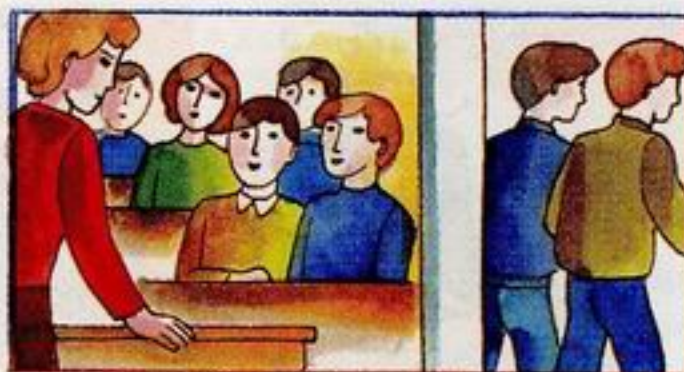
(D)
PRÍŠŤ
prišiel
–
príde

- Kto prišiel? Peter alebo Eva?
- Eva ešte neprišla. Peter prišiel.
- Tak skoro? Peter obyčajne prichádza neskôr.

ODCHÁDZAŤ

odchádzal
odchádza
bude odchádzať

OD-

ODÍŠŤ

odišiel
-
odíde

- Neodchádzajte ešte! Riaditeľ chce hovoriť s vami!
- Prepáčte, ale dvaja študenti už odišli.

PRECHÁDZAŤ

prechádzal
prechádza
bude prechádzať

PRE-

PREJŠŤ

prešiel
-
prejde

- Celá trieda prechádza cez križovatku, ale nevidím Janka. Kde je?
- Tam, na druhej strane. Janko už prešiel.

VYCHÁDZAŤ

vychádzal
vychádza
bude vychádzať

VY-

VYJŠŤ

vyšiel
-
vyjde

- Film sa skončil. Všetci ľudia vychádzajú z kina.
- Výťah nefungoval. Keď sme vyšli na dvanáste poschodie, boli sme unavení.

VCHÁDZAŤ

vchádzal
vchádza
bude vchádzať

V-/VO-

VOJŠŤ

vošiel
-
vojde

- Prosím, vchádzajte rýchlejšie! O chvíľu sa začne film. Potom už nikto nemôže vojsť.

SCHÁDZAŤ –

/ (sa)
schádzal
schádza
bude schádzať

S-/Z-

ZÍŠŤ – / (sa)

zišiel
-
zide

- Zuzka, dávaj pozor! Schádzaj pomaly po schodoch!
- A Janko už zišiel.
- V klubovni sa schádzajú mladí ľudia. O chvíľu sa začne diskotéka.

OBCHÁDZAŤ
obchádzal
obchádza
bude obchádzať

OB-

OBÍŠŤ
obišiel
-
obíde

- Nemôžeme prejsť priamo cez námestie. Musíme ho obísť.
- Viem. Už niekoľko dní obchádzame námestie (= okolo námestia).

TO UŽ VIEME!

Predpony s inými slovesami pohybu
(prefixy)

Čo hovorila Šírín? Počúvajte!

- Odcestovala som do Prahy.
- Musela som odletieť dvadsiateho, lebo...
- Do Bagdadu priletelo lietadlo presne.
- Otecko ma odviezol autom domov.
- V Káhire som musela prestupovať.
- Ráno som z Prahy odcestovala autobusom.
- ...precestovala som východné Čechy a Moravu.
- Okolo obeda som pricestovala do Bratislavy.

NA NÁVŠTEVE

Pani Horáková pozvala svojich priateľov Kováčovcov na návštevu. Chcela im ukázať nový dom, ktorý si postavili na dedine. Kováčovci prišli v nedeľu poobede vlakom. Pani Horáková ich chcela čakať na stanici, ale Janko povedal:

- Netreba, už som tu bol. Poznám cestu. Nie je to ďaleko.

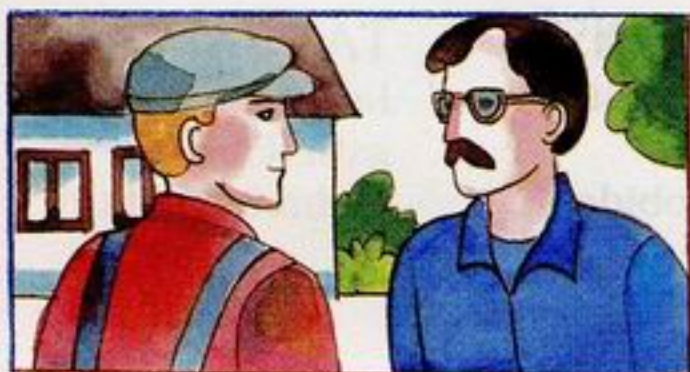

Zo stanice išli najprv rovno, prešli cez malé námestie a zabočili doprava. Janko povedal:

- Vidíte, ideme dobre. Tam hore pred nami je hrad, o ktorom som vám rozprával. Ešte kúsok a sme tam.

Išli a išli už aspoň štvrt hodiny a stále ešte neboli u Horákovcov. Otec povedal:

- Janko, myslím, že už ideme príliš dlho. Vždy si hovoril, že to nie je ďaleko. Ideme správnou cestou? Tam ide jeden pán, opýtam sa ho.

- Prepáčte, prosím, kde je Poľná ulica?
 - To nejdete dobre, - povedal pán. - Musíte sa vrátiť o tri ulice späť a potom pri obchode zabočiť doľava. Poďte so mnou. Idem tiež tým smerom. Ku komu idete, ak sa smiem opýtať?
 - K pánu Horákovi.
 - Výborne. Som sused pána Horáka.
- A o chvíľu boli na mieste.

- Uvideli pekný dom. Horákovci ich už čakali.
- Vitajte! Už dlho vás čakáme. Prečo idete tak neskoro? Meškal vlak?
 - Nie, - povedal pán Kováč, - Janko zablúdil. Váš sused nás priviedol sem. Pán Horák sa zasmial a povedal:
 - Keď som bol po prvýkrát u vás v meste, tiež som zablúdil. No poďte, ukážem vám náš dom.
- Pani Kováčová priniesla peknú vázu ako dar. Pani Horáková sa tešila, ale hovorila:
- To ste skutočne nemali. Načo si robíte starosti?

Dom bol pekný, moderný. Aj záhrada okolo neho bola krásna a plná kvetov, stromov a zeleniny. Hore bola veľká terasa, pod ňou garáž, ale pán Horák povedal, že ešte nemajú auto.

Pani Horáková pripravila malé občerstvenie. Všetci jedli obložené chlebíčky, koláče a pili kávu a limonádu. Potom sedeli v záhrade. Muži hrali karty a ženy sa rozprávali. Zuzka sa hrala a trhala kvety. Katka s Evou boli v izbe a počúvali nové platne a kazety. Bolo to príjemné popoludnie a všetci lutovali, že tak rýchlo ubehlo.

VŠIMNITE SI!

Tvrde a mäkké prídavné mená (adjektíva)

tvrdé

mužský rod
(maskulína)

mäkké

To je môj malý brat

= **-ý**

≐ **-í**

môj starší brat

Mám list od môjho malého brata

= **-ého**

≐ **-ieho**

môjho staršieho brata

Idem k môjmu malému bratovi

= **-ému**

≐ **-iemu**

môjmu staršiemu bratovi

Stretol som môjho malého brata

= **-ého**

≐ **-ieho**

môjho staršieho brata

Hovorím o mojom malom bratovi

= **-om**

≐ **-om**

mojom staršom bratovi

Rozprávam sa s mojím malým bratom

= **-ým**

≐ **-ím**

mojím starším bratom

	ženský rod (feminína)		
To je moja malá sestra	= -á	≐ -ia	moja staršia sestra
Mám list od mojej malej sestry	= -ej	≐ -ej	mojej staršej sestry
Idem k mojej malej sestre	= -ej	≐ -ej	mojej staršej sestre
Stretol som moju malú sestru	= -ú	≐ -iu	moju staršiu sestru
Hovorím o mojej malej sestre	= -ej	≐ -ej	mojej staršej sestre
Rozprávam sa s mojou malou sestrou	= -ou	≐ -ou	mojou staršou sestrou

	stredný rod (neutrá)		
To je malé okno	= -é	≐ -ie	väčšie okno
Sedím vedľa malého okna	= -ého	≐ -ieho	väčšieho okna
Sedím oproti malému oknu	= -ému	≐ -iemu	väčšiemu oknu
Pozerám sa cez malé okno	= -é	≐ -ie	väčšie okno
Stojím pri malom okne	= -om	≐ -om	väčšom okne
Stojím pred malým oknom	= -ým	≐ -ím	väčším oknom

POZOR!

- **Mäkké prídavné mená** (adjektíva) **majú pred koncovkou mäkkú spoluhlásku** (mäkký konsonant)! tretí, -ia, -ie / cudzí, -ia, -ie / vyšší, -ia, -ie atď.
- **Krátke koncovky sú pri tvrdých a mäkkých prídavných menách** (adjektívach) **rovnaké**: malom – väčšom, peknou – krajšou, starej – staršej.
- **Dlhé koncovky sa menia takto**:
-á – -ia / -é – -ie / -ú – -iu / -ý – -í / -ého – -ieho / -ému – -iemu.

VŠIMNITE SI!

Privlastňovacie prídavné mená (Mž) -ov / -ova / -ovo – I.
(posesívne adjektíva)

ČÍ je (dom)?	To je OTCOV (dom).	-ov (Mž/Mn)
ČIA je (kniha)?	To je OTCOVA (kniha).	-ova (F)
ČIE je (auto)?	To je OTCOVO (auto).	-ovo (N)
KOMU PATRÍ oblek? Bratovi.	To je BRATOV oblek.	
košeľa? Bratovi.	BRATOVA košeľa.	
sako? Bratovi.	BRATOVO sako.	

Príklady

- Kde má Janko zošit?
- Jankov zošit je v aktovke.
- Bývate v dome vášho otca?
- Áno, bývame v otcovom dome.
- Má Jozef brata?
- Áno, ale nepoznám Jozefovho brata.
- To je kreslo, ktoré patrí dedkovi, pravda?
- Áno, to je jeho kreslo. Rád sedím v dedkovom kresle.
- Prečo píšeš perom tvojho kamaráta?
- Píšem kamarátovým perom, pretože moje je pokazené.
- Aká krásna záhrada je tu vedľa!
- Ešte si nevidel susedovu záhradu? Je skutočne pekná.
- To je tvoje mydlo?
- Nie, ja tu nemám mydlo. To mydlo patrí Ivanovi.
- Môžem sa tiež umyť Ivanovým mydlom?
- Môžem zapnúť magnetofón, ktorý si kúpil tvoj kolega?
- Nie, nezapínaj kolegov magnetofón. Bude sa hnevať.
- Kde sú dnešné noviny?
- Niekde som ich videl. Pozri sa v otcovej alebo v Petrovej izbe.
- Už ste sa učili Archimedov zákon?
- Áno, už sme sa ho učili. Aj Pytagorovu vetu sme sa učili.
- Čo sa učíš? Fyziku?
- Áno, musím sa naučiť Newtonove zákony.
- Kde bývate? Na Jakubovom námestí?
- Nie, už sme sa odsťahovali z Jakubovho námestia. Teraz bývame na Štúrovej ulici.
- Tvoj kamarát študuje v Košiciach?
- Nie, študuje v Prahe. Na Karlovej univerzite.

VŠIMNITE SI!

Privlastňovacie prídavné mená (F) -in / -ina / -ino – II.
(posesívne adjektíva)

ČÍ je (dom)?	To je MATKIN (dom).	-in (Mž/Mn)
ČIA je (kniha)?	To je MATKINA (kniha).	-ina (F)
ČIE je (auto)?	To je MATKINO (auto).	-ino (N)
KOMU PATRÍ časopis? Sestre.	To je SESTRIN časopis.	
taška? Sestre.	SESTRINA taška.	
rádio? Sestre.	SESTRINO rádio.	

Príklady

- Včera sme boli v záhrade mojej tety.
- Často chodíte do tetinej záhrady?
- Musím ísť do kancelárie našej triednej profesorky.
- Čo budeš robiť v profesorkinej kancelárii?
- Eva si včera kúpila knihu. Je pekná?
- Neviem, ešte som nevidel Evinu knihu.
- Včera som vás videla v izbe, kde býva Jana.
- Áno, niekedy sa učíme v Janinej izbe.
- Vaša stará mama často pečie, pravda?
- Áno. Babkin koláč a babkina torta sú najlepšie na svete.
- Mami, môžem počúvať Evinu rádio?
- Áno, ale dávaj pozor! Nepokaz ho!
- Poznáš manžela našej novej kolegyne?
- Áno. Včera som hovorila s kolegyniným manželom.
- Prečo ste volali políciu?
- Predstavte si, niekto ukradol manželkin bicykel!
- Kto ti to povedal? S kým si sa rozprával?
- Rozprával som sa s riaditeľkinou sekretárkou.
- To je Máriin slovník?
- Nie Máriin. To je Vierin slovník.

POZOR!

- **Privlastňovacie prídavné mená** (posesívne adjektíva) **môžeme tvoriť zo substantív, ktoré označujú osoby.** Nemôžeme napríklad utvoriť taký tvar zo slova „Kováčová“, pretože to je prídavné meno (adjektívum)!
- **Privlastňovacie prídavné mená** (posesívne adjektíva) **tvoria len substantíva (Mž) a (F)!**
Napríklad: slovo „dieťa“, „dievča“ musíme použiť v genitive!
- **Privlastňovacie prídavné meno** (posesívne adjektívum) **tvorí len jedno slovo!**
Muž má auto. – To je **mužovo** auto.
Mladý muž má auto. – To je auto **mladého muža.** (gen.)
- **Privlastňovacie prídavné mená** (posesívne adjektíva) **majú rovnaké formy ako privlastňovacie zámená** (posesívne prononimá) – to je „môj / tvoj / náš / váš“!
...z náš**ho** domu... – ...z otcov**ho** domu...
...v náš**om** dome... – ...v otcov**om** dome...
...k náš**mu** domu... – ...k matkin**mu** domu...
...v náš**ej** izbe... – ...v matkine**ej** izbe...

POČÚVAJTE, ČO HOVORÍME! Zmena vidu aj významu slovesa

(aspektu) (verba)

vypísal som	(nové slová z textu)
prepísal som	(text z knihy do zošita)
odpísal som	(na jeho list = odpovedal som listom)
opísal som	(čo sme videli na exkurzii)
podpísal som	(list a pohľadnicu)

Písal som dlho. Keď som napísal všetko, išiel som do kina.

(Nd)

(D)

POZOR!

- **Všetky slovesá** (verbá) **hovorí, že som PÍŠAL!**
- **Rozdiel medzi PÍŠAL SOM a NAPÍŠAL SOM je len vo vide** (aspekte), **ale význam je rovnaký!**
- **Rozdiel medzi PÍŠAL SOM a VYPÍŠAL SOM PREPÍŠAL SOM ODPÍŠAL SOM OPÍŠAL SOM PODPÍŠAL SOM atď. je vo vide** (aspekte), **ale aj vo význame!**
Každé nové dokonavé sloveso (D-verbum) má aj nový, presnejší význam!
- **Vidíme, že** písať – napísať (Nd) → (D) (ale rovnaký význam)
 písať – prepísať (Nd) → (D) (ale nový význam)
 vypísať
 odpísať
 opísať
 podpísať
 atď.

Príklady

REZAŤ (režem)

Odrezal som
kus chleba.

Vyrezal som
z jablka jadrovník.

Rozrezal som
chlieb (mám dve polovice).

Prerezal som
motúz a otvoril som balík.

LIATĚ (lejem)

Prelial som
mlieko z veľkého pohára
do malého.

Rozlial som
atrament po obruse.

Vylial som
špinavú vodu do umývadla.

Odlejte
trocha vody, potrebujeme len
1 liter.

Cvičenia Opakujeme jednotné číslo (singulár)

12, 13, 14, 15, 16, 17

S. – Boli ste v novom parku?
R. – Áno, teraz sme sa vrátili z nového parku.

S. – Boli ste v školskej jedálni?
R. – Áno, teraz sme sa vrátili zo školskej jedálne.

- Boli ste na školskej exkurzii?
- Áno, teraz sme sa vrátili zo školskej exkurzie.
- Boli ste na lekárskej fakulte?
- Áno, teraz sme sa vrátili z lekárskej fakulty.
- Boli ste v jazykovom laboratóriu?
- Áno, teraz sme sa vrátili z jazykového laboratória.

S. – Pozri, môj brat mi napísal list.
R. – Počula som, že si dostal list od tvojho brata.

S. – Pozri, moja sestra mi napísala list.
R. – Počula som, že si dostal list od tvojej sestry.

- Pozri, náš triedny profesor mi napísal list.
- Počula som, že si dostal list od nášho triedneho profesora.
- Pozri, naša susedka mi napísala list.
- Počula som, že si dostal list od našej susedky.
- Pozri, tá pekná slečna z Prahy mi napísala list.
- Počula som, že si dostal list od tej peknej slečny z Prahy.

S. – Idem na poštu. Poď so mnou!
R. – Pôjdem s tebou až k pošte, ale potom sa musím vrátiť.

- Idem do obchodného domu. Poď so mnou!
- Pôjdem s tebou až k obchodnému domu, ale potom sa musím vrátiť.
- Idem do Univerzitnej knižnice. Poď so mnou!
- Pôjdem s tebou až k Univerzitnej knižnici, ale potom sa musím vrátiť.
- Idem na hlavnú stanicu. Poď so mnou!
- Pôjdem s tebou až k hlavnej stanici, ale potom sa musím vrátiť.

S. – Tá váza nemôže stáť na malom stole!
R. – Nevie, kto ju dal na malý stôl. Ja nie!

S. – Ten kufor nemôže byť pod tvojou váfandou!
R. – Nevie, kto ho dal pod moju váfandu. Ja nie!

- Tá mapa nemôže byť za tabuľou!
- Nevie, kto ju dal za tabuľu. Ja nie!
- To pero nemôže ležať na bielom obruse!
- Nevie, kto ho dal na biely obrus. Ja nie!
- Tá mačka nemôže ležať na našom novom koberci!
- Nevie, kto ju dal na náš nový koberec. Ja nie!

S. – Tak čo povie? Je naše hlavné mesto pekné?

R. – Včera som chodil po hlavnom meste. Je naozaj pekné.

- Tak čo povie? Je náš nový most dlhý?
- Včera som chodil po novom moste. Je naozaj dlhý.
- Tak čo povie? Je ten obchodný dom elegantný?
- Včera som chodil po obchodnom dome. Je naozaj elegantný.
- Tak čo povie? Je zoologická záhrada zaujímavá?
- Včera som chodil po zoologickej záhrade. Je naozaj zaujímavá.

S. – Tvoj brat je už inžinier?
R. – Áno. Minulý rok sa stal inžinierom.

S. – Eva je už detská lekárka?
R. – Áno. Minulý rok sa stala detskou lekárkou.

- Naša susedka je speváčka v opere?
- Áno. Minulý rok sa stala speváčkou v opere.
- Pán Kováč je už starý otec?
- Áno. Minulý rok sa stal starým otcom.
- Naš sused je už vdovec?
- Áno. Minulý rok sa stal vdovcom.

TABUĽKA SKLOŇOVANIA (DEKLINÁCIE) – JEDNOTNÉ ČÍSLO (singulár)

PÁD (číslo) (názov)	OTÁZKA	MASKULÍNUM (životné)		MASKULÍNUM (neživotné)		FEMINÍNUM		NEUTRUM	
		Adjek- tívum	Substantívum	Adjek- tívum	Substantívum	Adjek- tívum	Substantívum	Adjek- tívum	Substantívum
1. NOMINATÍV	KTO? ČO?	-ý -ý =í ON	1 =	2 =	-á -a =ia ONA	1 =a =ia	2 =a =ia	3 -áreň =ia	4 -sť =
2. GENITÍV	KOHO? ČOHO?	-ého -ého =ieho NEHO/HO	1 -a	2 -u	-ej NEJ/JEJ	1 =y	2 =y	3 =e =ie	4 =i (=e)
3. DATÍV	KOMU? ČOMU?	-ému -ému =iemu NEMU/MU	-ovi	-u	-ej NEJ/JEJ	1 =e	2 =e	3 =i	4 =i
4. AKUZATÍV	KOHO? ČO?	= Gen. NEHO/HO	= Genitív	= Nominatív	-ú -u =iu ŇU/JU	1 -u	2 -u	3 = Nom.	4 = Nom.
6. LOKÁL	(o) KOM? (o) ČOM?	-om ŇOM	-ovi	1 =e (k/g/h/ch + -u)	-ej NEJ	1 =e	2 =e	3 =i	4 =i
7. INŠTRU- MENTÁL	KÝM? ČÍM?	-ým -ým =ím NÍM	-om	-om	-ou NOU	-ou	2 -om	3 -om	4 -ím

NA STANICI

Text

Naše mesto má veľkú modernú železničnú stanicu. V hale je po celý deň mnoho ľudí. Osobné vlaky, rýchliky, medzinárodné expresy po celý deň prichádzajú a odchádzajú. Pred stanicou stoja autobusy, električky a taxíky.

Ľudia, ktorí práve pricestovali, odchádzajú do mesta. Niektorí ľudia si kupujú lístky a miestenky a o chvíľu odcestujú. Niektorí sa prišli rozlúčiť so svojimi priateľmi alebo príbuznými, alebo ich prišli privítať. Cez halu beží jeden muž s kufrom. Pozerá sa na hodiny. „Neskoro!“ hnevá sa muž. „Teraz musím čakať.“ Ide do čakárne.

Pozrime sa, čo tu všetko je! Vpravo je cestovný poriadok a pokladnice, vzadu je bufet a reštaurácia, čakárne a veľké tabule, ktoré ukazujú príchody a odchody vlakov. Vľavo je informačná kancelária.

- Prosím vás, ako mám cestovať do Plzne?
- Teraz odišiel váš vlak. 15.55 ide rýchlik do Prahy. Tam prestúpíte, ale budete musieť čakať.
- Nemám priamy rýchlik do Plzne?
- Nie, najlepšie bude, ak pôjdete nočným vlakom. Vezmite si lôžko, vyspíte sa a ráno ste v Prahe. Doobeda okolo jedenástej budete v Plzni.

- Prosím si lístok do Košíc, druhú triedu. Je to miestenkový vlak?
- Áno. Musíte mať aj miestenku.
- Áno, tak si prosím aj miestenku. Do nefajčiarskeho vozňa, prosím.
- V poriadku. Chcete sedieť pri okne?
- Áno, a ak to bude možné, v smere jazdy. Keď sedím chrbtom, je mi niekedy zle.
- Nech sa páči!
- Ďakujem. Prepáčte, nepomýlili ste sa? Ten lístok sa mi zdá byť veľmi drahý!
- Áno, viem. To je rýchlik intercity, a preto je lístok drahší.

Muž, ktorý zmeškal vlak, má teraz štyri hodiny času. Už sa rozhodol. Pôjde do mesta. Vezme si len tašku. Kufor môže nechať na stanici. Pozerá sa, ale všetky skrinky sú obsadené. To nič. Môže si dať kufor do úschovne batožín.

- Kedy si môžem prísť po kufor? - pýta sa.
- Kedy chcete. Úschovňa je otvorená celý deň a celú noc.

Čas v meste rýchlo ubehol. Muž si prezrel nový obchodný dom, vypil si kávu a kúpil si noviny a časopisy na cestu. Jeho vlak je už na štvrtom nástupišti pripravený na odchod. „Dúfam, že vo vlaku je jedálny vozeň,“ myslí si muž. „Už som hladný ako vlk.“

- Osobný vlak do Břeclavi a Brna je na druhom nástupišti pripravený na odchod. Nastúpte! - hlási rozhlas.
- Prepáčte, - pýta sa starý pán, - čo hlásili?
- Staničný rozhlas hlásil, že vlak do Brna je na druhom nástupišti pripravený na odchod. Rozhlas tiež hlásil, aby ľudia nastúpili.

- Stará pani nevidí dobre, čo je napísané na tabuli:
- Prosím vás, môžete mi prečítať, čo je tam napísané?
 - Na tabuli je napísané, že rýchlik do Berlína cez Brno a Prahu, ktorý má odchod o desiatej hodine a štyridsiatej minúte, mešká dvadsať minút.

ZAPAMÄTAJTE SI!

- Staničný rozhlas hlásil: „Vlak do Brna je na druhom nástupišti.“
- Staničný rozhlas hlásil, že vlak do Brna je na druhom nástupišti.
- Čo je napísané na tabuli?
- Na tabuli je napísané, že rýchlik do Berlína mešká 20 minút.

TO UŽ VIEME!

Osobné zámená – (Mž / Mn / N) – I. (personálne pronominá)

s predložkou
(s prepozíciou)

bez predložky
(bez prepozície)

Bol si u starého otca?
Áno, bol som **U NEHO**.

Je to tvoj starý otec?
Áno, to je **ON**.

Pýtal si sa starého otca?
Áno, pýtal som sa **HO**.

Ideš k starému otcovi?
Áno, idem **K NEMU**.

Pomáhaš starému otcovi?
Áno, pomáham **MU**.

To je list pre starého otca?
Áno, to je list **PRE NEHO**.

Navštívil si starého otca?
Áno, navštívil som **HO**.

Hovoriš o starom otcovi?
Áno, hovorím **O ŇOM**.

-

Pôjdeš so starým otcom?
Áno, pôjdem **S NÍM**.

Cestoval si už novým vlakom?
Áno, cestoval som **NÍM**.

POZOR!

- (Mž / Mn / N) **majú rovnaké formy!**
- **Po predložke** (prepozícii) **používame vždy formu s n-** neho / nemu / ňom / ním
- **Krátke formy** mu, ho **nikdy nie sú na začiatku vety!**

POČÚVAJTE, ČO HOVORÍME! Spojenie predložky a zámena (prepozície) a (pronomina)

Všimnite si, že používame hlavne spojené formy! Len (Mž / Mn / N)!

To je náš autobus. Môžeme doňho/doň nastúpiť?	(= do neho)
Bol si u Petra? Nie, ešte som nebol uňho nikdy.	(= u neho)
Bol to krásny obraz. Dlho som sa naňho/naň pozeral.	(= na neho)
Brat má narodeniny. Kúpil som preňho/preň pekný dar.	(= pre neho)
Potok je hlboký, neprejdeme cezeň.	(= cez neho)
Koľko si zaplatil za ten kabát? Dal som zaňho/zaň 2 000 Sk.	(= za neho)
Otec je veľmi chorý, musím sa starať oňho/oň.	(= o neho)
Rádio je už opravené. Pôjdeš poňho/poň?	(= po neho)

POČÚVAJTE, ČO HOVORÍME! Osobné zámená / Dôrazové formy – (Mž / N) (personálne pronominá)

- Opýtal si sa ho? **2. pád**
(genitív)
- Jeho? Samozrejme, jeho som sa opýtal už včera.
- Bojím sa nášho nového profesora matematiky.
- Jeho? Jeho sa nemusíš báť. Je prísny, ale nie je zlý.
- Všimol si si toho mladého muža?
- Jeho? Áno, jeho som si všimol hneď, keď vošiel.
- Poslal si pozvánku každému členovi? **3. pád**
(datív)
- Áno, poslal som pozvánku každému.
- Aj Ivanovi?
- Jemu nie. Nevedel som jeho adresu. Jemu dám pozvánku osobne, keď príde.
- Tlieskali ľudia každému hráčovi? Aj Lacovi?
- Samozrejme. Jemu tlieskali najviac, pretože bol najlepší.
- Nezabudli ste gratulovať riaditeľovi? V nedeľu mal narodeniny.
- Nie, nezabudli sme. Jemu sme gratulovali hneď v pondelok ráno.
- Dnes zavolať profesor každého študenta. **4. pád**
(akuzatív)
- A prečo nezavolať tvojho brata?
- Jeho nezavolať, pretože s ním hovoril už včera.
- Počul si, čo hovoril?
- Nie. Jeho nikdy nepočujem. Hovorí veľmi ticho.
- Prečo nebol Karol na exkurzii? Videli sme také krásne mestá, hory, rieky.
- Vieš, jeho nezaujímajú mestá ani príroda.
Jeho zaujíma len futbal.

POZOR!

- **JEHO** (gen. a akuz.) a **JEMU** (dat.) **používame obyčajne na začiatku vety alebo ako samostatné slovo!**
- **Tieto formy používame len pre osoby, nie pre veci! V neutrách pre slová „dieťa“, „dievča“ a pre zvieratá!**
- **6. a 7. pád** (lokál a inštrumentál) **nemajú osobitné formy, majú len jednu formu ŇOM / NÍM.**

TO UŽ VIEME!**Osobné zámená – (F) – II.**
(personálne pronominá)

s predložkou
(s prepozíciou)

bez predložky
(bez prepozície)

–

Je to tvoja stará matka?
Áno, to je **ONA**.

Bol si u starej matky?
Áno, bol som **U NEJ**.

Pýtal si sa starej matky?
Áno, pýtal som sa **JEJ**.

Ideš k starej matke?
Áno, idem **K NEJ**.

Pomáhaš starej matke?
Áno, pomáham **JEJ**.

To je list pre starú matku?
Áno, to je list **PRE ŇU**.

Navštívil si starú matku?
Áno, navštívil som **JU**.

Hovoriš o starej matke?
Áno, hovorím **O NEJ**.

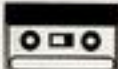
–

Pôjdeš so starou matkou?
Áno, pôjdem **S ŇOU**.

Cestoval si novou električkou?
Áno, cestoval som **ŇOU**.

POZOR!

- (F) **má len dve formy** NEJ / ŇU (po predložke) a JEJ / JU (bez predložky a na začiatku)!
- (F) **nemá spojené tvary ako** (M/N) (ako napr. doňho)!

Cvičenie

11

S. – Kto hovoril s našim riaditeľom?
R. – Ja som s ním hovoril.

S. – Kto telefonoval starej mame?
R. – Ja som jej telefonoval.

– Kto sedel vedľa mojej sestry?
– Ja som sedel vedľa nej.

– Kto sa pýtal toho pána?
– Ja som sa ho pýtal.

– Kto dal kvety našej novej kolegyni?
– Ja som jej dal kvety.

– Kto pomohol starému mužovi?
– Ja som mu pomohol.

– Kto videl ten nový film?
– Ja som ho videl.

– Kto pripravil obed pre nášho otca?
– Ja som pre neho pripravil obed.

– Kto písal na tom novom stroji?
– Ja som na ňom písal.

– Kto zaparkoval pred našou školou?
– Ja som zaparkoval pred ňou.

 POČÚVAJTE, ČO HOVORÍME! Niektoré podstatné mená na **ě / = sú – (F) – I.**
(substantíva)

- Ako ste cestovali do Komárna?
- Loďou. Cesta bola príjemná, je to moderná loď a nebolo na nej veľa ľudí.
- Mamička, nechcem ležať v mojej posteli, môžem ísť do tvojej?
- Nie, Zuzka. Musíš ležať vo svojej posteli.
- Počúval si predpoveď počasia? Aká bola?
- Dobrá. Podľa predpovede bude zajtra pekne.
- To je krásna pieseň. Škoda, že nerozumiem slovám.
- V tej piesni sa spieva o láske.
- V lete som bol na jednomesačnej praxi v továrni.
- Bola zaujímavá? Aj ja pôjdem v lete na prax.
- Veľká časť našej Zeme je pokrytá vodou.
- Južné Slovensko má dobrú, úrodnú zem (= pôdu).
- Učil som sa skoro celú noc.
- Ja sa v noci nemôžem učiť.
- Na Slovensku sú veľké továrne na výrobu obuvi.
- Viem, v mnohých krajinách poznajú našu obuv.

LOĎ, -e

POSTEL, -e

PREDPOVEĎ, -e

PIESEŇ, piesne

PRAX, -e

ZEM, -e

NOC, -i

OBUV, -i

Ďalšie slová: VEC, -i, MOC, -i, POMOC, -i, SOĽ, -i, MEĎ, -i, PÚŠŤ, -e, SÚŤAŽ, -e, MLÁDEŽ, -e, KRÁDEŽ, -e a iné.

(F) **sú napr. aj slová na -áž** (pôvodne francúzske):

napríklad: garáž, -e, reportáž, -e, špionáž, -e, masáž, -e, guráž, -e...

VŠIMNITE SI!

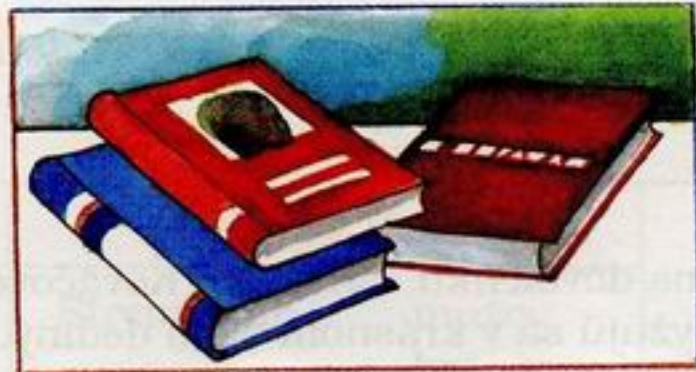
4. pád – množné číslo – (Mn/F/N) – I.
(akuzatív) – (plurál)

(Mn)

- V novinách píš, že v galérii sú nové obrazy.
- Viem. Včera som tie nové obrazy videl.

(F)

- Na stole ležia nejaké tri nové knihy.
- Áno. Tie tri nové knihy som si kúpil dnes ráno.

(N)

- Aké čisté sú okná v obývacej izbe!
- Eva včera umyla všetky tri okná.

POZOR!

(Mn/F/N)

- **1. pád množného čísla = 4. pád množného čísla**
(nominatív plurálu) = (akuzatív plurálu)

Cvičenia

12, 13

S. – Kde sú moje dve šálky? V kuchyni?
R. – V kuchyni som videl dve šálky. Možno sú tvoje.

– Kde sú otcove listy? Na stole?
– Na stole som videl listy. Možno sú otcove.

– Kde sú susedove deti? V parku?
– V parku som videl deti. Možno sú susedove.

– Kde sú tie dve nové študentky?
V klubovni?
– V klubovni som videl dve študentky.
Možno sú to tie nové.

– Kde sú naše dva autobusy? Pred školou?
– Pred školou som videl dva autobusy.
Možno sú naše.

– Kde sú kolegynine kvety? Vo váze?
– Vo váze som videl kvety. Možno sú kolegynine.

– Kde sú naše polievkové tanierne? V skrinke?
– V skrinke som videl polievkové tanierne.
Možno sú vaše.

– Kde sú tie dve trojkorunové známky?
V obálke?
– V obálke som videl dve známky. Možno sú trojkorunové.

– Kde sú tie dva čerstvé rožky? V košíku?
– V košíku som videl dva rožky. Možno sú čerstvé.

S. – To sú nové šaty, Eva?

R. – Áno, včera som si kúpila tie nové šaty.

S. – To sú nové pneumatiky, Peter?

R. – Áno, včera som si kúpil tie nové pneumatiky.

S. – To sú tvoje biele rukavice, Jana?

R. – Áno, včera som si kúpila tie biele rukavice.

– To sú tvoje čierne topánky, mama?

– Áno, včera som si kúpila tie čierne topánky.

– To sú nové baterky, Viera?

– Áno, včera som si kúpila tie nové baterky.

– To sú tvoje hnedé nohavice, otecko?

– Áno, včera som si kúpil tie hnedé nohavice.

CESTA

Kováčovci chodia každý rok v zime na dovolenku. Brat pani Kováčovej má pekný dom v malej dedine pod horami. Tam bývajú, oddychujú a lyžujú sa v krásnom okolí dediny.

Všetci sa už dlho tešili na dovolenku a prázdniny. Konečne prišiel ten dlho očakávaný čas. Pani Kováčová celý týždeň pripravovala veci, ktoré potrebovali. Pán Kováč prezeral lyže a topánky a opravil, čo bolo treba. Ešte bolo treba kúpiť novú vetrovku pre Janka a nohavice pre otca. Stará mama uplietla Zuzke nový sveter, šál a rukavice.

Včera poobede zabalila pani Kováčová do kufra veci pre seba, pre manžela, pre Janka a Zuzku. Do druhého kufra dala veci pre Petra. Pán Kováč medzitým kúpil lístky a miestenky a Peter poslal lyže poštou. Eva mala včera poslednú skúšku v zimnom semestri – našťastie ju urobila dobre.

Ráno boli všetci pripravení na cestu...,
 ...ale Eva, ako obyčajne, ešte nebola hotová. Ráno dlho spala a potom začala baliť.
 Aj teraz ešte stojí v izbe a rozmýšľa, ktoré šaty, ktoré topánky si má vziať, ktorý sveter je najkrajší...
 Pán Kováč sa už skutočne nahneval:
 – Eva, ak nebudeš o päť minút hotová, odídeme bez teba.
 A naozaj! O niekoľko minút pred domom zatrúbil taxík. Eva rýchlo nahádzala všetko do kufra. O chvíľu už sedeli vo vlaku.

Peter ich odprevadil na stanicu. Dnes ešte nemôže cestovať. Pozajtra príde za nimi autobusom. Pani Kováčová mu cez okno vagóna ešte hovorí:
 – Nezabudni zhasnúť svetlo! Vypni rádio! Zavri vodu a plyn!
 – Neboj sa, mami, – hovorí Peter. – Stará mama má kľúč a príde sa každý deň pozrieť do bytu. Tak šťastnú cestu!

Asi o dvanástej sa všetci v jedálnom vozni naobedovali. Cez okno už videli krásne hory a lesy. Všade ležal čistý biely sneh.
 Pani Kováčová zaspala, lebo bola veľmi unavená. Zuzka tiež bola ospalá, ale pozerala sa s Jankom cez okno. Eva niečo čítala a pán Kováč na chodbe fajčil.
 Kováčovci cestovali priamym rýchlikom a nemuseli prestupovať. Krátky zimný deň sa už končil, keď prišli do cieľa.

Pred stanicou ich čakal brat pani Kováčovej. Srdečne sa zvitáli – veď sa nevideli od leta.
 – Kde je Peter? – pýtal sa ujo.
 – Ešte má nejakú prácu. Pozajtra príde za nami autobusom.
 – Tak nastúpte a ideme domov. Anka nás už čaká s večerou.
 Po dobrej večeri všetci rýchlo zaspali. A zajtra? Zajtra sa môžu začať polročné prázdniny.

VŠIMNITE SI!

Podstatné mená II. – 4. pád – množné číslo – (Mž)
 (substantíva) (akuzatív) – (plurál)

KTO je to?	KOHO ste stretli?	~ -OV
To sú muži bratia synovia	Stretol som mužov bratov synov	

VŠIMNITE SI!

Prídavné mená – 4. pád – množné číslo – (Mž)
 (adjektíva) – (akuzatív) – (plurál)

		KOHO (ste stretli)?		
tí		Stretol som tých		
dvaja		dvoch		= -ých
traja		troch		
štyria		štyroch		
mladi	muži	mladých	mužov	= -ych
krásni	(bratia)	krásnych	bratov	
cudzí	(synovia)	cudzích	synov	≙ -ich
moji		mojich		
tvoji		tvojich		
naši		našich		
vaši		vašich		
otcovi		otcových		
matkini		matkiných		
		Stretol som ICH (bez predložky)		
		Kúpil som lístky pre NICH (s predložkou)		

POZOR!

- ICH používame pre všetky podstatné mená (substantíva) (Mž/Mn/F/N)!
- Po predložke hovoríme NICH len pre (Mž).
Pre (Mn/F/N) používame formu NE!

Príklady

Mám dvoch bratov.
Mám dve sestry.
Mám tri deti.

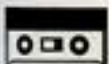
Kúpil som pre nich knihy.
Kúpil som pre ne kvety.
Kúpil som pre ne čokoládu.

Tieto dvere sú zamknuté. Nemôžem prejsť cez ne.

- Pamätáš sa na našich spolužiakov? – Samozrejme, že sa na nich pamätám.
– A pamätáš sa aj na naše spolužiačky? – Pamätám sa. Nezabudol som na ne.

Boli sme v kaviarni a pili sme kávu.
Moji kamaráti zabudli doma peniaze. Musel som zaplatiť za nich.

Večer ideme tancovať, ale najprv pôjdeme po dievčatá. Vždy chodíme po ne.

Cvičenia

14, 15

S. – Má Ivan len jedného brata?
R. – Nie, určite má dvoch alebo troch bratov.

– Má pán Nový len jedného syna?
– Nie, určite má dvoch alebo troch synov.

– Majú Horákovci len jedného nového suseda?
– Nie, určite majú dvoch alebo troch nových susedov.

– Má Peter len jedného nového kolegu?
– Nie, určite má dvoch alebo troch nových kolegov.

– Má riaditeľ továrne len jedného zástupcu?
– Nie, určite má dvoch alebo troch zástupcov.

– Máme v triede len jedného výborného študenta?
– Nie, určite máme v triede dvoch alebo troch výborných študentov.

– Má tvoj brat len jedného malého psa?
– Nie, určite má dvoch alebo troch malých psov.

– Má náš predseda len jedného tajomníka?
– Nie, určite má dvoch alebo troch tajomníkov.

S. – Opravil som všetky úlohy.
R. – Ale čo! A kedy si ich opravil?

S. – Pripravil som obed pre mojich priateľov.
R. – Ale čo! A kedy si pre nich pripravil obed?

– Prečítal som tie dve nové knihy.
– Ale čo! A kedy si ich prečítal?

– Urobil som dve ťažké skúšky.
– Ale čo! A kedy si ich urobil?

– Navštívil som mojich chorých priateľov.
– Ale čo! A kedy si ich navštívil?

– Zaplatil som za naše obedy.
– Ale čo! A kedy si za ne zaplatil?

– Videl som dve zaujímavé výstavy.
– Ale čo! A kedy si ich videl?

– Stretol som mojich kamarátov a moje kamarátky.
– Ale čo! A kedy si ich stretol?

– Naučil som sa všetky texty.
– Ale čo! A kedy si sa ich naučil?

POZOR!

Podstatné mená / nepravidelný 1. pád a 4. pád
(substantíva) / (iregulárny nominatív a akuzatív)

● I. (človek)

– Kto je ten človek?
– Neviem. Nepoznám toho človeka.

– Kto sú tí ľudia?
– Neviem. Nepoznám tých ľudí.

● II. (host)

– Kto je ten pán? To je tvoj hosť?
– Áno. Celý týždeň tu budem mať hosťa.

– Kto je to? To sú tvoji hostia?
– Áno. Tento týždeň tu mám hostí/hosťov.

● III. (peniaz)

Minca je kovový peniaz, bankovka je papierový peniaz.
Našiel som akýsi starý peniaz.

Staré príslovie hovorí: „Čas sú peniaze.“
Stratil som všetky moje peniaze.

● IV. (deň)

– Dnes je skutočne krásny deň.
– Som rád, že máme taký krásny deň.

V zime sú dni krátke, v lete sú dlhé.
Ľudia majú radšej dlhé letné dni.

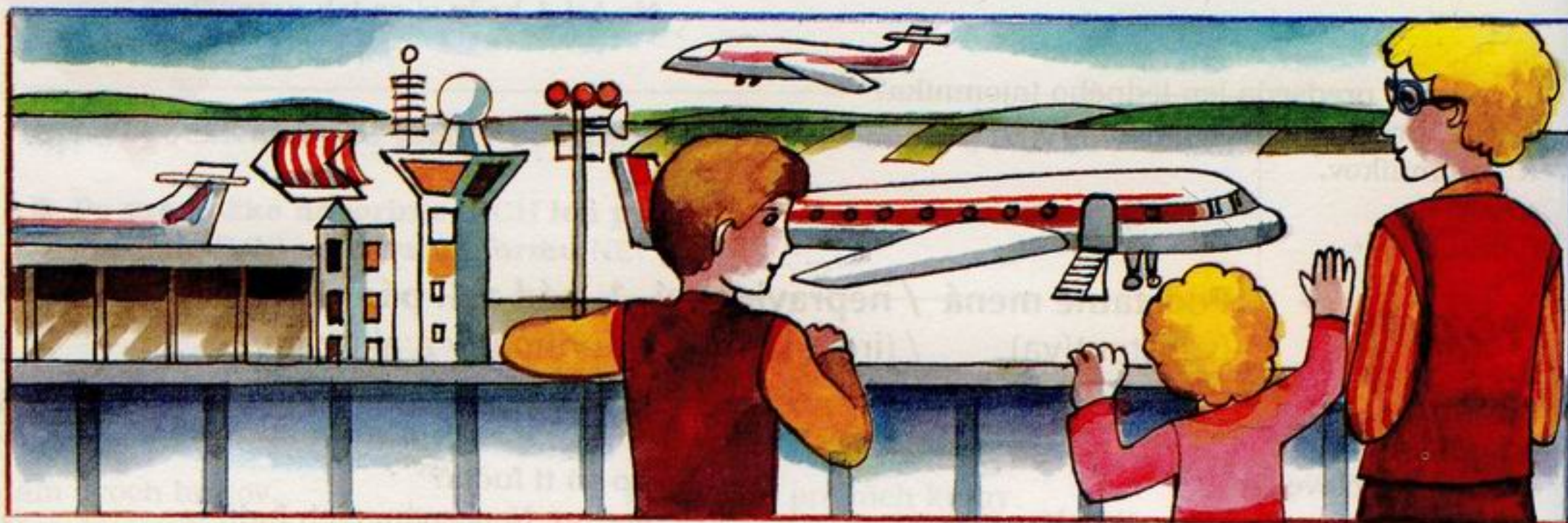
POČÚVAJTE, ČO HOVORÍME! **mnohí / niekoľkí – (Mž)**
mnohé / niekoľké – (Mn/F/N)

PRIŠLI VŠETCI (hostia)?	Nie, neprišli všetci, ale mnohí. Nie, neprišli všetci, len niekoľkí.	(Mž – nom.)
POZNÁŠ VŠETKÝCH (spolupracovníkov)?	Nie, nepoznám všetkých, ale mnohých. Nie, nepoznám všetkých, len niekoľkých.	(Mž – akuz.)
SÚ VŠETKY (domy/knihy/autá) nové?	Nie, všetky nie, ale mnohé. Nie, všetky nie, len niekoľké.	(Mn/F/N – nom.)
VIDEL SI VŠETKY (domy/knihy/autá)?	Nie, všetky nie, ale mnohé. Nie, všetky nie, len niekoľké.	(Mn/F/N – akuz.)

Príklady

- Všetci sa už vrátili z mesta?
- Mnohí sa už vrátili, ale niekoľkí sú ešte v meste.
- Vyskúšal už profesor všetkých študentov?
- Mnohých už vyskúšal, ale niekoľkých bude skúšať zajtra.
- Rozumiete všetkým vetám v texte?
- Mnohým už rozumiem, ale všetkým ešte nie.
- Ako sa vám páčili nové piesne?
- Niektoré z nich boli celkom pekné, ale nie všetky.

HOVORÍ PETER KOVÁČ

„Práve pristálo lietadlo ČA, linky OK 215 z Prahy...“

Najnetrpezlivejšia je Zuzka:

- Aha, tam je Peter, už ho vidím! Čo mi priniesol? Peter! Peter! Poď ku mne! Rozprávaj mi všetko!
- Nekrič, Zuzka! Peter ťa nepočuje. Musí si vziať svoj kufor a potom príde k tebe. Všetko ti povie. Konečne má Peter svoj kufor a prichádza.
- Som rád, že som doma. Bola to zaujímavá cesta, let bol príjemný, ale „všade dobre, doma najlepšie“!

- Moja cesta sa nezačala najlepšie. Autobus sa pokazil, musel som čakať na druhý, električka tiež dlho nechodila a tak som príbehol k autobusu, ktorý ide na letisko, v poslednom momente. Šofér videl, ako utekám a počkal ma.
- Na letisku v Bratislave išlo všetko dosť rýchlo. Skontrolovali naše letenky a pasy, odovzdali sme kufor a už sme leteli do Prahy.

V Prahe bola pasová a colná kontrola. Už sme mysleli, že budeme letieť ďalej, ale počasie sa zhoršilo, prišla hmla a tak sme sedeli a čakali. Kolega a ja sme sa navečerali a potom nás konečne zavolali do lietadla. Už bolo skoro tma, keď sme odleteli. Počasie sa zlepšilo a pohľad na zem bol krásny. Všade svietili svetlá. Mestá, dediny a cesty, všetko bolo ako hračky.

V lietadle bolo príjemne. Letuška nám priniesla jedlo a nápoje. Potom sme pili kávu a čas tak rýchlo prešiel, že sme nechceli ani veriť, že už sme nad morom a blížime sa k Londýnu.

- A nebál si sa tak vysoko nad zemou? - pýtala sa Zuzka. - Ja by som sa bála.

- Nie, let bol pokojný a tichý. Len jedna pani sa necítila dobre. Ale potom nám povedala, že neznáša ani cestu autobusom.

V Londýne sme mali rezervovanú izbu v peknom hoteli. Kolega a ja sme bývali v dvojlôžkovej izbe, riaditeľ mal jednolôžkovú izbu. V recepcii sme sa museli zapísať do knihy, potom sme si vzali kľúč a išli sme do izby. Boli sme unavení, ale ešte dlho do noci sme sa rozprávali.

Náš program bol bohatý. Mali sme vedeckú konferenciu, navštívili sme niekoľko chemických tovární a výstavu nových výrobkov. Stretol som mnohých zaujímavých ľudí. V Londýne som po prvýkrát cestoval poschodovým autobusom a vždy len vľavo. Niekedy sa mi krútila hlava. Ale videli sme naozaj krásne veci.

Do Prahy sme išli vlakom a videli sme Francúzsko a Nemecko. No a teraz som doma. Taký som unavený, že budem spať celý víkend.

VŠIMNITE SI!

Osobné zámená – JA / TY – s predložkou – I.
(personálne pronomíná) (s prepozíciou)

TY

- Haló, to si **ty**, Miro?

- Ivan hovoril, že máš dva lístky do kina. Je **vedľa teba** voľné miesto?

JA

- Áno, **ja**. Ahoj! Čo nové?

- Áno, **vedľa mňa** je voľné miesto. Chceš ten lístok? Chceš ísť do kina?

- Áno, jasne! Ešte som ten film nevidel. Mám prísť **k tebe**?

- Nie, nechod' **ku mne!** Budem poobede v škole a stretneme sa pred kinom. Dobre?

- Kedy? O šiestej? Dobre. A ešte niečo: už mám **pre teba** tú knihu.

- Prosím? Čo máš **pre mňa**? Nepočujem dobre. Aha, knihu! Ďakujem. Prines ju do kina!

- Tu máš knihu! Prečítaj ju rýchlo! **Po tebe** ju chce ešte Zdeno.

- Dobre. Pozajtra ju dám Zdenovi. Viem, kde býva. Zdeno býva **pri mne**.

- To bol pekný film! Som rád, že som bol **s tebou**. Poď ešte na zmrzlinu!

- Dobre, ale najprv poď **so mnou** na poštu! Musím podať telegram.

Príklady

- Poď ku mne! Už dávno si nebol u mňa. Mám nové kazety.
- Dnes nemôžem. Ale zajtra k tebe prídem. Môžem?
- Ideš do mesta? Kúp jeden Večerník aj pre mňa.
- Včera som stretol Vieru. Hovorila, že bola s tebou v jedálni. Hovorila tiež, že sedela oproti tebe pri stole, že sedí za tebou v škole, že chcela prísť k tebe, ale nemala čas. „Celý večer hovorila len o tebe. Myslím, že ňá má rada.“
- Prosím ňá, sadni si ku mne! Musím s tebou hovoriť!
- Dostal si odo mňa pohľadnicu?
- Áno, ďakujem. Veľmi som sa tešil, že si nezabudol na mňa.
- Včera si sedel vedľa mňa. Prečo sedíš dnes za mnou?
- Myslel som, že miesto vedľa teba je obsadené. Ak chceš, sadnem si k tebe.

VŠIMNITE SI!

Osobné zámená – JA / TY – bez predložky – II.
(personálne pronominá) – (bez prepozície)

TY

- Hej, Miro! Čo je? Spíš? Už som sa **ta** dvakrát pýtal, čo budeš robiť zajtra.
- Chcel som **ti** povedať, že zajtra pôjdem do Brna. Nechceš ísť so mnou?
- To je škoda! Kedy **ta** uvidím? Prídeš pozajtra na prednášky?

JA

- Prepáč! Nepočúval som. Čo si sa **ma** pýtal? Čo budem robiť zajtra? Prečo?
- Nemôžem. Otec **mi** telefonoval, že príde. Musím ísť s ním do mesta.
- Asi nie. Otec **ma** prosil, aby som s ním išiel k tete, k jeho sestre.

POZOR!

● **Na začiatku vety** (dôrazová forma) **používame rovnaké tvary ako po predložke** (po prepozícii).

Napríklad:

MŇA sa nič nepýtali.
MNE nikto nič nedal.
MŇA nikto nečakal.

TEBA sa niečo pýtali?
A TEBE? Tebe niečo dali?
TEBA čakal niekto na stanici?

ZOPAKUJME SI!

	TY	JA
- Bol Peter včera	u TEBA?	- Áno, bol u MŇA.
- Chodí Peter často	k TEBE?	- Nie, nechodí veľmi často ku MNE.
- Mám kúpiť listok	pre TEBA?	- Áno, prosím, kúp listok aj pre MŇA.
- Hovoril profesor včera	o TEBE?	- Nie, včera nehovoril o MNE.
- Môžem ísť do kina	s TEBOU?	- Áno, samozrejme, že môžeš ísť so MNOU.
- Čo sa ŤA pýtal Ivan?	- Pýtal sa	MA, kam idem.
- Čo TI priniesol?	- Priniesol	MI učebnicu.
- Často ŤA navštevuje?	- Áno, často	MA navštevuje.

Cvičenie

16

S. – Kedy si odišiel odo mňa?
 R. – Bolo asi šesť hodín, keď som odišiel od teba.

- Kedy si prišiel ku mne?
- Bolo asi šesť hodín, keď som prišiel k tebe.
- Kedy si telefonoval so mnou?
- Bolo asi šesť hodín, keď som telefonoval s tebou.

- Kedy si bol u mňa?
- Bolo asi šesť hodín, keď som bol u teba.
- Kedy si s ním hovoril o mne?
- Bolo asi šesť hodín, keď som s ním hovoril o tebe.

POZOR!

● **Pred zámenami MŇA / MNE / MNOU obyčajne hovoríme takto:**

od teba	ale	ODO MŇA
k tebe	ale	KU MNE
s tebou	ale	SO MNOU
pred tebou	ale	PREDO MNOU
nad tebou	ale	NADO MNOU atď.

Cvičenie

17

S. – Zatelefonuješ mi potom?
 R. – Ak budem mať čas, zatelefonujem ti.

S. – Navštíviš ma potom?
 R. – Ak budem mať čas, navštívim Ťa.

- Počkáš ma potom pred školou?
- Ak budem mať čas, počkám Ťa pred školou.
- Prinesieš mi potom slovník?
- Ak budem mať čas, prinesiem ti slovník.
- Vysvetlíš mi potom ten príklad?
- Ak budem mať čas, vysvetlím ti ten príklad.

POČÚVAJTE, ČO HOVORÍME! Zámeno SVOJ (pronomen)

SEDÍ JANKO NA SVOJOM MIESTE?

NIE, SEDÍ NA IVANOVOM MIESTE.

- Dobré ráno! Kto chýba? Janko Kováč chýba?
- Nie. Janko nechýba, je tam vzadu. Ivan Horák chýba.
- Janko, prečo sedíš na Ivanovom mieste? Prečo nesediš na svojom mieste?
- Prosím, Ivan je chorý, nie je v škole. Môžem sedieť na jeho mieste?
- Nie, Janko. Sadni si na svoje miesto. Každý žiak musí sedieť na svojom mieste.

PREČO PLAČE ZUZKA?

PRETOŽE NEMÁ SVOJU BÁBIKU.

- Prečo plačeš, Zuzka?
- Mamička, Danka má moju bábiku a nechce mi ju dať. A ja chcem svoju bábiku!
- Danko, kde je tvoja bábika? Prečo sa nehráš so svojou bábikou?
- Viete, teta Kováčová, ja som požičala svoju bábiku Vierke. Vierka má moju bábiku a ja mám Zuzkinu bábiku. Dám Zuzke jej bábiku a ja si vezmem svoju bábiku. Dobre?
- Dobre. Ty si dobré dievčatko, Danko. A ty, Zuzka, neplač! Včera ti Danko požičala svoj kočík, prečo jej dnes nepožičiaš svoju bábiku?

MÔJ CÉDEPREHRÁVAČ JE POKAZENÝ.

POŽIČIAŠ MI SVOJ CÉDEPREHRÁVAČ?

- Ahoj, Zdeno. Taký som nahnevaný! Zajtra mám narodeniny, chcem pozvať teba aj svojich kamarátov a môj cédeprehrávač je pokazený. Prosím ťa, je tvoj cédeprehrávač dobrý?
- Ďakujem za pozvanie, samozrejme, že prídem. Ak máš cédečká, prinesiem svoj prehrávač.
- Mám svoje cédečká, Igor tiež prinesie svoje. Ak máš nejakú peknú hudbu, prines aj ty svoje cédečká!
- A kde budeš? Vo svojej izbe?
- Áno, jasné, budem vo svojej izbe. Igorova izba je väčšia, ale jeho spolubývajúci sa učí na skúšku. Preto budeme v mojej izbe. Tak ahoj! A ďakujem!

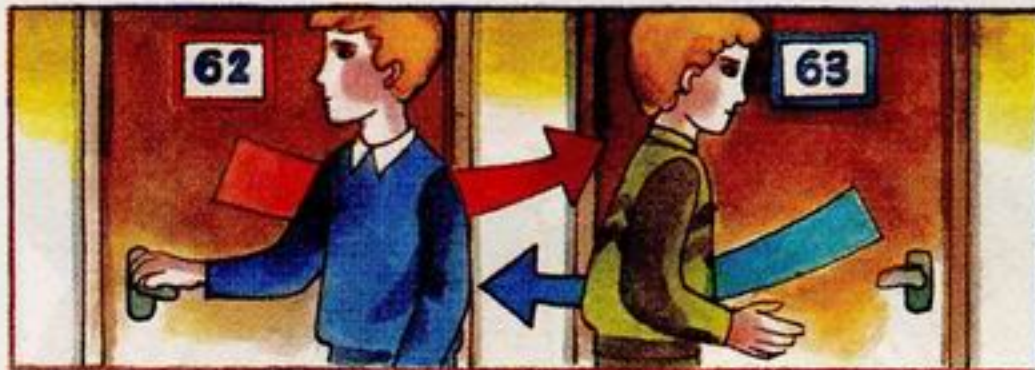
VŠIMNITE SI! Záměno SVOJ
(pronomen)

Miro má izbu číslo 62,

Zdeno má izbu číslo 63.

Mirova izba má číslo 62,

Zdenova izba má číslo 63.

Miro ide do Zdenovej izby...

...a Zdeno ide do Mirovej izby.

Miro ide do svojej izby...

...a Zdeno ide tiež do svojej izby.

A teraz? Každý ide do svojej izby.

POZRITE SA! Kedy používame záměno SVOJ?
(pronomen)

(ja – moja izba)	Tu je moja izba. Idem do mojej izby.	Idem do svojej izby.
(ja – môj priateľ)	Vlado je môj priateľ. Idem k môjmu priateľovi.	Idem k svojmu priateľovi.
(ja – môj otec)	Na koho čakáš? Čakám na môjho otca.	Čakám na svojho otca.
(ja – moje mesto)	O čom si písal? Písal som o mojom meste.	Písal som o svojom meste.
(ja – moje auto)	Mám nové auto. Cestujem mojím autom.	Cestujem svojím autom.
a tiež:		
(ty – tvoja sestra)	Čakáš na tvoju sestru?	Čakáš na svoju sestru?
(ty – tvoja vlasť)	Rozprávaj mi o tvojej vlasti!	Rozprávaj mi o svojej vlasti!
(ty – tvoj slovník)	Podaj mi, prosím Ťa, tvoj slovník!	Podaj mi, prosím Ťa, svoj slovník!
(my – náš dom)	Bývame v našom dome už tri roky.	Bývame vo svojom dome už tri roky.
(my – náš vlak)	Nenastupujte všetci do nášho vlaku!	Najprv my nastúpime do svojho vlaku.
(vy – vaša práca)	Kedy ste skončili vašu prácu?	Kedy ste skončili svoju prácu?
(vy – váš otec)	Myslím, že máte list od vášho otca.	Myslím, že máte list od svojho otca.

ale:

SVOJ v 3. osobe

- To je Mirova zmrzlina?
- Áno, to je jeho zmrzlina.

- To je Jozefova zmrzlina?
- Áno, to je jeho zmrzlina.

JEHO
Miro zjedol zmrzlinu.
SVOJU

- To je Evin písací stroj?
- Áno, to je jej stroj.

- To je Martin písací stroj?
- Áno, to je jej stroj.

JEJ
Eva píše na písacom stroji.
SVOJOM

- Kováčovci majú deti.
- Ich deti veľa čítajú.

- Horákovci majú deti.
- Ich deti veľa čítajú.

ICH
Kováčovci kupujú knihy pre deti.
SVOJE

POZOR!

- **Zámeno** (pronomen) SVOJ / SVOJA / SVOJE **nikdy nemá 1. pád** (nominatív)!
- **Ostatné formy sú rovnaké ako v slovách** MÔJ / TVOJ / NÁŠ / VÁŠ!
- SVOJ **používame pre všetky osoby** (ja / ty / on / ona / my...),
pre všetky rody (Mž / Mn / F / N)
pre jednotné a množné číslo (singulár a plurál).
- **Medzi MÔJ / TVOJ / NÁŠ / VÁŠ alebo SVOJ... nie je veľký rozdiel,**
ale
medzi JEHO / JEJ / ICH a SVOJ... je veľký rozdiel a musíme používať slovo SVOJ,
aby sme presne rozumeli, čo sa hovorí!

Príklady

- Môžem si požičať tvoje pero? Zabudol som si svoje pero doma.
- Riaditeľ volá inžiniera Nováka. Neviete, kde je?
- Pozriem sa. A nie je vo svojej kancelárii?
- Nie, vo svojej kancelárii nie je. Tam som ho už hľadal.
- Pozri, aké krásne kvety! Niektoré som dal do svojej vázy, ale už nemám miesto. Môžem dať kvety aj do tvojej vázy?
- Vlado, nepozerať sa do susedovho zošita! Keď píšeme písomnú skúšku, pozeraj sa do svojho zošita! Každý sa pozerá len do svojho zošita! A nerozprávajte sa so svojim susedom!

Cvičenia

18, 19

S. – Peter je hrozný! Vždy používa moju lampu.

R. – Taká drzosť! Prečo nepoužíva svoju lampu?

S. – Mária je hrozná! Vždy sedí na mojom mieste.

R. – Taká drzosť! Prečo nesedí na svojom mieste?

– Môj kolega je hrozný! Vždy píše mojím perom.
– Taká drzosť! Prečo nepíše svojim perom?

– Naša susedka je hrozná! Vždy chodí cez našu záhradu.
– Taká drzosť! Prečo nechodí cez svoju záhradu?

– Môj spolubývajúci je hrozný! Vždy berie moje známky.
– Taká drzosť! Prečo neberie svoje známky?

– Jožo je hrozný! Vždy leží na mojej posteli.
– Taká drzosť! Prečo neleží na svojej posteli?

– Marta je hrozná! Vždy trhá papier z môjho zošita.
– Taká drzosť! Prečo netrhá papier zo svojho zošita?

– Róbert je hrozný! Vždy dáva kôš k môjmu stolu.
– Taká drzosť! Prečo nedáva kôš k svojmu stolu?

– Môj brat je hrozný! Vždy fajčí moje cigarety.
– Taká drzosť! Prečo nefajčí svoje cigarety?

S. – Prosím vás, odneste môj balík na poštu!

R. – Dobre. Ale najprv odnesiem svoj balík na poštu.

– Prosím vás, umyte tieto taniere!
– Dobre. Ale najprv umyjem svoje taniere.

– Prosím vás, napíšte tento list na stroji!
– Dobre. Ale najprv napíšem svoj list.

– Prosím vás, odložte naše knihy do skrinky!
– Dobre. Ale najprv odložím svoje knihy do skrinky.

– Prosím vás, ustelte matkinu posteľ!
– Dobre. Ale najprv usteliem svoju posteľ.

– Prosím vás, zatelefonujte mojej profesorke!
– Dobre. Ale najprv zatelefonujem svojej profesorke.

– Prosím vás, porozprávajte niečo o ich krajine!
– Dobre. Ale najprv porozprávam niečo o svojej krajine.

– Prosím vás, choďte do našej triedy a zavolajte predsedu!
– Dobre. Ale najprv pôjdem do svojej triedy a zavolám predsedu.

ČO ROBIEVATE (obyčajne/pravidelne/často...)?

ČO ROBIEVAŠ VEČER?

– Večer sa učievam. Pred skúškou sa učievam aj v noci. Niekedy myslievam aj na to, čo budem robiť po štúdiu. Asi budem pracovať v nemocnici, budem vyšetrovať pacientov, predpisovať lieky, dávať injekcie.

Dúfam, že budem dostávať pekný plat. Potom budem veľa cestovať po svete. Chcem poznávať nové kraje, cudzie mestá, iných ľudí.

Hovorím dosť dobre po rusky a teraz sa učím hovoriť po anglicky. So svojou priateľkou niekedy hovorievam po anglicky. Možno sa raz naučím po francúzsky. Chcem sa dorozumievať s ľuďmi na celom svete.

ČO ROBIEVA PANI HORNÁ PO PRÁCI?

Pani Horná je predavačkou a celý týždeň pracuje v obchode. Predáva látky na šaty, na obleky, záclony...

Poobede máva často návštevu. Niekedy k nej chodievajú synovia so ženami a deťmi, niekedy prichádza jej dcéra s rodinou. Pani Horná sa rada hráva s vnukmi a vnučkami.

Deti sa skrývajú po celom byte: za kreslami, za záclonami, za skriňami, za dverami. Stará mama ich hľadá a rozdáva im čokoládu a cukríky. Deti k nej rady chodievajú.

ČO ROBIEVATE VO VOLNOM ČASE?

- Na jeseň a v zime dlho spávam a vstávam veľmi neskoro. Rád chodievam do prírody. Ak je sneh, obúvam si lyžiarske topánky a chodievam sa lyžovať.

Na jar bývam v záhrade vždy, keď je pekné počasie a keď mám voľno. Polievam kvety a zeleninu.

V lete, keď dozrieva ovocie, oberám ovocie zo stromu alebo zbieram ovocie, ktoré opadáva zo stromu. Moja žena varieva výborné kompóty a džemy. Niekedy robieva ovocný koláč. Všetci ho radi jedávame.

ČO ROBIEVAJÚ VAŠI STARÍ RODIČIA?

- Moji starí rodičia už nepracujú. Vždy radi chodievali do mesta. Aj teraz v nedeľu chodievajú do mesta a prezerajú si výklady.

Poobede často sedávajú v parku pred svojim domom. Rozprávajú sa so svojimi susedmi a susedkami. Starý otec niekedy čítava noviny.

Keď je zima, ostávajú doma a hrávajú karty. Starý otec si nalieva už tretiu šálku kávy a potom stará mama hovorí: „Nepi toľko kávy, potom zle spávaš!“

POČÚVAJTE, ČO HOVORÍME!

- Čo si robil včera? Pracoval si?
- Áno, mám stále veľa práce. Aj dnes pracujem už od rána a budem pracovať asi do večera.
- A čo zajtra?
- Dúfam, že dnes dokončím prácu. Zajtra môžeme ísť do kina.

I.

- Prosím vás, už bola pasová a colná kontrola?
- Ešte nie. Pasy a batožinu kontrolujú vždy až na hraniciach.
- Boli sme na trojdennej exkurzii.
- Kde ste nocovali?
- Prvú noc sme boli v Tatrách a druhú noc sme strávili v Žiline.
- Včera sme robili zaujímavý experiment.
- Aký experiment to bol?
- Experimentovali sme s novou plastickou látkou.
- Poďte so mnou na obed!
- Ďakujem, už som obedoval.
- Je štúdium na elektrotechnickej fakulte ťažké?
- Áno, je to ťažké štúdium. Po celý čas treba skutočne usilovne študovať.

II.

- Táto fotografia je veľmi malá. Potrebujem väčšiu fotografiu. Neviete, kde zväčšujú fotografie?
- Videli ste tie televízory a rádiá? Sú lacné.
- Áno, sú lacnejšie ako predtým. Minulý mesiac zlacňovali niektoré elektrické prístroje.
- Čo robia robotníci na našej ulici?
- Rozširujú ju. Bude to pekná široká ulica.

Príbuzné slová -Nd -ovať
(verbá)

PRÁCA
PRACOVAŤ

Podstatné mená - slovesá
(substantíva) - (verbá)

KONTROLA
KONTROLOVAŤ

NOC
NOCOVAŤ

EXPERIMENT
EXPERIMENTOVAŤ

OBED
OBEDOVAŤ

ŠTÚDIUM
ŠTUDOVAŤ

Prídavné mená - slovesá
(adjektíva) - (verbá)

(veľký)
VÄČŠÍ
ZVÄČŠOVAŤ

LACNÝ
ZLACŇOVAŤ

ŠIROKÝ
ROZŠIROVAŤ

POZOR!

- **Slovesá** (verbá) **s príponou** (sufixom) **-OVAŤ** sú skoro vždy **nedokonavé**, ale **s predponou** (prefixom) **sa môžu zmeniť na dokonavé**:

Študoval som 5 rokov na fakulte.
Keď som vyštudoval, pracoval som v továrni.

(trvanie - Nd)
(dokončenie - D)

Colníci kontrolovali batožinu.
Keď všetko skontrolovali, pokračovali sme v ceste.

(trvanie - Nd)
(dokončenie - D)

POČÚVAJTE, ČO HOVORÍME! Nd-verbá

niektoré prípony (sufixy) **zdôrazňujú, že niečo robíme často, pravidelne, obyčajne**

I. -avať / -ávať

V októbri a novembri **opadáva** listie zo stromov.

- Pôjdem k doktorovi. Veľmi mi **vypadávajú** vlasy. Myslíš, že mi dá nejaký liek?

- Minulý rok sme **mávali** matematiku v pondelok a v stredu, teraz ju máme iba v utorok.

- Na križovatke pred našim domom sa zrazili dve autá.

- Viem. Na tejto križovatke **sa** často **stávajú** nešťastia.

Štipendium **dostávame** vždy na začiatku mesiaca.

Obedy sa **vydávajú** len do druhej hodiny.

- **Kúpavate sa** v rieke?

- Nie, voda v rieke je veľmi studená.

Iné príklady:

získavať, sedávať, očakávať, mávať, objednávať, vykonávať, poznávať, spávať, schovávať, vídavať atď.

II. -ievať

- V stredu ráno **chodievame** do laboratória.

- Už dávno nepršalo a zem je veľmi suchá. Každý deň musíme **polievať** záhradu.

Prvé ovocie u nás sú čerešne. **Dozrievajú** už v máji.

Nevylievajte čaj a kávu do umývadla!

Iné príklady: nalievať, dorozumievať sa, hovorievať atď.

III. -úvať (zriedka)

V tejto továrni **spracúvajú** ovocie a zeleninu na konzervy. (spracúvať = spracovať)

IV. -ívať / -ývať

Tento slovník **používam** najčastejšie.

Každý rok sme ho **pozývali**, ale nikdy neprišiel.

Iné príklady:

užívať, ozývať sa, skrývať (sa), vyplývať, dobývať atď.

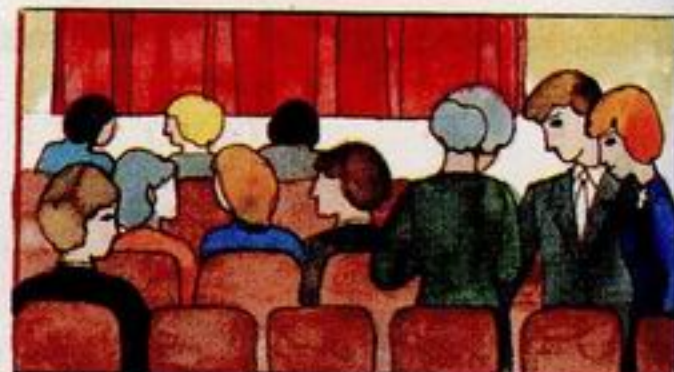
ZAPAMÄTAJTE SI!

- Chceme sa dorozumievať s ľuďmi na celom svete.
- K pani Hornej chodievajú synovia so ženami a s deťmi.
- Pani Horná sa hráva s vnukmi a vnučkami.
- Starí rodičia sa rozprávajú so svojimi susedmi a susedkami.

ČO DNES DÁVAJÚ V DIVADLE?

Text

Divadlo má na svete dlhú tradíciu. Do celej Európy sa rozšírilo zo starého Grécka a Ríma. Najprv sa hrávalo v školách a kláštoroch. Divadlá nachádzame na Slovensku skoro vo všetkých mestách a na niektorých dedinách. V malých mestách obyčajne hrajú amatéri, v mestách sú veľké profesionálne súbory. Vo veľkých mestách existujú krásne veľké budovy divadiel, ktoré majú každý večer predstavenia.

Divadlo sa menilo a v súčasnosti má rôzne formy. Činohry hrajú drámy, tragédie a komédie. Operné divadlá hrajú opery a balety. V niektorých divadlách hrajú operety a muzikály, ktoré sú veľmi obľúbené. Menšie divadlá hrajú komorné hry, v sobotu a v nedeľu predobedom sú v mnohých divadlách detské predstavenia.

Skoro vo všetkých novinách nájdeme každý deň program kín, divadiel, koncertov a mnohých iných kultúrnych programov. Môžeme si vybrať nové filmy, môžeme navštíviť múzeá, galérie a výstavy, nájdeme tu programy pre deti v rôznych kultúrnych strediskách, športové zápasy, výlety atď. Vo veľkom meste sa naozaj nemusíme nikdy nudiť!

Podte s nami dnes, napríklad, do Slovenského národného divadla v Bratislave!

V predpredaji si kúpime lístky. Predstavenia sa začínajú o 19. hodine. V divadle si dáme do šatne kabát a kúpime si program. Tam si prečítame, kto dnes hrá alebo spieva, kto je režisér, dirigent atď. Jemný zvuk gongu nás o chvíľu zavolá do hľadiska. Opona je ešte dole. Potom zazvoní, svetlá zhasnú a predstavenie sa začína.

Po prvom dejstve je prestávka. Ľudia idú na chodbu, do fajčiarny alebo do bufetu a tam niečoedia alebo pijú.

Máme veľmi dobré miesta, sedíme v druhom rade na prízemí a výborne vidíme a počujeme. Dnes je na programe talianska opera, speváci spievajú po taliansky, ale nad javiskom môžeme čítať slovenský preklad.

Opera bola krásna. Mnohí ľudia idú po predstavení ešte do neďalekej kaviarne a tam sa rozprávajú o predstavení. Bol to naozaj príjemný večer!

VŠIMNITE SI!

Podstatné mená -Mž / Mn- I. / 2. pád – množné číslo
(substantíva) / (genitív) – (plurál)

To sú muži

Stojím vedľa (Mž/Mn)

mužov
kamarátov
chlapcov
bratov

stromy

stromov
domov
autobusov
strojov
stolov

~ -ov

POZOR!

- (Mž) a (Mn) majú rovnaké formy pre 2. pád množného čísla (genitív plurálu).
- (Mž) – 2. pád = 4. pád množného čísla (genitív plurálu = akuzatív plurálu).

Cvičenia

11, 12

S. – Pozrite sa! Pisali mi rodičia.
R. – Áno? Aj včera ste mali list od rodičov.

- Pozrite sa! Pisali mi bratia.
- Áno? Aj včera ste mali list od bratov.
- Pozrite sa! Pisali mi kamaráti.
- Áno? Aj včera ste mali list od kamarátov.
- Pozrite sa! Pisali mi susedia.
- Áno? Aj včera ste mali list od susedov.
- Pozrite sa! Pisali mi spolužiaci.
- Áno? Aj včera ste mali list od spolužiakov.
- Pozrite sa! Pisali mi kolegovia.
- Áno? Aj včera ste mali list od kolegov.
- Pozrite sa! Pisali mi spolupracovníci.
- Áno? Aj včera ste mali list od spolupracovníkov.

S. – Janko neprinesol zošity.
R. – Janko, ty si prišiel bez zošitov? Prečo?

S. – Eva zabudla listy.
R. – Eva, ty si prišla bez listov? Prečo?

S. – Dievčatá si nevzali pasy.
R. – Dievčatá, vy ste prišli bez pasov? Prečo?

- Chlapci si nevzali bicykle.
- Chlapci, vy ste prišli bez bicyklov? Prečo?
- Dušan si nevzal papiere.
- Dušan, ty si prišiel bez papierov? Prečo?
- Milan neprivedol kolegov.
- Milan, ty si prišiel bez kolegov? Prečo?
- Miro a Zdeno si neprinesli fotoaparáty.
- Miro a Zdeno, vy ste prišli bez fotoaparátov? Prečo?

VŠIMNITE SI!

Podstatné mená -F / N- II. / 2. pád – množné číslo
(substantíva) / (genitív) – (plurál)

- Prosím vás, kde je reštaurácia? - Ktorá? Tu je niekoľko reštaurácií.	~ -ia	}	(F)	
- To je riaditeľova miestnosť? - Neviem presne. Tu je mnoho miestností.	~ -stí			
- Ktorá lekáreň má nočnú službu? - Myslím, že jedna z lekární v centre.	~ -áreň			
- Pôjdeme do klubovne? - Do ktorej? Tu je viac klubovní.	= -ňa			
- Je v internáte ešte voľná posteľ? - Áno, na prvom poschodí je dosť postelí.	= / ÷			
- Sú chlapci ešte na poli? - Nie. Pred chvíľou sa vrátili z poli.	~ -e		~ -í	(N)
- To je vaše najväčšie námestie? - Nie, ale jedno z najkrajších námestí.	~ -ie			
- To sú pekné rádiá, pravda? - Áno, chcem si kúpiť jedno z rádií.	~ -io			
- Pracuje Peter v laboratóriu číslo 5 či 6? - Pracuje v jednom z laboratórií, ale neviem v ktorom.	~ -um			

Cvičenie

13

S. – Boli ste už v múzeu?

R. – Pravdaže. Často chodievame do múzeí.

- Boli ste už v továrni?
- Pravdaže. Často chodievame do tovární.
- Boli ste už v jedálni?
- Pravdaže. Často chodievame do jedální.

- Boli ste už v klubovní?
- Pravdaže. Často chodievame do klubovní.
- Boli ste už v reštaurácii?
- Pravdaže. Často chodievame do reštaurácií.
- Boli ste už v cukrárni?
- Pravdaže. Často chodievame do cukrárni.

VŠIMNITE SI!
Prídavné mená / 2. pád – množné číslo
 (adjektíva) / (genitív) – (plurál)

tí/tie	Stojím vedľa tých		
dvaja/dva/dve traja/tri štyria/štyri	dvoch troch štyroch		(Mž) (Mn) (F) (N)
mladí/mladé krásni/krásne cudzí/cudzie	mladých krásnych cudzích		-ých
moji/moje tvoji/tvoje naši/naše vaši/vaše	mojich tvojich našich vašich	mužov domov čítární polí	-ych
otcovi/otcove matkini/matkine	otcových matkiných		-ich
piati/päť šiesti/šesť atď.	piatich šiestich atď.		
	Pýtam sa ICH Stojím vedľa NICH	(bez predložky) (s predložkou)	

POZOR!

- **Všetky formy (Mž) sú rovnaké ako 4. pád** (genitív = akuzatív)!
- **V 2. páde množného čísla** (genitív plurálu) **ich používame pre všetky rody** (Mž / Mn / F / N)!

Príklady

- Koľko internátov je vo vašom meste?
- Je tu dvanásť stredoškolských a päť vysokoškolských internátov. A niekoľko robotníckych internátov.
- Ktoré sú tvoje okná? Na prízemí alebo na poschodí?
- Moje okná sú na prízemí. Na poschodí sú okná mojich rodičov.

Je november. Zo všetkých stromov opadávajú listy.

- Kde si bol? Hľadal som ňu u tvojich kamarátov, u našich spolužiakov. Nikto nevedel, kde si.
- Bol som u svojich starých rodičov. Nepovedal som, že tam pôjdem?

Je prestávka. Zo všetkých posluchární a laboratórií vychádzajú študenti.

- Keď som bol malý chlapec, pohrýzol ma pes. Teraz sa bojím všetkých psov, veľkých aj malých.
- Na umývadle som našiel hodinky. Opýtajte sa všetkých kamarátov, či niekto nestratil hodinky!

Cvičenie

14

S. – Kto pestuje také krásne kvety? Vaši susedia?

R. – Áno, to sú kvety našich susedov.

- Kto číta také zaujímavé knihy? Tvoji starí rodičia?
- Áno, to sú knihy mojich starých rodičov.
- Kto má také pekné hračky? Jeho malí bratia?
- Áno, to sú hračky jeho malých bratov.

- Kto vyrába také moderné stroje? Slovenské továrne?
- Áno, to sú stroje slovenských tovární.
- Kto dosiahol také dobré výsledky? Naši kolegovia?
- Áno, to sú výsledky našich kolegov.
- Kto užíva také silné lieky? Tí dvaja pacienti?
- Áno, to sú lieky tých dvoch pacientov.
- Kto namaľoval tie krásne obrazy? Súčasní maliari?
- Áno, to sú obrazy súčasných maliarov.

NEDEĽA

Nedeľu využívajú ľudia rôznym spôsobom. V lete trávia voľné chvíle pri vode, v zime sa venujú zimným športom. Ale na jar a na jeseň je často zlé počasie. Čo potom?

V meste je skutočne dosť možností: mnohí chodia do múzeí a galérií. Tu v Mestskom múzeu sú zaujímavé oddelenia. Deti sa rady pozerajú na zvieratá vo vitrínach – sú naozaj ako živé! Aj ostatné oddelenia sú zaujímavé. Je tu historické oddelenie, v ktorom vidíme, ako žili naši predkovia. Je tu oddelenie folklóru, kde sú krásne kroje a iné ľudovoumelecké výrobky.

V novom kine v centre mesta hrajú nový film. Už niekoľko týždňov je vypredané, ale na popoludňajšie predstavenie ešte mali v predpredaji pár lístkov.

Všetky kritiky v novinách sú dobré, film dostal niekoľko vyznamenaní a cien na festivaloch. Keď ľudia po predstavení vychádzali z kina, počuli sme hovoriť mladých ľudí: „To bolo fantastické! Vynikajúci film!“ Starší ľudia hovorili: „Ja neviem, všetky tieto nové filmy sú bláznivé! Keď sme my boli mladí, to boli filmy...!“

Nedávno obnovili v Bratislave korzo. To sú ulice Starého mesta: od Michalskej brány až k Národnému divadlu. Skoro všetky staré stredoveké budovy sú už opravené. Sú tu cestovné kancelárie, elegantné obchody, kaviarne a cukrárne. Ľudia sa tu poobede a večer radi prechádzajú alebo sedia pred kaviarňami, bufetmi, pivárňami. Obdivujú krásne staré domy, prezerajú si módnny tovar vo výkladoch, stretávajú známych. Skoro na každom rohu hrajú hudobníci.

Mnohí ľudia sa tiež prechádzajú pri Dunaji. Pri rieke je ticho a príjemne.

Popoludnie tu veľmi rýchlo utečie, blíži sa večer a treba sa ponáhľať domov: o chvíľu sa začne v televízii ďalšia časť obľúbeného televízneho seriálu.

POČÚVAJTE, ČO HOVORÍME!
JEDNA / JEDNO

Pri tabuli visí
(jedna) **malá mapa.**

Préd domom stojí
(jedno) **nové auto.**

V parku sedí
(jedna) **mladá žena.**

Pri našom meste je
(jedno) **veľké jazero.**

Na stole leží
(jedna) **nová kniha.**

Na stole stojí
(jedno) **svetlé pivo.**

Za cestou je
(jedna) **vyšoká hora.**

Na stole stojí
(jedna) **prázdna fľaša.**

MNOHO (veľa) / NIEKOLKO

V atlase je mnoho
malých máp.

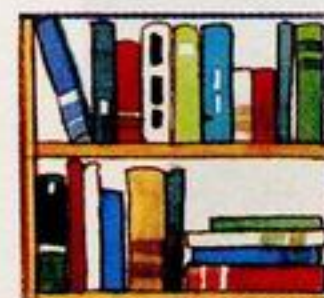
Po ulici ide mnoho
nových áut.

Préd telefónnou búdkou
čaká niekoľko **mladých žien.**

Vo Fínsku je niekoľko tisíc
veľkých jazier.

V knižnici je veľa
nových kníh.

V chladničke je niekoľko
svetlých pív.

Na Slovensku je veľa
vyšokých hôr.

Na polici stojí veľa
prázdných fliaš.

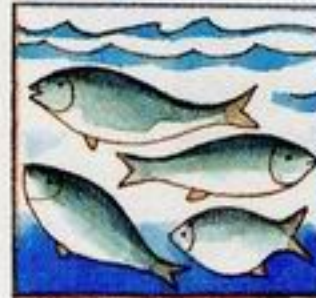
Otázka bola ťažká, zdvihla sa len jedna **ruka**.

Otázka bola ľahká, zdvihlo sa mnoho **rúk**.

Vo vode pláva (jedna) **veľká ryba**.

V mori pláva mnoho **veľkých rýb**.

a tiež:

To je **zrno**.

V klase je veľa **zrn**.

Na mori bola len jedna **vlna**.

Bol vietor a na mori bolo veľa **vln**.

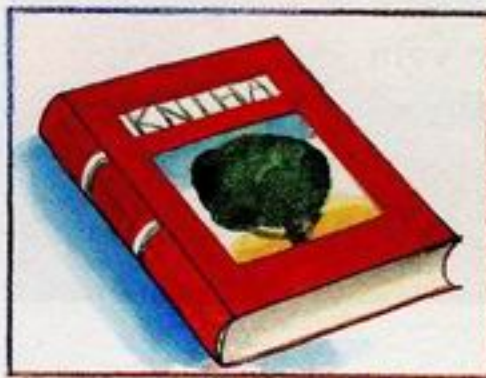

VŠIMNITE SI!

Podstatné mená – III. – F ~ a/N ~ o / 2. pád – množné číslo / (genitív) – (plurál)

(F)
jedna

veľa

kniha

kníh

Tu je mnoho

kravát

= -a =

= -á =

žien

= -e =

= -ie =

kníh

= -i =

= -í =

hôr

= -o =

= -ô =

fľaš

ě -a =

ě -ia =

rúk

= -u =

= -ú =

rýb

= -y =

= -ý =

(N)
jedno

veľa

pivo

pív

Tu je mnoho

sák

= -a =

= -á =

mien

= -e =

= -ie =

kín

= -i =

= -í =

atď.

POZOR!

- **Ak je „r“ alebo „l“ medzi spoluhláskami** (konsonantmi), **mení sa na „r“ alebo „l“** (zrno – zrn, vlna – vln, jablko – jablk...).
- **Dlhá samohláska** (vokál) **alebo dvojhláska** (diftong) **sa v slove nemenia:** (rieka – riek, miesto – miest, víno – vín, vláda – vlád...).
- **V niektorých slovách sa samohláska** (vokál) **nepredlžuje:** (slovo – slov, budova – budov a iné).

Príklady

- Potrebujeme niekoľko prázdnych škatúl.
- Bývaš vo veľkom dome?
- Myslím, že veľa fajčíš a piješ mnoho kávy.
- Áno. V našom dome žije viac ako dvadsať rodín.
- Ale nie, nevyfajčím viac ako desať cigariet a nevypijem viac ako tri kávy.
- Na sídlisku je mnoho nových ulíc, ktoré nepoznám.
- Nehovor! Už dnes si vypil päť káv!
- Už je poriadok v izbe. Dal som všetko do skriň.
- Koľko je hodín? Máte presný čas?
- Pozajtra mám skúšku a musím sa naučiť ešte dvesto strán.
- Áno, je osem hodín, dvadsaťdva minút a desať sekúnd.

Cvičenia

15, 16

S. – Prosim ťa, podaj mi tú knihu!
R. – Ktorú? Tu je viac kníh.

- Prosim ťa, podaj mi tú vázu!
- Ktorú? Tu je viac váz.
- Prosim ťa, podaj mi tú mapu!
- Ktorú? Tu je viac máp.
- Prosim ťa, podaj mi tú gumu!
- Ktorú? Tu je viac gúm.
- Prosim ťa, podaj mi tú čistú košeľu!
- Ktorú? Tu je viac čistých košiel.
- Prosim ťa, podaj mi tú malú kefu!
- Ktorú? Tu je viac malých kief.
- Prosim ťa, podaj mi tú zubnú pastu!
- Ktorú? Tu je viac zubných pást.
- Prosim ťa, podaj mi tie noviny!
- Ktoré? Tu je viac novín.
- Prosim ťa, podaj mi tie nožnice!
- Ktoré? Tu je viac nožníc.
- Prosim ťa, podaj mi tie nohavice!
- Ktoré? Tu je viac nohavíc.

S. – Je vo vašej krajine nejaké miliónové mesto?

R. – No pravda. Tu je mnoho miliónových miest.

- Je v meste nejaké nové kino?
- No pravda. Tu je mnoho nových kín.
- Je na ceste nejaké nákladné auto?
- No pravda. Tu je mnoho nákladných áut.
- Je v okolí nejaké prírodné jazero?
- No pravda. Tu je mnoho prírodných jazier.
- Je v košíku nejaké čerstvé pečivo?
- No pravda. Tu je mnoho čerstvých pečív.
- Je na tvojom stole nejaké červené pero?
- No pravda. Tu je mnoho červených pier.
- Je v reštaurácii nejaké voľné miesto?
- No pravda. Tu je mnoho voľných miest.
- Je v texte nejaké cudzie slovo?
- No pravda. Tu je mnoho cudzích slov.

POZRITE SA! KEDY POUŽÍVAME 2. PÁD MNOŽNÉHO ČÍSLA (GENITÍV PLURÁLU)?

1. S predložkami (prepozíciami), napr. od, do, u, vedľa, bez...:

- Pôjdeš sám do kina?
- Nie. Bez mojich kamarátov nepôjdem do kina.
- Čo robievate cez prázdniny?
- Chodievame do hôr a do lesov, cestujeme do rôznych miest, ale keď nie je pekné počasie, chodievame do kín, do múzeí a do galérií.

2. So slovesami (verbami), napr. pýtať sa, báť sa, napiť sa...:

- Opýtal si sa Ivana, či našiel tvoje pero?
- Samozrejme. Opýtal som sa všetkých mojich kamarátov, ale nikto ho nenašiel.

3. Keď sa pýtame ČÍ / ČIA / ČIE:

- Čia je tá krásna záhrada?
- To je záhrada našich starých rodičov.
- Aké (= čie) obrazy a sochy sú na výstave?
- Na výstave sú obrazy a sochy slovenských i cudzích maliarov a sochárov.

4. Keď sa pýtame KOLKO (veci, ktoré možno spočítať):

a) - Čo si želáte?

- Prosím si kilo zemiakov, pol kila rajčín a kilo jablk.
- Ideš do trafiky? Prines mi, prosím ťa, škatuľku cigariet!
- Akých?
- Škatuľku spárt alebo dalíl. Sparty alebo dalily fajčím najradšej.

(Pamätáte sa:

- kilo múky, cukru, ryže - sg.
- škatuľka čaju, kávy - sg.)

b) po všetkých číslach nad 5:

- Aké veľké je vaše hlavné mesto?
- Má skoro dva milióny obyvateľov.
- Samozrejme, že Karol zasa nemá peniaze! Tento mesiac si kúpil asi osem nových kníh, šesť cédečiek a najmenej päť videokaziet.
- Na našom sídlisku je sedem nových stredných škôl a päť klubovní.

c) po slovách „mnoho (veľa) / málo / niekoľko / dosť / viac...“

- Koľko študentov tu býva?
- Nevieť presne, ale najviac je afrických študentov, menej je arabských študentov a len málo európskych študentov.
- V obchode majú niekoľko nových rádii, magnetofónov a videorekordérov, ale nemám dosť peňazí, aby som si niečo kúpil.

(Pamätáte sa:

- veľa času, práce - sg.,
- málo chleba, kávy - sg.)

POZOR!

- So slovom „trocha“ používame jednotné číslo (singulár)!
- So slovom „niekoľko“ používame množné číslo (plurál)!

Napríklad:

Potrebujem trocha cukru, čaju, teplej vody, lepidla...

Potrebujem niekoľko pier, gombíkov, malých tanierov...

TO UŽ VIEME!**Koľko je hodín?** (teraz)**Koľko bolo hodín?** (včera)**Koľko bude hodín?**
(zajtra, potom, keď...)

Je jedna hodina.

Bola jedna hodina.

Bude jedna hodina.

Sú dve/tri/štyri hodiny.

Boli dve/tri/štyri hodiny.

Budú dve/tri/štyri hodiny.

Je päť/šesť... hodín.

Bolo päť/šesť... hodín.

Bude päť/šesť hodín.

VŠIMNITE SI!**Čo používame po otázke koľko?**

- 1 - (nom. sg.)	- 2/3/4 - (nom. pl.)	- 5/6... / veľa... (gen. pl.)
TERAZ/DNES V triede je jeden študent. Na stole leží jedna kniha. Pri stole sedí jedna žena.	V triede sú dvaja študenti. Na stole ležia dve knihy. Pri stole sedia tri ženy.	V triede je päť/veľa študentov. Na stole leží päť/veľa kníh. Pri stole sedí päť/veľa žien.
VČERA Pred domom stál jeden strom. V dome bývala jedna rodina. Pred školou čakalo jedno auto.	Pred domom stáli dva stromy. V dome bývali tri rodiny. Pred školou čakali dve autá.	- sloveso (verbum) vždy neutrum! Pred domom stálo päť/veľa stromov. V dome bývalo päť/veľa rodín. Pred školou čakalo päť/veľa áut.
ZAJTRA Tam bude pracovať jeden muž. Tu bude visieť jedna lampa. Na námestí bude stáť jedna budova.	Tam budú pracovať traja muži. Tu budú visieť tri lampy. Na námestí budú stáť dve budovy.	Tam bude pracovať päť/veľa mužov. Tu bude visieť päť/veľa lúčok. Na námestí bude stáť päť/veľa budov.

HOVORÍ KATKA HORÁKOVÁ

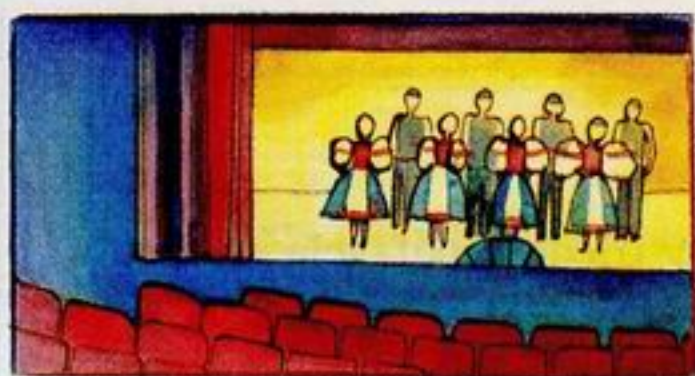
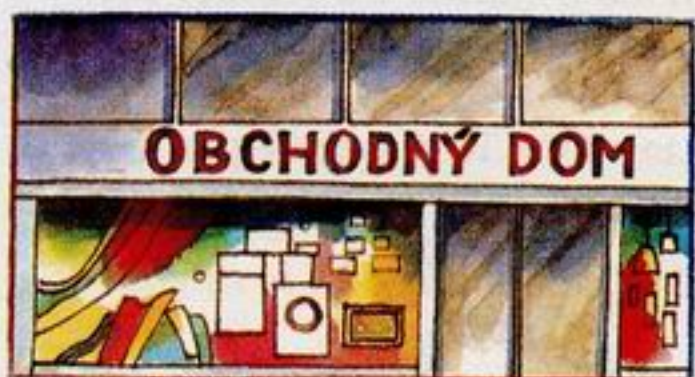
Eva: – Povedz, Katka, nenudíš sa niekedy doma na dedine? Nie je tam život strašne jednotvárný? Čo robievate večer alebo cez víkend?

Katka: – Vieš, Eva, keď som bola malá – a to nie je ani tak veľmi dávno – naozaj, vždy som chcela žiť v meste. Život bol tichý, pokojný, a najmä na jeseň a v zime nudný.

Pamätám sa, že v kine hrali len dvakrát týždenne a obyčajne dávali staré filmy. A okrem kina tu nebolo nič. Starí ľudia sedeli večer pred domami a rozprávali sa. Mladí sa stretávali na námestí a často v hostinci. Sem-tam bola nejaká zábava, raz či dvakrát ročne prišiel malý luna-park s kolotočom a so strelnicou.

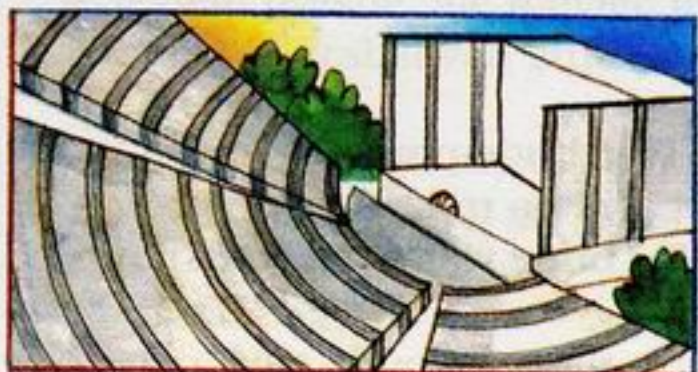
No a to bolo všetko.

Večer sme počúvali rádio a niekedy sme sledovali televízny program. Chodievali sme spať veľmi skoro. Ľudia skutočne chodili spať „so sliapkami“. Ako som závidela kamarátkam z mesta!

V posledných rokoch sa život aj u nás na dedine zmenil. Pozri sa na tieto fotky! Na námestí je nové nákupné stredisko, kde možno kúpiť prakticky všetko, čo potrebujeme. Oproti je nový kultúrny dom. Je veľmi pekný a moderný. Je tu kino, v ktorom hrajú niektoré filmy ešte skôr ako v meste. Kinosála má tiež javisko, kde hrajú divadlá alebo vystupujú rôzne tanečné alebo spevácke súbory. Máme bohatú knižnicu a čítareň. Tu sa organizujú besedy so spisovateľmi, s hercami a inými zaujímavými ľuďmi.

Aj mládež má dobré podmienky na prácu. V kultúrnom dome je klub mládeže, v ktorom je veľa možností venovať sa svojej záľube. Je tu fotokružok, spevácky a tanečný súbor, no a náš divadelný súbor si už videla. Minulý rok sme vyhrali prvú cenu. Je tu tiež pekná cukráreň a kaviareň. Teraz stavajú nový amfiteáter.

Áno, aj teraz je tu život tichší a pokojnejší ako v meste. Diaľnica je ďalej za dedinou, cez dedinu neprechádza veľa áut, nie sú tu továrne, vzduch je tu čistý a máme pekné okolie. Vieš koľko ľudí z mesta si tu stavia nové domy alebo chaty? Utekajú pred hlukom a nervozitou mesta.

Mesto, pravda, ponúka viac: koncerty, divadlá, opery, balety, operety, výstavy, športové preteky, krásne obchody a kaviarne a veľa iných atrakcií. No ale je to problém? Autobusy a vlaky chodia veľmi často. Teraz bývam na dedine naozaj rada.

Eva: – Myslím, že máš pravdu, ale dnes budeš musieť zostať spať u nás.

Katka: – Prečo? Už je toľko hodín? Preboha, už mi ušiel posledný vlak i posledný autobus! Eva, môžem zavolať domov, že neprídem?

POČÚVAJTE, ČO HOVORÍME!

- Prosíte si kávu s cukrom alebo bez cukru?
- S cukrom, prosím!
- Koľko kociek si dáte?
- Jednu veľkú kocku alebo dve malé kocky.
- Eva, pôjdeš večer do kina?

- Nie, som strašne unavená. Od rána som umývala okná.
- Koľko okien si umyla?
- Veľa okien. V kuchyni jedno okno, v obývačke dve okná, v Jankovej a v mojej izbe tiež dve okná... Päť! Päť veľkých okien!

VŠIMNITE SI!

Podstatné mená – IVa. – (F) – = = a / (N) – = = o / 2. pád – množné číslo / (genitív) – (plurál)

Tu je jedna kocka.

kocka

Tu je päť kociek.

kociek

Tu je jedno okno.

okno

Tu je päť okien.

okien

kociek

- = ie =

okien

Príklady

- Môj otec pochádza z veľkej rodiny. Má troch bratov a šesť sestier.
- Koľko lietadiel prilieta do Prahy denne?
- Neviem presne, ale veľa lietadiel. Praha má jedno z najväčších medzinárodných letísk v strednej Európe.
- Už sú všetky izby zariadené?
- Ešte nie. Máme päť izieb a potrebujeme veľa nábytku. Potrebujeme ešte niekoľko stoličiek, kresiel a skriniek.

Minulý rok bolo v internáte veľa afrických študentov, ale len niekoľko afrických študentiek.

- Poznáte už Tatry?
- Bohužiaľ, ešte nie. Ale v máji pôjdeme na exkurziu a myslím, že pôjdeme aj do Nízkych a do Vysokých Tatier.
- Prosím si zápalky.
- Koľko?
- Dajte mi, prosím, šesť škatuliek!
- Kde budeš bývať v Bratislave? V hoteli?
- Nie, u niektorej z mojich priateľiek.
- Janko, nedávaj si kľúče do vreciek! Pozri sa, v každom vrecku máš dieru!

POČÚVAJTE, ČO HOVORÍME!

- To je jedna z najväčších tovární v meste. Pracuje tu niekoľko sto robotníčok.
- Pracujú tu aj muži?
- Áno, ale je tu viac robotníčok ako robotníkov.
- Rozumieš tomuto textu?
- Nie celkom. Je tu ešte niekoľko nových slovíčok.
- Daj mi slovník, pomôžem ti nájsť tie slovička.

VŠIMNITE SI!

Podstatné mená – IVb. F \acute{c} = = a / N \acute{c} = = o / 2. pád – množné číslo (substantíva) / (genitív) – (plurál)

To je pekná látka.

látka

Tu je veľa pekných látok.

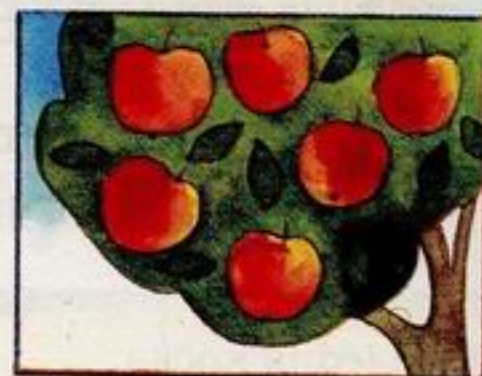
látok

Aké krásne jablčko!

jablčko

Koľko krásnych jablčok!

jablčok

látok

\acute{c} = o =

jablčok

Príklady

- Môžeš mi požičať sto korún? Musím kúpiť päť lepiacich pásov, ale nemám dosť peňazí.
- Ideš do obchodu? Prines mi, prosím ťa, desať vajíčok!
- V triede na stole leží niekoľko pravítok a gúm. Nevieš, či sú?
- Má Jana vždy toľko listov?
- Nie, iba dnes. Má narodeniny a dostala listy od všetkých kamarátok a spolužiačok.
- Ten príklad bol veľmi ťažký. Nemohol som ho vypočítať.
- Kto vám povedal, že potrebujete fotografiu?
- Ani ja. Opýtal som sa všetkých spolužiakov a spolužiačok, ale nikto nerozumel tomu príkladu.
- Jedna z úradníčok v kancelárii mi to povedala.

POZOR!

● **Niektoré podstatné mená (substantíva) na -um tvoria 2. pád (genitív) takto:**

laboratórií, múzeí, gymnázií...

- um

antibiotík, toxík...

= um

centier...

= = um

podľa toho, čo sa nachádza pred koncovkou -um!

● **Vsuvky (infixy) = ie = / = o = nedávame, ak slovo možno ľahko vysloviť.**

Napríklad:

lampa – lámp, ihrisko – ihrísk, ústa – do úst, mesto alebo miesto – miest, lopta – lôpt atď.

VŠIMNITE SI!**Prevod priamej reči na nepriamu / rozkazovacie vety – II.**

Otec hovorí (synovi):
„Zatvor okno!“

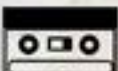

– Čo hovorí otec?
(– Čo hovorí otec synovi?)

– Otec hovorí (synovi), aby
zatvoril okno.
(– Otec hovorí synovi, nech
zatvorí okno.)

: „!“ → , aby... l, la, lo, li
, nech...

Cvičenie

18

S1. – Profesor povedal: „Čítajte pomaly!“
S2. – Čo povedal profesor?
R. – Profesor povedal, aby sme čítali pomaly.

- Matka povedala synovi: „Pomáhaj starému otcovi!“
- Čo povedala matka synovi?
- Matka povedala synovi, aby pomáhal starému otcovi.
- Lekár radil pacientovi: „Ležte a berte lieky!“
- Čo radil lekár pacientovi?
- Lekár radil pacientovi, aby ležal a bral lieky.

- Chlapec prosí kamarátku: „Príď o piatej!“
- Čo prosí chlapec kamarátku?
- Chlapec prosí kamarátku, aby prišla o piatej.
- Strážnik hovorí chodcovi: „Chodte po chodníku!“
- Čo hovorí strážnik chodcovi?
- Strážnik hovorí chodcovi, aby chodil po chodníku.

POZOR!

- Sloveso (verbum) po slove „aby“ má formu minulého času, ale nie je to minulý čas!
- Po slove „nech“ má verbum formu prítomného času. Toto slovo používame menej ako slovo „aby“ a obyčajne len v 3. osobe.

Napríklad:
Povedz mu, aby sa učil/nech sa učí.

TO UŽ VIEME!

- Pani Kováčová sa pýta: „Janko, máme chlieb?“
- Pani Kováčová sa pýta, či majú chlieb.

VŠIMNITE SI!

Prevod priamej reči na nepriamu / opytovacie vety – III.

Cudzinec sa pýtal: „Hovoríte po anglicky?“

– Čo sa pýtal ten cudzinec?

– Cudzinec sa pýtal, či hovorím po anglicky.

: „?“ → ..., či...

ale

Eva sa pýta: „Kto telefonuje?“

– Čo si sa pýtala, Eva?

– Pýtala som sa, kto telefonuje.

Ivan sa pýta: „Kde je slovník?“

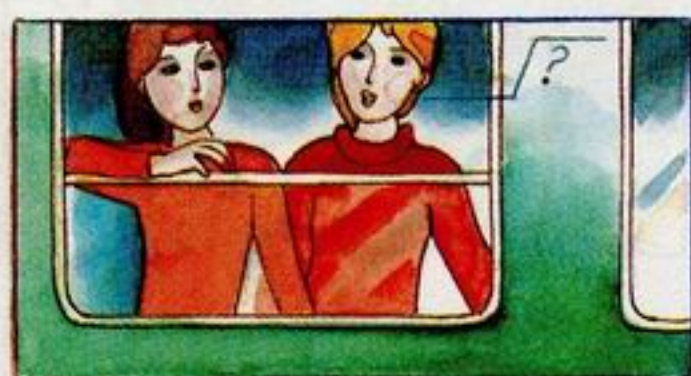
– Čo sa pýta Ivan?

– Ivan sa pýta, kde je slovník.

Janko sa pýtal: „Kam cestujete?“

– Čo sa pýtal Janko?
a tak ďalej.

– Janko sa pýtal, kam cestujeme.

POZOR!

- Keď je v priamej otázke na začiatku sloveso (verbum), je v nepriamej reči spojka (konjunkcia) „či“!
- Keď na začiatku opytovacej vety stojí opytovacie zámeno, napr. „kto / čo / kde / kam / aký / ktorý/ koľko...“, veta sa v nepriamej reči nemení a nikdy nepoužívame spojku „či“!

Cvičenia

19, 20

S1. – Každý deň mu hovorím: „Uč sa!“
 S2. – Čo mu hovoríte každý deň?
 R. – Každý deň mu hovorím, aby sa učil.
 (- Každý deň mu hovorím, nech sa učí.)

- Včera som ju prosil: „Zavolaj lekára!“
 - Čo ste ju včera prosili?
 - Včera som ju prosil, aby zavolala lekára.
 (- Včera som ju prosil, nech zavolá lekára.)

- Napísali mi: „Príďte na študijné oddelenie!“
 - Čo vám napísali?
 - Napísali mi, aby som prišiel na študijné oddelenie.
 (- Napísali mi, nech prídem na študijné oddelenie.)

- Staničný rozhlas hlási: „Nastúpte na rýchlik do Prahy!“
 - Čo hlási staničný rozhlas?
 - Staničný rozhlas hlási, aby sme nastúpili na rýchlik do Prahy.
 (- Staničný rozhlas hlási, nech nastúpime na rýchlik do Prahy.)

S1. – Kamarát sa pýta: „Môžeš mi pomôcť?“
 S2. – Čo sa pýta kamarát?
 R. – Kamarát sa pýta, či mu môžem pomôcť.

S1. – Eva sa pýta: „Čo mám teraz robiť?“
 S2. – Čo sa pýta Eva?
 R. – Eva sa pýta, čo má teraz robiť.

- Opýtal som sa pokladníčky: „Máte ešte lístky?“
 - Čo si sa opýtal pokladníčky?
 - Opýtal som sa pokladníčky, či ešte majú lístky.

- Mama sa pýtala: „Ako dlho budete na exkurzii?“
 - Čo sa pýtala mama?
 - Mama sa pýtala, ako dlho budeme na exkurzii.

- Chcem sa ho opýtať: „Odkiaľ je tá krásna pohľadnica?“
 - Čo sa ho chceš opýtať?
 - Chcem sa ho opýtať, odkiaľ je tá krásna pohľadnica.

- Opýtali sme sa jej: „Prečo si neprišla?“
 - Čo ste sa jej opýtali?
 - Opýtali sme sa jej, prečo neprišla.

TO UŽ VIEME!

Paul Kováčik sa pýta: „Janko, prídeš s nami?“
 Paul Kováčik sa pýta, či majú chlieb.

AKTUALITY

Janko: – Mami! Už boli televízne noviny? Čo hlásili?

„Do Bratislavy priletel prezident Rakúskej republiky. Na letisku ho privítal slovenský prezident.“

Matka: – Hlásili, že do Bratislavy priletel prezident Rakúskej republiky a že náš prezident ho privítal na letisku.

„Bratislavský závod VOLKSWAGEN začal vyrábať nový typ auta.“

– Ďalej hlásili, že bratislavský závod VOLKSWAGEN začal vyrábať nový typ auta.

„Náš reportér sa pýtal inžiniera Holého:
– Bude nový hotel do júna hotový? Ako sa bude volať?“

– Reportér sa pýtal, či bude hotel do júna hotový. Potom sa pýtal, ako sa bude hotel volať.

„Nový hráč z Košíc, Petrik, dal včera tri góly a Košice sú majstrom.“

– Potom hlásili, že nejaký nový hráč z Košíc dal tri góly a že Košice sú majstrom.

„Zajtra bude na Slovensku premenlivé počasie, večer búrky. Denné teploty budú 22 až 26 stupňov.“

– Meteorológ hovoril, že bude premenlivé počasie, že na Slovensku budú búrky. A že denné teploty budú 22 až 26 stupňov.

„Doktor Starý hovoril:
– Pite viac mlieka! Jedzte viac syrov a ovocia! Športujte a, samozrejme, nefajčite!“

– Doktor hovoril, aby sme pili viac mlieka. Potom hovoril, aby sme jedli viac syrov a ovocia, aby sme športovali a nefajčili.

„Naša reklama: – Deti! Čistite si zuby po každom jedle! Používajte novú zubnú pastu ABC!“

– Potom bola reklama na novú zubnú pastu pre deti. Zubná pasta sa volá ABC.
– Hej, Janko, kam utekáš?

– To už viem! Aj ty mi každý deň hovoríš, aby som si čistil zuby po každom jedle a aby som používal zubnú pastu...

DIVADLÁ NA SLOVENSKU

Divadlo má v mnohých krajinách na svete dlhú tradíciu. Mnohí ľudia poznajú staré čínske a japonské divadlo, v mnohých mestách v Európe ešte môžeme nájsť staré grécke a rímske amfiteátre.

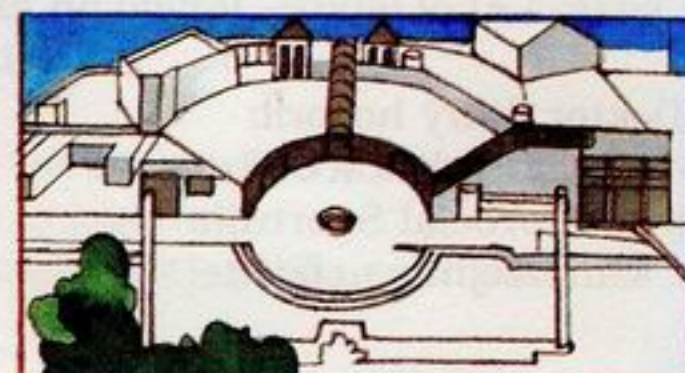
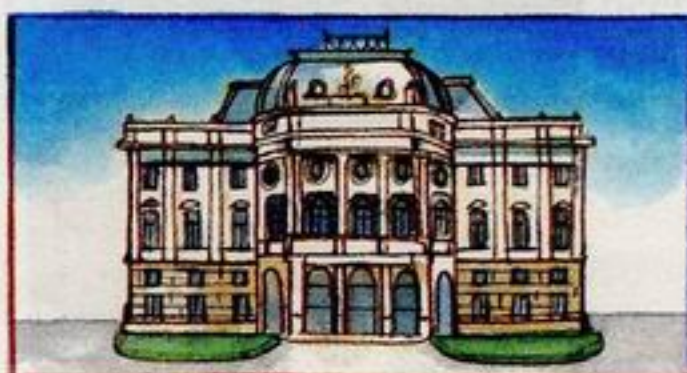
Slovenské divadlo nemá takú dlhú históriu, ale vieme, že i tu hrali divadlo už v stredoveku. V tom čase hrali divadlo obyčajne študenti v školách alebo herci, ktorí chodili z mesta do mesta a hrali divadlo na námestí alebo v hostinci.

Najstaršia budova divadla, v ktorej ešte i teraz hrajú, je divadlo v Trnave z roku 1831.

V Košiciach bolo najprv drevené divadlo, podobne ako v Bratislave. Postavili ho v roku 1789 a stálo na tom istom mieste v centre mesta, kde je teraz Štátne divadlo.

V roku 1776 postavili v Bratislave pekné veľké divadlo. Tu hrali až do roku 1884. Potom vybudovali nové divadlo, ktoré otvorili v roku 1886. Divadlo je na tom istom mieste, kde bolo staré a hrajú tam doteraz. Tu hrá teraz opera a balet Slovenského národného divadla. Divadlo je už malé, a preto pri Dunaji stavajú nové moderné divadlo.

V súčasnosti je na Slovensku už viac divadiel. V Bratislave je osem divadiel a niekoľko divadelných sál v kultúrnych domoch. Najnovšie divadlá sú v Nitre a v Prešove. Divadlá majú aj iné väčšie mestá (Banská Bystrica, Zvolen, Žilina, Martin, Spišská Nová Ves atď.).

Na Slovensku sú aj divadlá pre iné národnosti, ktoré tu žijú. V Prešove je Ukrajinské národné divadlo, kde hrajú v ukrajinskom jazyku. V Komárne je Maďarské oblastné divadlo, kde hrajú po maďarsky.

VŠIMNITE SI!

Osobné zámená my / vy (personálne pronomína)

VY

- To ste vy, pani Horáková?

- Áno, ja. Dobrý deň, pani Kováčová.

MY

- Včera som telefonovala, ale asi ste neboli doma.

- My? Ale áno, boli sme doma. Ach, už viem, boli sme v záhrade. Tam nepočuť telefón.

- Dostala som **od vás** jabĺčka a chcem sa poďakovať. Sú krásne!

- Máme **u nás** v záhrade aj iné ovocie, ale tieto jablká sú najkrajšie. Tohto roku je veľa jablák.

- Janko príde v sobotu **k vám** a prinesie **vám** košík. Nepotrebuje ho do soboty?

- Nie. Nemusí **nám** priniesť košík. Idem zajtra do mesta a vezmem si ho sama.

- To je dobre! Teším sa, že **vás** uvidím. Kedy prídete?

- Prídem hneď po obede. Budete doma? Ale prídem iba na chvíľu. Naši priatelia Malíkovci **nás** pozvali na návštevu.

- Malíkovci? Aj my ich poznáme! Minulý týždeň sme **o vás** hovorili.

- Aký je svet malý! Pani Malíková je z našej dediny a bývala celkom blízko **pri nás**.

- Viem. Hovorila tiež, že chodila **s vami** do školy. Sú to veľmi milí ľudia.

- Áno. Už dlhé roky sa priatelia **s nami**. Raz sa môžeme stretnúť všetci u nás!

POZOR!● **MY a VY majú len jednu formu:**

- **s predložkou** (prepozíciou): - Mám lístky pre vás.
- **bez predložky** (prepozície): - Včera som vás chcel navštíviť.
- **na začiatku vety:** - Vás som tu ešte nevidel!

● **VY / VÁS / VÁM / VAMI používame v množnom čísle (pluráli) aj v jednotnom čísle (singulári) – keď vykáme:**

- Včera som vás hľadal, ale neboli ste doma.
- Včera? Už viem, boli sme v meste. (my) - Včera? Už viem, bol som v meste. (ja – muž) - Včera? Už viem, bola som v meste. (ja – žena)

Príklady

- Aké otázky vám dali pri skúške?
- Pýtali sa nás na niečo z biológie, chémie a fyziky. Z matematiky sme neodpovedali, dali nám len tri príklady.
- Vy ste nevedeli, že stará pani Peterková zomrela?
- Ale čo! Kedy? Nikto nám to nepovedal. (- Ale čo! Kedy? Nikto mi to nepovedal.)
- Je Miro u vás?
- U nás? Teraz nie. Prišiel k nám po vyučovaní. Sedel u nás celé popoludnie a hral s nami karty. Ale už tu nie je.
- Kedy odišiel od vás?
- Iba pred chvíľou odišiel od nás.

Cvičenia

S. – Prepáčte, dnes vás nemôžem navštíviť.
R. – To nič. Môžete nás navštíviť zajtra.

- Prepáčte, dnes vám nemôžeme zatelefonovať.
- To nič. Môžete nám zatelefonovať zajtra.
- Prepáčte, dnes s vami nemôžem ísť.
- To nič. Môžete s nami ísť zajtra.
- Prepáčte, dnes vám nemôžem pomôcť.
- To nič. Môžete nám pomôcť zajtra.
- Prepáčte, dnes k vám nemôžem prísť.
- To nič. Môžete k nám prísť zajtra.
- Prepáčte, dnes vám tú knihu nemôžem vrátiť.
- To nič. Môžete nám tú knihu vrátiť zajtra.

S. – Už ste nám to poslali?
R. – Nie, ale zajtra vám to pošleme.

- Už ste nám to preložili?
- Nie, ale zajtra vám to preložíme.
- Už ste nám to kúpili?
- Nie, ale zajtra vám to kúpime.
- Už ste nás ospravedlnili u riaditeľa?
- Nie, ale zajtra vás ospravedlníme.
- Už ste u nás boli?
- Nie, ale zajtra u vás budeme.
- Už ste nad nami vyhrali?
- Nie, ale zajtra nad vami vyhráme.

POZRITE SA! Slovesá na -núť / -nuť (D) (verbá)

Tieto slovesá (verbá) sú veľmi často dokonavé!

<ul style="list-style-type: none"> - To je dôležité slovo. Musím si ho podčiarknuť. Vždy si podčiarkujem dôležité slová. 	PODČIARKNUŤ PODČIARKOVAŤ	(D) (Nd)
<ul style="list-style-type: none"> - Dnes mi doktor pichne poslednú injekciu. Dúfam, že mi už nebude pichať iné injekcie. 	PICHNÚŤ PICHAŤ	(D) (Nd)
<ul style="list-style-type: none"> - Nevieam, či som zamkol dvere, keď som odchádzal. - Zamykaj vždy dvere! 	ZAMKNÚŤ ZAMYKAŤ	(D) (Nd)
<ul style="list-style-type: none"> - Ktorý sveter si kúpite? Ten červený alebo ten modrý? - Nevieam sa rozhodnúť, obidva sú pekné. 	ROZHODNÚŤ (sa) ROZHODOVAŤ (sa)	(D) (Nd)
<ul style="list-style-type: none"> - Počuli ste? Myslím, že niečo padlo. - To nič. Zuzke padla lyžička na zem. 	PADNÚŤ PADAŤ	(D) (Nd)
<ul style="list-style-type: none"> - Môžem si sadnúť tam na tú lavicu? - Ešte si nesadajte! Musím ju utrieť... Tak, nech sa páči, teraz si sadnite! 	SADNÚŤ SI SADAŤ SI	(D) (Nd)
<ul style="list-style-type: none"> - Už som skončil prácu. Teraz si môžem oddýchnuť. - Budeš dlho oddychovať? 	ODDÝCHNUŤ SI ODDYCHOVAŤ	(D) (Nd)

TERAZ SI PREČÍTAJTE ŽART (...a nezabudnite pritom na genitív!)

Malý Joško dostal nový bicykel.
Otec sa pozerá z okna, ako sa Joško bicykluje.

Joško volá:
- Otecko, pozri! Bez nôh!

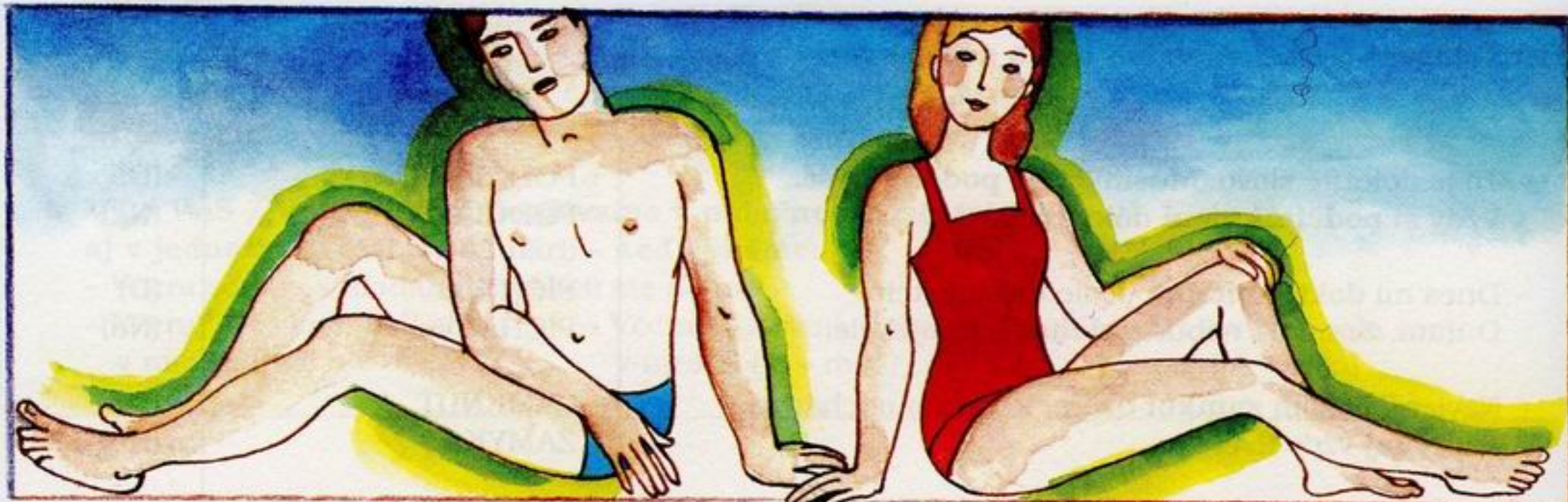
O chvíľu Joško volá:
- Otecko, pozri! Bez rúk!

BUM!!! BÁC!!! TRESK!!!

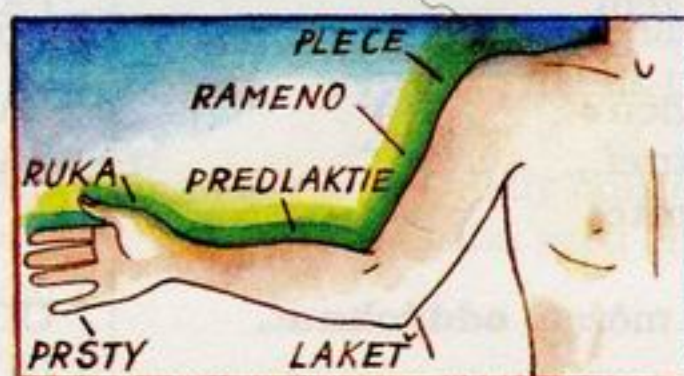
..a potom Joško volá:
- Otecko, pozri! Bez zubov!

ĽUDSKÉ TELO

Text

Hlava, krk, trup, horné a dolné končatiny – to sú časti ľudského tela. Hornú končatinu voláme „ruka“, dolnú končatinu „noha“. Ale také jednoduché to nie je! Ľudské telo má veľa dôležitých častí. Každá má svoju funkciu, ktorú môže vykonávať len vtedy, keď je zdravá.

Pozrime sa, napríklad, z čoho sa skladá hlava! Predná časť hlavy sa volá tvár. Horná časť sa volá čelo, pod ním sú oči (pravé a ľavé oko). Keď sú oči zatvorené, vidíme viečka, ktoré chránia oči pred svetlom a prachom. Na každej strane hlavy je ucho. Uši a oči sú dôležité orgány. Uprostred tváre sa nachádza nos a pod ním sú ústa. Dospelý človek má v ústach 32 zubov a jazyk. V hlave je jeden z našich najdôležitejších orgánov – mozog. Keď zatvoríme ústa, vidíme hornú a dolnú peru. Celkom dole je brada.

Horná končatina sa skladá z pleca, ramena, lakťa, predlaktia a ruky. Na ruke je dlaň a päť prstov: palec, ukazovák, prostredník, prstenník a malíček. Ruky sú veľmi dôležité časti ľudského tela – čo by sme robili, keby sme ich nemali!

Veľmi dôležité sú aj nohy, presnejšie – dolné končatiny. Dolnú končatinu tvorí stehno, koleno, lýtko a chodidlo. Zadná časť chodidla je päta. Aj na nohe sú prsty. Na prstoch rúk i nôh máme nechty.

Všimnite si, aké silné svaly majú na horných a dolných končatinách ľudia, ktorí fyzicky pracujú alebo športujú! Svaly nám umožňujú pohybovať sa, zdvíhať, chytať, chodiť, nosiť...

Celé telo sa skladá z kostí. V tele je asi dvesto kostí, ktoré majú rôzne tvary a rôzne funkcie. Niektoré kosti sú dlhé, niektoré sú rovné, niektoré sú zakrivené alebo ploché. Kostí umožňujú držať telo rovno, sedieť a stáť, iné kosti zasa chránia dôležité vnútorné orgány, ako napr. mozog, oči, pľúca, srdce atď.

Prednú časť trupu tvorí hrud' a brucho. V trupe sú veľmi dôležité orgány: srdce, pľúca, žalúdok, črevá a obličky. V celom tele sú žily a tepny, v ktorých prúdi krv. Z mozgu vedú do celého tela nervy. Zadná časť trupu sa volá chrbát. Celé naše telo je pokryté kožou. Koža chráni ľudské telo. Na hlave rastú vlasy, na niektorých častiach tela máme chlpy.

Ľudské telo je ako stroj a ak je zdravé, funguje výborne. Ale tak, ako sa v stroji môže pokaziť nejaká súčiastka, aj v tele môže ochoreť nejaký orgán. A potom už musíme vyhľadať lekára...

Práca lekára je veľmi ťažká a zodpovedná: jeho chybu nie je ľahké napraviť, niekedy je to celkom nemožné.

POČÚVAJTE, ČO HOVORÍME!

Nepravideľný 2. pád (genitív)

- Bol si na futbale?	
- Nie, nešiel som, pretože tam bolo veľa ľudí.	(ľudia) – I.
- Sú tu ešte voľné miesta?	
- Nie, v našej reštaurácii je vždy veľa hostí/hosťov.	(hostia) – II.
- Kúpil si si ten kabát?	
- Nie, nekúpil. Mal som málo peňazí.	(peniaze) – III.
- Aké bolo počasie v Tatrách?	
- Pekné. Niekoľko dní bolo chladnejšie, ale mali sme aj veľa pekných dní.	(dni) – IV.

Príklady

- Kto je ten človek? Poznáte ho?	(nom. sg.)
- Kto sú tí ľudia? Poznáte ich?	(nom. pl.)
- Myslím, že nebude miesto pre všetkých ľudí.	(akuz. pl. =
- Na zastávke čakalo asi desať ľudí.	= gen. pl.)
- Posledný hosť odišiel asi o desiatej hodine.	(nom. sg.)
- Prišli už všetci hostia?	(nom. pl.)
- Študenti pripravili program pre hostí/hosťov.	(akuz. pl. =
- Čašník sa pýtal hostí/hosťov, čo si prajú.	= gen. pl.)
- Je to kovový alebo papierový peniaz?	(nom. sg.)
- Čo je v tej skrinke? Sú tam peniaze?	(nom. pl. =
- Áno. Michal tu zabudol všetky peniaze.	= akuz. pl.)
- Koľko peňazí si zarobil v továrni?	(gen. pl.)
- Prvý deň v škole bol najťažší.	(nom. sg.)
- V zime sú dni krátke, v lete sú dlhé.	(nom. pl. =
- Chlapci už ráťali dni do konca školského roku.	= akuz. pl.)
- To bola exkurzia! Celých desať dní pršalo!	(gen. pl.)

Cvičenie

11

S. – Sú tu nejaké peniaze?

R. – Áno, neboj sa, je tu dosť peňazí.

S. – Prídu všetci hostia?

R. – Áno, neboj sa, príde dosť hostí (hosťov).

- Máme ešte nejaké voľné dni?

- Áno, neboj sa, máme ešte dosť voľných dní.

- Počuli to všetci ľudia?

- Áno, neboj sa, počulo to dosť ľudí.

- Videli všetci hostia náš program?

- Áno, neboj sa, dosť hostí (hosťov) videlo náš program.

- Zostali nám ešte nejaké peniaze?

- Áno, neboj sa, zostalo nám ešte dosť peňazí.

- Prečítali to nejakí ľudia?

- Áno, neboj sa, prečítalo to dosť ľudí.

TO UŽ VIEME!

- Trocha sa porozprávame o hercoch a herečkách.
- Všimnite si, aké silné svaly majú na horných a dolných končatinách ľudia, ktorí fyzicky pracujú alebo športujú!
- Na prstoch rúk a nôh máme nechty.

VŠIMNITE SI!

Podstatné mená (Mž/Mn) / 6. pád – množné číslo
 (substantíva) / (lokál) – (plurál)
 (o) KOM? / (o) ČOM?

To sú
futbalisti

Čítali sme o (Mž)

futbalistoch
vedcoch
hercoch
robotníkoch

~ -och

obrazy

obrazoch (Mn)

mostoch
hoteloch
strojoch
bojoch

~ -och

Cvičenia

12, 13

S. – Zajtra otvoria nový internát. Študenti už prišli.
R. – Viem, aj ja som počul o študentoch.

- Zajtra otvoria novú továreň. Robotníci už prišli.
- Viem, aj ja som počul o robotníkoch.
- Zajtra otvoria nový most. Architekti už prišli.
- Viem, aj ja som počul o architektoch.
- Zajtra bude premiéra filmu. Herci už prišli.
- Viem, aj ja som počul o hercoch.
- Zajtra sa začnú majstrovstvá. Športovci už prišli.
- Viem, aj ja som počul o športovcoch.

S. – Na čom budeme spať? Sú tu nejaké gauče?

R. – Áno. Budete spať na gaučoch.

S. – Pri kom budeme sedieť? Sú tu nejakí študenti?

R. – Áno. Budete sedieť pri študentoch.

S. – V čom budeme nosiť zemiaky? Sú tu nejaké koše?

R. – Áno. Budete nosiť zemiaky v košoch.

- Na čom budeme pracovať? Sú tu nejaké stroje?
- Áno. Budete pracovať na strojoch.

- Pri čom budeme pomáhať? Robíte nejaké experimenty?
- Áno. Budete pomáhať pri experimentoch.

- V čom budeme hľadať tie slová? Máte nejaké slovníky?
- Áno. Budete hľadať tie slová v slovníkoch.

- Na čom budeme kresliť? Sú tu nejaké stoly?
- Áno. Budete kresliť na stoloch.

VŠIMNITE SI!

Podstatné mená (F/N) / 6. pád – množné číslo
 (substantíva) / (lokál) – (plurál)
 (o) KOM? / (o) ČOM?

To je kniha

Hovoríme o (F)
 knihách
 horách
 školách
 univerzitách

-ách

mesto

mestách (N)
 kinách
 laboratóriách
 divadlách
 múzeách

To je šálka

Hovoríme o (F)
 šálkach
 skúškach
 známkach
 piesňach

-ach

vino

vínach (N)
 jabĺčkach
 vajíčkach
 viečkach
 slovíčkach

To je učebnica

Hovoríme o (F)
 učebniciach
 pohľadniciach
 miestnostiach
 lodiach

-iach

vysvedčenie

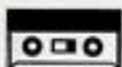

vysvedčeniach (N)
 poliach
 moriach
 srdciach
 námestiach

POZOR!

- **Krátku koncovku -ach majú aj slová, ktoré sa končia na -ja/-j!**

Například:
 aleja – Prechádzame sa v alejach.
 koľaj – Vlaky a električky chodia po koľajach.

Cvičenie

14

S. – Nepoznám tie knihy.
 R. – Ako je to možné? Všetci hovoria o tých knihách.
 S. – Nepoznám tie básne.
 R. – Ako je to možné? Všetci hovoria o tých básňach.
 S. – Nepoznám tie knižnice.
 R. – Ako je to možné? Všetci hovoria o tých knižniciach.

– Nepoznám tie jazerá.
 – Ako je to možné? Všetci hovoria o tých jazerách.
 – Nepoznám tie galérie.
 – Ako je to možné? Všetci hovoria o tých galériách.
 – Nepoznám tie tabletky a injekcie.
 – Ako je to možné? Všetci hovoria o tých tabletkách a injekciách.
 – Nepoznám tie herečky.
 – Ako je to možné? Všetci hovoria o tých herečkách.

VŠIMNITE SI!

Prídavné mená / 6. pád – množné číslo
 (adjektíva) / (lokál) – (plurál)

tí/tie	Hovoríme o tých		
dvaja/dva/dve traja/tri štyria/štyri	dvoch troch štyroch		
mladí/mladé krásni/krásne cudzí/cudzie	mladých krásnych cudzích	mužoch domoch knihách moriach	(Mž/Mn/F/N)
moji/moje tvoji/tvoje naši/naše vaši/vaše	mojich tvojich našich vašich		– -ých – -ych – -ích
otcovi/otcove matkini/matkine	otcových matkiných		
piati/päť šiesti/šesť atď.	piatich šiestich atď.		
	Hovoríme o NICH		

Príklady

- Bol krásny teplý večer. Po chodníkoch, uliciach, námestiach a parkoch sa prechádzali ľudia.
- Zajtra bude vyučovanie vo všetkých triedach len do desiatej. Po prvých dvoch hodinách pôjdeme na exkurziu.
- Prečo sú zakázané návštevy vo všetkých nemocniciach?
- Pretože mnohí ľudia majú chrípku.

- Čo ste robili tak dlho v meste?
- Stáli sme pri všetkých výkladoch, boli sme vo všetkých obchodných domoch a sedeli sme v dvoch cukrárnach.
- V niektorých izbách a triedach bol poriadok, ale nie vo všetkých. V niektorých miestnostiach budeme zajtra upratovať.

- Na niektorých stranách boli obrázky, na ostatných stranách boli články. Vo všetkých článkoch boli zaujímavé informácie o rôznych krajinách, o veľkých mestách, o prírodných krásach a bohatstvách, o ľudových tancoch a piesňach.
- Keď sme odchádzali, boli vo všetkých vagónoch ešte voľné miesta, ale na všetkých stanicach nastupovali ľudia, a preto mnohí museli stáť aj na chodbách.

Cvičenia

15, 16

S. - Používaš tie japonské filmy? Čítal si o nich?

R. - Áno, čítal som o tých japonských filmoch, ale nepoužívam ich.

- Berieš tie nové lieky? Vedel si o nich?
- Áno, vedel som o tých nových liekoch, ale neberiem ich.
- Poznáš dobre Vysoké Tatry? Bol si v nich?
- Áno, bol som vo Vysokých Tatrách, ale nepoznám ich dobre.
- Kúpili ste tie písacie stroje? Písali ste na nich?
- Áno, písali sme na tých písacích strojoch, ale nekúpili sme ich.
- Pozvali ste tie dve zahraničné studentky? Včera ste sedeli pri nich?
- Áno, včera sme sedeli pri tých dvoch zahraničných študentkách, ale nepozvali sme ich.

S. - Prečo ste nehovorili o tých nových metódach?

R. - Akože nie? Už sme o nich hovorili.

S. - Prečo nie sú obrusy na tých stoloch vzadu?

R. - Akože nie? Už sú na nich obrusy.

S. - Prečo nebývajú študenti v tých nových izbách?

R. - Akože nie? Už v nich bývajú.

- Prečo nestoja stoličky pri tých stoloch?
- Akože nie? Už pri nich stoja.

- Prečo ste nešli po tých pohyblivých schodoch?
- Akože nie? Už sme po nich išli.

- Prečo nie sú známky na všetkých obáľkach?
- Akože nie? Už na nich sú.

- Prečo nevedia žiaci o zmenách v rozvrhu?
- Akože nie? Už o nich vedia.

V NEMOCNICI

Ako obyčajne, išli Kováčovci v nedeľu ráno na výlet do neďalekých hôr. Bolo pekne a teplo, ale pani Kováčová povedala:

- Počasie je teraz veľmi premenlivé. Vezmite si aj nejaké teplé veci a vetrovku alebo plášť do dažďa! Vrátime sa až večer, ktovie, aké bude počasie.

A skutočne! Poobede sa počasie zrazu zmenilo. Začal fúkať chladný vietor a rozpršalo sa. Eva zmokla a triasla sa od zimy, pretože nemala teplé oblečenie.

Už večer, keď sa vrátili domov, sa Eva necítila dobre. Ihneď si ľahla do postele. Kýchala a kašľala celý večer. Matka jej dala horúci čaj s citrónom a tabletku acylpyrínu, aby sa potila.

V noci sa zobudila, pretože mala plný nos a nemohla dýchať. Keď si odmerala teplotu, teplomer ukazoval skoro 39 stupňov.

„Aká som bola hlúpa,“ myslela si Eva, „že som si nevezala vetrovku. Ak ochorím, nebudem môcť ísť na diskotéku. A tak som sa tešila!“

Ráno sa cítila veľmi zle. Hoci Eva protestovala, pani Kováčová telefonovala na polikliniku.

- Tu Kováčová. Sestrička, prosím vás, môže pán doktor prísť k nám? Dcéra je chorá. Má vysokú horúčku, kaše a ťažko dýcha. Myslím, že včera prechladla.

- Teraz je pán doktor u jedného pacienta, ale keď sa vráti, určite k vám príde.

O necelú polhodinu doktor zvonil:

- Tak kde máte pacientku? Ako sa má?

Lekár Evu vyšetroval dosť dlho a stále krútil hlavou:

- Viete, hrdlo je v poriadku, ale nepáči sa mi tá horúčka. Myslím, že počujem niečo na pľúcach.

- Pán doktor, - spýtala sa Eva, - budem môcť v sobotu vstať? Chcem ísť na diskotéku.

- To iste nie! Nie som si istý, ale myslím, že je to zápal pľúc. Bude lepšie, keď pôjdete do nemocnice. Pošlem vám sanitku.

Eva sa hnevala na seba, ale nedalo sa nič robiť. Pani Kováčová ešte rýchlo zatelefonovala do školy, že Eva nebude môcť prísť a o chvíľu ich sanitka viezla do nemocnice.

Tam Evu ešte raz vyšetrili a zröntgenovali. Bol to skutočne zápal pľúc. Eva potom užívala antibiotiká, nejaké tabletky a kvapky do nosa a o niekoľko dní sa už prechádzala po chodbe a po izbách. Keď sa vrátila domov, bola ešte slabá, ale cítila sa dobre. Nabudúce sa Eva iste dobre oblečie.

Človek sa učí na vlastných chybách!

ČO BUDETE ROBIŤ, AK...? / ČO UROBÍTE, AK...?

VŠIMNITE SI!

Podmieňovací spôsob budúci (kondicionál futúra)

- Čo budete robiť, AK NEDOSTANETE LÍSTKY DO KINA?
- AK NEDOSTANEME LÍSTKY DO KINA, budeme pozerať televíziu.
- Čo urobíte, AK VÁŠ KOLEGA NEPRÍDE?
- AK MÔJ KOLEGA NEPRÍDE, vrátim sa domov.

Cvičenie

17

S. - Myslíš, že príde? Bude zdravý?

R. - Ak bude zdravý, iste príde.

S. - Myslíš, že kúpi to auto? Nebude príliš drahé?

R. - Ak to auto nebude príliš drahé, iste ho kúpi.

- Myslíš, že pôjdeme na exkurziu? Nebude pršať?
- Ak nebude pršať, iste pôjdeme na exkurziu.
- Myslíš, že Miro urobí skúšku? Preštuduje do zajtra všetko?
- Ak Miro do zajtra preštuduje všetko, iste urobí skúšku.

ČO BUDETE ROBIŤ, KEĎ...? / ČO UROBÍTE, KEĎ...?

VŠIMNITE SI!

Časové vety (temporálne vety)

- Kedy budeme večerať?
- KEĎ SA OTEC VRÁTI, budeme večerať.
- Kedy odcestujeme?
- KEĎ PETER OPRAVÍ AUTO, odcestujeme.

Príklady

- Kedy napíšeš Milanovi list?
- Keď budem mať čas, napíšem mu.
- Kedy prídeš domov?
- Keď skončím prácu, prídem domov.
- Kedy sa začneme učiť?
- Začneme sa učiť, keď bude šesť hodín, dobre?

POZOR!

- **Niekedy používame spojku (konjunkciu) „keď“ namiesto „ak“, ale všimnite si, že „ak“ vyjadruje podmienku a „keď“ vyjadruje čas!**

POČÚVAJTE TIETO ROZHOVORY!

Všimnite si rozdiely medzi podmienkovou a časovou vetou!

- Pôjdete do Prahy autom?

- Ak bude auto opravené, pôjdeme.

(To znamená: ...ale ak nebude auto opravené, nepôjdeme, alebo pôjdeme autobusom, vlakom, lietadlom...)

- Pôjdete do Prahy autom?

- Keď bude auto opravené, pôjdeme.

(To znamená: celkom iste pôjdeme autom, ale nie teraz, až potom, keď bude auto opravené.)

- Kúpiš si ten kabát?

- Ak budem mať dosť peňazí, kúpim si ho.

(To znamená: ...ale ak nebudem mať dosť peňazí, nekúpim si ho, alebo si kúpim iný, lacnejší kabát.)

- Kúpiš si ten kabát?

- Keď budem mať dosť peňazí, kúpim si ho.

(To znamená: celkom iste si kúpim tento kabát, ale nie teraz, až potom, keď budem mať dosť peňazí.)

Cvičenia

18, 19

S. - Chcete urobiť skúšku? Musíte sa učiť!

R. - Ak sa budem učiť, urobím skúšku?

- Chcete byť skoro zdravý? Berte lieky!
- Ak budem brať lieky, budem skoro zdravý?

- Chcete mať jednotku? Musíte vypočítať všetky príklady!
- Ak vypočítam všetky príklady, budem mať jednotku?

- Chcete vidieť niečo pekné? Poďte s nami!
- Ak pôjdem s vami, budem vidieť niečo pekné?

- Chcete vedieť presný čas? Zavolajte číslo 110!
- Ak zavolám číslo 110, budem vedieť presný čas?

S. - Už prišiel profesor? Opýtame sa ho?

R. - Ešte neprišiel. Keď príde, hneď sa ho opýtame.

- Už je tu taxík? Môžeme nastúpiť?
- Ešte tu nie je. Keď tu bude, hneď budeme môcť nastúpiť.

- Už prišli všetci? Začneme hrať?
- Ešte neprišli všetci. Keď prídu, hneď začneme hrať.

- Už máš noviny? Povieš mi, ako sa skončil futbal?
- Ešte nemám noviny. Keď ich budem mať, hneď ti poviem, ako sa skončil futbal.

- Už si zdravý? Pôjdeš so mnou do Prahy?
- Ešte nie som zdravý. Keď budem, hneď pôjdem s tebou do Prahy.

ČO BY SI ROBIL / ROBILA (UROBIL / UROBILA), KEBY...?

ČO BY STE ROBILI (UROBILI), KEBY...?

VŠIMNITE SI!

Podmieňovací spôsob prítomný
(kondicionál prezenta)

- Podávaš športku pravidelne?
- Áno, potrebujem peniaze.

- Čo by si robil, keby si mal peniaze?

- Keby som mal peniaze, kúpil by som si auto, letel by som do Paríža..., ale doteraz som ešte nevyhral nič!

- Nemôžeš ísť do kina?
- Nemôžem. Mám skúšku. Žiaľ!

- Čo by si robil, keby si nemal skúšku?

- Keby som nemal skúšku, išiel by som s tebou do kina, alebo by som hral futbal a večer by som išiel na diskotéku.

POZOR!

- **Ak je vo vete slovo „keby“ a „by“, má sloveso (verbum) vždy formu -l/-la/-lo// -li, ale nie je to minulý čas!**
(Je to podobné ako pri slove „aby“.)

● **Porovnajte:**

(včera) – Keby som mal čas, išiel by som s tebou.

(teraz) – Keby som mal čas, išiel by som s tebou.

ale

(zajtra) – Ak budem mať čas, pôjdem s tebou.

Príklady

(Vetu v zátvorke nemusíme opakovať!)

- Čo by ste robili, keby kolega neprišiel do práce?
- (Keby kolega neprišiel do práce), začali by sme bez neho.
- Kam by si šiel, keby si nedostal lístky do kina?
- (Keby som nedostal lístky do kina), šiel by som domov.
- Koho by ste pozvali, keby Horákovci nemohli prísť?
- (Keby Horákovci nemohli prísť), pozvali by sme Čiernych.

- S kým by si sa učil, keby Janko nemal čas?
- (Keby Janko nemal čas), učil by som sa s Mirom.
- Kde by sme bývali, keby sme nedostali hotel?
- (Keby sme nedostali hotel), bývali by sme v kempingu.
- Kedy by si prišiel, keby si zmeškal vlak?
- (Keby som zmeškal vlak), prišiel by som pozajtra.

Cvičenia

20, 21

S. - Prečo nejdeš na exkurziu? Si ešte chorý?

R. - Prirodzene. Keby som nebol chorý, išiel by som.

S. - A na budúci týždeň?

R. - Ak nebudem chorý, pôjdem.

S. - Prečo nejdeš na skúšku? Nevieš ešte všetko?

R. - Prirodzene. Keby som vedel všetko, išiel by som.

S. - A na budúci termín?

R. - Ak budem vedieť všetko, pôjdem.

S. - Zabudol som si úlohu. Mám sa ospravedliť profesorovi?

R. - Samozrejme. Keby som si ja zabudol úlohu, ospravedlnil by som sa.

- Prečo si to nepovedal Mirovi? Nestretol si ho?
- Prirodzene. Keby som ho stretol, povedal by som mu to.
- A zajtra?
- Ak ho stretnem, poviem mu to.
- Prečo si Eva kúpila ten zelený kabát? Nemali iný?
- Prirodzene. Keby mali iný kabát, kúpila by si ho.
- A na budúcu zimu?
- Ak budú mať iný kabát, kúpi si ho.
- Prečo ste dnes neleteli do Prahy? Bola hmla?
- Prirodzene. Keby nebola hmla, leteli by sme dnes.
- A zajtra?
- Ak nebude hmla, budeme letieť zajtra.
- Prečo si nezjedol všetko? Nebol si hladný?
- Prirodzene. Keby som bol hladný, zjedol by som všetko.
- A večer?
- Ak budem hladný, zjem všetko.

- Urobil som chybu. Mám ju opraviť?
- Samozrejme. Keby som ja urobil chybu, opravil by som ju.
- Pokazil som rádio. Mám to povedať otcovi?
- Samozrejme. Keby som ja pokazil rádio, povedal by som mu to.
- Nevypol som žehličku. Mám zatelefonovať domov?
- Samozrejme. Keby som ja nevypol žehličku, zatelefonoval by som.
- Negratuloval som Mirovi. Mám mu poslať telegram?
- Samozrejme. Keby som mu ja negratuloval, poslal by som mu telegram.

POČÚVAJTE, ČO HOVORÍME! Poradie dvoch zámen vo vete JA / TY / MY / VY

- Mám knihu pre Petra, ale Peter tu nie je. Môžem dať **tú knihu tebe**? (akuz. – dat.)
- Dobre, daj **mi ju**! (dat. – akuz.)
- To je kniha pre Mira.
- Miro tu nie je. Môžeš dať **tú knihu mne**? (akuz. – dat.)
- Dobre, dám **ti ju**. (dat. – akuz.)
- Kto nám priniesol balík?
- Dnes ráno **nám ho** priniesol poštár. (dat. – akuz.)
- Dnes sme dostali vašu pohľadnicu z Prahy. Ďakujeme.
- Dnes? Poslali sme **vám ju** už minulý týždeň! (dat. – akuz.)

POZOR!

- **Pamätáte sa, čo sme hovorili? Keď používame dve zámená, je poradie: datív – akuzatív!**
- **Pozrite sa na dialógy 1 a 2! Zámeno „tebe“ a „mne“ stojí na konci, kde tiež používame jeho plnú formu.**

Cvičenie

22

S. – Kto nám poslal ten telegram? Peter?

R. – Áno, Peter nám ho poslal.

S. – Kto ti dal potvrdenie o štúdiu?

Úradníčka?

R. – Áno, úradníčka mi ho dala.

S. – Kto vám pomáhal niesť kufor? Ten muž?

R. – Áno, ten muž nám ho pomáhal niesť.

S. – Kto mi môže požičať pero? Janko?

R. – Áno, Janko vám ho môže požičať.

- Kto nám opraví úlohu? Triedny profesor?

- Áno, triedny profesor nám ju opraví.

- Kto mi prinesie liek? Eva?

- Áno, Eva ti ho prinesie.

- Kto vám tak rýchlo opravil auto? Ten mladý mechanik?

- Áno, ten mladý mechanik nám ho tak rýchlo opravil.

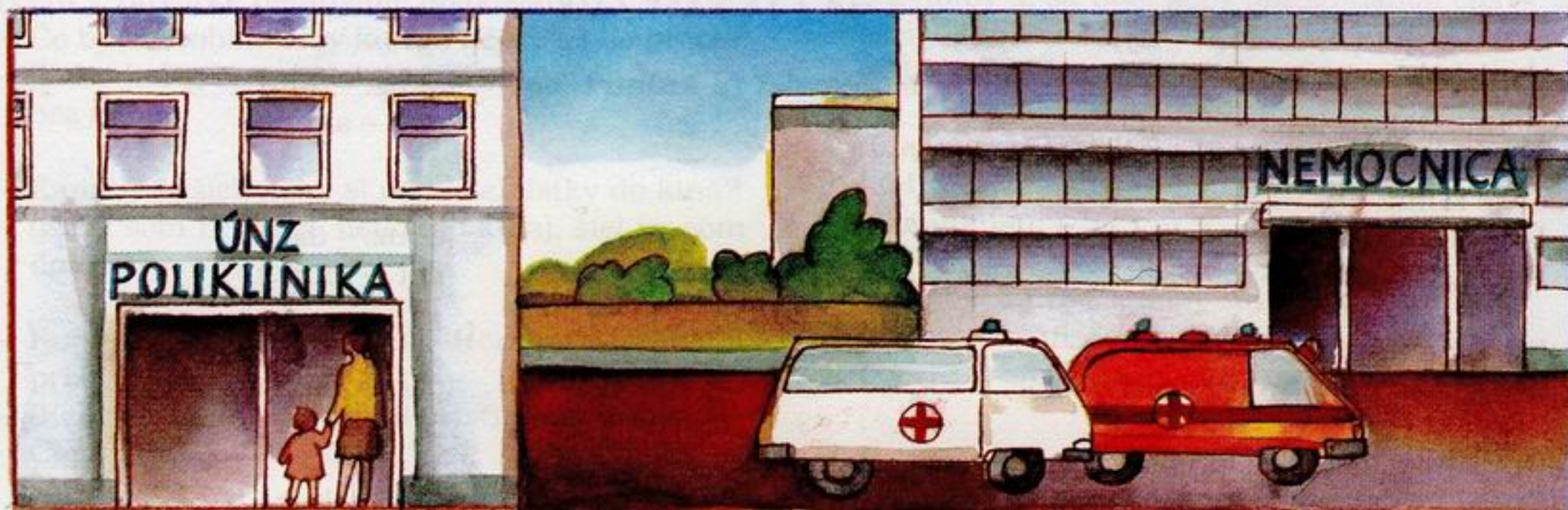
- Kto nám vysvetlí ten ťažký príklad? Profesor matematiky?

- Áno, profesor matematiky nám ho vysvetlí.

- Kto ti kúpil ten nový atlas? Mama?

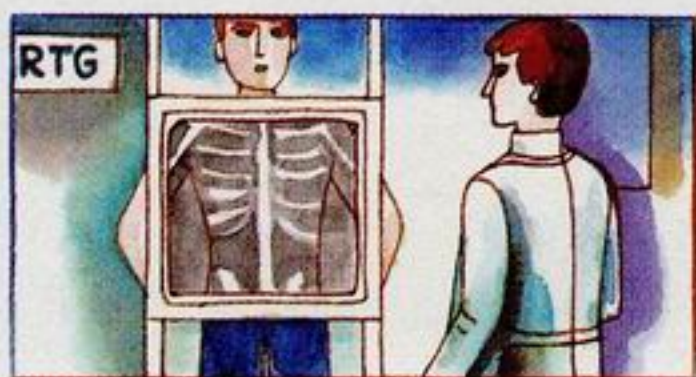
- Áno, mama mi ho kúpila.

ČO ROBÍME / KAM IDEME, KEĎ SME CHORÍ?

V tejto veľkej modernej nemocnici ležala Eva. Eva ju dobre pozná nielen ako pacientka, ale aj preto, že sem chodí na prax. Dnes bola na kontrole. Janko išiel s ňou a stále sa vypytoval:

– Aké je to oddelenie? Akí doktori tu pracujú? Ktorí pacienti prichádzajú na polikliniku a ktorí idú do nemocnice? Kde si ležala?

– Na polikliniku prichádzajú pacienti, ktorí nemusia ležať. Sú tam rôzne ambulancie. Vpravo je röntgen. Tu röntgenujú ľudí a lekár potom vidí, čo je vnútri v tele. Vidí, či má pacient zlomeninu, či má nejaký vred, žľcový alebo obličkový kameň. S röntgenovou snímkou idú potom pacienti k odbornému lekárovi – chirurgovi, internistovi, zubnému...

– Oproti röntgenu je zubné oddelenie.
– Aha! Poďme preč! To už poznám! Tu sme boli s celou triedou na kontrole a potom som musel chodiť k zubnému lekárovi častejšie.
– Už sa pamätám. Vtedy ti trhal šestku vľavo dole, pravda?
– Áno. Okrem toho mi vrtal dvojku vľavo dole a plomboval mi akýsi zub hore. Viem, že ma vtedy boleli všetky zuby hore aj dole.

– Tam vzadu je očné oddelenie. Raz som tam bola s mamou, keď potrebovala nové okuliare. Očná lekárka jej potom predpisala nové okuliare na čítanie.
– A nepamätáš sa, raz sme tu boli so Zuzkou. Niečo jej padlo do oka a doktorka jej to vyberala. Pamätám sa dobre, ako kričala a nechcela brať kvapky.

– Tu v nemocnici si ešte nebol, však? Tu je chirurgia. Za tými veľkými oknami je operačná sála. Aj tam som už bola na praxi. Bolo to veľmi zaujímavé. Náš najlepší chirurg vtedy vyoperoval jednej žene obličku. On robí aj transplantácie. To musí byť veľmi zaujímavé, ale takú operáciu som ešte nevidela.

- Pozri, Eva, prečo sú tam zakázané návštevy?
- To je infekčné oddelenie. Ležia tam pacienti s nákazlivými chorobami a nikto ich nesmie navštíviť. Preto je infekčné oddelenie v osobitnom pavilóne, a nie v hlavnej budove. Ani tam som ešte nebola.
- A tu je ženské oddelenie, gynekológia. Hneď vedľa je pôrodnica – tam si sa narodil aj ty, aj Zuzka. Vedel si to? Tam chodím najradšej na prax. Je tam plno malých detí, niektoré kričia, keď sú hladné, ale väčšina detí spí. Sú veľmi zlaté. Teším sa, že som sa rozhodla byť detskou lekárkou. Ale detská nemocnica nie je tu, je ďaleko – za mestským parkom.
- A čo je tam hore?
- Tam je ešte nervové, ušné, krčné a nosné oddelenie, potom je tam ešte oddelenie pre srdcové choroby, urológia a rôzne laboratória.

POČÚVAJTE, ČO HOVORÍME!

- Včera ma začal bolieť zub. Celú noc som nespal. Bral som tabletky, ale zuby boleli a boleli.
- Neber toľko tabletiiek! Musíš ísť k zubnému lekárovi. Na zubnom oddelení pracujú dnes od siedmej do jednej.
- Nevedel som, že starý pán Macek mal choré srdce.
- Ani ja som to nevedel. Bol som prekvapený, že zomrel na srdcový infarkt.
- Eva vždy mala rada malé deti. Preto študuje detské lekárstvo. Teší sa, že bude pracovať v detskej nemocnici. Myslím, že bude dobrou detskou lekárkou.

POZRITE SA, AKO VZNIKAJÚ NOVÉ SLOVÁ! Tvorenie slov / prípony -ný/-ový/-ský (sufixy)

Bolí ma zub. Bolia ma zuby.	Kde je zub ný lekár?
Keď veľa čítam, bolia ma oči.	Kde je oč né oddelenie?
Bolí ma ucho. Bolia ma uši.	Kde je uš ný lekár?
Pacient má ťažkú chorobu srdca.	Pôjde na srdcov ú operáciu.
Mal som chorú pravú obličku.	Mal som obličkov é kamene.
Jeho žena mala nejaké problémy.	Leží na žensk om oddelení.
Eva bude lekárkou. Študuje medicínu	...na lekárs kej fakulte. atď.

Prípony (sufixy) používame najčastejšie!	-ný	-ový	-ský
	-ná	-ová	-ská
	-né	-ové	-ské

Príklady

(..., ktoré môžeme použiť vo vetách.)

televízia – televízny	pošta – poštový	študent – študentský
trieda – triedny	film – filmový	mesto – mestský
osoba – osobný	poschodie – poschodový	škola – školský
obchod – obchodný	noviny – novinový	deti – detský
ráno – ranný	autobus – autobusový	muž – mužský

POČÚVAJTE TIETO ROZHOVORY!

- Kam cestuje Miro? Domov?
- Áno, cestuje k rodičom. Jeho rodičia bývajú na dedine.

- Čo ste kúpili na Vianoce?
- Sestrám som kúpil knihy a kazety, ale pre rodičov ešte nemám nič.

- Načo potrebuješ toľko kvetín?
- Zabudol si? Moji kamaráti a moje kamarátky vyhrali v tenise!
Musím gratulovať mojim kamarátom a kamarátkam k úspechu!

VŠIMNITE SI!

Podstatné mená (Mž/Mn/F/N) / 3. pád – množné číslo
(substantíva) / (datív) – (plurál)

KU KOMU / K ČOMU idete?

Ideme ku kamarátom/k domom	~ -om	(Mž/Mn)
k sestrám/k oknám	- -ám	(F/N)
k riekam/k okienkam	´ -am	
ku skriniam/k moriam	¨ -iam	

Cvičenie

23

S. – Vedia študenti, kedy bude skúška?
R. – Nie, študentom som ešte nepovedal, kedy bude skúška.

- Vedia kolegyne, kedy pôjdeme na výlet?
- Nie, kolegyniam som ešte nepovedal, kedy pôjdeme na výlet.

- Vedia chlapi, kedy budeme hrať futbal?
- Nie, chlapcom som ešte nepovedal, kedy budeme hrať futbal.

- Vedia hostia, aký bude program?
- Nie, hosťom som ešte nepovedal, aký bude program.

- Vedia kolegovia, kedy bude schôdza?
- Nie, kolegom som ešte nepovedal, kedy bude schôdza.

- Vedia ženy, kedy bude lekárska prehliadka?
- Nie, ženám som ešte nepovedal, kedy bude lekárska prehliadka.

- Vedia žiačky, čo máme na úlohu?
- Nie, žiačkam som ešte nepovedal, čo máme na úlohu.

- Vedia súrodenci, že sa budeš ženiť?
- Nie, súrodencom som ešte nepovedal, že sa budem ženiť.

- Vedia rodičia, koľko stálo tvoje auto?
- Nie, rodičom som ešte nepovedal, koľko stálo moje auto.

- Vedia profesori a profesorky, prečo si nebol v škole?
- Nie, profesorom a profesorkám som ešte nepovedal, prečo som nebol v škole.

VŠIMNITE SI!

Prídavné mená (Mž/Mn/F/N) / 3. pád – množné číslo
 (adjektíva) / (datív) – (plurál)

tí/tie	Ideme k tým		
dvaja/dva/dve traja/tri štyria/štyri	dvom trom štyrom		<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; display: inline-block;">- -ým</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; display: inline-block;">- -ym</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; display: inline-block;">= -im</div>
mladí/mladé krásni/krásne cudzi/cudzie	mladým krásnym cudzím	mužom domom	
moji/moje tvoji/tvoje naši/naše vaši /vaše	mojim tvojim naším vaším	budovám mestám	
otcovi/otcove matkini/matkine	otcovým matkiným		
piati/päť šiesti/šesť atď.	piatim šiestim atď.		
Telefonujem IM Chodím k NIM			

(Mž/Mn/F/N)

Príklady

- Keď sa vlak približoval k Vysokým Tatrám, bolo už asi dvanásť hodín.
- Napísal si písomnú prácu bez chýb?
- Nie celkom, ale napriek niektorým malým chybám som dostal jednotku.
- Kam idete?
- Na stanicu. Idem našim starým rodičom oproti. Dnes pricestujú z Prahy. Majú ťažké kufre a musím im pomôcť.
- Horákovci dnes zase telefonovali. Pýtali sa, kedy prídeme k nim.
- Tento týždeň musíme ísť k našim susedom, už sme im to sľúbili. Na budúci týždeň môžeme ísť k Horákovcom, dobre? Povieš im to?

- Komu nesieš kvety?
- Mojim sestrám. Chcem im blahoželať ku Dňu matiek. Dnes doobeda sme blahoželali našim kolegyniam.
- Preboha, celkom som zabudol! Ja tiež musím blahoželať mojim starým matkám. Kvety už nedostanem, je neskoro. Kúpim im bonboniéry.
- Musíme sa poďakovať tým dvom chlapcom. Len vďaka nim sme nezmeškali vlak.
- Autobusy idú len k tým posledným domom. K jazerám musíme potom ísť peši.

Cvičenie

24

S. – Hľadáte mojich rodičov? Išli do mesta.
R. – To je škoda. Chcel som ísť k vašim rodičom. Povedzte im, že k nim prídem neskôr. Dobre?

- Hľadáte arabských študentov? Išli na prednášku.
- To je škoda. Chcel som ísť k arabským študentom. Povedzte im, že k nim prídem neskôr. Dobre?
- Hľadáte tie dve úradníčky? Išli na obed.
- To je škoda. Chcel som ísť k tým dvom úradníckam. Povedzte im, že k nim prídem neskôr. Dobre?

- Hľadáte Jankových spolužiakov? Išli na exkurziu.
- To je škoda. Chcel som ísť k Jankovým spolužiakom. Povedzte im, že k nim prídem neskôr. Dobre?
- Hľadáte tie predavačky? Teraz majú voľno.
- To je škoda. Chcel som ísť k tým predavačkám. Povedzte im, že k nim prídem neskôr. Dobre?
- Hľadáte našich futbalistov? Teraz majú tréning.
- To je škoda. Chcel som ísť k našim futbalistom. Povedzte im, že k nim prídem neskôr. Dobre?

POROVNAJTE A ZAPAMÄTAJTE SI! 3. pád a 6. pád / množné číslo (datív) (lokál) / (plurál)

Ideme k

Hovoríme o

	~ -om
- -ým	- -ám
´ -ym	´ -am
¨ -ím	¨ -iam

	~ -och
- -ých	- -ách
´ -ych	´ -ach
¨ -ích	¨ -iach

3. pád (datív) má vždy na konci -m!

6. pád (lokál) má vždy na konci -ch!

Cvičenie

25

S. – Tatranské jazerá sú veľmi pekné.
R. – Stále len hovoríš o tatranských jazerách, ale prečo k tým tatranským jazerám niekedy nejdeme?

- Staré paláce v našom meste sú krásne.
- Stále len hovoríš o starých palácoch, ale prečo k tým starým palácom niekedy nejdeme?

- Nové továrne za mestom sú veľmi zaujímavé.
- Stále len hovoríš o nových továrňach, ale prečo k tým novým továrňam niekedy nejdeme?
- Nové nemocnice pri fakulte sú veľké.
- Stále len hovoríš o nových nemocniciach, ale prečo k tým novým nemocniciam niekedy nejdeme?

- Jeho priatelia sú veľmi príjemní.
- Stále len hovoríš o jeho priateľoch, ale prečo k tým jeho priateľom niekedy nejdeme?
- Vodopády v horách sú veľmi vysoké.
- Stále len hovoríš o vysokých vodopádoch, ale prečo k tým vysokým vodopádom niekedy nejdeme?
- Tie moderné sochy sú veľmi zaujímavé.
- Stále len hovoríš o tých moderných sochách, ale prečo k tým moderným sochám niekedy nejdeme?
- Filmové ateliéry sú veľmi veľké.
- Stále len hovoríš o filmových ateliéroch, ale prečo k tým filmovým ateliérom niekedy nejdeme?

ČO HOVORÍME / ČO POČUJEME

u lekára / v lekárni

I.

- Lekár: - Čo vás bolí?
- Pacient: - Bolí ma brucho. Aj v noci ma bolelo a myslím, že teraz mám aj horúčku.
- Lekár: - Vyzlečte sa a ľahnite si! Musím vás vyšetriť. Keď budete cítiť bolesť, povedzte mi!
- Pacient: - Teraz, pán doktor. Tu, na tomto mieste ma bolí.
- Lekár: - Jedli ste ráno niečo?
- Pacient: - Nemohol som nič jesť. Včera som večeral a potom som v noci vracal. Bolo mi veľmi zle.
- Lekár: - Myslím, že to je zápal slepého čreva. Pôjdete teraz na chirurgiu. Oblečte sa!

II.

- Lekár: - Aké máte ťažkosti? Bolí vás niečo?
- Pacient: - Často ma bolí hlava. Keď večer dlho čítam, alebo keď pozerám televíziu, bolia ma oči.
- Lekár: - Pozrite sa na tú tabuľku! Viete prečítať ten dolný riadok?
- Pacient: - Nie, pán doktor. Môžem čítať len štvrtý riadok. Myslíte, že budem potrebovať okuliare?
- Lekár: - Asi áno. Dám vám očné kvapky a očné masť. Máte aj zápal spojiviek.

III.

- Lekárka: - Tak čo robí Mirko? Už sa má lepšie? Má ešte horúčku?
- Matka: - Nie, už nemá horúčku. Ešte trochu kašle, ale už mu chutí jesť. Nechce už ležať, celý deň behá a hrá sa.
- Lekárka: - Nie je večer unavený?
- Matka: - Nie. Najradšej by do polnoci pozeral televíziu. Myslím, že už je v poriadku, ale ráno hovoril, že ho strašne bolí hrdlo.
- Lekárka: - Ukáž, pozrieme sa. Nie je tam nič. Mirko, čo máte zajtra v škole?
- Mirko: - Slovenčinu, fyziku a chémiu. Môžem ešte zostať doma, pani doktorka?
- Lekárka: - No dobre. Ale len jeden deň. Ležať a piť čaj!
- Mirko: - Bfíf, to už radšej pôjdem do školy!

IV.

- Pacient: - Dobrý deň! Máte, prosím, tieto kvapky?
- Lekárnik: - Nie, ale dám vám podobné. Budete ich užívať trikrát denne - 10 kvapiek na kocku cukru.
- Pacient: - Mám ešte niečo na recepte? A čo je na tom druhom?
- Lekárnik: - Áno. Tu sú ešte tabletky a dražé. Tabletky musíte brať každých šesť hodín, ale presne, aj v noci! Dražé budete užívať len pri bolestiach. To je všetko.
- Pacient: - Ďakujem. A ešte si prosím nejaký sirup proti kašľu pre trojročné dieťa a kvapky do nosa.

VŠIMNITE SI! Závazný slovosled majú – I. BY – SOM – SA

		2	3	4	
(teraz)	Učím	SA			matematiku.
(včera)	Učil	SOM	SA		matematiku.
(podmienka)	Učil	BY	SOM	SA	matematiku, keby...

Príklady

- Bojíš sa tej skúšky?
- Áno, bojím sa jej. Keby som sa dosť učil, nebál by som sa jej.
- Prečo ste sa smiali?
- Keby ste počuli hovoriť toho komika, tiež by ste sa smiali.
- Už ste sa všetci podpísali?
- Myslím, že sme sa už všetci podpísali. Keby chýbal nejaký podpis, podpísali by sme sa po schôdzi.

VŠIMNITE SI! Závazný slovosled majú – II. BY – SOM – SI

		2	3	4	
(teraz)	Čistím	SI			zuby.
(včera)	Čistil	SOM	SI		zuby.
(podmienka)	Čistil	BY	SOM	SI	zuby, keby...

Príklady

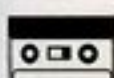
- Čo si si kúpil na raňajky?
- Mlieko a rožky. Vždy si kupujem mlieko a rožky.
- A keby nemali mlieko, kúpil by si si kakao alebo čaj?
- Asi by som si kúpil kakao. Čaj nemám rád.
- Mohol by som si sadnúť k vám? Máte tu ešte miesto?
- Samozrejme, len si sadnite!
- Oblečiete si tie nové šaty?
- Keby sme išli do divadla, obliekla by som si ich.

POZOR!

- Ostatné slová vo vete môžu meniť svoje miesto:

Rád	by	som	sa	vás niečo opýtal.
Niečo	by	som	sa	vás rád opýtal.
Vás	by	som	sa	rád niečo opýtal.
Opýtal	by	som	sa	vás niečo, keby...
Mohol	by	som	sa	vás niečo opýtať?
Kedy	by	som	sa	vás mohol niečo opýtať?

a tak ďalej.

PRÁZDNINY A DOVOLENKA

Text

...V PRÍRODE

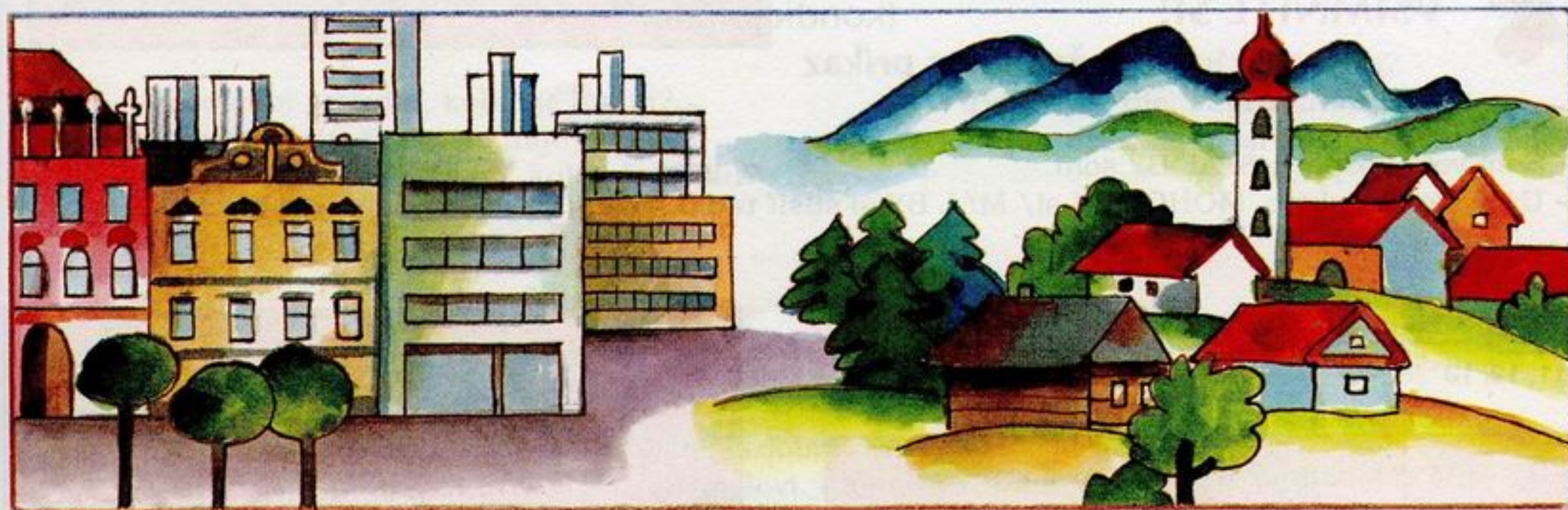

Neďaleko mesta, pri krásnom veľkom jazere, je rekreačné stredisko. Každé leto sem prichádzajú tisícky ľudí, aby tu oddychovali po celoročnej práci. Rekreačné stredisko otvorili iba pred niekoľkými rokmi, ale už je známe a obľúbené.

Má krásnu polohu medzi jazerom a lesom a poskytuje rekreantom všetky možnosti oddychu: kúpanie, plávanie, turistiku, športy. Nádherná príroda, ticho, pekné ubytovanie a výborná strava vracajú ľuďom silu do ďalšej práce alebo štúdia.

Na druhom brehu jazera je kemping. Stanovanie je populárne najmä medzi mládežou. Na tomto brehu možno veslovať, plachtiť alebo surfovať, hrať tenis a volejbal. Večer vidno vatry a dlho do noci počuť gitary a veselé piesne mladých ľudí.

...V MESTE A NA DEDINE

Niektorí, najmä starší ľudia, trávajú dovolenku v mestách, kde navštevujú rôzne kultúrne a historické pamiatky.

Slovensko je skutočne bohaté na takéto pamiatky: zaujímavé múzeá dávajú informácie o živote našich predkov, o technike, o vede.

Galérie a výstavné siene predstavujú kultúrne bohatstvo národa: obrazy, sochy, knižné ilustrácie, výrobky zo skla, z dreva, keramiky, ľudové kroje, zariadenie a nábytok dedinských domov, nástroje, to všetko je dôkazom bohatého kultúrneho života slovenského národa v minulosti i prítomnosti.

Na mnohých miestach obdivujú ľudia staré hrady a pevnosti, archeologické nálezy z rozličných dôb. Možno tu vidieť drevené dedinské domy i veľké kamenné paláce a kostoly. I niektoré moderné stavby priťahujú domácich a zahraničných turistov.

Všade môžeme stretnúť autá i autobusy, ktoré privádzajú ľudí. Hotely, motely a chaty sú obsadené. Reštaurácie a bufety majú tiež čo robiť, aby nakrmili hladných hostí.

...V CUDZINE

Veľké cestovné kancelárie už v januári ponúkajú vo svojich kalendároch nielen cesty po Slovensku, ale aj do zahraničia. Len čo sa v júli začnú prázdniny a dovolenky, dostávajú ľudia zvláštnu chorobu – cestovnú horúčku.

Len sa pozrime na stanice, na diaľnice, letiská a prístavy – všade je živo. Colníci majú plné ruky práce, aby ľudia na hraniciach nemuseli dlho čakať.

Mnohých ľudí priťahujú veľkomestá a ich kultúrne pamiatky – Paríž a Londýn, Sankt Peterburg a Atény, Berlín a Rím. Pod pyramídami v Egypte, v japonských záhradách, pod newyorskými mrakodrapmi možno počuť i slovenčinu.

Najzaujímavejšie však je pre ľudí to, čo doma nemajú: more. Najviac slovenských turistov nájdeme na plážach Čierneho, Jadranského a Stredozemného mora, kde trávia svoju zaslúženú dovolenku a prázdniny.

VŠIMNITE SI!

Iné použitie podmieňovacieho spôsobu – by + -l / -la / -lo // -li
(kondicionálu)

I. želanie a príkaz

- Som veľmi ospalý. SPAL BY som. (= veľmi chcem spať)
- Už je skoro poľnoc. MOHOL BY si/ MAL BY si stíšiť rádio. (= daj rádio tichšie!)

Cvičenia

11, 12, 13

S. – Nie si smädný? Nechceš niečo piť?
R. – Veru, pil by som niečo.

- Práve priviezli čerstvý chlieb. Nekúpiš si?
- Veru, kúpil by som si.

- Iste si hladný. Nechceš niečo jesť?
- Veru, jedol by som niečo.

- Nie si unavený? Nechceš si ľahnúť?
- Veru, ľahol by som si.

- Včera sme hovorili o tejto knihe. Nechceš si ju prečítať?
- Veru, prečítal by som si ju.

S. – To je pekný oblek. Skúsíte si ho, pán Mráz?

R. – Ale áno, skúsil by som si ho.

S. – To je pekný program. Pozriete si ho, chlapi?

R. – Ale áno, pozreli by sme si ho.

– To je zaujímavá výstava. Navštívite ju, slečna Horná?

– Ale áno, navštívila by som ju.

– To je dlhá cesta. Nepôjdete taxikom, páni?

– Ale áno, išli by sme taxikom.

– Je tu delegácia z Francúzska. Nechcete sa s ňou stretnúť, kolegovia?

– Ale áno, chceli by sme sa s ňou stretnúť.

S. – Som zarastený, však? Musím sa oholiť?

R. – No, mal by si sa oholiť.

- Jožko je špinavý, však? Musí sa umyť?
- No, mal by sa umyť.

- Mám horúčku, však? Musím si ľahnúť?

- No, mal by si si ľahnúť.

- Mama má veľa práce, však? Musím jej pomôcť?

- No, mal by si jej pomôcť.

VŠIMNITE SI!

Iné použitie podmieňovacieho spôsobu – by + -l / -la / -lo // -li
(kondicionálu)

II. zdvorilá žiadosť a zdvorilá otázka

- Nerozumím tej vete, VYSVETLILI BY ste mi ju ešte raz? (= prosím vás, vysvetlite mi tú vetu ešte raz!)
- Rádio hlásilo, že v noci bolo -27°C! VERILI BY ste tomu? (= veríte tomu? môžete tomu veriť? je to možné?)

Cvičenie

14

S1. – Môžete mi preložiť tento text?

S2. – Bohužiaľ, nie. Poproste pani profesorku!

R. – Pani profesorka, preložili by ste mi ten text?

S1. – Môžeš ísť so mnou na štadión?

S2. – Bohužiaľ, nie. Popros Michala!

R. – Michal, išiel by si so mnou na štadión?

- Môžeš mi pomôcť odniesť batožinu?

- Bohužiaľ, nie. Popros Laca!

- Laco, pomohol by si mi odniesť batožinu?

- Môžete mi vyplniť ten formulár?

- Bohužiaľ, nie. Poproste pani sekretárku!

- Pani sekretárka, vyplnili by ste mi ten formulár?

- Môžeš mi požičať sto korún?

- Bohužiaľ, nie. Popros Janu!

- Jana, požičala by si mi sto korún?

POZOR!

● V týchto vetách často používame slová „dobrý, -á, -é/láskavý, -á, -é“:

Bol by si taký dobrý a...	(= mužovi, ktorému tykáme)
Bola by si taká dobrá a...	(= žene, ktorej tykáme)
Boli by ste taký dobrý a...	(= mužovi, ktorému vykáme)
Boli by ste taká dobrá a...	(= žene, ktorej vykáme)
Boli by ste takí dobrí a...	(= ľuďom, mužom)
Boli by ste také dobré a...	(= len ženám a deťom)

Príklady

- Peter, bol by si taký dobrý a otvoril by si mi dvere?
- Pán Horák, boli by ste taký láskavý a otvorili by ste mi tú konzervu?
- Kolegovia, boli by ste takí dobrí a požičali by ste mi cestovný poriadok?
- Eva, počul som, že ideš do mesta. Bola by si taká dobrá a kúpila mi dnešné noviny?

VŠIMNITE SI!

Prídavné mená (Mž/Mn/F/N) / 7. pád – množné číslo
(adjektíva) / (inštrumentál) – (plurál)

tí/tie	Stojím pred tými		(Mž/Mn/F/N)
dvaja/dva/dve traja/tri štyria/štyri	dvoma/dvomi troma/tromi štyrmi		
mladí/mladé krásni/krásne cudzí/cudzie	mladými krásnymi cudzími	mužmi knihami oknami	- -ými
moji/moje tvoji/tvoje naši/naše vaši/vaše	mojimi tvojimi našimi vašimi		- -ymi
otcovi/otcove matkini/matkine	otcovými matkinými		- -ími
piati/päť šiesti/šesť	piatimi šiestimi		
atď.	atď.		
Stojíme pred NIMI Píšeme NIMI			

POZOR!

- **Všimnite si, že číslovka „2“ má dve formy „dvoma“ i „dvomi“!**
- **Číslovka „3“ môže mať tiež dve formy: „troma“ i „tromi“!**

Cvičenia

15, 16, 17, 18

S. – Peter už odišiel? Aj všetci jeho kolegovia?

R. – Áno. Peter odišiel so všetkými svojimi kolegami.

- Miro už urobil skúšku? Aj jeho dvaja kamaráti?
- Áno. Miro urobil skúšku so svojimi dvoma (dvomi) kamarátmi.
- Pán Kostka už odcestoval? Aj jeho synovia a dcéry?
- Áno. Pán Kostka odcestoval so svojimi synmi a dcérami.

- Riaditeľ už diskutoval? Aj všetci jeho spolupracovníci?
- Áno. Riaditeľ diskutoval so všetkými svojimi spolupracovníkmi.
- Sprievodca už nastúpil? Aj zahraniční turisti?
- Áno. Sprievodca už nastúpil so zahraničnými turistami.

S. – Ivan sa odsťahoval a vzal si všetky knihy.
R. – Naozaj sa odsťahoval so všetkými knihami?

- Mária odcestovala a vzala si všetky kufre.
- Naozaj odcestovala so všetkými kuframi?
- Miro odišiel a vzal si tvoje dve kazety.
- Naozaj odišiel s mojimi dvomi kazetami?
- Zloděj utiekol a vzal všetky peniaze z pokladnice.
- Naozaj utiekol so všetkými peniazmi z pokladnice?
- Dievčatko išlo na ihrisko a vzalo si svoje dve mačky.
- Naozaj išlo na ihrisko so svojimi dvoma mačkami?

S. – Tie ceruzky sú veľmi tvrdé. Nerád nimi pišem.
R. – Ja tiež nerád pišem takými tvrdými ceruzkami.

- Tie vlaky sú veľmi špinavé. Nerád nimi cestujem.
- Ja tiež nerád cestujem takými špinavými vlakmi.
- Tie lietadlá sú už veľmi staré. Nerád nimi lietam.
- Ja tiež nerád lietam takými starými lietadlami.

S. – Chodník opravujú len pred našim domom?
R. – Nie, aj pred tými ostatnými domami.

S. – Ihrisko stavajú len za vašou školou?
R. – Nie, aj za tými ostatnými školami.

- Chodbu budeme umývať len pred našou triedou?
- Nie, aj pred tými ostatnými triedami.
- Bude plot len medzi našou a vašou záhradou?
- Nie, aj medzi tými ostatnými záhradami.
- Riaditeľ chce hovoriť len s jedným študentom?
- Nie, aj s tými ostatnými študentmi.
- Koberec bude len pod týmto stolom?
- Nie, aj pod tými ostatnými stolmi.
- V laboratóriu pracujete len s týmto prístrojom?
- Nie, aj s tými ostatnými prístrojmi.

– Tie problémy sú veľmi komplikované. Nerád sa nimi zaoberám.
– Ja sa tiež nerád zaoberám takými komplikovanými problémami.

– Tie žiletky sú veľmi tupé. Nerád sa nimi holím.
– Ja sa tiež nerád holím takými tupými žiletkami.

– Tie fotoaparáty sú veľmi ťažké. Nerád nimi fotografujem.
– Ja tiež nerád fotografujem takými ťažkými fotoaparátmi.

POKAZENÝ VÝLET

- Ach, už by mohlo byť chladnejšie, – hovoria ľudia, ktorí musia pracovať.
- Ach, ešte by mohlo zostať teplo, – hovoria študenti a dovolenkári. Naozaj, už dva týždne je krásne a horúco. Naši priatelia, Eva, Peter, Katka a Karol, rozmýšľajú, kde stravia tento víkend. Chcú ísť k nejakej rieke, kde je vraj krásne – ale je to trochu ďaleko. Najprv treba ísť vlakom, potom autobusom a potom podľa mapy peši.

Konečne sa dohodli. Pôjdu ráno, vezmú si stany a zostanú tam dva dni.

- Vy by ste mohli pripraviť jedlo, dievčatá, - hovorí Peter, - a my s Karolom pripravíme stany, fotoaparát a ostatné.
 - Už by sme mohli byť tam, - vzdychá Eva.
- Vtom rádio hlási predpoveď počasia: „Zajtra bude na celom území pekne a veľmi teplo, okolo obeda...“
- Hurá, - kričia všetci, - to bude krásny víkend!
 - My pôjdeme na kúpalisko, - hovorí Janko.

V sobotu ráno sa všetci štyria s ťažkými batohmi vydali na cestu. Vlakom prišli na malú stanicu.

Tu ich čakalo neprijemné prekvapenie:

- Autobus v sobotu a v nedeľu nechodí, - hovorí Karol. - Čo teraz? Aha, pozrite sa na tabuľku, je to ešte 5 kilometrov.
- To nič, veď je krásne, poďme peši! Aj tak celý týždeň máme málo pohybu, sedíme, učíme sa, pracujeme...

Spočiatku bola cesta príjemná, ale potom cítili, že slnko hreje viac a viac, batohy sú čoraz ťažšie a únava bola čoraz väčšia.

- Teraz by bolo dobre vo vode, - vzdychajú dievčatá. Ani si nevšimli, že sa za nimi rýchlo zamračilo. O chvíľu už fúkal chladný vietor, zablysko sa a zahrmelo. Rozpršalo sa. Kým pribehli k veľkému stromu pri ceste, boli mokří. Stáli pod stromom a veľké kvapky dažďa padali na nich. Našťastie Peter stopol malé nákladné auto, ktoré ich odviezlo domov.

Doma si vyzliekli mokré košele a nohavice a dobre sa najedli. Potom hrali karty.

- Pozrite sa, - povedal zrazu Karol. - Už prestalo pršať, nebo je zasa modré a tam vzadu... Aha, aká krásna dúha!
- Otvorili okno. Vzduch bol čistý, čerstvý a príjemný. Búrka odišla tak rýchlo, ako prišla. O krátky čas bolo znovu teplo.
- No, mohli sme veru chvíľu počkať. Teraz by sme už boli pri rieke, - povedala Katka. - Kto to mohol vedieť?

Otvorili sa dvere a vošla stará mama.

- Čo robíte doma? Prečo nie ste niekde vonku pri vode? Pozrite sa, ako je krásne! Ja by som veru nesesedela doma!
- Veď sme boli vonku, ale vrátili sme sa, keď začala búrka. Kto mohol vedieť, že sa počasie tak rýchlo zmení? - hnevala sa Eva.
- Ale veď rádio hlásilo, že búrky budú len krátke. Aha, aj tu v novinách píš, že naďalej zostane horúco.
- Keď my sme nepočúvali celú predpoveď. Tak, a teraz si rýchlo vezmime plavky a poďme na kúpalisko, - povedal Peter.
- To je práve to, čo sme nechceli! A tam bude Janko s Ivanom. No, tí sa nám budú smiať...!

Všimnite si použitie „by“ v rôznych vetách!

- Už by mohlo byť chladnejšie, - hovoria ľudia.
(= - Nech je chladnejšie!)
(= - Chceme/Želáme si, aby bolo chladnejšie!)

- Ešte by mohlo zostať teplo, - hovoria študenti.
(= - Nech zostane teplo!)
(= - Chceme/Želáme si, aby zostalo teplo!)

- Vy by ste mohli pripraviť jedlo, - hovorí Peter.
(= - Pripravte jedlo, dievčatá!)

- Už by sme mohli byť tam, - vzdychá Eva.
(= - Už chceme byť tam!)

- Kto by v tej horúčave išiel tak ďaleko, - hovorí Janko.

(= - Kto chce v tej horúčave ísť tak ďaleko?)

- Teraz by bolo dobre vo vode, - vzdychajú dievčatá.

(= - Bolo by dobré byť vo vode.)

(= - Teraz by bolo dobre, keby sme boli vo vode.)

- Ja by som, veru, nesesedela doma, - hovorí stará mama.

(= - Ja by som tu nesesedela, keby som bola mladá.)

(= - Ja nechcem sedieť doma.)

VŠIMNITE SI!

Iné použitie podmieňovacieho spôsobu – by + -l/ -la / -lo // -li
(kondicionálu)

III. nedôvera a prekvapenie

- Už je neskoro, Miro už asi nepríde.

- Prečo by neprišiel? Uvidíte, že príde. (prečo by = čoby)

(= neverím, že nepríde)

- Jana hovorí, že už musí ísť.

- Prečo by musela ísť? Ešte má dosť času. (prečo by = čoby)

(= neverím, že už musí ísť)

- Obávam sa, že Peter neurobí tú skúšku.

- Prečo by ju neurobil? Je dobre pripravený. (prečo by = čoby)

(= som prekvapený/budem prekvapený, ak ju neurobí)

Cvičenia

19, 20

S. - Ja nepôjdem. Mám málo času.

R. - Prečo by si nešiel? Máš dosť času.

- My to nekúpime. Máme málo peňazí.
- Prečo by ste to nekúpili? Máte dosť peňazí.

- Jožko to nezodvihne. Má málo síl.
- Prečo by to nezodvihol? Má dosť síl.

- Ja to nezabalím. Mám málo papiera.
- Prečo by si to nezabalil? Máš dosť papiera.

- Mama nedokončí ten sveter. Má málo vlny.
- Prečo by ho nedokončila? Má dosť vlny.

- Nevymaľujeme celú izbu. Máme málo farby.
- Prečo by sme ju nevymaľovali? Máme dosť farby.

S. - Pôjdeme peši alebo počkáme na autobus?

R. - Čoby sme išli peši, počkáme na autobus.

- Odnesieme tie kufre alebo zavoláme taxík?
- Čoby sme odniesli tie kufre, zavoláme taxík.

- Budeme čakať na Evu alebo začneme jesť?
- Čoby sme čakali na Evu, začneme jesť.

- Pošleme telegram alebo zatelefonujeme?
- Čoby sme poslali telegram, zatelefonujeme.

- Zavoláš opravára alebo opraviš to rádio sám?
- Čoby som zavolať opravára, opravím to rádio sám.

- Opýtame sa niekoho na cestu alebo pôjdeme podľa mapy?
- Čoby sme sa niekoho opýtali, pôjdeme podľa mapy.

VŠIMNITE SI! Použitie AKOBY – AKO KEBY – porovnanie

- Pozri sa, koľko je hodín! Prečo je taká tma?
- Fakt! Ešte je len 6 hodín, ALE JE TMA, AKOBY BOLA NOC! (= ako keby)
(= je tma ako v noci, ale nie je noc)
- Dnes je vonku veľmi chladno!
- Naozaj! Ešte je len september, ale je chladno, akoby bol november! (= ako keby)
(= je chladno ako v novembri, ale nie je november, je september)
- Pozri sa, ako uteká!
- Naozaj! Uteká, akoby za ním horelo. (= ako keby)
(= uteká rýchlo, ako keby za ním horelo/bol oheň, ale nehorí/nie je)

Príklady

Čítajte vety a rozmýšľajte, či je to naozaj tak!

- Pozri sa, ako sedí! Nemá prácu?
- Naozaj! Sedí, ako keby nemal prácu.
- Prečo sa tak mračí? Hnevá sa?
- Myslím, že nie. On vždy tak vyzerá, akoby sa hneval.
- Povedzte mu, aby nekričal! Nie sme hluchí!
- Hovor ticho! Kričíš, akoby sme boli hluchí.
- Prečo sa tak prekvapene pozerá? Vidí to prvýkrát?
- Naozaj! Pozerá sa, ako keby to videl prvýkrát.
- Pafko, nejedz tak rýchlo, to nie je zdravé! Ješ, akoby si už týždeň nič nejedol.
- Rozpráva, ako keby bol najmúdrejší.
- Prečo nám to rozpráva? Veď to už vieme!
- Naozaj! Rozpráva nám to, akoby sme to nevedeli.
- Môj spolubývajúci je veľmi neporiadny a nedisciplinovaný.
- Viem. Každý hovorí, že sa správa, akoby bol v internáte sám.
- Všade sú jej veci: v skrini, na posteli, na stoličke, na zemi...
- Vidím, všade má veci, akoby celá izba patrila len jej.
- Bez pomoci svojich kamarátov neurobil nič.
- Máš pravdu, ale rozpráva, akoby všetko urobil sám.
- Doktor povedal, že Zdeno je už zdravý, že už môže chodiť do školy.
- Tak prečo leží, akoby bol ťažko chorý?

TO UŽ VIEME!

- Už by mohlo byť chladnejšie!
- Už dva týždne je krásne a horúco.
Slnko hreje viac a viac.
Všade je živo.

VŠIMNITE SI!

Príslovky z prídavných mien (adverbiá z adjektív)

To je
VYSOKÝ dom

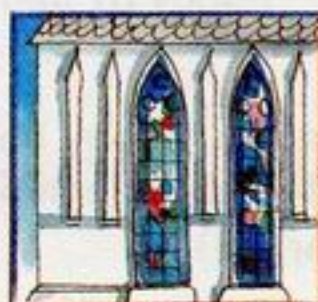
AKÝ je dom?

To je
VYSOKÁ veža

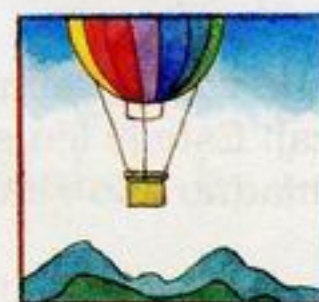
AKÁ je veža?

To je
VYSOKÉ okno

AKÉ je okno?

Balón letí
VYSOKO

AKO letí balón?

Prídavné meno + podstatné meno
(adjektívum) + (substantívum)

Príslovka + sloveso
(adverbium) + (verbum)

Príklady

Kvet je pekný. / Váza je pekná. / Kino je pekné.
Most je dlhý. / Cesta je dlhá. / Pero je dlhé.
Ten pes je zlý. / Lampa je zlá. / Dieťa je zlé.

Chlapec píše pekne.
Už dlho vás čakáme.
Babka zle vidí.

Cvičenie

21

S. – Je to dobrý spevák?
R. – Myslím, že je. Počul som, že spieva dobre.

S. – Je to rýchla pisárka?
R. – Myslím, že je. Počul som, že píše rýchlo.

– Je to usilovná študentka?
– Myslím, že je. Počul som, že študuje usilovne.

– Je to rýchle lietadlo?
– Myslím, že je. Počul som, že letí rýchlo.
– Je to presná pracovníčka?
– Myslím, že je. Počul som, že pracuje presne.
– Je to výborný plavec?
– Myslím, že je. Počul som, že pláva výborne.
– Je to dobrý opravár?
– Myslím, že je. Počul som, že opravuje dobre.

POZOR!

● Všímajte si rozdiel: prídavné mená (adjektíva)	príslovky (adverbiá)
dobrý – dobrá – dobré pekný – pekná – pekné presný – presná – presné dlhý – dlhá – dlhé ťažký – ťažká – ťažké častý – častá – časté	dobre pekne presne dlho ťažko často
majú obyčajne dlhé koncovky -ý/-á/-é	majú vždy krátke koncovky -e alebo -o

● **Niektoré príslovky** (adverbiá) **môžu mať dve formy:**

Například: rýchlo alebo rýchle
smutno alebo smutne
hlasno alebo hlasne

● **Ak má prídavné meno príponu**
(adjektívum) (sufix)

má príslovka príponu
(adverbium) (sufix)

-ský/-ská/-ské

-cký/-cká/-cké

Například: slovenský študent
slovenská kniha
slovenské mesto

-sky

-cky

Hovorí po slovensky.

chemický výrobok
chemická inžinierka
chemické laboratórium

Tento oblek čistíme chemicky.

● **Niekoľko málo prísloviak** (adverbií) **má tiež koncovku -y:**

Například: pomaly

Príklady

- Prečo **sedí** Hanka tak **smutno** (= smutne)?
- **Hanka** je **smutná**, pretože neurobila skúšku.

- Po 22. hodine **musí byť** v hoteli **ticho**.
Je zakázané **hlasno počúvať** rádio alebo magnetofón.

- Ján študoval biológiu, ale nevyučuje ju.
Pracuje vedecky.

- **Priateľsky** sme sa rozlúčili.

- **Rozprávala** veľmi **zaujímavo**.

- Sám **sa naučil po anglicky, po nemecky a po francúzsky**.

- **Hovorte pomaly a zrozumiteľne!** Nikto vám nerozumie.

VŠIMNITE SI!

Stupňovanie prísloviak
(komparácia adverbií)

Ivan uteká RÝCHLO.

Moje hodinky idú PRESNE.

Ivan sa učí DOBRE.

Môj otec vidí ZLE.

Miro uteká RÝCHLEJŠIE.

Tvoje hodinky idú PRESNEJŠIE.

Miro sa učí LEPŠIE.

Starý otec vidí HORŠIE.

Zdeno uteká NAJRÝCHLEJŠIE.

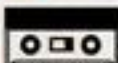
Jeho hodinky idú
NAJPRESNEJŠIE.

Zdeno sa učí NAJLEPŠIE.

Stará mama vidí NAJHORŠIE.

POZOR!

● **Druhý a tretí stupeň** (komparatív a superlatív) **majú rovnaké formy ako stredný rod prídavných mien** (neutrum adjektív)!

Cvičenia

22, 23

S. – Včera bolo teplo. Ako je dnes?

R. – Včera bolo veľmi teplo, ale dnes je teplejšie.

S. – Milan hrá tenis dobre. Ako hrá jeho brat?

R. – Milan hrá tenis veľmi dobre, ale jeho brat hrá lepšie.

– Eva spieva pekne. Ako spieva Katka?
– Eva spieva veľmi pekne, ale Katka spieva krajšie.

– Pán Nový sa včera cítil zle. Ako sa cíti dnes?
– Pán Nový sa včera cítil veľmi zle, ale dnes sa cíti horšie.

– Tento pacient čaká dlho. Ako dlho čaká tá pani?
– Tento pacient čaká veľmi dlho, ale tá pani čaká dlhšie.

– Jozef pracuje pomaly. Ako pracuje jeho kolega?
– Jozef pracuje veľmi pomaly, ale jeho kolega pracuje pomalšie.

S. – Píše Marta tak rýchlo na stroji ako Viera?

R. – Myslím, že píše rýchlejšie. Hovorí sa, že píše najrýchlejšie v triede.

– Skáče Milan tak vysoko ako Pavol?
– Myslím, že skáče vyššie. Hovorí sa, že skáče najvyššie v triede.

– Učí sa Michal tak usilovne ako Peter?
– Myslím, že sa učí usilovnejšie. Hovorí sa, že sa učí najusilovnejšie v triede.

– Chýba Milan tak často ako Ferko?
– Myslím, že chýba častejšie. Hovorí sa, že chýba najčastejšie v triede.

NEZABÚDAJTE, ŽE...! Niektoré osobitosti skloňovania – I. (deklinácia)

...koncovka -k sa mení na -c- len v (Mž)!

...táto koncovka -c- je len v 1. páde množného čísla (nom. pl.)!

To je	roľník	To sú	roľníci
od	roľníka	od	roľníkov
k	roľníkovi	k	roľníkom
pre	roľníka	pre	roľníkov
o	roľníkovi	o	roľníkoch
s	roľníkom	s	roľníkmi

Príklady

– Môj brat je vojak. Nedávno som ho videl s inými vojakmi v meste. Niektorí vojaci šli do kina, ale môj brat a niekoľko iných vojakov sa muselo vrátiť do kasárne.

– Pán Nový a pán Kováč sú úradníci. Pracujú s mnohými inými úradníkmi na veľkom pošto-

vom úrade. Pracovný čas pre úradníkov sa začína o siedmej hodine.

– Zavolaj hlavného čašníka, chcem platiť!
– Tam sú niekoľkí čašníci, pri vedľajšom stole vidím jedného čašníka, ale neviem, ktorý je hlavný čašník.

■ NEZABÚDAJTE, ŽE...! Niektoré osobitosti skloňovania – II. (deklinácie)

...niektoré podstatné mená (substantíva) (Mn) majú dlhú samohlásku (vokál) v základe slova len v 1. a 4. páde jednotného čísla (nom. a akuz. sg.)!

To je	stôl	To sú	stoly
zo	stola	zo	stolov
k	stolu	k	stolom
vidím	stôl	vidím	stoly
pri	stole	pri	stoloch
pod	stolom	pod	stolmi

Príklady

(= ô =/= á =/= ie =):

nôž – Na stole je nôž. Vezmem si nôž. Krájam mäso nožom. Vedľa noža je vidlička.

chlieb – Mám rád čerstvý chlieb. Kúpil som si dva celé chleby. Jem polievku s chlebom.

dážď – Padal hustý dážď. Stáli sme v daždi. Vezmite si plášť do dažďa. Skryli sme sa pred dažďom.

vietor – Išli sme proti vetru. Vietor bol taký silný, že mi zhodil klobúk. Nerád sa prechádzam vo vetre.

■ NEZABÚDAJTE, ŽE...! Niektoré osobitosti skloňovania – III. (deklinácie)

...niektoré podstatné mená (substantíva) (Mž/Mn a /F) strácajú v koncovkách (sufixoch) samohlásky (vokály) = e = a = o = a dvojhlásku (diftong) = ie =.

...(Mž) **majú** = ec len v 1. páde jednotného čísla (nom. sg.): **chlapec, vedec, herec...**

...(Mn) **majú** = e =, = ie =, = o = v 1. a 4. páde jednotného čísla (nom. a akuz. sg.):

= -ec	: koberec, štvorec...
= -iec	: hrniec, veniec...
= -ek	: balíček...
= -eň	: vozeň, rezeň...
= -er	: meter, sveter...
= -ok	: stánok, lístok, Ružomberok...

...(F) **majú** = e = v 1. a 4. páde jednotného čísla (nom. a akuz. sg.):

= -eň	: báseň, pieseň...
= -áreň	: továreň, kaviareň...

POZOR!

- **Tieto zmeny sú veľmi časté, ale nie je to všeobecné pravidlo!**
- **Tieto zmeny vidíme aj pri niektorých iných slovách, napríklad:**

minister – Hovoril som s ministrom. Poznáš ministra?
 lakeť – Otváral som dvere lakťom. Udrel som si lakeť.

Príklady

(Mž)	CUDZINEC	– Do Tatier prichádza veľa cudzincov.	(Mn)	ORCHESTER	– Pred orchestrom stál dirigent. V orchestri hrá tiež niekoľko žien.
	STAREC	– Lekár sa opýtal starca, čo mu je.		FILTER	– Sú to cigarety s filtrom alebo bez filtra?
	VEDEC	– Mnohí vedci sa zaoberajú týmto problémom.		ČLÁNOK	– V niektorých článkoch písali, že...
(Mn)	SENEC	– V lete prichádzajú turisti do Senca. V Senci je veľké rekreačné stredisko.		ZAČIATOK	– Moja izba je na začiatku chodby.
	KONIEC	– Odišiel pred koncom filmu. Na konci ulice je...	(F)	ČITÁREŇ	– Ešte som nebol v čitárni. Čo je za čitárňou?
	BALÍČEK	– Prosím si dva baličky čaju. Čo je v baličku?		BÁSEŇ	– Poznám veľa básní od toho mladého básnika.
	VOZEŇ	– Vo vozni prvej triedy nebolo mnoho ľudí.		PIESEŇ	– V ľudových piesňach spievajú o láske, o prírode a o práci.

LETNÝ VEČER

Je krásny, horúci letný večer. Kováčovci a Horákovci sedia na balkóne a rozprávajú sa o dovolenke a o prázdninách. Je to aktuálna téma: je začiatok júla, začínajú sa prázdniny a dovolenky.

– Ja pôjdem s mojimi tromi kolegami na motorkách po Slovensku, – hovorí Peter. – Tak sme minulý rok precestovali aj Moravu a Čechy. Nechcem ani vidieť kravatu a sako! Chceme spať pod stanmi, kúpať sa a plávať. Najprv chceme ísť cez južné Slovensko na východ a potom príde najkrajšia časť – Tatry. Chceme sa pozrieť na vodopády, chceme ísť do jaskýň. To bude krása!

V Tatrách nechceme bývať pod stanom, ale v chate. Počasie sa rýchlo mení, aj v lete často prší a je chladno.

- Ja sa ti čudujem, - hovorí Eva. - To je dovolenka? Cestovať na motorke, sám si variť, spať v kempingu, nosiť batoh!
Nie. Keď skončím školu a budem pracovať, budem mať pohodlnú dovolenku. Pôjdem do Trenčianskych Teplíc, do Bardejova alebo do Piešťan, budem bývať v elegantnom hoteli, budem jesť v reštaurácii a večer pôjdem niekam tancovať. Ráno budem dlho spať a raňajkovať budem v posteli!
Raz, keď budem mať peniaze, budem tráviť dovolenku v zahraničí pri mori. A cestovať budem len lietadlom!
- To je nič! My s Ivanom pôjdeme na oceán, - povedal Janko. - Preplávame člnom na nejaký neobývaný ostrov. Každý deň si nachytáme ryby a uvaríme si ich. Možno, že chytíme nejakého tigra alebo iné divé zviera. To bude život: ako Robinson a Piatok, však?
- Ty máš ale fantáziu! - smeje sa pán Kováč. - Ty chceš chytiť tigra a bojíš sa psa! Eva nebude cestovať, ale bude variť pre deti a manžela. Peter má reumu a bude radšej cestovať autom a bývať v hoteli. My pôjdeme so ženou asi k švagrovi. Keby bolo pekne, chodili by sme do hôr, boli by sme pri vode. Keby bolo chladnejšie, prezreli by sme si nejaké hrady a múzeá.
- U nás je v lete v záhrade toľko práce, že nemáme čas niekam cestovať, - hovorí pán Horák. - Ak bude pekne, pôjdeme cez víkend chytať ryby. Manželka ide na liečenie a ak sa bude dobre cítiť, stráví niekoľko dní u svojej sestry v Prahe.
My obyčajne dovolenkujeme v zime. Všetci máme radi zimné športy. Ak bude všetko v poriadku, pôjdeme cez Vianoce alebo cez zimné prázdniny zasa do hôr lyžovať sa a sánkovať sa.
- My nemáme s dovolenkou nijaké problémy, stará mama, však? - povedal starý otec, ktorý doteraz len počúval.
- Pre nás je najlepší oddych, keď ideme do parku tu oproti alebo k Dunaju. Tam sedíme, stará mama pletie a ja čítam. Niekedy prichádzajú známi a potom sa rozprávame s nimi.
Ale často spomíname na naše dovolenky pred mnohými rokmi. Vtedy sme často cestovali. Teraz si prezeráme už len fotografie z našich ciest po republike a po svete.

Červené slnko už medzitým zapadlo za hory. Na uliciach a v oknách už svietili lampy. Ale všade sa ešte prechádzali ľudia. Ešte stále bolo horúco. Zajtra iste zasa bude krásne počasie.

ČO CHCE ROBIŤ PETER? Slovesá - opakovanie
(verbá)

- Peter chce spať pod stanom.

- Peter chce s tromi kolegami ísť na motorkách po Slovensku.

- Peter sa chce ísť pozrieť na vodopády.

- Peter chce ísť do jaskýň.

ČO BUDE ROBIŤ EVA?

- Eva bude bývať v elegantnom hoteli a bude jesť v reštaurácii.

- Eva bude raňajkovať v posteli.

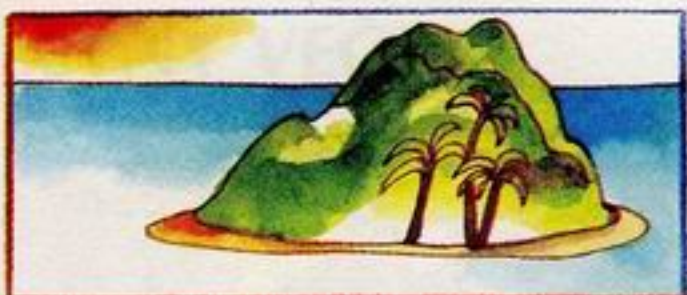

- Eva bude tráviť dovolenku v zahraničí pri mori.

- Eva bude cestovať len lietadlom.

ČO UROBÍ JANKO S IVANOM?

- Janko s Ivanom pôjdu na oceán. Preplávajú člnom na neobývaný ostrov.

- Každý deň si nachytajú ryby.

- Každý deň si uvaria ryby.

- Možno, že chytia tigra alebo iné divé zviera.

ČO BY ROBILI KOVÁČOVCI, KEBY...?

- Keby bolo pekne, chodili by Kováčovci do hôr.

- Keby bolo pekne, boli by Kováčovci pri vode.

- Keby bolo chladnejšie, prezreli by si nejaké hrady.

- Keby bolo chladnejšie, prezreli by si nejaké múzeá.

ČO UROBIA/ČO BUDÚ ROBIŤ HORÁKOVCI, AK...?

- Ak bude pekne, pôjde pán Horák cez víkend chytať ryby.

- Ak sa bude pani Horáková dobre cítiť, stráví niekoľko dní u svojej sestry v Prahe.

- Ak bude všetko v poriadku, pôjdu sa Horákovci v zime do hôr lyžovať.

- Ak bude všetko v poriadku, pôjdu sa Horákovci v zime do hôr sánkovať.

ČO ROBIA STARÍ RODIČIA?

- Starí rodičia chodia do parku oproti domu alebo k Dunaju.

- Starí rodičia sedia v parku. Starý otec číta a stará mama pletie.

- Starí rodičia sa rozprávajú so svojimi známymi.

- Starí rodičia si prezerajú fotografie zo svojich ciest po republike a po svete.

ČO BOLO VEČER?

- Slnko zapadlo za hory.

- Na uliciach a v oknách svietili lampy. Všade sa prechádzali ľudia. Bolo horúco.

VŠIMNITE SI!

Nepravidelné množné číslo – ČLOVEK / ĽUDIA – (Mž) – I.
(nepravidelný plurál)

- Bolo tam veľa ľudí?
- Nie. Vždy je tam dosť ľudí, ale včera tam nebol ani jeden človek.

nom.	Všetci ľudia vystúpili z vlaku.
gen.	Opýtal som sa ľudí, čo sa stalo.
dat.	Musíme pomáhať starším ľuďom.
akuz.	Nevidel som tam nijakých ľudí.
lok.	Hovorili sme o známych ľuďoch.
instr.	Išli sme spolu s ostatnými ľuďmi.

	ĽUDIA
od	ĽUDÍ
k	ĽUĎOM
pre	ĽUDÍ
o	ĽUĎOCH
s	ĽUĎMI

VŠIMNITE SI! Nepravidelné množné číslo – DIEŤA / DETI – (N) – II. (nepravidelný plurál)

- Môj brat má jedno dieťa, sestra má dve deti.
- V našej rodine je viac detí.

nom.	Na ulici sa hrali nejaké deti.		DETI
gen.	Okolo detí behal pes.	od	DEŤÍ
dat.	Rodičia zanechali všetko svojim deťom.	k	DEŤOM
akuz.	Videli ste jeho deti?	pre	DETI
lok.	Hovorili o svojich deťoch.	o	DEŤOCH
inštr.	Chodte s deťmi na prechádzku!	s	DEŤMI

VŠIMNITE SI! Nepravidelné množné číslo – DIEVČA / DIEVČATÁ – III. (nepravidelný plurál) a iné (N) ~ a

- To je pekné dievča!
- To je moja spolužiačka. V našej triede je veľa pekných dievčat.

nom.	Prišli nejaké dve dievčatá.		DIEVČATÁ
gen.	Spýtame sa dievčat, či chcú tancovať.	od	DIEVČAT
dat.	Eva a Katka majú meniny. Dáme dievčatám kvety?	k	DIEVČATÁM
akuz.	Tieto dievčatá som tu ešte nevidel.	pre	DIEVČATÁ
lok.	Juro vždy sedí pri dievčatách.	o	DIEVČATÁCH
inštr.	Ideme do kina s dievčatami.	s	DIEVČATAMI

Takisto: V zoologickej záhrade sme videli zaujímavé zvieratá. Je tam veľa zvierat. V zoo je nápis:
Nepribližujte sa k zvieratám! Nekrmte zvieratá!

alebo: vtáča – vtáčatá (= malý vták),
teľa – teľatá (= mláďa kravy a býka),
mláďa – mláďatá (= mladé zviera),
vnúča – vnúčatá (= vnuk, vnučka, malý vnuk,...)

VŠIMNITE SI! Nepravidelné množné číslo – PANI / PANIE – (F) – IV. (nepravidelný plurál)

- Ako sa volajú tie dve panie, ktoré sme stretli?
- Jedna je pani Kováčová, druhá je pani Horáková.

nom.	Tie dve panie bývajú v našom dome.		PANIE
gen.	Opýtaj sa tých paní, kde je pošta!	od	PANÍ
dat.	Pod! Pomôžeme tým starým paniam.	k	PANIAM
akuz.	Poznáš tie panie?	pre	PANIE
lok.	Pri tých starých paniach sedí dedko.	o	PANIACH
inštr.	Musím hovoriť s tými paniami.	s	PANIAMI

VŠIMNITE SI!

Nepravidelné množné číslo – (F), ktoré majú ~ ě / ~ = – V.
(nepravidelný plurál)

- Vieš, čo je chemická zmes?
- Už sme sa učili, čo sú zmesi a ešte sa budeme o zmesiach učiť.
- V mojej izbe je jedna posteľ. V izbe mojich rodičov sú dve postele.

POZOR!

- **Podstatné mená** (substantíva) (F) **s ~ ě / ~ = majú nom. a akuz. pl. ~ e alebo ~ i!**
- **Gen., dat., lok. a inštr. pl. majú rovnaké zakončenie ako**
„miestnosť“ – z miestností, k miestnostiam, o miestnostiach, s miestnosťami!

Príklady

ě -e

- V železiarňach sme videli vysoké pece. Práca pri vysokých peciach nie je ľahká.
- Včera bol pekný program, počuli sme nové piesne a básne. O týchto piesňach a básňach sme už čítali, ale nepoznali sme ich.
- V tejto izbe sú štyri postele. Dve postele sú teraz voľné, na ostatných dvoch posteliach ležia pacienti.
- V Afrike, Ázii a Amerike sú veľké púšte. Myslím, že najväčšia púšť je Sahara. O iných púšťach som málo počul.
- Bol to známy cestovateľ. Na svojich cestách navštívil veľa rôznych zemí. Niektoré zeme videl viackrát. O týchto zemiach napísal niekoľko kníh.

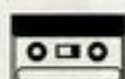
Príklady

ě -i

- V zime sú noci veľmi dlhé, v lete sú noci krátke.
- Máš všetky veci? Tie veci na skrini nie sú tvoje?
- Dve noci mal veľké bolesti, ale napriek bolestiam nešiel k lekárovi.

TABUĽKA SKLOŇOVANIA (plurál)

PÁD (číslo) (názov)	OTÁZKA	MASKULÍNUM (životné)		MASKULÍNUM (neživotné)	FEMINÍNUM		NEUTRUM	
		Adjek- tívum	Substantívum		Adjek- tívum	Substantívum	Adjek- tívum	Substantívum
Formy Nom. sing. ▶		-ý -y =f	= / -o / -a	= / =	=a / =ia / =st	-é -e =ie	-o / (-a) / -um / -ie	
1. NOMINATÍV	KTO? ČO?	-í -i ONI	1 -i (-isti) 2 -ovia -ia (-teifa)	1 -y 2 =e	1 =y 2 =e 3 -í 4 = < -i = < -e	1 -á 2 =ia 3 -á 4 =ia	1 -á 2 =ia 3 -á 4 =ia	
2. GENITÍV	KOHO? ČOHO	-ých -ych =ich NICH/ICH	-ov	-ov	1 -φ (-=ie=) (-=o=)	1 -φ (-=ie=) (-=o=)	1 -φ (-=ie=) (-=o=)	
3. DATÍV	KOMU? ČOMU	-ým -ym =im NIM/IM	-om	-om	1 -ám -am =iam =-am	1 -ám -am =iam =-am	1 -ám -am =iam =-am	
4. AKUZATÍV	KOHO? ČO?	=Gen.	= Genitív	= Nominatív	= Nominatív	= Nom.	= Nominatív	
6. LOKÁL	(o) KOM? (o) ČOM?	-ých -ych =ich NICH	-och	-och	1 -ách -ach =iach =-ach	1 -ách -ach =iach =-ach	1 -ách -ach =iach =-ach	
7. INŠTRU- MENTÁL	KÝM? ČÍM?	-ými -ymi =imi NIMI	(-mi (-m)-ami)	(-mi (-m)-ami)	-ami	-ami	1 -ami 2 -ami 3 -ami 4 -ami	

ROČNÉ OBDOBIA

Text

Slovensko – tak ako celá stredná Európa – leží v tzv. (= takzvanom) miernom pásme. Pre toto obdobie je charakteristické, že sa tu striedajú štyri ročné obdobia: jar, leto, jeseň a zima.

Pre každé ročné obdobie je typické iné počasie: letá sú obyčajne suché a horúce, zimy studené. Počasie na jar a na jeseň je premenlivé, často prší, je vietor a hmla. Ráno a večery bývajú chladné, ale cez deň je niekedy teplo. Striedajú sa slnečné a zamračené dni, teplo a chlad.

Je veľa ľudí, ktorí sa zaujímajú o počasie: piloti, šoféri, železničiar, roľníci, námorníci – a rekreanti. Počasie je častá téma rozhovorov. Skoro denne počujeme otázku: „Aké bude dnes počasie?“ Rozhlas, televízia a všetky noviny prinášajú každý deň predpoveď počasia, ktorú vypracovali meteorológovia.

Podľa kalendára sa jar začína 21. marca. V jarných mesiacoch – marci, apríli a máji – sa v prírode začína nový život. Na stromoch sú nové zelené listy, všade vidíme pestré kvety a deti sa tešia, že po dlhej zime zasa môžu byť dlhšie vonku. Dni sa predlžujú a noci sa skracujú až do konca júna, keď sú dni najdlhšie.

Najviac práce je v záhradách a na poliach. Roľníci sejú a sadia. Koncom jari už dozrieva prvé ovocie: čerešne a jahody.

Od 21. júna, keď sa začína leto, sa dni zasa pomaly skracujú, ale počasie sa ustáľuje. Je teplo a sucho, iba niekedy prichádza letná búrka – silná, ale krátka.

Leto je obdobie dovolení a prázdnin. Väčšina ľudí trávi voľné dni pri vode alebo v lese, mnohí cestujú a oddychujú.

Roľníci majú v lete najviac práce. Ovocie, zelenina a obilie dozrieva, všetko treba obrať a zberať, aby bol po celý rok dostatok jedla.

V septembri sa žiaci zase vracajú do škôl a ostatní ľudia do práce. 21. septembra, keď sa začína jeseň, je jesenná rovnodennosť: deň a noc sú rovnako dlhé.

Počasie sa zhoršuje, prichádzajú dažde, hmly a vietor. Roľníci musia rýchlo obrať posledné plody prírody: jablká, hrozno, zemiaky. To sú už posledné práce v prírode.

Na horách je už v októbri prvý sneh, lesy majú krásne žltočervené sfarbenie a listie postupne opadáva. Sťahovací vtáci odlietajú na juh, aby tam prežili studené zimné dni.

Zima sa začína 21. decembra. Teploty klesajú hlboko pod bod mrazu, nezriedka bývajú teploty aj -15 , -20 alebo -25°C (stupňov celzia). Často sneží a ľad pokrýva jazerá a rieky.

Dni sú veľmi krátke, ale deti, mládež a športovci využívajú aj tých niekoľko hodín na zimné športy: lyžovanie, sánkovanie a korčuľovanie. Deti stavajú snehuliakov, ale potom sa rýchlo vracajú do teplých bytov ku knihe, k rádiu alebo k televízii.

Príroda spí, ale ľudia pripravujú stroje a všetko na nový jar. Život na niektorých pracoviskách sa ani v zime nemôže zastaviť...

NEOTVÁRAJTE SLOVNÍK!

Prečítajte si, čo znamenajú tieto slová z textu!

tzv. (= takzvaný, -á, -é)

„v tzv. miernom pásme“ = v takzvanom miernom pásme, tak voláme toto pásmo;

mierny, -a, -e

nie veľmi horúci alebo studený, stredný;

podnebie, -ia (N) (= klíma)

priemerné počasie v nejakej oblasti za celý rok;

premenlivý, -á, -é

ktorý sa často mení;

bývať (-am, -ajú) (Nd)

- žiť niekde, na nejakom mieste (napr. bývať v meste, v internáte),
- často byť (rána bývajú chladné = rána sú často chladné);

zamračený, -á, -é

- na nebi sú mračná, mraky, nevidíme slnko, nebo je zamračené,
- zamračený človek, zamračená tvár (tvár človeka, ktorý sa hnevá, ktorý má starosti a problémy);

téma, -y (F)

myšlienka, to, o čom hovoríme, píšeme a čítame, predmet rozhovoru;

predpoveď, -e (F) (= prognóza)

keď hovoríme o tom, čo bude; povedať vopred, čo bude;

meteorológ, -ovia (Mž) / **meteorológia, -ie** (F)

človek, ktorý študuje atmosféru (obal našej Zeme), počasie; veda o počasí, o atmosférických javoch;

predlžovať (sa) (Nd) / **skracovať (sa)** (Nd)

predĺžiť (sa) (D) / skrátiť (sa) (D)
stávať sa dlhším / stavať sa kratším; robiť dlhším / robiť kratším;

siať (sejem, sejú) (Nd)

ručne alebo strojom dávať zrno do zeme;

sadiť (-ím, -ia) (Nd)

stromy, kríky, rastliny dávať do zeme, aby tam rástli;

ustalovať sa (Nd) / **ustáliť sa** (D)

stávať sa stálym, nie premenlivým, stavať sa konštantným;

dostatok, -tky (Mn) / + gen.

dostatok jedla = dosť, dostatočné množstvo jedla;

sfarbenie, -ia (N) (= farba);

sťahovať sa (Nd) / **sťahovavý, -á, -é**

odísť žiť alebo bývať na iné miesto; sťahovavý vták = vták, ktorý žije v lete na severe, v zime na juhu.

Predpoveď počasia na zajtra

Zrána hmlisto, cez deň jasno až zamračené. V niektorých oblastiach na severe a severovýchode slabý dážď.

Slabý južný vietor, ktorý k večeru zosilnie.

Ranné teploty 10-15°C, najvyššie denné teploty okolo 21°C. V noci klesnú teploty až na 5°C.

Počasia pozajtra: bez väčších zmien.

TO UŽ VIEME!

- Vľavo sú dvere.
- Peter má nové nohavice.
- Vysoké Tatry sú najvyššie pohorie na Slovensku.

VŠIMNITE SI!

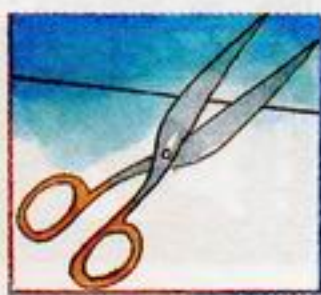
Pomnožné podstatné mená

(pluráliá tantum)

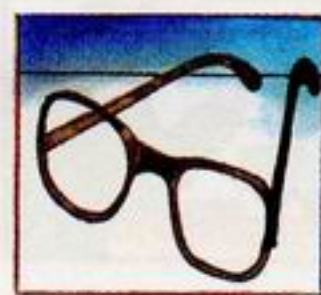
Substantíva, ktoré vždy alebo najčastejšie používame v pl.

hodinky

nožnice

okuliare

Na stole ležia (ležali)

Najčastejšie koncovky: = y / ÷ e

= -y

÷ -e

Označujú

a) všeobecné slová:	
šaty (F) – v šatách plavky (F) – v plavkách noviny (F) – v novinách činky (F) – s činkami	nožnice (F) – nožnicami nohavice (F) – v nohaviciach husle (F) – na husliach okuliare (Mn) – na okuliaroch
b) zemepisné (geografické) názvy:	
Tatry (F) – v Tatrách Karpaty (Mn) – v Karpatoch Piešťany (Mn) – v Piešťanoch Atény (F) – v Aténach Čechy (F) – v Čechách	Košice (F) – v Košiciach Teplice (F) – v Tepliciach Jaslovské Bohunice (F) – – v Jaslovských Bohuniciach
c) sviatky:	
narodeniny (F) – o narodeninách meniny (F) – k meninám prázdniny (F) – o prázdninách	Vianoce (F) – pred Vianocami po Vianociach

Príklady

- Boli ste už v Čechách?
- Nie, ešte sme tam neboli, ale v lete pôjdeme do Čiech.
- Včera hlásilo rádio, že v Tatrách a v Beskydách snežilo.
- V Malých a Bielych Karpatoch už nie je sneh.
- Po prázdninách sme sa vrátili do školy.
- Viete hrať na klavíri?
- Neviem, ale viem hrať na husliach.
- Uvádzačka nám povedala, že v texaskách nemôžeme ísť do divadla.
- Dobre, tak pôjdeme v iných nohaviciach.

VŠIMNITE SI!

Pomenovanie zvierat / skloňovanie (deklinácia)

Po dvore behal KOHÚT. Jedli sme mäso z KOHÚTA. Nasyp zrno KOHÚTOVI! Susedia majú tiež KOHÚTA. Hovorili sme o KOHÚTOVI. Chlapec bežal za KOHÚTOM.	Na dvore sú dva KOHÚTY. Jedli sme mäso z dvoch KOHÚTOV. Nasyp zrno KOHÚTOM! Susedia majú tiež KOHÚTY. Hovorili sme o KOHÚTOCH. Chlapec bežal za KOHÚTMI.
singulár ako (Mž)!	plurál ako (Mn)!

POZOR!

- Pomenovania zvierat (maskulína) majú **jednotné číslo** (singulár) **ako** (Mž), **množné číslo** (plurál) **ako** (Mn)!

● **Tieto pomenovania sú výnimky:**

(ako Mn)		(ako Mž)
vták - vtáky	alebo	vtáci
vlk - vlky	alebo	vlci
pes - psy	alebo	psi
býk - býky	alebo	býci

Tvary ako (Mž) používame najčastejšie v hovorovom jazyku!

● **Pomenovania zvierat (feminína) majú pravidelné formy:**

Například: sliepka - o sliepke, zo sliepky, veľa sliepok atď.

● **Mená mladých zvierat majú často koncovku ~ a/~ ä**

a sú neutrá. Majú formy ako slovo „zvíera“!

Například: kurča - z kurčaťa, pri kurčati, päť kurčiat...

holúbä - z holúbäťa, pri holúbäti, dve holúbätá..

Príklady

- V zoologickej záhrade sme videli ľadové medvede, slony, žirafy, ľavy, niekoľko tigrov a opíc.
- Na námestiach miest často vidíme holuby a iné malé vtáky (alebo: iných malých vtákov).
- Teraz už ani na dedinách nevidíme toľko kráv, oviec, kôz ako predtým.
- Deti sa hrali s mačatom a so psíčaťom.
- Vedci študujú spôsob orientácie poštových holubov a sťahovavých vtákov na ich ďalekých cestách.
- V našej krajine žije niekoľko hadov, ale tieto hady, okrem zmije, nie sú jedovaté.
- V zbierkach múzea boli aj krásne motýle.

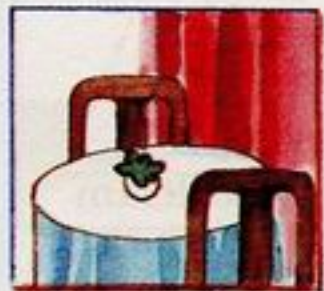

VŠIMNITE SI!

Ukazovacie zámená (demonstratíva)

tento		tamten
táto	a	tamtá
toto		tamto

Ten stôl je voľný.

Tá váza je pekná.

To rádio je dobré.

- Ktorý stôl je voľný?
TENTO alebo TAMTEN?

- Ktorá váza je krajšia?
TÁTO alebo TAMTÁ?

- Ktoré rádio je lepšie?
TOTO alebo TAMTO?

- Budeme sedieť pri tomto stole alebo pri tamtom stole?

- Kúpime si túto vázu alebo tamtú vázu?

- Neviem. Toto rádio poznám, ale tamto rádio nepoznám.

TENTO TAMTEN	TÁTO TAMTÁ	TOTO TAMTO
G. tohto tam toho	tejto tam tej	tohto tam toho
D. tomuto tam tomu	tejto tam tej	tomuto tam tomu
atď.	atď.	atď.

Príklady

- V tejto miestnosti je teplejšie ako v tamtej miestnosti.
- V týchto obchodoch sme už boli. Poďme do tamtých!
- V tamtých sme už tiež boli, nepamätáš sa?
- S ktorými študentmi ste hovorili? S týmito?
- Nevieť presne, ale myslím, že som hovoril s tamtými.
- Touto električkou chcete cestovať na stanicu? To nie je možné! Musíte cestovať tamtou električkou, ktorá stojí vzadu.
- Od ktorého čašníka ste pýtali jedálny lístok? Od tohto alebo od tamtoho?
- Nechcem túto ceruzku. Touto ceruzkou nerád píšem. Radšej si vezmem tamtú.

Cvičenia

11, 12, 13

S. - Tohto muža sme tu vlni tiež stretli.
R. - Tohto? Ale kdeže, vlni sme stretli tamtoho muža.

S. - V tejto izbe sme minulý rok tiež bývali.
R. - V tejto? Ale kdeže, minulý rok sme bývali v tamtej izbe.

S. - Týmto perom som písal včera.
R. - Týmto? Ale kdeže, včera si písal tamtým perom.

- Týmto vlakom sme cestovali aj minulý mesiac.
- Týmto? Ale kdeže, minulý mesiac sme cestovali tamtým vlakom.
- S touto úradníčkou si hovoril aj včera.
- S touto? Ale kdeže, včera som hovoril s tamtou úradníčkou.
- S týmto dievčaťom som v sobotu tancoval.
- S týmto? Ale kdeže, v sobotu si tancoval s tamtým dievčaťom.
- Na tejto pláži sme sa v lete kúpali.
- Na tejto? Ale kdeže, v lete sme sa kúpali na tamtej pláži.

S. - Chcete si kúpiť tamten kabát?
R. - Ešte neviem, ale myslím, že si kúpim tento kabát.

- Chcete si prečítať tamtú knihu?
- Ešte neviem, ale myslím, že si prečítam túto knihu.
- Chcete si vypočúť tamtú platňu?
- Ešte neviem, ale myslím, že si vypočujem túto platňu.
- Chcete si požičať tamten dáždník?
- Ešte neviem, ale myslím, že si požičiam tento dáždník.
- Chcete si skúsiť tamten oblek?
- Ešte neviem, ale myslím, že si skúsím tento oblek.

S. – Tu sú dve zastávky. Na ktorej vystúpime?

R. – Môžeme vystúpiť na tejto alebo na tamtej.

- Tu sú dva autobusy. Ktorým pôjdeme?
- Môžeme ísť týmto alebo tamtým.

- Tu sú dve pohľadnice. Ktorú pošleme?
- Môžeme poslať túto alebo tamtú.

- Tu sú dvaja muži. Ktorého sa opýtame?
- Môžeme sa opýtať tohto alebo tamtoho.

- Tu sú dve zaujímavé múzeá.
Ktoré si prezrieme?
- Môžeme si prezrieť toto alebo tamto.

- Tu sú dve voľné lavičky. Na ktorej budeme sedieť?
- Môžeme sedieť na tejto alebo na tamtej.

KALENDÁR

Kalendár je veľmi dôležitá a potrebná vec. Potrebujeme ho skoro tak často ako hodinky. Kalendár môžeme zavesiť na stenu, postaviť na stôl, alebo ho môžeme nosiť vo vrecku. Potom ho máme vždy poruke.

Kalendár pomáha najmä zábudlivým ľuďom. Ak nevedia, čo majú robiť, kam ísť, čo kúpiť, čo vybaviť, môžu si to zapísať do kalendára. Je to istejšie ako uzol na vreckovke. Ten nám iba povie, že máme niečo urobiť, ale nepovie nám, čo to je.

Na stole leží

diár a vreckový kalendár.

Pozrite sa na môj vreckový kalendár!

Na prvej strane je moje meno a všetky osobné údaje: miesto a dátum narodenia, moje bydlisko, adresa môjho zamestnávateľa, moje telefónne číslo v byte i v zamestnaní. Samozrejme, tieto údaje nie sú pre mňa, ale čo, ak stratím kalendár? Každý vie, komu patrí a môže mi ho vrátiť.

V kalendári sú aj všetky dni roka: čierne dátumy sú všedné dni, červené dátumy sú sviatky, ako napr. Vianoce, 1. máj, Veľká noc, Nový rok atď. Pri každom dátume je napísané meno, aby som nezabudol blahoželať kamarátovi Petrovi alebo sestre Zdene – veď majú meniny! Do kalendára si tiež môžem napísať dátum narodenia mojich priateľov a príbuzných.

Na stole stojí

stolový kalendár.

Kalendár nás informuje tiež o tom, aké známky potrebujeme na list alebo pohľadnicu, koľko stojí telegram alebo telefonický rozhovor, aké miery a váhy používajú ľudia v iných krajinách.

Tu si môžeme prečítať, čo treba robiť, keď sa stane nejaké nešťastie, ako môžeme pomôcť človeku, ktorý sa topí, človeku, ktorý sa poranil alebo popálil atď. V kalendári mám tiež dôležité telefónne čísla: číslo lekárskej záchrannej služby, číslo požiarnikov a polície.

Na stene visia

nástenné kalendáre.

Naozaj, taký kalendár je výborná vec! Často ho používam a vždy mi pomohol. Nedávno som sa pripravoval na cestu do Prahy. Mal som tam veľa práce. Do kalendára som si zapisoval všetko, čo som mal v Prahe urobiť, ku komu som mal ísť, čo som mal kúpiť, s kým som sa mal stretnúť a kedy. Zapísal som si tiež, čo mám priniesť manželke, čo potrebuje kamarát atď. Kalendár bol plný poznámok a čísel.

Spokojne som odcestoval do Prahy. Nič sa nemôže stať, nič nemôžem zabudnúť – veď mám kalendár!

Keď som v hoteli otvoril svoju aktovku, bol som šokovaný: kalendár som si zabudol doma!

POZOR!

- **...ako môžeme pomôcť človeku** (= človekovi)...
Slovo človek **môže mať dat. a lok. sg.** človeku **alebo** človekovi!
Podobne aj slovo „pán“:
 Hovoril som pánu Horovi (= pánovi)...
- **...čierne dátumy sú všedné dni, červené dátumy sú sviatky...**
Slová „dátum“ **a** „album“ **nie sú** (N), **ale** (Mn)!

NEOTVÁRAJTE SLOVNÍK! Prečítajte si, čo znamenajú tieto slová z textu:

mať niečo poruke

mať niečo blízko, pri ruke; keď to potrebujeme, nemusíme dlho hľadať;

zábudlivý, -á, -é

človek, ktorý často zabúda;

vybaviť (D) / vybavovať (Nd) niečo

urobiť, zariadiť niečo, napr. vybaviť na úrade pas;

údaj, -e (Mn) / dáta (N) (len pl.)

– presné informácie o človeku (napr. kedy a kde sa narodil, odkiaľ pochádza, aká je jeho adresa atď.);

– presné informácie o stroji alebo o prístroji (napr. akú má hmotnosť, aký má výkon, koľko energie spotrebuje atď.);

bydlisko, -á (N)

miesto, kde niekto býva: mesto, ulica, číslo domu;

zamestnávateľ, -ia (Mž) / adresa zamestnávateľa

– človek, ktorý dáva prácu (zamestnanie) niekomu,

– organizácia, v ktorej pracujeme (škola, úrad, továreň atď.);

všedný, -á, -é

– všedný deň = pracovný deň,
 – obyčajný, jednoduchý (všedný človek, dom, všedné šaty atď.);

príbuzný, -á, -é

– člen tej istej rodiny (otec, matka, brat, sestra, syn, dcéra, strýko, teta, bratanec, vnuk atď.);
 – ktorý patrí do tej istej skupiny alebo má rovnaký pôvod (napr. príbuzné slová = podobné slová, príbuzné národy atď.);

záchranná služba

služba (lekárska), ktorá pomáha zachraňovať chorého alebo raneného človeka;

požiarnik, -ci (Mž)

muž, ktorý hasí oheň (požiar) v dome, továrni atď.;

šokovaný, -á, -é

veľmi neprijemne prekvapený, preľaknutý, otrasený.

Viete vyplniť tento formulár?

Meno _____

Dátum narodenia _____ Miesto narodenia _____

Bydlisko _____ číslo telefónu _____
 (mesto, ulica, č. domu, PSČ)

Zamestnanie _____ číslo telefónu _____
 (názov) (adresa)

■ **NEZABÚDAJTE, ŽE...!** Číslovky / Základné číslovky – 1 –sg.– I.
(numeráliá) (kardináliá)

		(Mž)	(Mn)	(F)	(N)
nom.	–	jeden		jedna	jedno
gen.	od	jedného		jednej	jedného
dat.	k	jednému		jednej	jednému
akuz.	pre	jedného/jeden		jednu	jedno
lok.	o	jednom		jednej	jednom
inštr.	s	jedným		jednou	jedným

POZOR!

● Číslovku „jeden/jedna/jedno“ **môžeme používať aj vo význame** „nejaký/nejaká/nejaké“ **alebo** „ten istý/tá istá/to isté“!

Napríklad: Opýtal som sa jednej úradníčky... (= nejakej úradníčky)
 Bývali sme v jednom starom hoteli. (= v nejakom hoteli)
 Janko a Ivan chodia do jednej triedy. (= do tej istej triedy)

Príklady

- Ideš do obchodu? Môžeš mi priniesť jeden veľký zošit?
- Pricestoval s jedným malým kufříkom.
- Moja izba má len jedno okno, ale je veľké.
- Bývame na jednom poschodí s Kováčovcami (= na tom istom poschodí).
- Vieš, že sa Karol oženil? Počul som, že si vzal za ženu jednu svoju spolužiačku (= nejakú spolužiačku).

VŠIMNITE SI! Číslovka –1– pl.

		(Mž)	(Mn/F/N)	
nom.	–	jedni/jedny		V skriní sú jedny nohavice.
gen.	od	jedných		Z jedných novin som sa dozvedel,...
dat.	k	jedným		Prišiel som k jedným dverám.
akuz.	pre	jedných/jedny		Prosím si jedny zápalky.
lok.	o	jedných		V jedných dverách chýbal kľúč.
inštr.	s	jednými		Zošit ležal pod jednými novinami.

POZOR!

● Aj v pl. je viac významov: nejakí, -é / niektorí, -é / tí istí, tie isté!

Príklady

- Potrebujem jedny okuliare na čítanie a jedny proti slnku.
- Jedni (= niektorí) študenti hrali šach, jedni (= niektorí) pozerali televíziu.
- Ako cestovali dievčatá do Prahy?
- Jedny (= niektoré) cestovali vlakom, jedny (= niektoré) autobusom.
- Nemôžeš ísť v jedných (= v tých istých) nohaviaciach do divadla aj na štadión!

NEZABÚDAJTE, ŽE...! Základné číslovky – 2/3/4 – II.
(kardináliá)

nom.	-	(Mž) (MN) (F/N) dvaja/dva/dve	(Mž) (Mn/F/N) traja/tri	(Mž) (Mn/F/N) štyria/štyri
gen.	od	dvoch	troch	štyroch
dat.	k	dvom	trom	štyrom
akuz.	pre	dvoch/dva/dve	troch/tri	štyroch/štyri
lok.	o	dvoch	troch	štyroch
inštr.	s	dvomi	tromi	štyrmi

Príklady

- Kedy skončil inžinier Sova vysokú školu? Pred dvomi rokmi?
- Nie, to bolo už pred tromi alebo štyrmi rokmi.
- To je nová škola. V dvoch budovách budú triedy, v troch budovách budú internáty, jedálne a klubovne.

VŠIMNITE SI!

Číslovka – OBIDVAJA / OBIDVA / OBIDVE
– OBAJA / OBA / OBE

To je Miro...

...a to je Paľo.

Obidvaja (= Obaja) sú moji kamaráti.
obidvaja (Mž)
obaja

To je náš dom...

...a to je váš dom.

Obidva (= Oba) domy sú nové.
obidva (Mn)
oba

To je Eva...

...a to je Jana.

Obidve (= Obe) študujú medicínu.
obidve (F)
obe

To je moje okno...

...a to je tvoje okno.

Obidve (= Obe) okná sú špinavé.
obidve (N)
obe

POZOR!

- **Tieto číslovky majú rovnaké formy ako** dvaja/dva/dve!

Napríklad: Hovorili sme o obidvoch (= oboch) filmoch.
Rozprával som sa s obidvomi (= obomi) chlapcami.

VŠIMNITE SI!**Základné číslovky – 5/6/7... (Mž) – III.**
(kardináliá)

nom.	To sú	moji	piati	bratia.
gen.	Sedím vedľa	mojich	piatich	bratov.
dat.	Píšem listy	mojim	piatim	bratom.
akuz.	Zavolať som	mojich	piatich	bratov.
lok.	Hovorím o	mojich	piatich	bratoch.
inštr.	Idem s	mojimi	piatimi	bratmi.

POZOR!

- **Číslovky 5... 99 majú rovnaké formy ako** moji/tvoji/naši/vaši!
- **Koncovka je krátka, pretože pred ňou je vždy dvojhláska** (diftong) **alebo dlhá samohláska** (vokál):
piat-/šiest-/siedm-/ôsm-/deviat-/desiat-/jedenást-/dvanást-/
trinást-/dvadsiat-/tridsiat-/štyridsiat-/atď.
- **V nom. a akuz. môžeme, samozrejme, používať aj tieto tvary:**
Napríklad: To je mojich päť bratov.
Vidím mojich päť bratov.

Cvičenie

14

S. – V triede je dvanásť nových študentov.

Dajte im texty!

R. – Mám dať texty všetkým dvanástim novým študentom?

- Pred hotelom čaká tridsaťdva zahraničných turistov. Zavolajte ich na večeru!
- Mám zavolať na večeru všetkých tridsiatich dvoch zahraničných turistov?
- Tu je dvadsaťosem cestujúcich. Nastúpte s nimi do vlaku!
- Mám nastúpiť do vlaku so všetkými dvadsiatimi ôsmimi cestujúcimi?

- Dnes chýba šesť študentov. Zapište ich do triednej knihy!
- Mám zapísať všetkých šiestich (= šesť) študentov?

- Prišlo osemnásť nových hostí. Ukážte im izby!
- Mám ukázať izby všetkým osemnástim hosťom?
- Na chodbe čaká ešte štrnásť pacientov. Vyšetrite ich!
- Mám vyšetriť všetkých štrnástich (= štrnásť) pacientov?

VŠIMNITE SI!**Základné číslovky – 5/6/7... (Mn/F/N) – IV.**
(kardináliá)

nom.		Tu je päť	(domov/žien/okien)
gen.	okrem	piatich	(domov/žien/okien)
dat.	oproti	piatim	(domom/ženám/oknám)
akuz.		Vidím päť	(domov/žien/okien)
lok.	o	piatich	(domoch/ženách/oknách)
inštr.	s	piatimi	(domami/ženami/oknami)

POZOR!

- **Pre (Mn/F/N) používame len jednu formu v nom. a akuz.!**
(Vieme, že (MŽ) môžu mať dve formy!)

Príklady

- Boli sme na výlete s dvadsiatimi ôsmimi študentkami.
- Museli sme čakať. Cez cestu prechádzal vlak s päťdesiatimi štyrmi vagónmi.
- Z deväťdesiatich otázok som sa naučil vyše polovicu. Ešte sa musím naučiť asi tridsaťsedem otázok.

VŠIMNITE SI!**Základné číslovky 100 a 1 000 – V.**
(kardináliá)

- Slávny fyzik sa narodil pred dvesto rokmi.
- Bratislava s vyše štyristotisíc a Košice s dvestopäťdesiatitisíc obyvateľmi patria k najväčším slovenským mestám.

POZOR!

- **Číslovky sto/dvesto/tristo... a tisíc/dvetisíc/tritisíc... nesklonujeme!**
Skloňujeme len prídavné mená (adjektíva) **a podstatné mená** (substantíva), ktoré pri nich stoja!

Príklady

- Odišiel som do mesta s päťsto korunami a nezostalo mi nič!
- Karol má šťastie! Vyhral dvadsaťpäťtisíc korún!

VŠIMNITE SI!**Základné číslovky milión a miliarda – VI.**
(kardináliá)

- Čína je s JEDNOU MILIARDOU obyvateľov najľudnatejším štátom na svete.
- Na Slovensku žije asi PÄŤ MILIÓNOV obyvateľov.

POZOR!

● Číslovky milión a miliarda sú podstatné mená (substantíva) a tak ich tiež skloňujeme!

AKO JE DNES? AKÉ BUDE POČASIE? (AKO BOLO, AKO BUDE?)

- Včera celý deň svietilo slnko.

- Aj dnes svieti slnko.

- Dúfam, že aj zajtra bude svietiť slnko.

- Ako je vonku?
- Je jasno. Obloha je modrá.

- Ako je vonku?
- Pekne. Trochu sa mračí, ale je pekne.

- Ako je vonku?
- Je zamračené.

- Celý minulý týždeň pršalo.

- Dnes už neprší, iba poprška.

- Vezmem si dáždnik, asi bude zasa pršať.

- Je 36 stupňov.
Je strašne horúco.

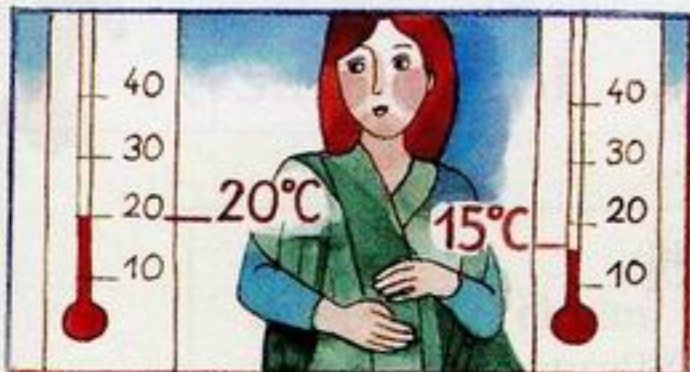

- Je 28 stupňov.
Je veľmi teplo.

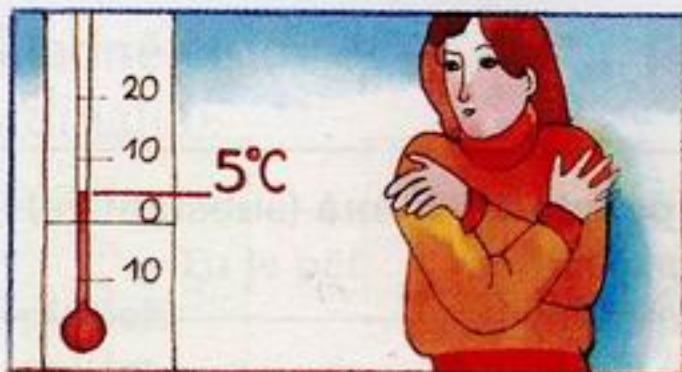

- Dnes je príjemne teplo.
Je 22 stupňov.

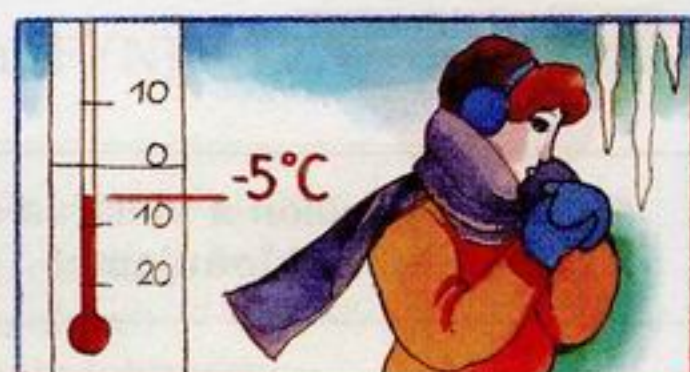
14. LEKCIA / Už zasa prší? Aká je predpoveď počasia?

– Na obed bolo 20°C, teraz je len 15. Ochladilo sa.

– Včera bolo chladno. Dnes už je zima, je iba 5 stupňov.

– Je mínus 5 stupňov. Je mráz. Aj zajtra bude mrznúť.

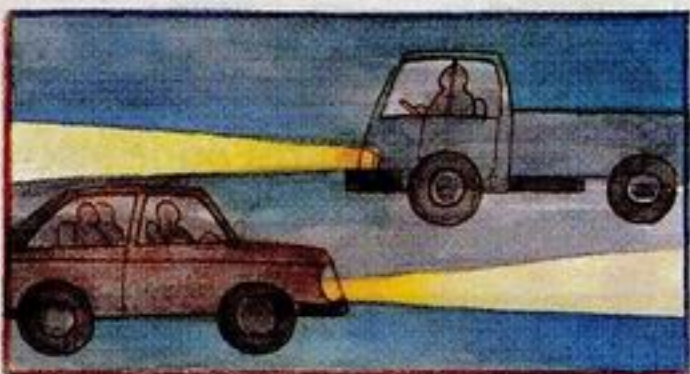
– Včera padal sneh. Aj v noci snežilo.

– Dnes celý deň padá sneh. Sneží a sneží.

– Ak bude snežiť aj zajtra, neodcestujeme.

– Chodte pomaly! Je hustá hmla.

– Fúka silný vietor.

– Pozrite sa, aká je víchrica! Nechoďte von!

– V noci bola búrka. Blýskalo sa a hrmelo.

– Viem. Aj ja som videl blesky.

– Hoci som si držal uši, počul som hromy.

■ NEZABÚDAJTE, ŽE...! Spojka „aby“ – I. želanie, prosba, žiadosť (konjunkcia)

...spojku (konjunkciu) „aby“ používame v nepriamej reči, ak v priamej reči bol rozkazovací spôsob (imperatív). Sloveso (verbum) po „aby“ musí mať vždy -l/-la/-lo// -li!

Príklady

Môj otec si vždy želal: „Študuj na vysokej škole!“
Môj otec si vždy želal, aby som študoval na vysokej škole.

Zákazník žiada predavača: „Zabaľte mi, prosím, ten chlieb!“
Zákazník žiada predavača, aby mu zabalil chlieb.

Peter ma prosil: „Nehovor to nikomu!“
Peter ma prosil, aby som to nikomu nehovoril.

Cvičenia

15, 16

S. – Prečo si zostal doma? Tvoja matka to chcela?
 R. – Áno, moja matka chcela, aby som zostal doma.

S. – Prečo ste tam išli? Učiteľ vám to kázal?
 R. – Áno, učiteľ nám kázal, aby sme tam išli.

S. – Prečo si mu to dal? Pavol ňa poprosil?
 R. – Áno, Pavol ma poprosil, aby som mu to dal.

– Prečo ste si kúpili túto knihu? Profesor vám to poradil?
 – Áno, profesor nám poradil, aby sme si kúpili túto knihu.

– Prečo ste odišli tak skoro? Manželka to chcela?
 – Áno, manželka chcela, aby sme odišli tak skoro.

– Prečo ste zaparkovali tak ďaleko? Strážnik vám to kázal?
 – Áno, strážnik nám kázal, aby sme zaparkovali tak ďaleko.

– Prečo ideš na operáciu? Lekár ti to poradil?
 – Áno, lekár mi poradil, aby som išiel na operáciu.

– Prečo si to napísal sem? Úradník ňa požiadal?
 – Áno, úradník ma požiadal, aby som to napísal sem.

S. – Prečo neužívaš tento liek? Lekár ti to zakázal?

R. – Áno, lekár mi zakázal, aby som užíval tento liek.

S. – Prečo to neurobíš? Matka to chcela?
 R. – Áno, matka chcela, aby to neurobíš.

– Prečo nerátate ten príklad ako včera? Asistent vám to poradil?
 – Áno, asistent nám poradil, aby sme ten príklad nerátali ako včera.

– Prečo si nenavštívil kamaráta v nemocnici? Lekár to zakázal?
 – Áno, lekár zakázal, aby som navštívil kamaráta v nemocnici.

– Prečo nefajčíte v kancelárii? Riaditeľ vám to zakázal?
 – Áno, riaditeľ nám zakázal, aby sme fajčili v kancelárii.

VŠIMNITE SI! Spojka „aby“ – II. účel

- PREČO/NAČO ideš na poštu?
- Idem na poštu, ABY SOM PODAL TELEGRAM.
- PREČO/NAČO mu dávaš peniaze?
- Dávam mu peniaze, ABY MI KÚPIL LÍSTOK DO KINA.

Cvičenie

17

- S. – Načo otvárate okná? Chcete vyvetrať triedu?
 R. – Áno, otvárame okná, aby sme vyvetrali triedu.
 S. – Prečo už odišiel? Nechce zmeškať vlak?
 R. – Áno, odišiel, aby nezmeškal vlak.

- Prečo ste tak ticho? Nechcete zobudiť dieťa?
- Áno, sme tak ticho, aby sme nezobudili dieťa.

- Prečo išiel Peter do banky? Chcel si vymeniť peniaze?
- Áno, Peter išiel do banky, aby si vymenil peniaze.
- Načo voláte čašníka? Chcete zaplatiť?
- Áno, volám čašníka, aby som zaplatil.
- Prečo ste prišli na Slovensko? Chcete študovať na vysokej škole?
- Áno, prišiel som na Slovensko, aby som študoval na vysokej škole.

POZOR!

- V niektorých vetách môžeme použiť namiesto vety so spojkou (konjunkciou) „aby“ **neurčitok** (infinitív).

Napríklad: - Prečo/Načo si prišiel?
 - Prišiel som, **aby som ťa navštívil**. alebo - Prišiel som **ťa navštíviť**.

Príklady

- Ideš k jazeru, aby si si zaplával?
- Áno, idem si k jazeru zaplávať.
- Idete do jedálne, aby ste sa naobedovali?
- Áno, ideme sa do jedálne naobedovať.
- Bol si v divadle, aby si si ešte raz vypočul toho speváka?
- Áno, bol som si v divadle ešte raz vypočuť toho speváka.

VŠIMNITE SI! Dvojitý zápor NIKTO – I.

Je tu niekto?
 Pýtal si sa niekoho?
 Dal si to niekomu?
 Vidiš niekoho?
 Hovoriš o niekom?
 Hovoriš s niekým?

Nie je tu nikto.
Nepýtal som sa **nikoho**.
Nedal som to **nikomu**.
Nevidím nikoho.
Nehovorím o nikom.
Nehovorím s nikým.

Cvičenie

18

- S. – Počúvajte, myslím, že niekto klope.
 R. – Ale nie. Nikto neklope.

- Pozrite sa! Myslím, že niekto prišiel.
- Ale nie. Nikto neprišiel.

- Janko dnes vie všetko. Myslím, že sa s niekým učil.
- Ale nie. Neučil sa s nikým.

- Peter to už vedel. Myslím, že mu to niekto povedal.
- Ale nie. Nepovedal mu to nikto.
- Teraz vieš všetko! Myslím, že to niekomu povieš.
- Ale nie. Nepoviem to nikomu.
- Miro vyrátať všetky príklady. Myslím, že mu niekto pomohol.
- Ale nie. Nikto mu nepomohol.
- Zuzka plače! Myslím, že sa niekoho bojí.
- Ale nie. Nebojí sa nikoho.

VŠIMNITE SI! Dvojité zápor NIČ – II.

Leží tam niečo?	Nič tam neleží.
Bojíš sa niečoho?	Nebojím sa ničoho.
Rozumieš niečomu?	Nerozumiem ničomu.
Potrebuješ niečo?	Nepotrebujem nič.
Hovoril o niečom dôležitom?	Nehovoril o ničom dôležitom.
Cestovali ste niečím?	Necestovali sme ničím, išli sme peši.

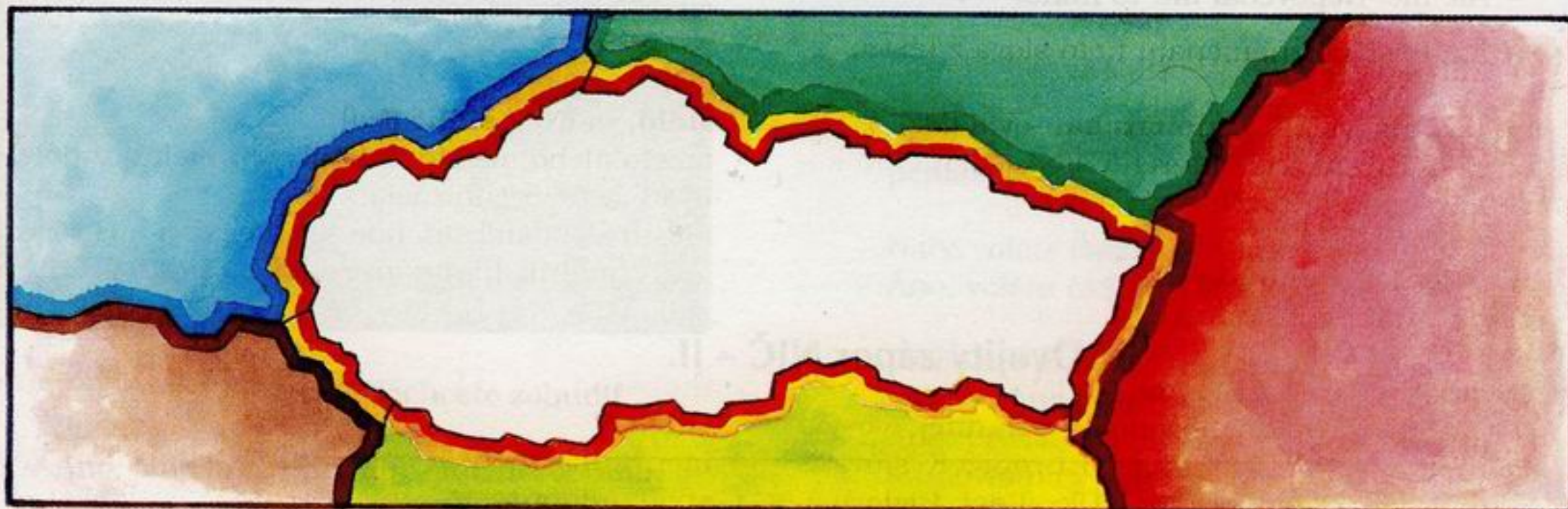
Cvičenie

19

S. – Budete niečo jesť?
R. – Nie, nebudeme jesť nič.

- Budete hovoriť o niečom?
- Nie, nebudeme hovoriť o ničom.
- Můžete to opraviť niečím?
- Nie, nemôžeme to opraviť ničím.
- Chcete sa pozerať na niečo?
- Nie, nechceme sa pozerať na nič.
- Musíte užívať niečo?
- Nie, nemusíme užívať nič.
- Odpoviete niečo?
- Nie, neodpovieme nič.

SLOVENSKO – KRAJINA V SRDCI EURÓPY

V roku 1918 sa skončila prvá svetová vojna. Z mapy Európy zmizol jeden z najväčších európskych štátov, Rakúsko-uhorská monarchia, aby urobila miesto novým štátom: Rakúsku, Maďarsku, Juhoslávii. Medzi novými štátmi, ktoré v tom čase vznikli, bola dňa 28. októbra 1918 aj Česko-slovenská republika.

Bol to štát dvoch slovanských národov: českého a slovenského. Cez druhú svetovú vojnu (1939–1945) bola republika rozdelená, ale po vojne 1945 vznikla znovu ako jednotný štát. Česko-Slovensko bolo od 1. januára 1969 federatívnym štátom, ktorý mal dve republiky – Českú republiku a Slovenskú republiku.

1. 1. 1993 sa Česko-Slovensko rozdelilo na dva štáty. Hlavným mestom Slovenskej republiky je Bratislava. Tu sídli prezident, vláda a Národná rada SR (parlament). V Bratislave sú tiež rôzne politické, kultúrne, hospodárske a štátne i medzinárodné organizácie a úrady.

Slovenská republika leží v strednej Európe a má rozlohu 49 000 km². Má vyše 5 miliónov obyvateľov. Okrem Slovákov tu žijú Česi, Maďari, Poliaci, Ukrajinci, Rusíni, Nemci a Rómovia. Úradným jazykom je slovenčina. Národnostné menšiny majú i svoje školy, knihy, časopisy, kultúrne organizácie a pod.

Slovenská republika hraničí s piatimi štátmi. Na západe s Českou republikou, na juhozápade s Rakúskom, na juhu s Maďarskom, na východe s Ukrajinou a na severe s Poľskom. Územie Slovenska je veľmi rôznorodé. Väčšinou sú tu hory, z nich najvyššie pohorie sú Vysoké Tatry, ktoré dosahujú výšku 2 655 m n. m. Ďalšie pohoria sú Malé a Biele Karpaty, Veľká a Malá Fatra, Slovenské rudohorie, Beskydy a Javorníky. Najväčšie rieky na Slovensku sú Dunaj, Váh a Hron. Dunaj spája Slovensko s Čiernym morom.

Okrem Bratislavy, ktorá má vyše 450 000 obyvateľov, sú ďalšie väčšie mestá Košice, Banská Bystrica, Žilina, Nitra, Zvolen, Martin, Trnava a Prešov.

Administratívne je Slovenská republika rozdelená na 8 krajov a každý kraj je rozdelený na okresy:

1. Bratislavský kraj	má 8 okresov	5. Žilinský kraj	má 11 okresov
2. Trnavský kraj	má 7 okresov	6. Banskobystrický kraj	má 13 okresov
3. Trenčiansky kraj	má 9 okresov	7. Košický kraj	má 11 okresov
4. Nitriansky kraj	má 7 okresov	8. Prešovský kraj	má 13 okresov

Od 1. mája 2004 sa Slovenská republika stala členom Európskej únie.

BRATISLAVA
– hlavné mesto SR

štátny znak SR

KOŠICE

NEOTVÁRAJTE SLOVNÍK!

Prečítajte si, čo znamenajú tieto slová z textu:

monarchia, -ie (F) / **monarcha**, -ovia (Mž)
fórmula štátu, na čele ktorého stojí jeden človek – monarcha (napr. kráľ, cisár a pod.);

Uhorsko (N) / **uhorský**, -á, -é
starý názov pre Maďarsko/maďarský, -á, -é;

slovanský, -á, -é / **Slovan**, -ia (Mž)
Slovania – skupina národov v strednej, vo východnej a v juhovýchodnej Európe. K slovanským národom patria: Rusi, Ukrajinci, Bielorusi, Česi, Slováci, Poliaci, Bulhari a národy južných Slovanov – Srbi, Chorváti, Slovinci, Macedónci atď.;

federatívny, -a, -e / **federálny**, -a, -e / **federácia**, -ie (F)
spolkový – štát, ktorý spája niekoľko rovnoprávných krajín, štátov, republík; federácia – spolkový štát, zväz, únia;

sídlo, -a (N) / **sídlit'** (Nd)
mesto alebo miesto, kde pôsobí niektorý dôležitý úrad alebo organizácia;
mesto alebo miesto, kde žije a pôsobí niektorý dôležitý politik (napr. prezident); sídlit' v... = mať sídlo v...;

menšina, -y (F) / **väčšina**, -y (F) / **väčšinou** (adv.)
menšina – menšia časť niečoho (napr. obyvateľstva), minorita;
väčšina – väčšia časť, majorita;
väčšinou – najviac;

splavný, -á, -é (kanál, rieka)
rieka (alebo kanál), po ktorej môžu plávať lode

■ NEZABÚDAJTE, ŽE...! Opakujeme osobné zámená – ONI/ONY – (personálne pronomína)

...v gen., dat. a akuz. existujú krátke formy „ich/im“ a dlhé formy „nich/nim“!

...dlhé formy používame len po predložkách (prepozíciách)!

...lok. a inštr. majú len jednu formu „nich/nimi“!

	(Mž)	(Mn/F/N)
nom.	oni	ony
gen.	nich/ich	
dat.	nim/im	
akuz.	nich/ich	ne/ich
lok.	nich	
inštr.	nimi	

Príklady

- bez predložky (prepozície)
- dôrazová forma (na začiatku vety)
- s predložkou (prepozíciou)
- Opýtal si sa kamarátov, či pôjdu?
- Áno, opýtal som sa ich.
- Dal si už lístky študentom?
- Im? Im som lístky nedal. Profesor povedal, aby som im ich nedal.
- Pôjdeš v lete k starým rodičom?
- Áno, pôjdem k nim. Vždy k nim chodievam.

Cvičenia

11, 12

S. – Môžem sa opýtať tých ľudí, kam idú?
R. – Myslím, že sa ich môžeš opýtať.

- Môžem napísať rodičom, čo sa stalo?
- Myslím, že im môžeš napísať.
- Môžem si odfotografovať tvoje sestry?
- Myslím, že si ich môžeš odfotografovať.
- Môžeme sa odviezť vašimi autobusmi?
- Myslím, že sa nimi môžete odviezť.
- Môžem už gratulovať tvojim kamarátom ku skúške?
- Myslím, že im už môžeš gratulovať.
- Môžem si požičať tie noviny?
- Myslím, že si ich môžeš požičať.

S. – Už ste písali o vašich krajinách?
R. – Ešte nie. Asi zajtra o nich budeme písať.

- Už ste cestovali s vašimi študentmi do mesta?
- Ešte nie. Asi zajtra s nimi budeme cestovať do mesta.
- Už ste priniesli kvety pre vaše profesorky?
- Ešte nie. Asi zajtra pre ne prinesieme kvety.
- Už ste kúpili slovníky pre študentov?
- Ešte nie. Asi zajtra pre nich kúpime slovníky.
- Už ste boli pri tých vodopádoch?
- Ešte nie. Asi zajtra budeme pri nich.
- Už ste dali veci do tých nových stolikov?
- Ešte nie. Asi zajtra do nich dáme veci.

POČÚVAJTE, ČO HOVORÍME!

- Koľko poschodí má váš dom?	Koľko?
- Naš dom má 12 (dvanásť) poschodí.	12 (dvanásť)
- Na ktorom poschodí bývate?	Na ktorom?
- Bývame na 12. (dvanástom) poschodí.	Na 12. (dvanástom)

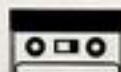
VŠIMNITE SI!

Radové číslovky
(ordinálie)

1. – prvý, -á, -é	11. – jedenásty, -a, -e
2. – druhý, -á, -é	12. – dvanásty, -a, -e
3. – tretí, -ia, -ie	13. – trinásty, -a, -e
4. – štvrtý, -á, -é	14. – štrnásty, -a, -e
5. – piaty, -a, -e	15. – pätnásty, -a, -e
6. – šiesty, -a, -e	20. – dvadsiaty, -a, -e,
7. – siedmy, -a, -e	30. – tridsiaty, -a, -e
8. – ôsmy, -a, -e	42. – štyridsiaty, -a, -e druhý, -á, -é
9. – deviaty, -a, -e	58. – päťdesiaty, -a, -e ôsmy, -a, -e
10. – desiaty, -a, -e	72. – sedemdesiaty, -a, -e druhý, -á, -é

POZOR!

- **Keď píšeme radové číslice, dávame za nimi bodku. Všimnite si rozdiel!**
10 = desať/10. = desiaty, -a, -e
- **Základ slova je rovnaký ako pri základných číslovkách od 5 vyššie!**
Napríklad: siedmi ľudia (koľkí?)/siedmy dom (ktorý?)
- **Radové číslovky od 5 vyššie majú koncovky (sufixy) ako tvrdé krátke prídavné mená (adjektíva).**
Napríklad: krásny/krásneho/krásnemu/pri krásnych...
šiesty/šiesteho/šiestemu/pri šiestych...
- **Jedine číslovka 3. „tretí/tretia/tretie“ je mäkká a má formy ako „cuzí/cudzia/cudzie“.**

Cvičenie

13

S. – Doktor pracuje do desiatej hodiny.

R. – Do desiatej? Ja som myslel, že do jedenástej.

S. – Prázdniny trvajú do ôsmeho februára.

R. – Do ôsmeho? Ja som myslel, že do deviateho.

- Mrázovci bývajú na štvrtom poschodí.
- Na štvrtom? Ja som myslel, že na piatom.

- Jana je v treťom ročníku.
- V treťom? Ja som myslel, že vo štvrtom.
- To je jeho štvrtá dcéra.
- Štvrtá? Ja som myslel, že piata.
- Budeme sedieť v jedenástom rade.
- V jedenástom? Ja som myslel, že v dvanástom.
- Čakal som ňu pred tretím vchodom.
- Pred tretím? Ja som myslel, že pred štvrtým.

POČÚVAJTE, ČO HOVORÍME!

- Čo robia vaše deti?
- Starší syn chodí do školy. Študuje na gymnáziu.
- Už je taký veľký? Už je študent? A čo dcérka?
- Tá je menšia. Ešte nechodí do školy, ale od septembra už aj ona bude žiačka.
- Kam sa ponáhľaš? Ideš do školy?
- Nie, dnes mám voľno. Idem na stanicu kúpiť otcovi lístok do Prahy.

VŠIMNITE SI! Indeterminované a determinované slovesá (verbá)

Indeterminované slovesá (obyčajne, často, všeobecne)	Determinované slovesá (práve teraz, s presným cieľom)
chodiť (-ím, -ia) lietať (-am, -ajú) behať (-ám, -ajú) nosiť (-ím, -ia) voziť (-ím, -ia) vodiť (-ím, ia)	ísť (idem/išiel/pôjdem) letieť (letím, -ia/letel) bežať (bežím, -ia) niesť (nesiem, -ú/niesol) viezť (veziem, -ú/viezol) viesť (vediem, -ú/viedol)
Ich význam nie je presne určený, je všeobecný.	Ich význam je presne určený, hovoria o čase, mieste, spôsobe...!

POZOR!

- **Obe slovesá** (verbá) **sú nedokonavé**: budem nosiť/budem niesť
- **Všetky tvoria budúci čas** (futúrum) **pomocou** „budem“, **len sloveso** (verbum) „ísť“ **má tvar** „pôjdem“!
- **Z týchto sloviess tvoríme veľa** (Nd) **aj** (D)-foriem.
 - **Indeterminované s predponou** (prefixom) **tvoria** (Nd) **tvary**:
(prítom menia svoju základnú formu)!
 - chodiť – prichádzať, odchádzať, prechádzať, vchádzať...
 - nosiť – prinášať, odnášať, prenášať, vynášať...
- **Determinované s predponou** (prefixom) **tvoria** (D) **tvary**:
(niektoré tiež menia svoju formu)!
- ísť – prísť, odísť, vojsť, prejsť, zísť...
- bežať – pribehnúť, odbehnúť, zbehnúť sa... atď.

Príklady

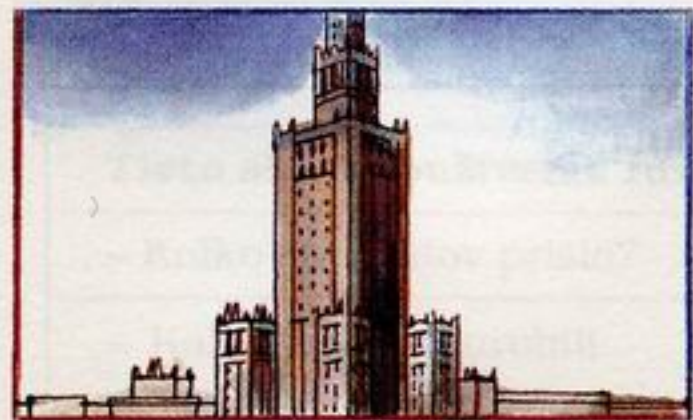
- Obyčajne chodím električkou, ale zajtra pôjdem taxíkom.
- V stredu chodíme do laboratória, ale túto stredu nejdeme do laboratória, ideme na exkurziu.
- Vždy nosíš veľkú aktovku, prečo dnes nesieš malú?
- Máme len dve hodiny, nepotrebujem veľa kníh.
- Toto auto obyčajne vozí chlieb a pečivo. Prečo dnes vezie mlieko, maslo a syry?

NAŠI SUSEDIA

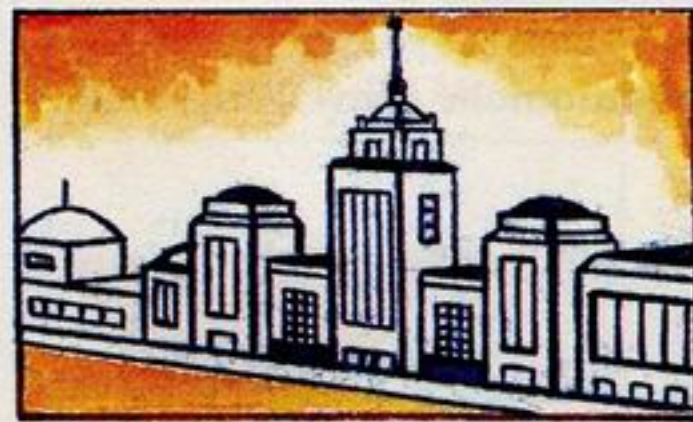
Slovenská republika hraničí s piatimi štátmi: s Českom, Poľskom, Ukrajinou, Maďarskom a Rakúskom. Slovensko udržuje dobré priateľské vzťahy so všetkými svojimi susedmi.

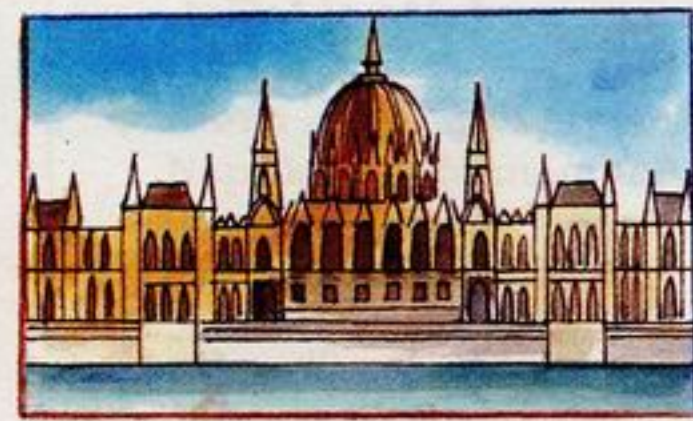
ČESKO je našim najbližším susedom. Jeho rozloha je 79 000 km². Medzi Slovenskom a Českom existujú hlboké kultúrne, jazykové i rodinné väzby. S touto krajinou sme žili 74 rokov v spoločnom štáte. Má vyše 10 miliónov obyvateľov. Hlavné mesto je Praha, ktorá je skutočným skvostom európskej architektúry. Medzi oboma štátmi aj po rozdelení zostalo veľa hospodárskych, kultúrnych a turistických kontaktov.

POLSKÁ REPUBLIKA je náš najväčší severný sused. Jej rozloha je 313 000 km² a má asi 35 miliónov obyvateľov. Vďaka veľkému prírodnému bohatstvu (uhlie, železo, meď, drevo) je rozvinutý priemysel najmä v okolí veľkých miest. Hlavné mesto je Varšava (1,5 milióna obyvateľov). Poľsko má pri Baltskom mori veľké prístavy, v ktorých kotvia aj slovenské obchodné lode.

UKRAJINA je náš sused na východnej hranici. Je to veľká krajina, s ktorou má Slovensko už tradične dobré a mnohostranné styky. Jej rozloha je 603 000 km² a má vyše 50 miliónov obyvateľov. Hlavné mesto je Kyjev.

MAĎARSKÁ REPUBLIKA je južný sused SR. Oba štáty spájajú dlhoročné spoločné dejiny. Maďarsko je vyspelý poľnohospodársky štát, ale má aj moderný priemysel. Jeho rozloha je 93 000 km² a má vyše 10 miliónov obyvateľov. Hlavné mesto Budapešť je moderné dvojmiliónové veľkomesto. Medzi oboma štátmi je veľa hospodárskych, kultúrnych a turistických kontaktov.

RAKÚSKO je spolková republika. Je to vyspelý priemyselný štát. Veľký význam pre Rakúsko má turistický ruch. Najmä v zime prichádzajú tisícky turistov do Álp, kde sú moderné strediská zimných športov. S 83 000 km² patrí Rakúsko medzi menšie štáty. Má niečo vyše 7 miliónov obyvateľov, z ktorých žije poldruha milióna v hlavnom meste – vo Viedni. Toto mesto je jedným z najvýznamnejších kultúrnych centier sveta.

POČÚVAJTE, ČO HOVORÍME!

- Na zastávke **čakalo mnoho** ľudí. (= veľké množstvo)
- Čakali všetci na autobus?
- Nie. **Mnohí čakali** na električku. (= mnohí z nich, niektorí, nie všetci)

- V tejto továrni **pracuje mnoho** žien.
- To sú len robotníčky?
- Nie. **Mnohé** (z nich) **sú** úradníčky.
- Na sídlisku **je mnoho** vysokých domov.
- Sú všetky nové?
- Nie. **Mnohé** (z nich) **sú** už staršie.

VŠIMNITE SI! Ako používame slová MNOHO a MNOHÍ/-É

(Mž)		
nom.	Tu bolo/je/bude	mnoho ľudí. Tu boli/sú/budú mnohí ľudia.
gen.	od	mnohých ľudí
dat.	k	mnohým ľuďom
akuz.	Vidím	mnoho ľudí. Vidím mnohých ľudí.
lok.	o	mnohých ľuďoch
inštr.	s	mnohými ľuďmi
(Mn/F/N)		
nom.	Tu bolo/je/bude	mnoho domov/žien/okien. Tu boli/sú/budú mnohé domy/ženy/okná.
gen.	od	mnohých (domov/žien/okien)
dat.	k	mnohým (domom/ženám/oknám)
akuz.	Vidím	mnoho (domov/žien/okien). Vidím mnohé domy/ženy/okná.
lok.	o	mnohých (domoch/ženách/oknách)
inštr.	s	mnohými (domami/ženami/oknami)

POZOR!

- Slovo „mnoho“ **môžeme použiť len v nom. a akuz.!**
- Pri slove „mnoho“ **je sloveso** (verbum) **v sg., v minulom čase má tvar neutra** (bolo, čakalo, sedelo...)!
 - **Pre (Mž) používame tvar „mnohí“, pre (Mn/F/N) tvar „mnohé“, teda ako prídavné mená** (adjektíva)!
 - **Pri slove „mnohí/mnohé“ v nom. a akuz. je sloveso** (verbum) **v pl.** (boli, čakali, sedeli...)!
 - **gen., dat., lok. a inštr. majú rovnaké tvary ako tvrdé dlhé prídavné mená** (adjektíva).

Príklady

Hovoríme o mnohých dobrých filmoch.
 Od mnohých zahraničných turistov som počul, že...
 Stretol som sa s mnohými zaujímavými ľuďmi.

POČÚVAJTE, ČO HOVORÍME!

- Koľko divákov bolo včera na štadióne?
- Mnoho. Noviny písali, že tam bolo asi 70 000 divákov.
- Toľko? Nemyslel som, že tam bude toľko divákov.
- Koľko študentov bolo včera na skúške?
- Včera bolo dosť študentov. Asi osemnásť.
- Toľko? A urobili všetci študenti skúšku?
- Mnohí ju urobili, ale niekoľkí ju budú opakovať.
- Vieš presne, koľkí študenti budú opakovať?

VŠIMNITE SI!

Ako používame slová **KOĽKO / KOĽKÍ, -É**
TOĽKO / TOĽKÍ, -É
NIEKOĽKO / NIEKOĽKÍ, -É

Tieto slová používame rovnako ako mnoho/mnohí, -é!

- Koľko študentov prišlo?	- Mnoho študentov prišlo. Asi 27.	- Toľko študentov prišlo?
- Koľkí študenti urobili skúšku?	- Mnohí študenti urobili skúšku. Asi dvadsiati.	- Toľkí študenti urobili skúšku?
- Prvú skúšku urobili všetci študenti? - Nie. Niekoľko študentov neurobilo ani prvú skúšku. (- Nie. Niekoľkí študenti neurobilo ani prvú skúšku.)		

POZOR!

- „koľko“ je otázka a znamená – ako mnoho?
 „toľko“ je otázka a znamená – tak mnoho?
- Slovo „toľko“ používame aj v iných vetách.
 Napríklad: – Nemám toľko (= tak mnoho) peňazí, aby som kupoval nepotrebné veci.
- „niekoľko“ = nie mnoho,
 „niekoľkí“ (Mž) = nie mnohí (muži, ľudia, chlapci...),
 „niekoľké“ (Mn/F/N) = nie mnohé (domy, triedy, okná...).
- gen., dat., lok. a inštr. majú rovnaké tvary ako tvrdé dlhé prídavné mená (adjektíva)!
 Napríklad: – S koľkými kuframi pricestovala?
 – Asi s piatimi. Nerozumiem, načo pricestovala s toľkými veľkými kuframi!

Príklady

- Koľkým ľuďom ste poslali pozvánky na schôdzu?
- Asi pätnástim. Ešte som neposlal všetkým, niekoľkým pošlem pozvánky až zajtra.
- Ešte nikdy som nevidel toľkých známych športovcov ako včera!
- Z koľkých kostí sa skladá kostra človeka?
- Asi z dvesto kostí.
- Z toľkých? To by som neveril, že z toľkých kostí!

Cvičenia

14, 15, 16

S. – Koľko ľudí prišlo do amfiteátra? Pavol hovoril, že niekoľko tisíc. Je to možné?

R. – Áno, naozaj tam prišlo toľko ľudí.

S. – Koľko kníh je v knižnici? Pavol hovoril, že viac ako milión. Je to možné?

R. – Áno, naozaj je tam toľko kníh.

S. – Koľko robotníkov bude pracovať v novej továrni? Pavol hovoril, že sedemtisíc. Je to možné?

R. – Áno, naozaj tam bude pracovať toľko robotníkov.

– Koľko áut vyrába nová továreň? Pavol hovoril, že stopäťdesiat tisíc ročne. Je to možné?

– Áno, naozaj vyrába toľko áut.

– Koľko gólov dali včera naši futbalisti? Pavol hovoril, že desať. Je to možné?

– Áno, naozaj dali včera toľko gólov.

– Koľko izieb mal hotel, kde ste bývali? Pavol hovoril, že osemsto. Je to možné?

– Áno, naozaj mal toľko izieb.

– Koľko kilometrov je ešte do Prahy? Pavol hovoril, že asi dvesto kilometrov. Je to možné?

– Áno, naozaj je ešte toľko kilometrov do Prahy.

– Koľko vysokoškolákov študovalo vlani na Slovensku? Pavol hovoril, že štyridsaťpäť tisíc. Je to možné?

– Áno, naozaj študovalo na Slovensku toľko vysokoškolákov.

S. – Prečítal si už všetky knihy?

R. – Niekoľko kníh som už prečítal, niekoľko ešte musím prečítať.

S. – Pozval si už všetkých priateľov?

R. – Niekoľkých priateľov som už pozval, niekoľkých ešte musím pozvať.

– Vyrátať si už všetky príklady?

– Niekoľko príkladov som už vyrátať, niekoľko ešte musím vyrátať.

– Zavolať si už všetkých študentov?

– Niekoľkých študentov som už zavolať, niekoľkých ešte musím zavolať.

– Opravil si už všetky úlohy?

– Niekoľko úloh som už opravil, niekoľko ešte musím opraviť.

– Odniesol si už všetky prázdne fľaše?

– Niekoľko prázdnych fliaš som už odniesol, niekoľko ešte musím odnieť.

– Navštívil si už všetkých príbuzných?

– Niekoľkých príbuzných som už navštívil, niekoľkých ešte musím navštíviť.

– Nakreslil si už všetky mapy?

– Niekoľko máp som už nakreslil, niekoľko ešte musím nakresliť.

S. – Koľkým členom ste poslali pozvánku? Všetkým?

R. – Nie všetkým, len niekoľkým.

S. – S koľkými ľuďmi ste o tom hovorili? So všetkými?

R. – Nie so všetkými, len s niekoľkými.

– Pre koľkých študentov máte lístky? Pre všetkých?

– Nie pre všetkých, len pre niekoľkých.

– V koľkých múzeách ste už boli? Vo všetkých?

– Nie vo všetkých, len v niekoľkých.

– Koľkých známych ste tam videli? Všetkých?

– Nie všetkých, len niekoľkých.

– Od koľkých žiakov ste vybrali peniaze? Od všetkých?

– Nie od všetkých, len od niekoľkých.

– Po koľkých mostoch ste prešli? Po všetkých?

– Nie po všetkých, len po niekoľkých.

ZAÚJÍMAVOSTI ZO SLOVENSKA

Najvyššia hora v SR je Gerlach (Gerlachovský štít) vo Vysokých Tatrách. Dosahuje výšku 2 655 m.

Najdlhšia rieka je Váh (433 km).

Najviac vody má rieka Dunaj – jej prietok je 2 307 km³/s, to znamená, že za jednu sekundu pretečie jej korytom 2 307 kubických metrov vody.

Vo Vysokých Tatrách je najviac jazier – 165. Tieto vysokohorské jazerá voláme plesá.

Najväčší studený gejzír v Európe je v Herľanoch (pri Košiciach), z ktorého strieka voda až do výšky 40 metrov. Gejzír strieka v intervaloch asi raz za 32 až 36 hodín. Teplota vody je 12–14°C.

SR má veľa prameňov minerálnej vody, ktorá sa využíva na liečenie. Mnohé z týchto prameňov majú tepľú (termálnu) vodu. Najteplejší prameň na Slovensku je v Piešťanoch (60,7°C).

Slovensko má mnoho jaskýň, ale len 12 je prístupných, z toho 9 kvapľových, 2 ľadové a 1 aragonitová. Najväčšia slovenská jaskyňa je Demänovská jaskyňa slobody (podzemná dĺžka 6 450 m), ktorú ročne navštívi asi štvrt milióna návštevníkov.

POČÚVAJTE, ČO HOVORÍME!

- Nemôžem prísť, mám veľa (= mnoho) práce.
- Bolo tam veľa (= mnoho) ľudí?
- Áno, bolo, ale minulý týždeň tam bolo viac ľudí. A najviac ľudí tam bolo pred Vianocami.
- Ponáhľajte sa! Máme málo času!
- Neboj sa, máme ešte dosť času!
- Chcete niečo jesť?
- Áno, ale nie veľa. Prosím si len trocha polievky, kúsok mäsa a trocha ryže alebo niekoľko zemiakov.

VŠIMNITE SI! Ako používame slová VEĽA / MÁLO / DOSŤ / TROCHA

V knižnici bolo / je / bude veľa (mnoho) / málo / dosť kníh.

Máme veľa (mnoho) / málo / dosť času.

Prosím si trocha mlieka (cukru, kávy, čaju...).

POZOR!

- **Slová veľa / málo / dosť / trocha majú len jednu formu!**
- **Tieto slová môžeme používať len v nom. a akuz.!**
- **Sloveso (verbum) je pri nich vždy v sg.; minulý čas má vždy neutrum!**
- **Slová „veľa (= mnoho)“ a „málo“ môžeme stupňovať:**
veľa (= mnoho) – viac – najviac
málo – menej – najmenej
- **Slovo „trocha (= trochu)“ má podobný význam ako „niekoľko“, ale používame ho len pre nepočítateľné predmety (také, ktoré nepoužívame v pl.)! Hovoríme napríklad:**
niekoľko (mužov, detí, kníh, pohárov, obálok...),
ale trocha (vody, mlieka, cukru, čaju, soli, lepu...).

Príklady

- Nedávajte do polievky veľa soli, len trocha!
- Nežívajte veľa tabletiiek! Vezmite si len niekoľko!
- Nevypočítal som všetky príklady. Nemal som dosť času.
- Pôjdeme do inej miestnosti, tam je viac miesta!
- Načo? Tu je dosť miesta.
- V tomto autobuse cestuje vždy najviac ľudí.

ZEM – MODRÁ PLANÉTA

Naša Zem je jednou z deviatich planét slnečného systému. Zem sa otáča okolo svojej osi raz za jeden deň a obieha okolo Slnka raz za 365 dní. Jednu časť našej planéty pokrýva suchá zem, ale väčšia časť je pokrytá vodou – morami a oceánmi.

Suchá zem na našej planéte tvorí svetadiely (kontinenty). Najväčší kontinent je Ázia, na druhom mieste je Afrika, potom nasleduje Severná Amerika, Južná Amerika, Európa a Austrália. Posledný svetadiel je pri južnom póle a volá sa Antarktída.

Keď sa pozrieme na mapu alebo na glóbus, vpravo je východ (V), vľavo je západ (Z), hore je sever (S) a dole je juh (J). SV je skratka pre severovýchod, JZ pre juhozápad atď.

Počet obyvateľov rastie a približuje sa už k 6 miliardám. Obyvateľstvo žije v rôznych štátnych útvaroch: republikách, kráľovstvách, cisárstvách, emirátoch atď.

Podľa podnebia (klímy) rozdeľujeme Zem na tieto pásma (zóny): tropické – pri rovníku, subtropické, mierne a polárne. Počasie je v jednotlivých pásmach veľmi rozdielne. Vplyv na počasie má atmosféra, Slnko a rôzne prírodné javy.

Hoci je väčšina Zeme pokrytá vodou, voda je jedným z najväčších problémov ľudstva. Bez vody nie je možný život, ale voda, ktorá je v moriach a oceánoch, je slaná. Vedci na celom svete hľadajú spôsob, ako získať čistú pitnú vodu. Ďalším veľkým problémom posledných rokov je znečistenie vody a vzduchu, čo spôsobuje odumieranie lesov. Tieto problémy študuje ekológia.

Niektoré NAJ- na našej Zemi:

Najväčší oceán sa volá Tichý (alebo Pacifický) oceán.

Najvyšší vrch je v Himalájach, volá sa Mount Everest, dosahuje výšku 8 847 m.

Najnižšie miesto na našej Zemi je Mŕtve more – jeho hladina je 394 m pod hladinou mora.
 Najväčší ostrov je Grónsko, najväčšia púšť je Sahara a najdlhšia rieka sa volá Níl.
 Najväčšie jazero sa volá Kaspické more a najhlbšie jazero na svete je jazero Bajkal. Má hĺbku 1 742 m.

POČÚVAJTE, ČO HOVORÍME!

- Je tu hlavný čašník? Chcem zaplatiť.
- Moment. Hneď zavolám hlavného.
- Včera som stretla jednu moju známu, ktorú som už tri roky nevidela.
- Vieš, kde musíš vystúpiť?
- Nevieť presne, ale opýtam sa spolucestujúcich.

VŠIMNITE SI!

Prídavné mená, ktoré používame ako podstatné mená
 (adjektíva) (substantíva)

(Mž)	OSOBY	(F)
známy/neznámy		známa/neznáma
ranený		ranená
nezvestný		nezvestná
gramotný		gramotná
študujúci		študujúca
spolubývajúci		spolubývajúca
okoloidúci		okoloidúca
vedúci		vedúca
sem patria aj mená, ktoré majú formu prídavného mena (adjektíva):		
Komenský	(Čítali sme článok o Komenskom.)	
Vajanský	(Nepoznám ani jeden román od Vajanského.)	
Čierny	(Stretol som sa s pánom Čiernym.)	
(len N)	VECI A ZVIERATÁ	
vreckové (peniaze)		drobné (peniaze, len pl.!)
sprepitné (peniaze)		
nájomné (peniaze za byt)		
školné (poplatok za štúdium)		
šampanské (víno)		
mladá (zvíra)		

Príklady

- Išiel som so svojim spolubývajúcim do kina.
- Mój brat je vedúci (riaditeľ, šéf) veľkého obchodu.
- Zemetrasenie si vyžiadalo niekoľko sto mŕtvych a nezvestných. Bolo aj veľa ranených.
- V novinách bol článok o spisovateľovi Vajanskom.
- Koľko vreckového ti dáva otec?
- Bolí ma hlava. Včera som pil veľa šampanského.
- Idem na poštu, musím zaplatiť nájomné za byt.
- Môžete mi rozmeniť dvadsaťkorunáčku? Nemám dosť drobných na telefón.

DODATOK

1. V dodatku uvádzame slovesá (verbá) zoradené podľa pádov, s ktorými sa viažu, a to v abecednom poradí.
2. Neuvádzame slovesá, ktoré majú predložkovú väzbu (ako napr. pozeráť sa na + akuz., starať sa o + akuz. atď.).
3. Pri výbere slovíes sme sa pridržiavali ich frekvencie (podľa diela Mistrík, J.: Frekvencia slov v slovenčine. Bratislava SAV 1969).
4. Synonymá uvádzame spoločne, teda i mimo abecedného poradia (napr. naľakať sa i zľaknúť sa, čudovať sa i diviť sa).
5. Po každom páde uvádzame ako ukážku niekoľko praktických príkladov, v prípade potreby aj takých slovíes, ktoré sa viažu s dvoma pádmi (napr. dať + dat./ + akuz., menovať / nazývať + akuz. / + inštr.).

SLOVESÁ (verbá) s 2. pádom (genitívom)**Nedokonavé**

báť sa (bojím sa)
 dotýkať sa (dotýkam sa)
 držať sa (držím sa)
 /= pridržiavať sa (-am sa)
 chrániť sa (chránim sa)
 chytáť sa (chytám sa)
 ľakať sa (ľakám sa)
 –
 –
 obávať sa (obávam sa)
 pýtať sa (pýtam sa)
 týkať sa (týka sa – len 3. os.!)
 všimáť si (všímam si)

Príklady

- Nedotýkajte sa ničoho!
- Druhý termín skúšok sa týka len študentov, ktorí prišli neskoro.

Dokonavé

–
 dotknúť sa (dotknem sa)
 –
 pridržať sa (pridržím sa)
 –
 chytiť sa (chytím sa)
 naľakať sa (naľakám sa)
 /= zľaknúť sa (zľaknem sa)
 najesť sa (najem sa)
 napiť sa (napijem sa)
 –
 opýtať sa (opýtam sa)
 /= spýtať sa (spýtam sa)
 –
 všimnúť si (všimnem si)

- Najedol sa ovocia a napil sa vody, a teraz ho bolí brucho!

SLOVESÁ (verbá) s 3. pádom (datívom)

blahopriať (blahoprajem)
 /= blahoželať (blahoželám)
 /= gratulovať (gratulujem)
 čudovať sa (čudujem sa)
 /= diviť sa (divím sa)
 ďakovať (ďakujem)
 dôverovať (dôverujem)
 ospravedlňovať sa (-ujem sa)
 páčiť sa (páčim sa)
 patriť (patrím)
 platiť (platím)
 darovať sa (darí sa – len 3. os.!)
 podobať sa (podobám sa)
 pomáhať (pomáham)
 radiť (radím – aj akuz.)

–
 /= zablahoželať (zablahoželám)
 /= zagratulovať (zagratulujem)
 začudovať sa (začudujem sa)
 /= zadiviť sa (zadivím sa)
 poďakovať sa (poďakujem sa)
 –
 ospravedlniť sa (ospravedlním sa)
 zapáčiť sa (zapáčim sa)
 –
 zaplatiť (zaplatím)
 podarovať sa (podarí sa – len 3. os.!)
 –
 pomôcť (pomôžem/pomohol som)
 poradiť (poradím – aj akuz.)

predstavovať sa (-ujem sa)
 rozumieť (rozumím)
 slúžiť (slúžim)
 smiať sa (smejem sa)
 stačiť (stačím)
 tešiť sa (teším sa)
 venovať sa (venuujem sa)
 veriť (verím – aj akuz. – niečo)
 vyháňať sa (vyháňam sa)

predstaviť sa (predstavím sa)
 porozumieť (porozumiem)
 poslúžiť (poslúžim)
 zasmiať sa (zasmejem sa)
 postačiť (postačí – len 3. os.!)
 potešiť sa (poteším sa)
 –
 uveriť (uverím – aj akuz. – niečo)
 vyhnúť sa (vyhnem sa)

Príklady

- Nečudujem sa (nedivím sa) Petrovi, že sa nahneval.
- Kamarát mi poradil tú novú učebnicu (+ dat. /+ akuz.).
- Zajtra sa ospravedlním riaditeľovi, že som neprišiel.
- Lekár povedal, že dve tabletky mu budú stačiť.

SLOVESÁ (verbá) **so 4. pádom** (akuzatívom)

baľiť (balím)
 biť (bijem)

brániť (bránim)
 brať (beriem)

budiť (budím)
 budovať (budujem)
 cítiť (cítim)

čakať (čakám)
 čítať (čítam)
 dávať (dávam)
 dostávať (dostávam)
 dráždiť (dráždim)
 držať (držím)
 farbiť (farbím)
 fotografovať (fotografujem)

hľadať (hľadám)
 hrať (hrám)
 chápať (chápem)
 chcieť (chcem)
 chystať (chystám)
 /= pripravovať (pripravujem)
 chytať (chytám)
 jesť (jem–jedia/jedol)
 kľásť (kladiem–kladú/kládol)
 končiť (končím)

krájať (krájam)
 kupovať (kupujem)
 liať (lejem)
 liečiť (liečim)
 mať (mám)

zabaľiť (zabalím)
 vybiť (vybijem)
 /= zbiť (zbijem)
 ubrániť (ubránim)
 zobrať (zoberiem)
 /= vziať (vezmem/vzal)
 zobudiť (zobudím)
 vybudovať (vybudujem)
 pocítiť (pocítim)
 /= zacítiť (zacítim)
 počkať (počkám)
 prečítať (prečítam)
 dať (dám)
 dostať (dostanem)
 podráždiť (podráždim)
 podržať (podrším)
 zafarbiť (zafarbím)
 odfotografovať (odfotografujem)
 /= vyfotografovať (vyfotografujem)
 vyhľadať (vyhľadám)
 zahrať si (zahrám si)
 pochopiť (pochopím)
 –
 prichystať (prichystám)
 /= pripraviť (pripravím)
 chytiť (chytím)
 zjesť (zjem–zjedia/zjedol)
 položiť (položím)
 dokončiť (dokončím)
 /= skončiť (skončím)
 nakrájať (nakrájam)
 kúpiť (kúpim)
 naliať (nalejem)
 vyliečiť (vyliečim)
 –

menovať (menujem)	pomenovať (pomenujem)
/= nazývať (nazývam – aj inštr.)	/= nazvať (nazvem – aj inštr.)
merať (meriam)	odmerať (odmeriam)
milovať (milujem)	–
/= ľubiť (ľúbim)	
nachádzať (nachádzam)	nájsť (nájdem/našiel)
navštevovať (navštevujem)	navštíviť (navštívim)
ničiť (ničím)	zničiť (zničím)
niešť (nesiem/niesol)	–
/= nosiť (nosím)	
objednávať (objednávam)	objednať (objednám)
odstraňovať (odstraňujem)	odstrániť (odstránim)
opakovať (opakujem)	zopakovať (zopakujem)
písať (píšem)	napísať (napíšem)
piť (pijem)	vypiť (vypijem)
počítať (počítam)	vypočítať (vypočítam)
/= rátať (rátam)	/= vyrátať (vyrátam)
počuť (počujem)	vypočuť si (vypočujem si)
počúvať (počúvam)	–
podpisovať (podpisujem)	podpísať (podpíšem)
potrebovať (potrebujem)	–
poznávať (poznávam)	poznať (poznám)
pozývať (pozývam)	pozvať (pozvem)
predlžovať (predlžujem)	predĺžiť (predĺžim)
prekladať (prekladám)	preložiť (preložím)
prezerať si (prezerám si)	prezrieť si (prezriem si)
priať (si) (prajem)	zapriať (zaprajem)
	/= popriať (poprajem)
prijímať (prijímam)	priať (prijmem)
prosiť (prosím)	poprosiť (poprosím)
rezať (režem)	narezať (narežem)
riadiť (riadim)	–
skrývať (skrývam)	skryť (skryjem)
sypať (sypem)	nasypať (nasypem)
študovať (študujem)	–
ťahať (ťahám)	–
tlačiť (tlačím)	stlačiť (stlačím)
trhať (trhám)	–
trieť (triem)	–
tvoriť (tvorím)	vytvoriť (vytvorím)
	/= utvoriť (utvorím)
tvrdiť (tvrdím)	potvrdiť (potvrďím)
umývať (umývam)	umyť (umyjem)
určovať (určujem)	určiť (určím)
uskutočňovať (uskutočňujem)	uskutočniť (uskutočním)
utierať (utieram)	utrieť (utriem)
variť (varím)	uvariť (uvarím)
vážiť (vážim)	odvážiť (odvážim)
vedieť (viem-vedia/vedel)	–
viazať (viažem)	uviazať (uviažem)
vidieť (vidím)	uvidieť (uvidím)
viesť (vediem-vedú/viedol)	zaviesť (zavediem-zavedú/zaviedol)
viezť (veziem/viezol)	odviezť (odveziem/odviezol)
	/= zaviezť (zaveziem/zaviezol)
volať (volám)	zavolať (zavolám)
voliť (volím)	zvoliť (zvolím)
vracať (vraciam – aj dat.)	vrátiť (vrátim – aj dat.)
vyberať (vyberám)	vybrať (vyberiem)
vyrábať (vyrábam)	vyrobiť (vyrobím)

začínať (začínam)
získavať (získavam)
žiadať (žiadam)

zачаť (zачнем)
зискати (зискам)
вимагати (вимагаю)

Príklady

- Dávajte pozor! Táto látka dráždi kožu!
- Tento zákon nazývame Archimedovým zákonom (+ akuz./+ inštr.).
- Kedy vrátiš profesorovi tú knihu? (+ dat./+ akuz.).

SLOVESÁ (verbá) so 7. pádom (inštrumentálom)

hádzať (hádzem)
hýbať (hýbem)
 /= pohybovať (pohybujem)
letieť (letím)
 /= lietať (lietam)
riadiť sa (riadim sa)
stávať sa (stávam sa)
triasť (trasiem/triasol)
zaoberať sa (zaoberám sa)

hoditi (hodim)
hnúti (hnem)
 /= погнути (погну)
-
-
стаїти (станем са)
потриасїти (потриасїем/потриасїю)

Príklady

- Mám veľké bolesti. Nemôžem hýbať rukou.
- Všetci sa musia riadiť platnými zákonmi a predpismi.
- Nenašiel som peňaženku, - povedal a potriasol hlavou.
- Čím sa zaoberáte? Literatúrou alebo hudbou?

OBSAH

- Úvod ... 3
Heslá, ktoré uvádzajú učivo ... 4
Vysvetlenie skratiek a značiek ... 5
Abeceda ... 6
Vokály, diftongy, konsonanty ... 7
- 1. LEKCIA - ZOZNÁMTE SA, TO JE SLOVENČINA ... 8**
Čo kedy hovoríme (pozdravy, frázy) ... 8
Kto je to? ... 10
Ako sa volá? Ako sa voláte? ... 13
Aký je? Aká je? Odkiaľ je? ... 14
Čo je to? Aký je...? Aká je...? Aké je...? ... 15
Čo robíš? Čo robíte? Čo robí? ... 20
Kde je...? ... 23
Kedy...? Čo...? ... 25
Rozhovor ... 26
- 2. LEKCIA - AKO BÝVAME, AKO ŽIJEME ... 28**
Rodina (Kováčovci) ... 28
Rodina (Horákovci) ... 29
Kde...? Kedy...? ... 30
Ktorý? Ktorá? Ktoré? ... 31
Hurá, máme nový byt! ... 33
Substantíva, adjektíva - nominatív singuláru ... 34
Kováčovci kupujú nový nábytok ... 35
Dlhé a krátke adjektíva ... 36
Pani Kováčová rozpráva ... 38
Verbum - prítomnosť ... 39
- 3. LEKCIA - UČÍME SA A ŠTUDUJEME ... 41**
Čo potrebujeme v kancelárii, v škole ... 41
Substantíva - akuzatív ... 42
V škole ... 43
Na univerzite ... 44
Adjektíva - akuzatív ... 44
Demonstratívum - akuzatív ... 45
Posesívne pronomína - akuzatív ... 46
Trieda ... 47
Kedy používame akuzatív? ... 49
Janko ide do školy ... 49
Infinitív. Typy verb ... 51
Ktorý...? Ktorá...? Ktoré...? (Radové číslovky) ... 53
- 4. LEKCIA - KONEČNE MÁME VOLNO! ... 54**
Včera Miro tancoval ... 54
Substantíva - nominatív (plurál) ... 55
Numeráliá 2/3/4 ... 56
Čo budeme robiť? ... 57
Adjektíva - nominatív plurálu ... 58
Večer ... 59
Imperatív ... 60
Komparácia adjektív ... 62
Eva píše denník ... 65
Verbum - prítomnosť ... 68
Slovosled v prítomnosti ... 70
Ako sa pýtame? - Ako odpovedáme? (Opytovacie vety) ... 71
- 5. LEKCIA - DOBRÚ CHUŤ! ... 72**
Kde budeme obedovať? ... 72
Futúrum - nedokonavé verbá ... 74
Chcete jesť, piť, zabávať sa...? Podte! ... 75
Prepozícia PO + akuzatív ... 77
Prepozícia NA + akuzatív ... 78
Substantíva - lokál singuláru ... 78
Adjektíva - lokál ... 82
Kedy tykáme? Kedy vykáme? ... 85
Futúrum verba *ísť* ... 86
Dobrá zábavu ... 87
Kedy jeme? Čo jeme? Čo pijeme? ... 89
Kto robí? Čo robí? Tvorenie otázok ... 90

CONTENTS

Introduction ... 3

Entries Introducing Learning Material ... 4

Common Abbreviations and Symbols ... 5

Alphabet ... 6

Vowels, Diphthongs, Consonants ... 7

UNIT 1 COME AND MEET, THIS IS SLOVAK ... 8

What and When to Say (Greetings, Phrases) ... 8

Who Is That? ... 10

What's His/Her Name? What's Your Name? ... 13

What Is He Like? What Is She Like? Where Does He/She Come From? ... 14

What Is It? What Is He/She/It Like? ... 15

What Are You Doing? What Is He Doing? ... 20

Where Is...? ... 23

When...? What...? ... 25

Dialogue ... 26

UNIT 2 HOW WE LIVE, OUR LIFE ... 28

The Family (the Kováčs) ... 28

The Family (the Horáks) ... 29

Where...? When...? ... 30

Which? Which One? This or That? ... 31

Hooray, We Have a New Flat! ... 33

Nouns, Adjectives - Nominative, Singular ... 34

The Kováčs Are Buying New Furnishings ... 35

Long and Short Adjectives ... 36

Mrs Kováčová Is Talking ... 38

Verbs - Present Tense ... 39

UNIT 3 WE LEARN, WE STUDY ... 41

What We Need in an Office, at School ... 41

Nouns - Accusative ... 42

At School ... 43

At the University ... 44

Adjectives - Accusative ... 44

Demonstrative Pronouns - Accusative ... 45

Possessive Pronouns - Accusative ... 46

In the Classroom ... 47

When to Use Accusative? ... 49

Janko Goes to School ... 49

Infinitive, Verb Categories ... 51

Which...? Which One? (Ordinal Numerals) ... 53

UNIT 4 FINALLY FREE! ... 54

Miro Danced Yesterday ... 54

Nouns - Nominative, Plural ... 55

Numerals 2, 3, 4 ... 56

What Will We Be Doing? ... 57

Adjectives - Nominative, Plural ... 58

In the Evening ... 59

Imperative ... 60

Comparison of Adjectives ... 62

Eva Writes a Diary ... 65

Verbs - Past Tense ... 68

Word Order in Past Tense ... 70

How to Ask, How to Answer (Interrogative Sentences) ... 71

UNIT 5 DOBRÚ CHUŤ! (BON APETITE) ... 72

Where Will We Have Lunch? ... 72

Future Tense - Imperfective Verbs ... 74

Do You Want to Eat, Drink, Enjoy Yourself? Let's Go ... 75

Preposition *po* + Accusative Case ... 77

Preposition *na* + Accusative Case ... 78

Nouns - Local, Singular ... 78

Adjectives - Local, Case ... 82

When to Title *ty* and When *vy* ... 85

Future Tense of the Verb *ísť* - go ... 86

Have a Good Time ... 87

When Do We Eat? What Do We Eat? What Do We Drink? ... 89

Who Does What? Making Questions ... 90

6. LEKCIA – VITAJTE V NAŠOM MESTE! ... 91

- Kde je Dunaj? Ako sa dostanem k Dunaju? ...
- Kde je banka? Ako sa dostanem k banke? ...
- Kde je pošta? Ako sa dostanem k pošte? ... 91
- Slovesný vid – verbálny aspekt – I. ... 93
- Slovesný vid – verbálny aspekt – II. ... 95
- Kde je? Kde sa nachádza? ... 97
- Kde chodí? Kde behá? ... 97
- Kam ide? Kde je? Odkiaľ/Skade prichádza? ... 98
- Futúrum – dokonavé verbá ... 100
- Prechádzka po Bratislave ... 102
- Substantíva – inštrumentál singuláru ... 103
- Janko píše z Prahy ... 107
- Slovesný vid – verbálny aspekt – formy ... 108
- Jednovidové verbá ... 109
- Zuzka rozpráva rozprávku o dedkovi a repe. Počúvajte! ... 111

7. LEKCIA – VSTÁVAJTE, DNES JE PRACOVNÝ DEŇ! ... 112

- Dobré ráno, Kováčovi! ... 112
- Čo robím každé ráno? ... 113
- Inštrumentál – singulár – I. bez prepozícií ... 114
- Inštrumentál – singulár – II. bez prepozícií ... 115
- V obchodnom dome ... 117
- Verbálne prefixy. Verbá so základom *-chádz-* ... 118
- Substantíva – datív singuláru ... 119
- Adjektíva – datív singuláru ... 121
- Hádaj, kto dnes príde ... 123
- Reflexívne verbá ... 124
- Dátum a čas ... 126
- Používanie *si = pre seba* ... 127

8. LEKCIA – HALÓ! JE TAM POŠTOVÝ ÚRAD? ... 129

- Na pošte ... 129
- Verbá s datívom a akuzatívom – poradie substantív ... 130
- Koľko je hodín? ... 132
- Substantíva – genitív singuláru ... 134
- Adjektíva – genitív singuláru ... 136
- Ako čo píšeme? ... 138
- Genitív – singulár bez prepozície – I. ... 141
- Genitív – singulár bez prepozície – II. ... 142
- Na úrade a v kancelárii ... 143
- Koľko je hodín/minút/sekúnd? ... 144
- Predložky s dvomi a tromi pádmi ... 146

9. LEKCIA – PRAJETE SI EŠTE NIEČO? NIE, ĎAKUJEM. TO JE VŠETKO! ... 150

- V novom supermarkete ... 150
- Genitív bez prepozície – III. ... 151
- Kupujem, kupuješ, kupuje... (v obchodoch) ... 154
- Iregulárna deklinácia – *pani* – I. ... 155
- Iregulárna deklinácia – stredný rod – II. ... 156
- Verbálne prefixy – význam ... 157
- Na návšteve ... 159
- Tvrde a mäkké adjektíva ... 160
- Posesívne adjektíva ... 162
- Zmena aspektu aj významu verba ... 163
- Tabuľka skloňovania (deklinácie) – Jednotné číslo – singulár ... 166

10. LEKCIA – ŠŤASTNÚ CESTU A DOVIDENIA! ... 167

- Na stanici ... 167
- Personálne pronominá – *on* ... 168
- Personálne pronominá – *ona* ... 170
- Substantíva – akuzatív plurálu – I. ... 171
- Cesta ... 172
- Substantíva – akuzatív plurálu – II. ... 173
- Adjektíva – akuzatív plurálu ... 174
- Substantíva – iregulárny nominatív a akuzatív ... 175
- Hovorí Peter Kováč ... 176
- Personálne pronominá – *ja, ty* ... 177
- Zámeno – *svoj* ... 180
- Čo robievate (obyčajne/pravidelne/často)? ... 184
- Verbá so sufixom *-ovať* ... 186

11. LEKCIA – DOBRÚ ZÁBAVU! ... 188

- Čo dnes dávajú v divadle? ... 188
- Substantíva – genitív plurálu – I. ... 188

UNIT 6 WELCOME TO OUR CITY ... 91

- Where Is the River Danube? How Can I Get to the Danube? ... 91
- Where's the Bank? How Can I Get to the Bank?
- Where's the Post Office? How Can I Get to the Post Office? ...
- Verbal Aspect - I. ... 93
- Verbal Aspect - II. ...
- Where Is ...? Where Can Be ... Found?. ... 97
- Where Is ... Going? Where Is ... Running? ... 97
- Where Does ... Go? Where Is? Where Is ... Coming From? ... 98
- Future Tense - Perfect Aspect of the Verbs ... 100
- Sightseeing in Bratislava ... 102
- Nouns - Instrumental, Singular ... 103
- Janko Writes from Prague ... 107
- Verbal Aspect - Structures ... 108
- Single Aspect Verbs ... 109
- Zuzka Is Telling the Story of the Old Man and the Turnip. Listen. ... 111

UNIT 7 GET UP, IT'S A WORK DAY TODAY ... 112

- Good Morning, the Kováčs ... 112
- What Do I Do Every Morning? ... 113
- Instrumental Singular (without a preposition) - I. ... 114
- Instrumental Singular (without a preposition) - II. ... 115
- In a Department Store ... 117
- Verbal Prefixes. Verbs With the Root -*chádz-* ... 118
- Nouns - Dative Singular ... 119
- Adjectives - Dative Singular ... 121
- Guess, Who Comes Today ... 123
- Reflexive Verbs ... 124
- Time and Dates ... 126
- Usage of *si = pre seba* ... 127

UNIT 8 HELLO! IS THAT THE POST OFFICE? ... 129

- At the Post Office ... 129
- Verbs + Dative and Accusative, Nouns Order ... 130
- What's the Time? ... 132
- Nouns - Genitive Singular ... 134
- Adjectives - Genitive Singular ... 136
- How and What to Write ... 138
- Genitive Singular (without a preposition) - I. ... 141
- Genitive Singular (without a preposition) - II. ... 142
- In the Office and Office Building ... 143
- What's the Time? Minutes? Seconds? ... 144
- Prepositions With Two and Three Cases ... 146

UNIT 9 WOULD YOU LIKE TO HAVE ANYTHING ELSE? NO, THANKS. THAT'S ALL. ... 150

- In a New Supermarket ... 150
- Genitive (without a preposition) - III. ... 151
- I Am Shopping, You Are Shopping, He/She Is Shopping... (in the shops) ... 154
- Irregular Declension - *pani* - I. ... 155
- Irregular Declension - Neuter Gender - II. ... 156
- Verbal Prefixes - Their Meaning ... 157
- At a Visit ... 159
- Adjectives - Hard and Soft ... 160
- Possessive Adjectives ... 162
- Change of Aspect and Meaning of Verbs ... 163
- Declension Table - Singular ... 166

UNIT 10 SO LONG, HAVE A GOOD JOURNEY ... 167

- At the Station ... 167
- Personal Pronoun *on* ... 168
- Personal Pronoun *ona* ... 170
- Nouns - Accusative Plural - I. ... 171
- Journey ... 172
- Nouns - Accusative Plural - II. ... 173
- Adjectives - Accusative Plural ... 174
- Nouns - Irregular Nominative and Accusative ... 175
- Peter Kováč Is Talking ... 176
- Personal Pronouns *ja, ty* ... 177
- Pronoun *svoj* ... 180
- What Do You Do? (usually/regularly/often...) ... 184
- Verbs with Suffix -*ovať* ... 186

UNIT 11 ENJOY YOURSELF! ... 188

- What's Tonight On In the Theatre ... 188
- Nouns - Genitive, Plural - I., II. ... 188

Adjektíva – genitív plurálu ... 191
Nedeľa ... 192
Substantíva – genitív plurálu – III. ... 194
Kedy používame genitív plurálu? ... 196
Hovorí Katka Horáková ... 198
Substantíva – genitív plurálu – IV. ... 199
Prevod priamej reči na nepriamu ... 201
Aktuality ... 205
Divadlá na Slovensku ... 206
Personálne pronomína – *my, vy* ... 207
Verbá na *-núť/nuť* ... 209

12. LEKCIA – ĎALŠÍ PACIENT, PROSÍM! KTO JE NA RADE? ... 210

Ludské telo ... 210
Iregulárny genitív ... 211
Substantíva – lokál plurálu ... 212
Adjektíva – lokál plurálu ... 214
V nemocnici ... 216
Kondicionál futúra ... 217
Kondicionál prézenta ... 219
Poradie dvoch zámen vo vete ... 221
Čo robíme/kam ideme, keď sme chorí? ... 222
Tvorenie slov ... 223
Substantíva – datív plurálu ... 224
Adjektíva – datív plurálu ... 225
Čo hovoríme, čo počujeme u lekára, v lekárni ... 227
Kondicionál – slovosled ... 228

13. LEKCIA – KDE BUDEŠ PRÁZDNINOVAŤ? KAM IDETE NA DOVOLENKU? ... 229

Prázdniny a dovolenka ... 229
Iné použitie kondicionálu – I., II. ... 230
Substantíva – inštrumentál plurálu ... 232
Adjektíva – inštrumentál plurálu ... 233
Pokazený výlet ... 234
Iné použitie kondicionálu – III. ... 236
Adverbiá z adjektív ... 238
Komparácia adverbíí ... 239
Niektoré osobitosti deklinácie – I., II., III. ... 240
Letný večer ... 242
Verbá – opakovanie ... 243
Nepravidelný plurál ... 246
Tabuľka deklinácie – plurál ... 249

14. LEKCIA – UŽ ZASA PRŠÍ? AKÁ JE PREDPOVEĎ POČASIA? ... 250

Ročné obdobia ... 250
Pluralia tantum ... 251
Pomenovanie zvierat / deklinácia ... 252
Demonstratíva *tento* a *tamten* ... 253
Kalendár ... 255
Číslovky (numeráliá) ... 257
Ako je dnes? Aké bude počasie? ... 261
Spojka *aby* ... 262
Dvojité zápor ... 264

15. LEKCIA – V SRDCI EURÓPY ... 266

Slovensko – krajina v srdci Európy ... 266
Personálne pronomína – opakovanie ... 267
Radové číslovky (ordináliá) ... 268
Indeterminované a determinované verbá ... 270
Naši susedia ... 271
Ako používame slová *mnoho* a *mnohí/-é* ... 272
Ako používame slová *koľko/koľkí, -é* ...
tolko/tolkí, -é ...
niekoľko/niekoľkí, -é ... 273
Zaujímavosti zo Slovenska ... 275
Ako používame slová *veľa, málo, dosť, trochu* ... 275
Zem – modrá planéta ... 276
Adjektíva, ktoré používame ako substantíva ... 277

DODATOK ... 278

Adjectives - Genitive, Plural ... 191
On Sunday ... 192
Nouns - Genitive, Plural - III. ... 193
When to Use Genitive, Plural ... 196
Katka Horáková Is Talking ... 198
Nouns - Genitive, Plural - IV. ... 199
Shift of Direct Speech into Indirect ... 201
Current Affairs ... 205
Slovak Theatres ... 206
Personal Pronouns *my* and *vy* ... 207
Verbs with *-núť/ -núť* ... 209

UNIT 12 THE NEXT PATIENT, PLEASE. WHOSE TURN IS IT? ... 210

Human Body ... 210
Irregular Genitive ... 211
Nouns - Local, Plural ... 212
Adjectives - Local, Plural ... 214
In Hospital ... 216
Future Conditional ... 217
Present Conditional ... 219
Order of Two Pronouns in a Sentence ... 221
What We Do and Where We Go When We Are Ill ... 222
Word Building ... 223
Nouns - Dative, Plural ... 224
Adjectives - Dative, Plural ... 225
What We Say and Hear at the Doctor, in the Pharmacy ... 227
Conditional - Word Order ... 228

UNIT 13 WHERE WILL YOU SPEND YOUR HOLIDAY? WHERE DO YOU GO ON HOLIDAY? ... 229

Holiday ... 229
Further Use of Conditional - I., II. ... 230
Nouns - Instrumental Plural ... 232
Adjectives - Instrumental Plural ... 233
A Spoilt Trip ... 234
Further Use of Conditional - III. ... 236
Adverbs Derived from Adjectives ... 238
Comparison of Adverbs ... 239
Some Peculiarities - Declension I., II., III. ... 240
Summer Night ... 242
Verbs - Revision ... 243
Irregular Plural ... 246
Table - Declension in Plural ... 249

UNIT 14 RAINING AGAIN? WHAT'S THE WEATHER FORECAST? ... 250

Seasons ... 250
Pluralia Tantum (Nouns Exclusively in Plural Form) ... 251
Animal Names - Declension ... 252
Demonstrative Pronouns *tento* - This and *tamten* - That ... 253
Calendar ... 255
Numerals ... 257
What's the Weather Like Today? What Will It Be Like Tomorrow? ... 261
Conjunction *aby* ... 262
Two Negatives ... 264

UNIT 15 IN THE HEART OF EUROPE ... 266

Slovakia - the Country in the Heart of Europe ... 266
Personal Pronouns - Revision ... 267
Ordinal Numerals ... 268
Undetermined and Determined Verbs ... 270
Our Neighbours ... 271
How to Use the Words *mnoho*, *mnohí* / *-é* ... 272
How to use the words *koľko* / *koľkí*, *-é* ...
koľko / *koľkí*, *-é* ...
niekoľko / *niekoľkí*, *-é* ... 273
Something Interesting about Slovakia ... 275
How to Use the Words *veľa*, *málo*, *dost*, *trocha* ... 275
The Earth - the Blue Planet ... 276
Adjectives Used as Nouns ... 277

APPENDIX ... 278

výrobca obalov z hladkej lepenky, z vlnitej lepenky typu B, E, F,
etikiet a polygrafickej produkcie

Výrobný program:

- výroba obalov z hladkej lepenky
- výroba obalov z vlnitej lepenky typu B, E, F
- polygrafická výroba
 - kalendáre
 - etikety

GRAFOBAL, a. s., Mazúrova 2, 909 87 Skalica, Slovenská republika
Tel.: ++421 34 664 5231-7, Fax: ++421 34 664 5883
E-mail: grafobal@grafobal.sk

MEDIAPRINT-KAPA Pressegrosso, a.s.

Vajnorská 137, P.O.Box 21
831 04 Bratislava
Tel.: ++421 2 4445 2816,
++421 2 4445 2820

Distribúcia periodickej tlače